

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI: 621

TÜRKÇE-SAHACA (YAKUTÇA) SÖZLÜK

TÜRKÇE - SAHACA (YAKUTÇA)
SÖZLÜK

Yuriy VASİLİEV
(Cargistay)

ANKARA, 1995

Yuriy
VASİLİEV
(Cargistay)

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI: 621

SÖZ BAŞI

TÜRKÇE - SAHACA (YAKUTÇA)

SÖZLÜK

Yuriy VASILIEV

(Cargistay)

ANKARA, 1995

Bu eserin 5846 sayılı kanuna göre bütün yayın, tercüme ve iktibas hakları TÜRK DİL KURUMU'na aittir.

Inceleyenler: Prof. Dr. Ahmet Bican ERCİLASUN
Prof. Dr. Emine GÜRSOY NASKALI

ISBN: 975-16-0731-0

Dizgi : Fatih KAYA

Grafik : Recep KAYA

Çağdaş Türk Lehçeleri, Türkçe, Arapça, Azerice, Özbekçe,
Kırgızca, Kazakça, Türkmençe, Gürcüce ve Rusça dizgi.

Tel : (0312) 432 54 48

Baskı : SEMİH OFSET

Büyük Sanayi 1. Cad. No: 74

Tel : (0312) 341 40 75 (4 hat) • Belgegeçer (Fax): (0312) 341 98 98

İskitler - ANKARA

SÖZ BAŞI

Saha Türkçesi, Genel Türkçe'den bin yılı aşkın bir zamandan beri ayrılmış, zamanla bünyesine kattığı Moğolca ve Tunguzca kelimeler dolayısıyla da Altayistik çalışmalarının temelini teşkil etmiş bir Türk lehçesidir.

Ne yazık ki, Böhtlingk 1851 yılında "Über die Sprache der Jakuten" adlı çalışmasını yayımladığı zaman ne Köktürk Bengü Taşları çözülmüş, ne de Kutadgu Bilig okunmuştu. Prof. F. Giese, İstanbul Darülfünunu Edebiyat Fakültesi'nde 1916-1917 yılları arasında - Yakut dili dersleri verdiği zaman da Yakut (Saha) Türkçesi hiç kimsenin dikkatini çekmemişti. Pekarski'nin ilk fasikülünü 1899'da neşrettiği ve tamamın 1930 yılında bitirdiği ve yayımladığı Yakut Dili Sözlüğü de, 1935 yılına kadar Atatürk dışında hiç kimsenin ilgisini çekmemişti. Atatürk'ün emriyle ve Abdülkadir İnan başkanlığında bir komisyon tarafından Türkiye Türkçesi'ne aktarılan bu büyük sözlük, 1937 yılında tamamlanmasına ve bazı teknik imkânsızlıklar dolayısıyla, 1. cildi ancak 1945 yılında Türk Dil Kurumu tarafından bastırılmasına rağmen, son elli yıl içinde bu sözlüğün tamamının yayımlanmaması ve diğer Türk lehçe ve şiveleri üzerinde herhangi bir çalışmanın yapılmaması, Türkölöji'nin merkezi olması gereken Türkiye'deki çalışmaları aksatmıştır.

Fakat, son yıllarda sosyal ve politik şartların düzelmesiyle ve Türk Dil Kurumu'nun tıpkı Atatürk döneminde olduğu gibi modern Türk lehçe ve şivelerine dönük çalışmaları desteklemesi ve yayımlamasıyla bu olumsuzluk bir nebze de olsa azalmıştır. Bu itibarla, teşvik ve ikazlarıyla yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Ahmet B. Erçilasun'a ve eserin basımında emeği geçen Türk Dil Kurumu yetkililerine teşekkürlerimi sunarım.

Yuriy Vasiliev

(Cargistay)

Ankara, Temmuz 1994

e-) Bunların dışıta atlet "1-giyilen iç çamaşırı, 2-atletizm sporu ile uğraşan kişi", aktarmak "1- herhangi bir şeyi bir yerden bir yere koymak, dökmek 2- tercüme etmek, çevirmek" gibi farklı manalara gelen Türkiye Türkçesi kelimelerin Saha Türkçesi'ndeki karşılıkları 1, 2 diye numaralandırılarak gösterilmiştir.

f-) Sözlükte yer alan ve karışıklığa sebebiyet verebilecek ihtisas kelimeleri **gram.** "dil bilgisi", **tex.** "fen" gibi kısaltmalar konularak belirtilmiş ve kullanım kolaylığı sağlaması için de sözlükten önce bir kısaltmalar listesi verilmiştir.

KISALTMALAR

anat.	anatomi
astr.	astronomi
bayian.	askerî
biol.	biyoloji
el.	elektrik
filos.	felsefe
fin.	maliye
foto.	fotografçılık
geogr.	coğrafya
gram.	dil bilgisi
iteğ.	din
mat.	matematik
med.	tıp
mus.	islâmiyet
muz.	müzik
polit.	politika
relig.	dinî
sport.	spor
şaxm.	satranç
tex.	fen
uo.d.a.	ve bunun gibi
xim.	kimya
yur.	adalet, devlet
zool.	zooloji

A

abajur	abajur	абажур
abanmak	tiren-, öyön-	тирэн-, өйөн-
abes	absurdnay, acas sıha, tükteri	абсурднай, адьас сыһа, түктэри
abide	paamatınnık, momument	пааматынньык, монумент
abla	eciyy	эдьий
abluka	blokada, tögürükteen oluruu	блокада, төгүрүктээн олоруу
abone	abonent	абонент
abonman	1. abonement 2. surutuu	1. абонемент 2. сурутуу
abstre	abstraktnay	абстрактнай
acaba	ama, kircık duo	ама, кырдык дуо
acayip	cikti, ciibe, süörgü	дыкти, дыибэ, сүөргү
acele	1. tieteyii 2. tietelleeh, suhal	1. тиэтэийи 2. тиэтэллээх, сүһал
acele etmek	tietey-	тиэтэй-
acemi	opita suoh, saña saǵalaan erer	опыта суох, саңа сағалаан эрэр
acenta	1. agenstvo 2. agent	1. агенство 2. агент
acı I	ahıı, ahıı amtan	ахыы, ахыы амтан
acı II	1. ıarıı 2. ereydenii	1. ыарыы 2. эрэйдэнии
acıklı	sanaarǵabıllaah, kuturǵannaah, ahıılaah	санаарғабыллаах, кутурғаннаах, аһыылаах
acıkmaк	aççıktaa-	аччыктаа-
aciktirmek	aççıktat-	аччыктат-
acıma	ahınıı	аһыныы

acımak	ahın-	аһын-
acil	tietelleeh, suhal	тиэтэллээх, суһал
âciz	kiağa suoh buoluu, küühe suoh buoluu	кыаға суох буолуу, күүһэ суох буолуу
aç	aççık	аччык
aç gözlü	imsı	ымсыы
aç gözlülük	imsı bıhı	ымсыы быһыы
açı	munruk	мунрук
açık I	1. vakansiya 2. defitsit, iteğestiyi	1. вакансия 2. дефицит, итэгэстийи
açık II	1. ahağas, 2. kieñ 3. sırdık 4. illeñ	1 аһас 2. киэң 3. сырдык 4. иллэң
açıkça	1. ahağastık, kistee- bekke, sireyinen 2. ceñketik, kihi öydüür gina	1. аһағастык, кистээ- бэккэ, сирэйинэн 2. дьэңкэтик, киһи өйдүүр гына
açıklama	bihaarı, bihaaran bierii, öydötüü	быһаарыы, быһааран биэрии, өйдөтүү
açıklamak	bihaar-	быһаар-
açılır	ahıllar	аһыллар
açılış	ahı	аһыы
açılmak	1. ahılın- 2. tağıs-	1. аһылын- 2. тағыс-
açlık	aççıktaahın	аччыктааһын
açmak	1. as- 2. arıy- 3. nelek- keydee-	1. ас- 2. арый- 3. нэлэк- кэйдээ-
ad	1. aat 2. aatırı, billii	1. аат 2. аатырыы, биллии
ada	uu arıta	уу арыыта
adale	bıççıñ	быччың

adalet	sierdeex buoluu	сиэрдээх буолуу
adaletli	sierdeex	сиэрдээх
adaletsiz	siere suox	сиэрэ суох
adaletsizlik	siere suox buoluu	сиэрэ суох буолуу
adalı	uu arıtın oloxtooğo	уу арыытын олохтоого
adam	1. kihi 2. er kihi	1. киһи 2. эр киһи
adaş	tüöhe, amıday	түөнэ, амыдай
aday	kandidat	кандидат
adaylık	kandidatura	кандидатура
addetmek	oduulaa-; ılın-, öydöö-	одуулаа-; ылын-, өйдөө-
Adem	Adam	Адам
adet	1. çıñıla, axsaan 2. ustuka, edinitsa	1. чыыһыла, ахсаан 2. устуука, единица
âdet	1. abıçay 2. üörüyex, kemelci, üges	1. абыычай 2. үөрүйэх кэмэлдьи, үгэс
adım	xardı	хардыы
adî	borostuoy, sudurgu	боростуой, судургу
âdil	sierdeex	сиэрдээх
adlandırmak	aattaa-, aatın et-	ааттаа-, аатын эт-
adlî	yuridiçeskay	юридическай
adliye	yustitsiya	юстиция
adliyeci	yurist	юрист
adres	aadırs	аадырыс
af	1. birastı gını 2. ahını, buruyu çep- çetii 3. uuratı, bos- xoloohun	1. бырастыы гыныы 2. аһыныы, буруйу чэп- чэтии 3. ууратыы, бос- холооһун

afet	iedeen	издээн
affetmek	1. birastı gın- 2. ahınıta oñor-, buru- yun çepçet- 3. duohunas- tan bosxoloo-	1. бырастыы гын- 2. аһыныыта оңор-, бу- рун чэпчэт- 3. дуоһу- настан босхолоо-
Afganlı	afganets	афганец
afiş	afişa	афиша
afiyet olsun	minñigestik ahaa-	минньигэстик аһаа-
Afrika	Afrika	Африка
Afrikanlı	afrikanets	Африканец
afyon	opium	опиум
agrandisman	xaartıskanı ulaatınnarı	хаартысканы улаатыннарыы
ağ	ilim, siekke	илим, сизккэ
ağa	toyon, xahaayın	тойон, хаһаайын
ağabey	ubay	убай
ağaç	mas	мас
ağaççık	uk, ıarğa	ук, ыарға
ağaçkakan	toñsoğoy	тоңсоғой
ağaçlama	köğördüü	көгөрдүү
ağaçlandırmak	köğört-	көгөрт-
ağarmak	mañxay-	маңхай-
ağıl	dal, xaaççax	дал, хааччах
ağır	1. ıaraxan 2. bıtaan 3. ıaraxan sıanalaax	1. ыарахан 2. бытаан 3. ыарахан сыаналаах
ağırlaşmak	1. ıaraa- 2. bıtaar-	1. ыараа- 2. бытаар-
ağız	1. ayax 2. kiirer sir 3. xayağas 4. tübe tıl, govor	1. аях 2. киирэр сир 3. хайағас 4. түбэ тыл, говор

ağızlık	mustuuk, çubuuk	мустуук, чубуук
ağlamak	ıtaa-	ытаа-
ağlatmak	ıtat-	ытат-
ağrı	ıarı	ыарыы
ağrımak	ıarıy-	ыарый-
ağustos	atırcax ıya	атырдых ыйа
ahali	nehilienné, oloxtooxtor	нэһилиэннэ, олохтоохтор
ahbap	doğor, üöleenneex	доғор, үөлээннэх
ahçı	asçıt	асчыт
ahdetmek	andağay-	андағай-
ahdi	duogabardaax	дуогабардаах
ahenk	garmoniya, cüörelehii	гармония, дьүөрэлэһии
ahenkli	cüöreleher, söp tübesiher	дьүөрэлэһэр, сөп түбэһиһэр
ahır	xahaa, könnüühüne	хаһаа, көннүүһүнэ
ahlâk	moral', sigili, maygı- sigili	мораль, сигили, майгы- сигили
ahmak	akaarı	акаары
ahmaklık	akarı bıhı	акаары быһыы
ahret	anaraa doydu	анараа дойду
ahşap	mastan oñohullubut, mas	мастан оңоһуллубут, мас
ahtapot	os'minog, ağıs atax	осьминог, ағыс атах
ahu dudu	bıe emiıye	биэ эмиийэ
aidat	usunuos	усунуос
aile	ıal, cie kergen	ыал, дьиз кэргэн
ait	sıhıannaax	сыһыаннаах
ajan	agent	агент

ajans	agenstvo	агенство
ak	1. mañan, ürüñ 2. харах ürüñe, simut ürüñe	1. маңан, үрүң 2. харах үрүңэ, сымыйт үрүңэ
akademi	akademiya	академия
akademisyen	akademik	академик
akar yakıt	umatık	уматык
akasya	akatsiya	акация
ak ciğer	tıña	тыңа
akça ağaç	klön	клён
akçe	harç, manıat	харчы, манньят
akçıl	boloorxoy, kubarxay	болоорхой, кубархай
akıl	1. öy 2. sübe	1. өй 2. сүбэ
akıllanmak	öydön-, öygün-töygün bul-	өйдөн-, өйгүн-төйгүн бул-
akıllı	öydöx	өйдөөх
akılsız	öyö suox, akaarı	өйө суох, акаары
akım	süüreñ, uu süüreene	сүүрэн, уу сүүрэнэ
akide (şekeri)	lampısıay	лампысай
akik	agat	агат
akmak	1. tehin-, süürt-, kutulun- 2. toğun-	1. тэнин-, сүүрт-, ку-тулун- 2. тогун-
akord	akkord	аккорд
akordeon	akkordeon	аккордеон
akraba	aymax, uruu	аймах, уруу
akreditif	akkreditiv	аккредитив
akrep	1. skorpion 2. çahı strelkata	1. скорпион 2. чаны стрелката
aksamak	doğoloñnoo-	доголоңноо-

aksetmek	sırdatılm-	сырдатылын-
aksırmak	ıttırt-	ытырт-
aksi	1. utarı, töttöörü 2. tuspa sigilileex, beyete bilbitinen sılcı, öçös	1. утары, төттөрү 2. туспа сигилилээх, бэйэтэ билбитинэн сыл-дыр, өчөс
akşam	kiehe	киэһэ
aktarma	1. köhörön olorduu 2. ularıyan oloru	1. көһөрөн олоордуу 2. уларыян олоору
aktör	aktör	актёр
aktris	aktrisa	актриса
aktuel	aktual'nay, tireen turar	актуальной, тирээн туар
aktüalite	1. aktual 'nost' 2. kinoxronika	1. актуальность 2. кинохроника
akustik	1. akustika 2. akusti-çeskay	1. акустика 2. акусти-ческой
akü, akümülatör	akkumul'ator	аккумулятор
akvaryum	akvarium	аквариум
al	aalay	аалай
âlâ	tuygun, eriekkes	туйгун, эриэккэс
ala, ala balık	forel'	форель
alaca	ala, erien	ала, эриэн
alaca karanlık	boruk-soruk	борук-сорук
alacaklı	kreditor	кредитор
alafranga	yevropeyskay, arğaañı	европейскай, арғааңы
alan	1. kuyaar, sir 2. uobalas, cfera, eyge, arena	1. куйаар, сир 2. уобалас, сфера, эйгэ, арена
alârm	türübüöge, türbüön	түрүбүөгэ, түрбүөн

alaşım	xolbohuk, xolbohuk uhaaru	холбохук, холбохук уһаары
alay I	1. protsessiya, arial- lahu 2. bölöx con 3. polk	1. процессия, арыал- лаһы 2. бөлөх дьон 3. полк
alay II	külüü gını	күлүү гыны
albay	polkovnik	полковник
albüm	1. al'bom 2. atlas	1. альбом 2. атлас
alçak	namıhax	намыһах
alçaklık	siciñ bıhu, çiççik bıhu	сидың быһы, чиччик быһы
alçalmak	namtaa-	намтаа-
alçatmak	namtat-, tüher-	намтат-, түһэр-
alçı	gips	гипс
aldanmak	albınnat-	албыннат-
aldatmaca	albınnaahın	албыннааһын
aldatmak	albınnaa-	албыннаа-
alelâde	sudurgu, könnörü	судургу, көннөрү
âlem	1. eyge 2. tuora, tuora con	1. эйгэ 2. туора, туора дьон
alenen	ahağastık, publicnaydik	аһағастык, публичнайдык
alerji	allergiya	аллергия
alerjik	allergiçeskay	аллергической
âlet	instrument, pribor	инструмент, прибор
alev	tölön	төлөн
alevlenmek	tölönnür-	төлөннүр-
alevli	tölönnööh	төлөннөөх
alfabe	1. alfavit 2. bukvar'	1. алфавит 2. букварь

alıcı	1. atılahaacçı 2. ılaacçı 3. priyöm- nik (tex.)	1. атыылаһааччы 2. ылааччы 3. приём- ник (тех.).
alım	atılahu, atılı	атыылаһы, атыы
alın	süüs, kihi süühe	сүүс, киһи сүүһэ
alınan	öhürges	өһүргэс
alınmak	öhürge-	өһүргэн
alın yazısı	cılğa	дылға
alışkanlık	üörüyex, kemelci, üges	үөрүйэх, кэмэлды, үгэс
alışmak	üörenen хаал-, üges oñohun-	үөрэнэн хаал-, үгэс оңоһун-
alış veriş	ergien, atı-ergien	эргизэн, атыы-эргизэн
âlicenap	ütüö maygılaax, ütüö sanaalaax	үтүө майгылаах, үтүө санаалаах
âlicenaplık	ütüö maygi, ütüö sanaa	үтүө майгы, үтүө санаа
âlim	üörexteex, uçuoñay	үөрэхтээх, учуонай
alkış	ıtıs tahını	ытыс таһыны
alkışlamak	1. ıtıs tahın- 2. eğerdelee-, bihiree-	1. ытыс таһын- эгэрдэлээ-, биһирээ-
alkol	alkogol'	алкоголь
alkolik	alkogolik	алкоголик
alkolizm	alkogolizm	алкоголизм
alkollü	alkogollaax	алкоголлаах
Allah	Allax	Аллах
almak	1. ıl- 2. atılas- 3. tut-	1. ыл- 2. атыылас- 3. тут-
Alman	nemets	немец
Almanca	nemets tıla	немец тыла

alo	allo	алло
alt	1. alın 2. allaraaŋı	1. алын 2. алларааңы
altı	alta	алта
altın	kıhıl kömüs	кыһыл көмүс
altıncı	altıs	алтыс
altmış	alta uon	алта уон
altmışıncı	alta uonus	алта уонус
alüminyum	1. alüminiy 2. alüminiyevey	1. алюминий 2. алюминиевай
ama	ol ereeri, ol gınan baran	ол эрээри, ол гынан баран
amaç	soruk, sıal	сорук, сыал
amaçlamak	sıallan-, soruktan-	сыаллан-, соруктан-
amade	belem	бэлэм
amatör	lûbitel', oyoğos ca- rıgıraaççı	любитель, ойоғос дья- рыгырааччы
ambalaj	suu, xaa	суу, хаа
ambalajlamak	suulaa-, xaalaa-, uk-	суулаа-, хаалаа-, ук-
ambar	1. iskalaat, ampaar 2. trüm	1. ыскалаат, ампаар 2. трюм
ambargo	embargo	эмбарго
amblem	emblema	эмблема
amca	abağa	абаға
amele	xara ülehit	хара үлэһит
amelî	praktiçeskay	практическай
ameliyat	operatsiya	операция
Amerika	Amerika	Америка
Amerikalı	amerikanets	американец

âmil	faktor	фактор
amip	amöba	амёба
amiral	admiral	адмирал
amortisör	amortizator	амортизатор
ampul	1. elektrolampoçka 2. ampula	1. электролампочка 2. ампула
an	tügen	түгэн
ana	1. iye 2. sürün, kı- laabınay	1. ийэ 2. сүрүн, кы- лаабынай
anahtar	külüüs tıla	күлүүс тыла
analık	1. iye buoluu 2. maaçaxa iye	1. ийэ буолуу 2. маачаха ийэ
analiz	analiz, ırıñalaahın	анализ, ырыңалааһын
analiz yapmak	analiztaa-, ırıñalaa-, ırit-	анализтаа-, ырыңалаа-, ырыт-
ananas	ananas	ананас
anane	üges	үгэс
ananevî	üges buolbut	үгэс буолбут
anarşi	anarxiya	анархия
anarşist	anarxist	анархист
anarşizm	anarxizm	анархизм
anatomi	anatomiya	анатомия
anayasa	konstitutsiya	конституция
anayasal	konstitutsionnay	конституционной
ana yurt	ıye doıdu	ийэ дойду
ancak	ere, sıççax	эрэ, сыччах
andırmak	maygınnaa-, sanat-	майгыннаа-, санат-

anestezi	anesteziya, narkoz	анестезия, наркоз
anı	axtı	ахтыы
anıt	paamatınńık	пааматыннык
anıt kabir	mavzoley	мавзолей
anısal	monumental'nay	монументальной
anı	emiske, sohuççu	эмискэ, соһуччу
anjın	angina	ангина
anket	anketa	анкета
anlam	is xohoon, öydöbül, suolta	ис хоһоон, өйдөбүл, суолта
anlamak	öydöö-	өйдөө-
anlamdaş	sinonim	синоним
anlamsız	is xohoono suox, meene	ис хоһооно суох, мээне
anlaşılan	araaha, bırıta	арааһа, быһыыта
anlaşma	söbülehi, duogabar	сөбүлэһи, дуогабар
anlaşmak	duogabardas-, söbüles-	дуогабардас-, сөбүлэс-
anlaşmazlık	öydöspöt buoluu, konflikt	өйдөспөт буолуу, конфликт
anlatmak	kepsee-, öydöt-	кэпсээ-, өйдөт-
anlayış	öydööhün	өйдөөһүн
anmak	ağın-, axtan aas-	ағын-, ахтан аас-
anne	iye	ийэ
anonim	anonimnay	анонимнай
anormal	anormal'nay, normal'-naya suox	анормальной, нормальной суох
ansızın	emiske, sohuççu	эмискэ, соһуччу
ansiklopedi	entsiklopediya	энциклопедия
ansiklopedik	entsiklopediçeskay	энциклопедической

ant	andağar	андағар
Antarktik	Antarktida, antarkti-çeskay	Антарктида, антарктической
anten	antenna	антенна
antibiyotik	antibiotik	антибиотик
ant içirmek	andağat-	андағат-
ant içmek	andağay-	андағай-
antidemokratik	antidemokratiçeskay	антидемократической
antifaşist	antifaşist	антифашист
antik	antiçnay	античной
antika	1. bılırgı mal 2. antikvarnay	1. былыргы мал 2. антикварная
antilop	antilopa	антилопа
antipati	iske killerbet buoluu, söpsöböt buoluu	искэ киллэрбэт буолуу, сөпсөбөт буолуу
antisiklon	antitsiklon	антициклон
antlaşma	duogabar	дуогабар
antrenman	trenirovkalanı, erçillii	Тренировкаланыы, эрчиллии
apandisit	appenditsit, munur-daax ıarıta	аппендицит, мунур-даах ыарыыта
apartman	cie	дьизэ
aptal	akaarı	акаары
aptallık	akaarı bıırı	акаары быһыы
aptes, abdest	suunan ıraastanıı	суунан ыраастаныы
ar	saat, suobas	саат, суобас
ara	1. ıraax, sir ıraağa,	1. ыраах, сир ырааға,

	arit, büs 2. sinñalañ toxtobul	арыт, быыс 2. сынньалаң, тохтобул
araba	1. teliege, bobuoska 2. massına	1. тэлиэгэ, бобуоска 2. массыына
aracı	tiksihinnereççi	тиксининнэрэзччи
aracılık	tiksihinnerii	тиксининнэрии
aralamak	seget-	сэгэт-
aralık I	axsınñı	ахсынньы
aralık II	arit, ikki arda	арыт, икки арда
arama	1. cegciyii 2. kördööhün	1. дьэгдьиини 2. көрдөөһүн
aramak	1. kördö- 2. sitis-	1. көрдөө- 2. ситис-
Arap	arab	араб
Arapça	arab tıla	араб тыла
ara sıra	ardıgar, soroğor, biirde emit	ардыгар, сорогор, биирдэ эмит
arasız	örüü, melci, toxtolo suox	өрүү, мэлдьи, тохтоло суох
araştırma	çinçiyii	чинчийи
araştırmak	1. çinçiy-, üöret- 2. cegciy-	1. чинчий-, үөрэт- 2. дьэгдьий-
arazi	sir, sir-doydu, sir-uot	сир, сир-дойду, сир-уот
arena	arena	арена
arı	ıñırta	ыңырыа
aritmak	ıraastaa-	ыраастаа-
arıza	alcanı, saaxallanı, avariya	алдьаныы, саахалланыы, авария
arızalanmak	alcan-, saaxallan-	алдьан-, саахаллан-
aritmetik	arifmetika, axsaan	арифметика, ахсаан
arka	1. köğüs 2. kelin örüt	1. көгүс 2. кэлин өрүт

arkadaş	tabaaris	табаарыс
arkeolog	arxeolog	археолог
arkeoloji	arxeologiya	археология
arkeolojik	arxeologiceskay	археологической
arktik	arkticeskay	арктической
arma	caralık, gerb	дьаралык, герб
armağan	1. belex 2. biriemiye	1. бэлэх 2. бириэмийэ
armonik(a)	garmonika	гармоника
armut	gruşa	груша
Arnavut	albanets	албанец
Arnavutça	albanskay tıl	албанской тыл
arpa	neçimien	нэчимиэн
arsız	suobaha suox, saatari bilbet	суобана суох, саатары билбэт
arşiv	arxiv	архив
art	1. kelin örüt 2. kenniki plüs	1. кэлин өрүт 2. кэнники
artı	plüs	плюс
artık I	hayın-üye, hayın-sax	хайыы-үйэ, хайыы-сах
artık II	1. orduk, ordon xaal- bit 2. tobox, orduk	1. ордук, ордон хаал- обит 2. тобох, ордук
artırma	auksion	аукцион
artırmak	1. ulaatınнар-, ürdet- 2. kemçilee-, ekonomi- yalaa-, xarıstaa-	1. улаатыннар-, үрдэт- 2. кэмчилээ-, экономи- ялаа-, харыстаа-
artist	artist	артист
artmak	1. ulaat-, ürdee-,	1. улаат-, үрдээ-,

	araa-, küühür-	ыараа-, күүһүр-
	2. ort-, ordon xaal-	2. орт-, ордон хаал-
arya	ariya (muz.)	ария (муз.)
arzu	bağarı	бағары
arzuhal	kördöhüü, sayabııanña	көрдөһүү, сайабылыанһа
asabî	nierbiney,	ниэрбинэй,
	kuhırımtağay	кыһырымтағай
asabiyeci	nevropatolog	невропатолог
asalak	parazit, belemi ker-beeççi	паразит, бэлэми кэр-бээччи
asalet	ütüö bıhu, maanı bıhu	үтүө быһыы, мааны быһыы
asansör	lift	лифт
asayış	obşestvennay bereedek	общественной бэрээдэк
aseton	atseton	ацетон
asfalt	1. asfal't 2. asfal't suol 3. asfal'laax	1. асфальт 2. асфальт суол 3. асфальлаах
asgarî	1. minimal'nay 2. minimum	1. минимальнай 2. минимум
asil	1. podlinnik, original 2. törüt 3. ciñneex, kircıktaax 4. kılaabınay	1. подлинник, оригинал 2. төрүт 3. дыңнээх, кырдыктаах 4. кылаабынай
asır	üye	үйэ
asi	1. örö turbut, buunnuur 2. örö turaaççı, buunnaaççı	1. өрө турбут, бууннуур 2. өрө турааччы, бууннааччы
asil	ütüö, ürdük	үтүө, үрдүк
asistan	assistent	ассистент
asit	kislota	кислота

asker	bayıannay, sallaat	байыаннай, саллаат
askerî	bayıannay, voinskay	байыаннай, воинская
askerlik	bayıannay suluuspa	байыаннай сулууспа
askı	1. tañas ıynr 2. iennerik	1. таңас ыйыыр 2. иэннэрик
asla	tuox da ihin, xahan dağarı	туох да иһин, хаһан дағаны
aslan	xaxay	хахай
asma	ıyanan turar, ıyammit	ыйанан турар, ыйаммыт
asmak	ıyaa-	ыйаа-
asrî	biliññi	билиңни
assubay	unter-ofitser	унтер-офицер
astar	bietes	биэтэс
asteğmen	mladşay leytenant	младшай лейтенант
astım, astma	astma	астма
astragan	karakul'	каракуль
astronom	astronom	астроном
astronomi	astronomiya	астрономия
astronomik	astronomiçeskay	астрономической
astronot	astronavt	астронавт
Asya	Aziya	Азия
Asyalı	aziat	азиат
aşağı	1. alın 2. allaraañı 3. namıhax xaaçistıba-laax	1. алын 2. алларааңы 3. намыһах хаачыстыблаах
aşama	etap, stadiya	этап, стадия
aşçı	aşçı, povar	асчыт, повар

aşçılık	kulinariya	кулинария
aşı	privivka, bıñı	прививка, быһыы
âşik	1. taptallaax 2. aşug	1. тапталлаах 2. ашуг
aşılamak	privivkalaа-, bis-	прививкалаа-, быс-
aşınma	1. alcanıı, eleyii, tuhattan taxsıı 2. eroziya	1. алдьаныы, элэйии, туһаттан тахсыы 2. эрозия
aşırı	ahara, sieri tahınan	аһара, сизэри таһынан
aşırma	plagiat	плагиат
aşırtı	oroskuottaahın, aras-tıraata oñuruu, übü siehin	ороскуоттааһын, арас-тыраата оңоруу, үбү сизэһин
aşikâr	köstön turar, mökküöre suox	көстөн турар, мөккүөрө суох
aşiret	biis uuha	биис ууһа
aşk	taptal	таптал
aşmak	aas-, tuoraa-	аас- туораа-
at	at	ат
ata	1. ehe 2. ağa	1. энэ 2. аға
atamak	anaa-	анаа-
atar damar	arteriya, xoruk tımır	артерия, хорук тымыр
ata sözü	ös xohoono	өс хоһооно
ataşe	attaşe	атташе
atelye	1. sıax, mastarıskıay 2. studiya, atel'ye	1. сыах, мастарыскай 2. студия, ателье
ateş	uot	уот
atıcı	ıtaaççı	ытааччы
atıcılık	sportivnay ıtıalahıı	спортивной ытыалаһыы

atılmak	süür-, bar-, culus-, culuruy-	сүүр-, бар-, дьулус-, дьулуруй-
atış	1. ıtıalahıı 2. tir	1. ытыалаһыы 2. тир
atki	bılaat	былаат
atlama	ıstanıı	ыстаныы
atlamak	ıstan-, oy-	ыстан-, ой-
atlet	1. atlet, legkoatlet 2. maayka	1. атлет, легкоатлет 2. маайка
atletizm	(çepçeki) atletika	(чэпчэки) атлетика
atlı	attaax kihi	аттаах киһи
atma	bırağıı	бырағыы
atmacı	kırt	кыырт
atmak	1. bırax- 2. ıt- 3. üür-	1. бырах- 2. ыт- 3. үүр-
atmosfer	atmosfera, salgın	атмосфера, салгын
atom	atom	атом
av	bult	булт
avans	avans	аванс
avantajlı	barıstaax	барыстаах
avcı	bulçut	булчут
avcılık	bult, bultaahın	булт, бултааһын
avdet	tönnüü	төннүү
avlamak	bultaа-	бултаа-
avlu	tiergen	тиэргэн
Avrupa	Yevropa	Европа
Avrupalı	yevropeyets	европеец
avuç	ıtis	ытыс
avukat	advokat	адвокат

avundurmak	könñüört-, sanaatin çepçet-, saatat-	көннүөрт-, санаатын чэпчэт-, саатат-
avunmak	aralcıy-	аралдьый-
avurt	iedes	издэс
Avustralya	Avstraliya	Австралия
Avustralyalı	avstraliyets	австралиец
Avusturyalı	avstriyets	австриец
avutmak	aralcıt-	аралдьыт-
ay	ıy	ый
ayak	atax	атах
ayakkabı	atax tañaha	атах таңаһа
ayaklanma	bastaanña, buun	бастаанньа, буун
ayaklanmak	bastaanñalaa-, buunnaa-	бастаанньалаа-, бууннаа-
ayar	1. birieme 2. boruoba- laahın, xoloon körüü 3. nastroydaahın, sa- layın, beredektechin	1. бириэмэ 2. боруоба- лааһын, холоон көрүү 3. настройдааһын, са- лайыы, бэрээдэктээһин
ayaz	timni	тымныы
ayça	bıhağas ıy, keltegey ıy	быһағас ый, кэлтэгэй ый
ay çiçeği	podsolnux	подсолнух
aydın	1. sırdık 2. intelligent	1. сырдык 2. интеллигент
aydınlalma	sırdatın	сырдатыы
aydınlattmak	sırdat-	сырдат-
aygıt	apparat, pribor	аппарат, прибор
ayı	ehe, tiataağı	энэ, тыатаағы
ayık	ölüör öydööh, itirige suox	өлүөр өйдөөх, итиригэ суох
ayıklamak	tal-, talan ıl-	тал-, талан ыл-

ayılmak	öydön-, öydönön kel-	өйдөн-, өйдөнөн кэл-
ayıp	1. ańn, ciek, saat 2. saattaax	1. аныы, дьизэк, саат 2. сааттаах
ayıplamak	1. saatırt- 2. semelee-, buruydaa-	1. саатырт- 2. сэмэлээ буруйдаа-
ayırım	diskriminatsiya	дискриминация
ayırmak	araar-	араар-
âyin	suluuspa (relig.), tuom, sier	сулууспа (религ.) туом, сизэр
aylak	taak sılcar kihi, luodur, küöx sürex	таак сылдыар киһи, луодур, күөх сүрэх
aylık	1. ıydaağı xamnas 2. ıydaax, ıy axsın taxsar	1. ыйдаағы хамнас 2. ыйдаах, ый ахсын тахсар
ayna	sierkile	сиэркилэ
ayni	onnuk, üüt-ükçü	оннук, үүт-үкчү
ayran	ayran, imdaan	айран, ымдаан
ayrı	atın, uratı	атын, ураты
ayrıcalık	privilegiya	привилегия
ayrılmak	arağıs-	арағыс-
ayva	ayva	айва
az	ağıyah	ағыях
aza	çilien	чилиэн
azalmak	kıççaa-, ağıyyaa-	кыччаа-, ағыйаа-
azaltmak	kıççat-, ağıyat-	кыччат-, ағыят-
azamet	süüdüte, uluukana, mo- duna	сүдүтэ, улуукана, мо- дуна
azamî	muñutuur ulaxan, mu- ñutuur ürdük	муңутуур улахан, му- ңутуур үрдүк

azap	erey, kihalğa	эрэй, кыһалға
azarlamak	möñön bier-, sañaran bier-	мөңөн биэр-, саңаран биэр-
Azerbaycanca	azerbaydjan tıla	азербайджан тыла
Azerbaycanlı	azerbaydjanets	азербайджанец
azgın	iirimtiybit, nahaa uoxtaax- kılınnaax	иirimтийбит, наһаа уохтаах-кылыннаах
azımsamak	sitete suoğunan aax-	ситэтэ суоғунан аах-
azınlık	ağıyax öttö	ағыйах өттө
azim	sorunuu	сорунуу
aziz	1. kündü, itıktabıl-laax 2. sibetiey (relig.)	1. күндү, ытыктабыллаах 2. сибэтиэй (религ.)
azmak	orduk culaan buol-, suostan-, sürden-	ордук дьулаан буол-, суостан-, сүрдэн-

B

baba	ağa	аға
babalık	1. ağa buoluu 2. kii-rinñeñ ağa, maaçaха ağa	1. аға буолуу 2. кииринньэн аға, маачаха аға
baca	turba	турба
bacak	atax	атах
bacaksız	1. atağa suox 2. namıhax uñuoxtaax	1. атаға суох 2. намыһах унуохтаах
badana	ispieske, oppuоха	испиэскэ, оппуоха
badem	mindal'	миндаль
bagaj	bagaj, tutuur	багаж, тутуур
bağ I	vinogradnik	виноградник
bağ II	1. bia, baayı 2. sibeas, sitim	1. быа, баайы 2. сибээс, ситим
bağışlamak	1. siertibelea- 2. birastı gin-, ahın-	1. сиэртибэлээ- 2. бырастыы гын-, аһын-
bağıl	otnositel'nay, xoloon-noox, teñneen körüüleex	относительнай, холоонноох, тэннээн көрүүлээх
bağimli	tutuluktaax	тутулуктаах
bağimlilik	tutuluktaax buoluu	тутулуктаах буолуу
bağimsız	tutuluga suox	тутулуга суох
bağimsızlık	tutuluga suox buoluu	тутулуга суох буолуу
bağırmak	xahıntaa-	хаһынтаа-
bağırsak	ohoğos	оһоғос
bağış	siertibeleehin	сиэртибэлээһин
bağlamak	baay-	баай-
bağlantı	sibeas, sibeestehii	сибээс, сибээстэһии

bağlı	1. sibeesteex, sıhıan-naax 2. tutuluktaax	1. сибээстээх, сыһыан-наах 2. тутулуктаах
bahane	sıltax	сылтах
bahar	saas, saaskı	саас, сааскы
baharat	sıtı tuma	сытыы тума
bahçe	sad	сад
bahçivan	sad köröğçü, sad üün-nereççi	сад көрөөччү, сад үүн-нэрээччи
bahis	kepsetii	кэпсэтии
bahriye	bayıannay-muorataağı flot	байыаннай-муоратаагы флот
bahsetmek	sañar-,kepsee-	саңар-, кэпсээ-
baht	tabıllı, satanı, col	табыллыы, сатаныы, дьол
bahtiyar	colloox	дьоллоох
bahtiyarlık	col	дьол
bakan	ministr	министр
bakanlık	ministerstvo	министерство
bakım	körüü, körüü-istii	көрүү, көрүү-истии
bakınmak	körün-, tula körün-	көрүн-, тула көрүн-
bakır	altan	алтан
bakış	körüü	көрүү
bakkal	bakaleyşik	бакалейшик
bakkaliye	bakaleya	бакалея
bakla	bob	боб
baklava	baklava (iliññi omuktar biir minñiges astara)	баклава (илиңни омуқтар биир минньигес астары)
bakmak	1. kör- 2. tağıs-	1. көр- 2. тағыс-

bakteri	bakteriya	бактерия
bakteriyolog	bakteriolog	бактериолог
bakteriyoloji	bakteriologiya	бактериология
bakteriyolojik	bakteriologıçeskay	бактериологической
bal	müöt	мүөт
balçık	tuoy	туой
baldır	soto, bötögö	сото, бөтөгө
bale(t)	balet	балет
balık	balık	балык
balık adam	akvalangist	аквалангист
balıkçı	balıksıt	балыксыт
balıkçıl	kutan	кутан
balıkçılık	balıktaahın	балыктааһын
balina	kiit	киит
balistik	1. ballistika 2. ballistiçeskay	1. баллистика 2. баллистической
balkon	balkon	балкон
bal mumu	buoska	буоска
balo	bal	бал
balon	salgın şara, aerostat	салгын шара, аэростат
balta	süge	сүгэ
baltalama	sabataas, diversiya	сабатаас, диверсия
baltalamak	sabataastaa-; bis-, möltöt-	сабатаастаа-; быс-, мөлтөт-
bambu	bambuk	бамбук
bando	(duxovoy) orkestr	(духовой) оркестр
banka	baan	баан

banliyo	kuorat kituta	куорат кытыыта
banmak	imāaa-	ымһаа-
bant	liente, plönka	лиэнтэ, плёнка
banyo	vanna	ванна
bar	bar, bufet	бар, буфет
baraj	bihit	быһыт
baraka	baraak	бараак
barbar	varvar, kereene suox kihi	варвар, кэрээнэ суох киһи
barbarlık	varvardı bihi, ke- reene suox bihi	варвардыы быһыы, кэ- рээнэ суох быһыы
bardak	istakaan, bakaal	ыстакаан, бакаал
barmak	xorğoyor sir, xorğoyor cie	хоргойор сир, хоргойор дьиэ
barınmak	1. xorğoy-, sas- 2. olor-	1. хоргой-, сас- 2. олоҕор-
barış	eye, eyelehii	эйэ, эйэлэһии
barışçı	eyeleex	эйэлээх
barışmak	eyeles-	эйэлэс-
barıştırmak	eyelehinner-, illehinner-	эйэлэһиннэр-, иллэһиннэр-
barikat	barrikada	баррикада
bariton	bariton	баритон
bariz	ile, ile baaççı, köstön tutar, çaxçı biller, çuolkay	илэ, илэ бааччы, көстөн турар, чахчы биллэр, чуолкай
barometre	barometr	барометр
barut	buorax	буорак
basamak	üktel	үктэл

basım	beçeettechin	бэчээттээһин
basım evi	tipografiya	типография
basın	beçeet, pressa	бэчээт, пресса
basınç	battaahın	баттааһын
basiret	ötö körüü, erdetten bilii, ıraağı körüü, kennikini körüü	өтө көрүү, эрдэттэн билии, ыраағы көрүү, кэнникени көрүү
basiretli	ötö körör, ıraağı körör, kennikitin körör	өтө көрөр, ыраағы көрөр, кэнникитин көрөр
basit	borostuoy, sudurgu	боростуой, судургу
basketbol	basketbol	баскетбол
basketbolcü	basketbolist	баскетболист
baskı	1. battaahın, ıgı 2. tiraj	1. баттааһын, ыгыы 2. тираж
baskın	saba tühüü	саба түһүү
basma	siides	сиидэс
basmak	1. xaamp-, sırtı- 2. beçeettee- 3. saba tüs- 4. battaa-	1. хаамп-, сырыт- 2. бэчээттээ- 3. саба түс- 4. баттаа-
bastırmak	xam battaa-	хам баттаа-
baston	tayax mas, toruoska	тайах мас, торуоска
baş	1. bas 2. çıpçaal 3. sağalanı 4. kılaabınay	1. бас 2. чыпчаал 3. сагаланыы 4. кылаабынай
başak	burduk kuolaha	бурдук куолаһа
başarı	sitihii	ситиһии
başarılı	sitihiiileex	ситиһиилээх
başarısız	sitihiiite suox	ситиһиитэ суох

başarmak	(sitihiileextik) tolор-	(ситиһиилээхтик) толор-
başbakan	prem 'yer-ministr	премьер-министр
başbakanlık	1. prem'yer-ministr kantsel'ariyata 2. prem'yer-ministr duohunaha	1. премьер-министр канцелярията 2. премьер-министр дуоһунаһа
başka	atın, tuspa	атын, туспа
başkan	predsedatel'	председатель
başkent	kiin kuorat	киин куорат
başkomutan	glavnokomanduyuşay	главнокомандующай
başlamak	1. saġalaa- 2. saġalan-	1. сағалаа- 2. сағалан-
başlangıç	saġalanı	сағаланы
başlıca	sürün, kılaabınay	сүрүн, кылаабынай
başlık	1. soġoluobak, aat 2. şlöm	1. соғолуобак, аат 2. шлём
başörtü	bılaat	былаат
başülke	metropoliya	метрополия
batak	oborço, badaraan	оборчо, бадараан
bataklık	badaraan	бадараан
batarya	bayıannay batareya	байыаннай батарея
batı	1. arġaa 2. arġaañı	1. арғаа 2. арғааңы
batırmak	1. timirt- 2. saay-, as- 3. ölör-	1. тимирт- 2. саай-, ас- 3. өлөр-
batmak	1. timir- 2. kiir- 3. öl-, suox buol-	1. тимир- 2. киир- 3. өл-, суох буол-
battaniye	(tüü) suorġan	(түү) суорған
bavul	çımıdaan	чымыдаан
bay	toyon	тойон

bayaġı	1. sudurgu, borostuoy 2. vul'garnay, toloos, kuruubay	1. судургу, боростуой 2. вульгарнай, толоос, куруубай
bayan	xotun, dama	хотун, дама
bayat	sibieheye suox, харпит (kiliep)	сибиэһэйэ суох, хаппыт (килиэп)
baygınlık	öyü süterii	өйү сүтэри
bayılmak	1. öygün süter-, uñ- 2. olus taptaa-, itik- taa-, duuhaġın tuttar-, iir-	1. өйгүн сүтэр-, үң- 2. олус таптаа-, ытык- таа-, дууһағын туттар-, иир-
bayındır	tupsarılaax, siteri teriirdeex; çelgiye saydar	тупсарылаах, ситэри тэриирдээх; чэлгийэ сайдар
bayrak	bılaax, znam'a	былаах, знамя
bayraktar	znam'anı tutaaççı	знамяны тутааччы
bayram	bıraahınñık	бырааһынныңык
bayramlaşmak	bıraahınñıgınan eġer- deles-	бырааһынныңынан эġэр- дэлэс-
bayramlık	bıraahınñıktıı, bıraahınñıkka anallaax	бырааһынныңыктыı, бырааһынныңыкка аналлаах
bazen	ardıgar, soroġor, biirde emit	ардыгар, сороġор, биирдэ эмит
bazı	soroxtor	сорохтор
bebek	1. kılıl oġo 2. kuukula	1. кыһыл оġо 2. куукула
becerikli	satabıllaax, sımsa	сатабыллаах, сымса
becermek	sataa-, kıay-	сатаа-, кыай-
bedava	bosxo, xarçıta suox	босхо, харчыта суох

bedbaht	colo suox, sordoox	дьоло суох, сордоох
bedbin	pessimist	пессимист
beddua	kirus	кырыыс
bedel	siana, atı, xarçıga turuuta	сыана, атыы, харчыга туруута
beden	et-siin	эт-сиин
bedenî	et-xaan, fizişeskey	эт-хаан, физическэй
beğeni	söbüleehin	сөбүлээнин
beğenmek	söbülee-, söbülüü kör-	сөбүлээ-, сөбүлүү көр-
bekâr	kergene suox, xolos- tuoy	кэргэнэ суох, холос- туой
bekârlik	xolostuoy olox	холостуой олох
bekçi	xarabil, ostuoras	харабыл, остуорас
bekleme	küütüü	күүтүү
beklemek	küüt-	күүт-
beklenmedik	köhütüllübetex, küü- tüllübetex, sohuççu	көһүтүллүбэтэх, күү- түллүбэтэх, соһуччу
bekletmek	köhütter-, küütter-	көһүттэр-, күүттэр-
bel	biil	биил
belâ	alcarxay, iedeen	алдьархай, иэдээн
belâgat	uus tıl, eter talaan	уус тыл, эрэр талаан
Belçikalı	bel'giyets	бельгиец
belediye	munitsipalitet	муниципалитет
belge	dokumuon	докумуон
belgefilmi	dokumental 'nay kiine	документальной киинэ
belgeci	(kino) dokumentalist	(кино) документалист
belirli	biller, tustaax, tu- haannaax	биллэр, тустаах, ту- һааннаах

belirmek	1. baar buol-, köhün- 2. çuolkaydan-, bıhaa- rılın-	1. баар буол-, көһүн- 2. чуолкайдан-, быһаа- рылын-
belirsiz	çuolkaya billibet, bıhaarıta billibet	чуолкайа биллибэт, быһаарыта биллибэт
bel kemiği	1. sis tonogoho 2. sis xaya	1. сис тоноҕоһо 2. сис хайа
belki	bağar, araaha	бағар, арааһа
bellek	öygö tutuu, öy	өйгө тутуу, өй
belli	köstön turar, mökküöre suox	көстөн турар, мөккүөрэ суох
ben	min	мин
bencil	beyemsex, beye ere in- nin körüner	бэйэмсэх, бэйэ эрэ ин- нин көрүнэр
bencillik	beyemsex buoluu, beye ere innin körünüü	бэйэмсэх буолуу, бэйэ эрэ иннин көрүнүү
benimsemek	öydö-, öören-, ılın-, bahılaa-	өйдөө-, үөрэн-, ылын-, баһылаа-
benzemek	maygınnaa-	майгыннаа-
benzerlik	maygınnahıı, atılı buoluu	майгыннаһыы, атылыы буолуу
benzetmek	maygınnat-, maarınnat-, butuy-	майгыннат-, маарынат-; бутуй-
benzin	benzin	бензин
beraat	kırcıgın tahaarıı, bıı- buhaahın	кырдьыгын танаарыы, быһааһын
beraber	biirge	бииргэ
beraberlik	1. biir kelim, biir so- moğö buoluu 2. teñnehii (sport.)	1. биир кэлим, биир со- мого буолуу 2. тэңнэһии (спорт.)

berbat	siciñ, nahaa kuhağan, mökü	сидьин, наһаа куһаған, мөкү
berber	1. battax kırıyaaççı, parikmaxer 2. parikmaxerskay	1. баттах кырыяаччы, парикмахер 2. парикмахерской
bere	beret	берет
bereket	uygu-bıyañ	уйгу-бийаң
bereketli	deley, elbex, ölgöm; cellem	дэлэй, элбэх, өлгөм; дэллэм
berelemek	1. ölör-, oholloo-, buortulaa- 2. xaya tart-, cukkurut-, baahırt-	1. өлөр-, оһоллоо-, буортулаа- 2. хайа тарт-, дьуккурут-, бааһырт-
beri	beteree, betereeni	бэтэрээ, бэтэрээни
berk	böğö, bige, böğö-tağa, kıtaanax	бөгө, бигэ, бөгө-таға, кытаанак
berkitmek	böğörgöt-, küühürt-	бөгөргөт-, күүһүрт-
berrak	ceñkir, iraas	дэңкир, ыраас
berraklaşmak	ceñker-	дэңкэр-
besin	as, ahır as	ас, аһыр ас
beslemek	1. ahat- 2. üösket-, üünner-, iit-	1. аһат- 2. үөскэт-, үүннэр-, иит-
beslenmek	ahaa-	аһаа-
besleyici	iñemteleex, totooyu	иңэмтэлээх, тотоойу
beste	muzıka	музыка
besteci, bestekâr	kompozitor	композитор
bestelemek	muzıkata suruy-, mu- zıkağa tahaar-	музыката суруй-, му- зыкаға таһаар-
beş	bies	биэс

beşer	kihi	киһи
beşik	bihik	биник
beşinci	behis	бэһис
betim	oyuulaahın, oyuulaan suruyuu, cühünneehin	ойууллааһын, ойуулаан суруйуу, дьүһүннээһин
betimlemek	oyuulaan kördör-, cü- hünneen kördör-	ойуулаан көрдөр-, дьү- һүннээн көрдөр-
beton	beton	бетон
betonarme	timir-beton	тимир-бетон
bey	toyon, bey	тойон, бей
beyanat	sayabılıanña	сайабылыанһа
beyanname	deklaratsiya; sayabı- lianña	декларация, сайабы- лыанһа
beyaz	ürün, mañan	үрүң, маңан
beyefendi	1. toyon 2. sudar'	1. тойон 2. сударь
beygir	1. silgi 2. at (sport.)	1. сылгы 2. ат (спорт.)
beyin	meyii	мэйии
beyinsiz	meyiite suox, olus akaarı	мэйиитэ суох, олус акаары
beylik	1. xaahına giene 2. simsaabit	1. хааһына гиэнэ 2. сымсааһын
bez I	tañas, bolotuna	таңас, болотуна
bez II	biłçarxay	былчархай
bezelye	gorox	горох
bezeme	kiergel, ohuor	киэргэл, оһуор
bezemek	kierget-	киэргэт-
bezmek	xal buol-, salgit-, salit-	хал буол-, салгыт-, салыт-
bıçak	bihax	быһак

biçaklamak	bihaġınan as-	быһағынан ас-
bıkmak	xal buol-, salgıt-	хал буол-, салгыт-
bıktırmak	sirgen-, keley-	сиргэн-, кэлэй
bıldırcın	xonuu kuruppaaskıta	хонуу куруппааскыта
birakmak	1. birax-, xaallar- 2. köhör- 3. ıt-	1. бырах-, хааллар- 2. көһөр- 3. ыт-
biyık	bitık	бытык
biatlon	biatlon, dvoyebor'ye	биатлон, двоеборье
biber	bieres	бизрэс
biberlik	bieres ihite	бизрэс иһитэ
biçare	colo suox, muñnaax, ereydeex	дьоло суох, муңнаах, эрэйдээх
biçim	1. forma 2. kiep, bi- hıı, bohuon	1. форма 2. кизп, бы- һыı, боһуон
biçimcilik	formalizm	формализм
biçimsiz	1. formata suox, bi- hııta- tahaata billibet 2. kırabıyaba suox kuhaġan, mökü	1. формата суох, бы- һыыта-таһаата биллибэт 2. кыраһыабайа суох, куһаған, мөкү
biçki	kırıyıı, bıhıı	кырыһыı, быһыı
biçmek	1. bıı-, xayıt- 2. oġus-, bıı- (otu)	1. быс-, хайыт- 2. оғус-, быс- (оту)
biftek	bifšteks	бифштекс
bigudi	bigudi	бигуди
bilakis	utarı, töttörütün	утары, төттөрүтүн
bilânço	tümük, tümükteehin	түмүк, түмүктээһин
bilârdo	bil'yard	бильярд
bildiri	ihitinnerii, sayabı- lanña, kommünike	иһитиннэриı, сайабы- лыанһа, коммюнике

bildirmek	biller-, ihitinner-	биллэр-, иһитиннэр-
bile	onnooġor	оннооғор
bile bile	bile- bile, soruyan	билэ-билэ, соруйан
bilek	begeççek	бэгэччэк
bilemek	biilee-, sıtulaa-	биилээ-, сытыылаа-
bileşik	uustuk, bulkaas, kom- binirovannay	уустук, булкаас, ком- бинированнай
bilet	biliet	билиэт
biletçi	1. konduktor 2. biliet atılaaççı	1. кондуктор 2. билиэт атыылааччы
bilezik	böġöx	бөгөх
bilge	bilge, muudaray	билгэ, муударай
bilgelik	muudas	муударас
bilgi	bilii, surax, informatsiya	билиı, сурах, информация
bilgili	biler, biliileex	билэр, билиилээх
bilgin	üörexteex, uçuonay	үөрэхтээх, учуонай
bilgisiz	biliite suox, üöreġe suox	билиитэ суох, үөрэгэ суох
bilgisizlik	üöreġe suox buoluu, maalgın bıhıı	үөрэгэ суох буолуу, маалгын быһыı
bilhassa	orduk, çuolaan	ордук, чуолаан
bilim	nauka	наука
bilimsel	nauçnay	научнай
bilimsiz	nauçnaya suox	научнайа суох
bilinç	öy, öy-sanaa, sozna- niye, öydööhün	өй, өй-санаа, созна- ние, өйдөөһүн
bilinçli	öydööh, öydööh-sanaa- laax	өйдөөх, өйдөөх-санаа- лаах

bilir kişi	ekspert, spetsialist	эксперт, специалист
billür	1. kristall 2. kurustaal	1. кристалл 2. курустаал
bilmece	taabırın	таабырын
bilmek	1. bil- 2. sataa-	1. бил- 2. сатаа-
bilya	şarik	шарик
bin	tuınça	тыныынча
bina	cie, terilte ciete	дьиз, тэрилтэ дьизтэ
binaenaleyh	onon, onon buollağına	онон, онон буоллагына
binbaşı	mayor	майор
biadirmek	1. olort- (poyezka uo.d.a) 2. astar-, saalılın-	1. олорт- (поезка уо.д.а.) 2. астар-, саалылын-
binici	attaax kihi, at süürdeeççi	атаах киһи, ат сүүрдээччи
binmek	olor- (poyezka, avtobuska uo.d.a.)	олор- (поезка, автобуска уо.д.а.)
bir	biir	биир
bira	piibe	пиибэ
birahane	piibe iher cie	пиибэ иһэр дьиз
biraz	ağyax, biir emit	ағыях, биир эмит
birazdan	sotoru	сотору
birçok	ügüs, ügüster	үгүс, үгүстэр
birden	1. tuta 2. emiske, sohuççu	1. тута 2. эмискэ, соһуччу
birey	individuum	индивидуум
bireysel	tus, tus beye	тус, тус бэйэ
biri	kim ere, xannık ere	ким эрэ, ханнык эрэ
biricik	suos-soğotox, biir ere	суос-соғотох, биир эрэ
birikinti	mustuu, çuoğuyuu	мустуу, чуоғуйуу

birikmek	muhun-, çuoğus-	муһун-, чуоғус-
biriktirmek	munñun-, mus-	мунньун-, мус-
birinci	bastakı, mañnaygı	бастакы, маңнайгы
birincilik	bastaan taxsıı, bastaahın; bastır ihin kürextehii	бастаан тахсыы, бастааһын; бастыыр иһин күрэхтэһии
birkaç	xas dağarı	хас дағаны
birleşik	xolbohuktaax	холбоһуктаах
birleşmek	xolbos-	холбос-
birleştirmek	xolboo-	холбоо-
birlik	1. biir kelim, biir somoğó, biir buoluu 2. soyuz, assotsiatsiya, xolbohuk 3. (bayınnay) podrazdeleniye	1. биир кэлим, биир сомого, биир буолуу 2. союз, ассоциация, холбоһук 3. (байыаннай) подразделение
birlikte	biirge, kıtıhan	бииргэ, кыттыһан
Birmanyalı	birmanets	бирманец
bisiklet	velosiped	велосипед
bisküvi(t)	beçienñe	бэчиэнньэ
bit	bit	быт
bitaraf	neytral 'nay	нейтральной
bitaraflık	neytralitet	нейтралитет
bitek	üünüüleex, bıyañnaax, õñ	үүнүүлээх, быйаңнаах, õñ
biteviye	toxtolo suox	тохтоло суох
bitim	bütüü	бүтүү
bitirmek	1. бүter- 2. muñnaa-, ereydee-, küühün õhül-	1. бүтэр- 2. муңнаа-, эрэйдээ-, күүһүн õһүл-
bitki	üüneeyi	үүнээйи

bitkisel	üüneeyitten ililbiit	үүнээйиттэн ылыллыбыт
bitmek I	büt-	бүт-
bitmek II	üün-	үүн-
biyografi	biografiya	биография
biyografik	biografiçeskay	биографической
biyolog	biolog	биолог
biyoloji	biologiya	биология
biyolojik	biologiçeskay	биологической
biz	bihigi	биһиги
bizzat	beye, tus beye	бэйэ, тус бэйэ
blok	blok	блок
bloknot	bloknot	блокнот
bluz	buluuha	булууһа
bodrum	boppuolca, badıbaal	боппуолдьа, бадыбаал
bodur	namıhax, namıhax uñuoxtaax	намышах, намышах уңуохтаах
boğa	oğus	оғус
boğaz	1. küömey 2. silbehii 3. xapçaan	1. күөмэй 2. силбэһии 3. хапчаан
boğazlamak	ölör-	өлөр-
boğmaca	koklüş, ieriyer sötöl	коклюш, изрийэр сөтөл
boğmak	1. tının xaayan ölör-, tumnar- 2. timirt-, uuga timirden ölör-	1. тыынын хаайан өлөр-, тумнар- 2. тимирт-, ууга тимирдэн өлөр-
boğulmak	1. tumnahın- 2. timir-, uuga tühen öl-	1. тумнаһын- 2. тимир-, ууга түһэн өл-
boks	boks	бокс
boksör	boksör	боксёр

bol	1. ölgöm 2. kieñ (ta- ñas, atax tañaha)	1. өлгөм 2. киэң (та- ңас, атах таңаһа)
bomba	buomba	буомба
bombalamak	buombalaa-	буомбалаа-
bombardıman	buombalaahın	буомбалааһын
bonbon	kempiet	кэмпие́т
bonservis	mektieelehin, sıanabil	мэктиэлээһин, сыанабыл
borazan	1. gorn, turba 2. gor- nist, trubaç	1. горн, турба 2. гор- нист, трубач
borç	ies	иэс
borçlu	iesteex kihi	иэстээх киһи
borda	bort	борт
bornoz	suunarga keter xalaat	суунарга кэтэр халаат
borsa	birja	биржа
boru	turba	турба
bostan	oğuruot	огуруот
boş	1. kuraanax, iççitex 2. illeñ	1. кураанах, иччитэх 2. иллэң
boşalmak	bosxolon- (cie-uot, üle)	босхолон- (дьиэ-уот, үлэ)
boşaltmak	bosxoloo-	босхолоо-
boşanma	araxsın, er-oyox araxsıta	арахсыы, эр-ойох арахсыыта
boşanmak	kergenten arağıs-	кэргэнтэн арағыс-
boşboğaz	laxsır kihi, meeri	лахсыыр киһи, мээри
boşluk	kuraanağa, iççiteğe, vakuum	кураанаға, иччитэгэ, вакуум
boşuna	taak, tuhata suox	таак, туһата суох
botanik	botanika	ботаника

botanikçi	botanik	ботаник
boy	1. uñuoğa, ürdüğe 2. razmera, uhuna	1. уңуоға, үрдүгә 2. размера, уһуна
boya	kıraaska	кырааска
boyacı	mal'ar, kıraaskahit; atax tañahın ıraastaaççı	маляр, кырааскаһит; атах таңаһын ыраастааччы
boyamak	kıraaskalaa-; atax tañahın ıraastaa-	кырааскалаа-; атах таңаһын ыраастаа-
boyalı	kıraaskalaax, kıraas- kalammit	кырааскалаах, кыраас- каламмит
boykot	boykot	бойкот
boylam	ustalaahın (geogr.)	усталааһын (геогр.)
boylamak	tübes-, kiir-	түбәс-, киир-
boylu	töröl, ulaxan uñuoxtaax	төрөл, улахан уңуохтаах
boynuz	muos	муос
boynuzlamak	key-	кэй-
boyun	mooy	моой
boyuna	toxtolo suox, bustala suox	тохтоло суох, быыстала суох
boyun bağı	xaaltis	хаалтыс
boyunca	ustun, ustata, ustatıgar	устун, устата, устатыгар
boyunduruk	battıgas, battal	баттыгас, баттал
boyut	razmer	размер
boz	sierey, boroñ	сиэрэй, бороң
bozdurmak	ularıt- (xarçını)	уларыт- (харчыны)
bozgun	ültürütüü, urusxallaahın	үлтүрүтүү, урусхаллаахын
bozkır	xaltañ istiep	халтаң истиеп

bozmak	1. buortu gin-, buortulaa-, alcat- 2. ularıt- (xarçını)	1. буорту гын-, буортулаа-, алдыт- 2. уларыт- (харчыны)
bozuk	alcammit, tuhattan taxsıbit	алдыаммыт, туһаттан тахсыбыт
bozulmak	1. sıty-, imır- 2. alcan-, kehilin-	1. сытый-, ымыр- 2. алдыан-, кэһилин-
böbrek	büör	бүөр
böcek	üön, xomurduos	үөн, хомурдуос
böğür	oyoğos	ойоғос
bölge	uobalas, oroyuon, zona, sektor, uçaastak	уобалас, оройуон, зона, сектор, учаастак
bölgesel	regional'nay, zonal'nay	региональной, зональной
bölme	soğuruokka, bııs	соғурукка, быыс
bölmek	tüñet-, üller-, araar-	түңәт-, үлләр-, араар-
bölük	rota	рота
bölüm	1. razdel, bas 2. salaa, otdel, otdeleniye	1. раздел, бас 2. салаа отдел, отделение
bön	añala, akaarı	аңала, акаары
börek	börüök	бөрүөк
böyle	mannık, bu kurduk	маннык, бу курдук
branş	salaa, tuspa salaa	салаа, туспа салаа
Brezilyalı	brazilets	бразилец
bronş	bronxa	бронха
bronşit	bronxit, arxax	бронхит, архах
bronz	boruonsa	боруонса
broş	broşka	брошка
broşür	broşūra	брошюра

bu	bu	бу
buçuk	añar	аңар
budak	1. labaa 2. mutuk	1. лабаа 2. мутук
budala	akaarı, mas akaarı, dalay akaarı	акаары, мас акаары далай акаары
budamak	1. bis-, sarbiy- (labaanı) 2. sarbiy-, bis-, ağıyat-	1. быс-, сарбий- (лабааны) 2. сарбий-, быс-, ағыйат-
budist	buddist	буддист
budizm	buddizm	буддизм
bu gün	bügün	бүгүн
bu günkü	bügünkü, biliññi	бүгүнкү, билиңни
buğday	seliehiney	сэлиэнинэй
buğu	paar	паар
buhar	paar	паар
buharlaşmak	paar buolan köt-	паар буолан көт-
buhran	krizis, kıharğan	кризис, кыһарған
buhranlı	kritiçeskey	критическэй
bukalemun	xameleon	хамелеон
buket	buket (sibekki)	букет (сибэкки)
bulandırmak	butuy-	бутуй-
bulanık	1. budulxay, ölböör- köy 2. çuolkaya suox, ceñkete suox	1. будулхай, өлбөөр- көй 2. чуолкайа суох, дэңкэтэ суох
bulanmak	buduluy-, ölböör-	будулуй-, өлбөөр-
bulantı	sürex erilliite, ağınñı töllüüte	сүрэх эриллитэ, ағынны төллүүтэ
bulaşık	sıstıgannaax	сыстыганнаах
bulaşmak	kirtiy-, ńağaydan-, bihilin-	киртий-, ńағайдан- биһилин-

Bulgar	bolgarin	болгарин
Bulgarca	bolgarskay tıl	болгарскай тыл
bulgu	arıyn, sañanı arıyn	арыйы, саңаны арыйы
bulmaca	krossvord, rebes	кроссворд, ребус
bulmak	1. bul- 2. as-, ay- 3. tiy-	1. бул- 2. ас-, ай- 3. тий-
bulut	bılıt	былыт
bulutlanmak	bılıttan-, bılıtır-	былыттан-, былытыр-
bulutlu	bılıttaax	былыттаах
bulvar	bul 'var	бульвар
bunalım	krizis	кризис
bulanmak	tıññın xaaytar-, boptor-, tımnahın-	тыңнын хаайтар-, боптор-, тумнаһын-
bunaltıcı	senieni bıhar, küühü eher	сэниэни быһар, күүһү эһэр
bura	mannaağı	маннаағы
burada	manna	манна
buradan	mantan	мантан
buralı	mannaağı (oloxtoox)	маннаағы (олохтоох)
buraya	manna, bu dieki	манна, бу диэки
burjuva	burjua	буржуа
burjuvazi	burjuaziya	буржуазия
burs	stipendiya	стипендия
burun	murun	мурун
buruşmak	delbi imilin-, miççihın-	дэлби имилин-, мыччыһын-
buruşturmak	delbi imit-, imiten kebis-	дэлби имит-, имитэн кэбис-
buruşuk	1. imillibit, miççistibit 2. miççistağas buut	1. имиллибит, мыччыстыбыт 2. мыччыстағас буут

but	buut	буут
buyruk	birikees, soruyuu	бирикээс, соруйуу
buyurmak	birikeestee-, soruy-	бирикээстээ-, соруй-
buz	muus	муус
buzkıran	ledokol	ледокол
buzlu	1. muuhurbut 2. muus-taax	1. мууһурбут 2. муус-таах
buzul	lednik	ледник
büfe	bufet	буфет
bükmek	1. bük tut- 2. tüür-	1. бүк тут- 2. түүр-
bülbül	solovey	соловей
bülten	bülleten'	бюллетень
bünye	struktura, tutul	структура, тутул
büro	büro, xontuora	бюро, хонтуора
bürokrasi	bürokratiya	бюрократия
bürünmek	bürün-	бүрүн-
büsbutün	bukatın, büüs-bütün-nüü	букатын, бүүс-бүтүн-нүү
bütçe	büdjat	бюджет
bütün	bütün, büttüün	бүтүн, бүттүүн
bütünlemek	büter-, tümüktee-	бүтэр-, түмүктээ-
bütünlük	kelimse, biir kelimse, biir somoĝo buoluu	кэлимсэ, биир кэлимсе, биир сомого буолуу
büyü	ap, abılaahın	ап, абылааһын
büyücü	aptaax, aptaax kihi	аптаах, аптаах киһи
büyük	ulaxan, bödöñ	улахан, бөдөң
büyük anne	ebe	эбэ

büyük baba	ehe	эһэ
büyük elçi	posol	посол
büyük elçilik	posol'stvo	посольство
büyüklük	1. keriñe, kiebe, ulaxana 2. südüte, uluukana, moduna	1. кэриңэ, кизбэ, улахана 2. сүдүтэ, улуукана модуна
büyülemek	abılaa-, nahaa kerex-set-, umsugut-	абылаа-, наһаа кэрэх-сэт-, умсугут-
büyüleyici	umsugutar, abılır kere	умсугутар, абылыыр кэрэ
büyültmek	ulaatınнар-	улаатыннар-
büyüme	ulaatın, ulaatınнарın	улаатыы, улаатыннарыы
büyümek	üün-, ulaat-, küühür-	үүн-, улаат-, күүһүр-
büyüteç	lupa	луּпа
büyütmek	1. üünner-, iit- 2. ulaatınнар-, üün-ner-, darbat-	1. үүннэр-, иит- 2. улаатыннар-, үлүн-нэр-, дарбат-
büzülmek	ıgılın-, tüürülün-, kumuççu tulun-	ыгылын-, түүрүлүн-, кумуччу тутун-

C

cadde	prospekt, uulussa	проспект, уулусса
cahil	nücü-balay, üörege-biliite suox	нүдү-балай, үөрэгэ-билиитэ суох
cam	östüöküle	өстүөкүлэ
cambaz	akrobat	акробат
camekân	vitrina	витрина
cami	meçet'	мечеть
camlı	östüökületten oñohullubut	өстүөкүлэттэн оңоһуллубут
can	1. duuha, kut 2. olox	1. дууһа, кут 2. олох
canavar	kıl	кыыл
canavarlık	kıllı bıhı, kıllı-yu	кыыллыы быһыы, кыыллы-йыы
candan	istiñ, istiñnik	истиң, истиңник
cani	ölörüöxsüt	өлөрүөхсүт
canlı	tınnaax	тыыннаах
casus	üspüyüön	үспүйүөн
casusluk	üspüyüönneehin	үспүйүөннээһин
caz	djaz	джаз
cazip	kerexsebillеex, kihini tardar	кэрэхсэбиллээх, киһини тардар
cebir I	algebra	алгебра
cebir II	kıhayı	кыһайыы
cebri	kıhalañ	кыһалаң
cehalet	nücü-balay bıhı	күдү-балай быһыы
cehennem	aad, allaraa doyydu	аад, аллараа дойду

ceket	binseek, kuurka, jaket	бинсээк, куурка, жакет
cellât	palaç	палач
celse	munñax	мунных
cemiyet	obşestvo, assotsiatsiya, liga	общество, ассоциация, лига
cenaze	bokuonnúk	бокуоннук
cennet	ıray	ырай
cep	siep	сизеп
cephe	1. fasad 2. front	1. фасад 2. фронт
cereyan	1. süüreen 2. tok	1. сүүрээн 2. ток
cerrah	xirurg	хирург
cerrahî	xirurgiya, xirurgıçeskay	хирургия, хирургической
cesaret	xorsun bıhı	хорсун быһыы
cesaretli	xorsun	хорсун
cesaretsiz	xorsuna suox, kuttas	хорсуна суох, куттас
ceset	ölük	өлүк
cesur	xorsun	хорсун
cetvel	1. lineyka 2. tablitsa; ispiihеk	1. линейка 2. таблица; испиһэк
cevap	xoruy, eppiet	хоруй, эппиэт
cevaplamak	xoruydaa-, eppiettee-	хоруйдаа-, эппиэттээ-
cevher	ruda	руда
ceviz	eriexe (gretskey)	эриэхэ (грецкэй)
ceza	1. nakaastaahın, na-kaaztabıl 2. ıstaraap	1. накаастааһын, на-каастабыл 2. ыстараап
Cezayirli	aljirets	алжирец
cılız	möltöx, sılaabay	мөлтөх, сылаабай
cıvık	ubağas	убағас
cıvıdamak	çıbıgıraa-	чыбыгыраа-

cidden	cohunnaaxtik	дьонуннаахтык
ciddi	cohunnaax, boççumnaax	дьонуннаах, боччумнаах
cihan	aan doydu	аан дойду
cihaz	apparat, pribor	аппарат, прибор
cilâ	1. kilerittii, kilaak-kaydaahın, laaxtaahın 2. duy	1. килэритии, кылаак-кайдааһын, лаахтааһын 2. дуй
cilt	1. tirii 2. pereplöt, xax 3. tom	1. тирии 2. переплёт, хах 3. том
cilve	üçügeyimsiyii, ütööm-süyüü	үчүгэйимсийии, үтөөм-сүйүү
cilveli	üçügemsik, üçügemsi-yiileex	үчүгэмсик, үчүгэмси-йиилээк
cimri	kütür, keççegey	күтүр, кэччэгэй
cimrilik	kütür buoluu, keççe-gey buoluu	күтүр буолуу, кэччэгэй буолуу
cin	djinn, abaahı	джинн, абааһы
cinayet	buruyu oñuruu, ölörüü	буруйу оңоруу, өлөрүү
cins	1. suort, körüñ 2. boruoda	1. суорт, көрүң 2. боруода
civa	rtut'	ртуть
civar	tula, tulatinaağı sir	тула, тулатынаағы сир
civciv	çoppuuska	чоппууска
coğrafi	geografiçeskay	географической
coğrafya	geografiya	география
coğrafyacı	geograf	географ
coşkun	küürbüt, dolguybut, kötöğüllübüt	күүрбүт, долгуйбут, көтөгүллүбүт
coşkunluk	küürüü, dolguyuu, kö-töğüllüü; entuziazm	күүрүү, долгуйуу, көтөгүллүү; энтузиазм

coşmak	1. küür-, küürkey- 2. dolguy- (muora uo.d.a.)	1. күүр-, күүркэй- 2. долгуй- (муора уо.д.а.)
cömert	cellem, deley, bayım, ölgöm	дээллэм, дэлэй, байым, өлгөм
cömertlik	cellem buoluu, deley buoluu	дээллэм буолуу, дэлэй буолуу
cudo	dzüdo	дзюдо
cuma	beetinse	бээтинсэ
cumartesi	subuota	субуота
cumhurbaşkanı	prezident	президент
cumhuriyet	respublika	республика
cumhuriyetçi	respublikanets	республиканец
cunta	xunta	хунта
curnal	donuos, tillaahın	донуос, тыллааһын
curnalcı	donuosçut, tillaaççı	донуосчут, тыллааччы
cüce	karlık, beegey, liliput	карлик, бээгэй, лилипут
cümle	etii, fraza	этии, фраза
cüppe	mantiya	мантия
cüret	xorsun bıñı, doxsun bıñı	хорсун быһыы, дохсун быһыы
cüretkâr	xorsun, doxsun	хорсун, дохсун
cürüm	buruyu oñuruu, buruy	буруйу оңоруу, буруй
cüzdan	1. kumaahınñık 2. dastabıranña	1. кумааһынныңык 2. дастабырыаннья
cüzzam	arañ ıarın, xotugu ölüü, prokaza	араң ыарыы, хотугу өлүү, проказа

Ç

çaba	sıra, kıhanı, cükküör	сыра, кыһаныы, дьуккүөр
çabalamak	kıhan-	кыһан-
çabuk	1. türgen, suhal 2. türgennik	1. түргэн, суһал 2. түргэнник
çabuklaşmak	türgetee-	түргэтээ-
çadır	balaakka, uraha	балаакка, ураһа
çağ	1. epoxa, period 2. kihi saaha	1. эпоха, период 2. киһи сааһа
çağdaş	bilinñi, anıgı	билиңни, аныгы
çağırma	ıñır-	ыңыр-
çağlayan	kürülgen	күрүлгэн
çağrı	ıñırı	ыңырыы
çağrılı	ıñırılaax	ыңырыылаах
çağrılık	ıñırı suruk	ыңырыы сурук
çakal	şakal	шакал
çakı	bük tutar bıhax	бүк тутар быһах
çakıl	çay taas	чай таас
çakmak I	zajigalka, tabax umattar	зажигалка, табах уматтар
çakmak II	1. saay- 2. taay-	1. саай- 2. таай-
çalçene	meeri, boltuun	мээри, болтуун
çalı	talax, seppereek	талах, сэппэрээк
çalışkan	kıhamnılaax, ülehit	кыһамнылаах, үлэһит
çalışkanlık	süreğirii, kıhamnı, üleni taptaahın	сүрэғирии, кыһамнны, үлэни таптааһын
çalışma	üle	үлэ
çalışmak	1. ülelee- 2. kıhan- 3. carıktan-	1. үлэлээ- 2. кыһан- 3. дьарыктан-

çalıştırmak	üleet-	үлэлэт-
çalmak	1. oğus- 2. oonńoo-, tolor- 3. uor-	1. оғус- 2. оонньоо-, толор- 3. уор-
çam	bes	бэс
çamaşır	utuyar tañas	утуйар таңас
çamaşırcı	tañas suuyaaççı	таңас сууйааччы
çamur	1. kir- kirees 2. tuoy	1. кир-кирэс 2. туой
çan	kuolakal	куолакал
çançiçeği	çuoraan ot (sibekki)	чуораан от (сибэкки)
çanta	suumka	суумка
çap	1. diametr 2. kalibr 3. razmer, masştab	1. диаметр 2. калибр 3. размер, масштаб
çapa	1. teepke 2. caakır	1. тээпкэ 2. дьаакыр
çapalamak	köm-, bahımñılaa-, tabıy-	көм-, баһымнылаа- табый-
çapraşık	iirbe, butuurdaax, uustuk	иирбэ, бутуурдаах, уустук
çapraşmak	butulun-, bukkulun-, uustugur-	бутулун-, буккулун-, уустугур-
çar	ıraaxtaağı	ыраахтаағы
çare	sredstvo, nıma; tax- sar suol	средство, ныма, тах- сар суол
çark	kölüöhe	көлүөнэ
çarlık	1. ıraaxtaağı bılaaha 2. saaristıba	1. ыраахтаағы былааһа саарыстыба
çarşıma	xabırıysıı, xapsıhıı, iireen	хабырыйсыы, харсыһыы, иирээн
çarşımak	1. anńıs-, xarsıs-, iiris- 2. seriiles-, oxsus-	1. анньыс-, харсыс-, иирис- 2. сэриилэс-, охсус-

çarşaf	birastına	бырастыына
çarşamba	serede	сэрэдэ
çarşı	rınok, bahaar	рынок, баһаар
çatal	biilke	биилкэ
çatı	xoruobuya, kırısıa	хоруобуя, кырыыса
çatlak	1. xaya barıı 2. xaya barbit, xaydıbit	1. хайа барыы 2. хайа барбыт, хайдыбыт
çatlamak	xayın-, xaya bar-, delbi bar-	хайын-, хайа бар-, дэлби бар-
çavdar	oruos	оруос
çavuş	serjant	сержант
çay I	çey	чэй
çay II	ürex	үрэх
çaydanlık	çaanńık	чаанньык
çayır	xoduha, xonuu	ходуһа, хонуу
çayır kuşu	küöregey	күөрэгэй
çaylak	elie	элиэ
çehre	sirey, cühün	сирэй, дьүһүн
Çek	çex	чех
çek	çek	чек
çekici	kihini tardar, kerex-sebilleex, urguurdaax, kihi imsırar	киһини тардар, кэрэх-сэбиллээх, угуурдаах, кихи ымсыыраар
çekik	ötüye	өтүйэ
çekı düzen	bereedek	бэрээдэк
çekingen	kilbik, kıbıstanńań	килбик, кыбыстанһаң
çekinmek	1. kilbigiy-, kıbıhın- 2. tutun-	1. килбигий-, кыбыһын- 2. тутун-

çekirge	ahıńa	аһыңа
çekışmek	iiris-, etis-	ири-, этис
çekivermek	tardıalaa-, ilgielee-	тардыалаа-, илгиэлээ-
çekmece	ostuol tardara	остуол тардара
çekmek	tart-	тарт-
çelenk	venok	венок
çelik	istaal	ыстаал
çene	sıńaax, seńiye	сыңаах, сэңийэ
çengel	kürüçüök	күрүчүөк
çerçeve	araama, oprava	араама, оправа
çerez	sokuuska	сокууска
Çerkez	çerkes	черкес
çeşit	sort, körüń	сорт, көрүң
çete	1. partizanskay etereet 2. baanda	1. партизанскай этэрээт 2. баанда
çetin	ıaraxan, uustuk	ыарахан, уустук
çetinleşmek	uustugur-	уустугур-
çetrefil	butuur, butuurdaax	бутуур, бутуурдаах
çevik	türgen, sıdam, sımsa, sılbırğa	түргэн, сыыдам, сымса, сылбырға
çeviri	tilbaas	тылбаас
çevirici	tilbaasçıt	тылбаасчыт
çevirmek	1. ergit- 2. tögürüt- 3. tilbaastaa- 4. ularıt-	1. эргит- 2. төгүрүт- 3. тылбаастаа- 4. уларыт-
çevre	1. ergimte 2. uokuruk	1. эргимтэ 2. уокурук
çeyiz	enńe	энньэ
çeyrek	çiepper, tüört gimmit biire	чиэппэр, түөрт гыммыт биирэ

çiban	kuturguya	кутургуйа
çıgır	ıllık	ыллык
çıgılık	xahıı, üögü	хаһыы, үөгү
çıkar	interies	интэриэс
çikarma	desant	десант
çikarmak	1. tahaar-, xostoo- 2. uhul- 3. tahaar-	1. таһаар-, хостоо- 2. уһул- 3. таһаар-
çikmak	tagıs-	тағыс-
çıldırмаk	iir-, bukkulun-	иир-, буккулун-
çınar	çınara, platan	чинара, платан
çıplak	sıgıñıax	сыгынньах
çırpmak	saxsıy-, tebee-	сахсий-, тэбээ-
çiçek	sibekki	сибэкки
çift	paara	паара
çiftçi	siri oñoroocçu	сири оңорооччу
çiftçilik	sir oñohuuta	сир оңоһуута
çiftlik	ferma, xahaayıstıba	ферма, хаһаайыстыба
çiğ	siikeı, buspatax	сиикэй, буспатах
çiğnemek	1. istaa- 2. tebis-	1. ыстаа- 2. тэбис-
çiklet	ıas	ıас
çikolata	sakalaat	сакалаат
çikolatalı	sakalaattaax	сакалааттаах
çil	ebir	эбир
çile	ereı, muñ	эрэй, муң
çilek	cecen	дьэдьэн
çilingir	slesar'	слесарь
çilli	ebirdeex	эбирдээх

çimdiklemek	kımaaxtaa-, kımıstaa-	кымаахтаа-, кымыстаа-
çimen	gazon, ıraanııya	газон, ырааһыйа
çimento	tsement	цемент
çingene	sıgaan	сыгаан
çini	fayans, fayansovay	фаянс, фаянсовай
çinko	tsink	цинк
Çinli	kitayets	китаец
çirkin	kırahrıabaya suox, mökü	кыраһыабайа суох, мөкү
çiselemek	ibiirdee-	ибиирдээ-
çivi	tohoğo, oskuoma	тоһоғо, оскуома
çivilemek	tohoğoloo-, saay-	тоһоғолоо-, саай-
çiy	siik	сиик
çizgi	suraahın, tardı	сурааһын, тарды
çizme	sappıkı	саппыкы
çizmek	suraahınnaa-, oıuulaa-	сурааһынаа-, ойуулаа-
çoban	bostuuk, çabaan	бостуук, чабаан
çocuk	oğo	оғо
çocukluk	oğo saas	оғо саас
çok	elbex, ügüs	элбэх, үгүс
çorap	çulku, naskı	чулку, наскы
çorba	miin	миин
çökmek	1. suulun-, siñin- 2. tüs-	1. суулун-, сиңин- 2. түс-
çöl	kumax kuyaar	кумах куйаар
çömelmek	çoxçoy-	чохчой-
çömlek	tuoy köhüye	туой көһүйэ
çöp	1. sııs 2. böx	1. сыыс 2. бөх

çözmek	1. süör- 2. öhül- 3. bıhaar- (problemanı)	1. сүөр- 2. өһүл- 3. быһаар- (проблеманы)
çözölmek	öhülün-	өһүлүн-
çuha	sukuna	сукуна
çukur	caama, oñxoy	дьаама, оңхой
çuval	möhööççük, kuul	мөнөөччүк, куул
çünkü	toğo dietexxe	того диэтэххэ
çürük	sıtıgan, sıtıybit	сытыган, сытыйбыт
çürümek	sıty-	сытый-

D

da	da, dağanı	да, дағаны
dadannmak	1. ıllar-, umsurguy-, üörenen xaal- 2. ügesten-	1. ыллар-, умсугуй-, үөрэнэн хаал- 2. үгэстэн-
dadı	ńeeńe	ньээнэ
dağ	xaya	хайа
dağço	al'pinist	альпинист
dağçılık	al'pinizm	альпинизм
dağılım	tüñetii, üllerii	түңэтии, үллэрии
dağılış	tarğatu, oloxtooñun, üllerii	тарғатыы, олохтооһун, үллэрии
dağılmak	1. ihılın-, tarğas- 2. suulun-, ihılın-, toğun-	1. ыһылын-, тарғас- 2. суулун-, ыһылын-, тоғун-
dağınık	ihılıbit	быһыллыбыт
dağıtım	tüñetii, üllerii, tarğatu	түңэтии, үллэрии, тарғатыы
dağıtmak	1. üller-, tüñet- 2. üür-, ürey- 3. is-	1. үллэр-, түңэт- 2. үүр-, үрэй- 3. ыс-
dağı	xaya oloxtooğo	хайа олохтооғо
dağılık	1. xayalaax 2. xaya- laax sir	1. хайалаах 2. хайа- лаах сир
daha	össö, orduk	өссө, ордук
dahi	onnooğor	оннооғор
dâhi	1. genial'nay 2. geri'y	1. гениальной 2. гений
dahiliye	is iarılara	ис ыарыылары
dahiliyeci	terapevt	терапевт
daima	örüütün, kuruuk	өрүүтүн, куруук

dair	tuhunan	туһунан
daire	1. kvartira 2. otdel, salaа, departament 3. tögürümte	1. квартира 2. отдел, салаа, департамент 3. төгүрүмтэ
dakika	münüüte	мүнүүтэ
daktilo	1. beçeettiir massına 2. maşinistka	1. бэчээттиир массыына 2. машинистка
dal	1. labaa 2. salaа	1. лабаа 2. салаа
dalak	taal	таал
dalamak	1. ıtır- (it uo.d.a.) 2. tik- (tigeyii uo.d.a.)	1. ытыр- (ыт уо.д.а.) 2. тик- (тигээйи уо.д.а.)
dalga	dolgun	долгун
dalgalanmak	dolgunnan-, dolgunur-	долгуннан-, долгунур-
dalgıç	vodolaz	водолаз
dalgın	ıhıllağas, calağay, sanaağa ıllarbit	ыһыллагас, дьалағай, санааға ылларбыт
dalgınlık	calağay buoluu, sanaağa ıllarbit	дьалағай буолуу, санааға ылларыт
dalıř	1. timirii 2. (uuga) ıstannı	1. тимирии 2. (ууга) ыстанны
dalkavuk	nılañnaaççı, ilin-kelin tüheeççi	нылаңнааччы, илин-кэлин түһээччи
dalkavukluk	kuluttuu nılañnaahın, ilin-kelin tühüü	кулуттуу нылаңнааһын, илин-кэлин түһүү
dalmak	1. umus-, timir- 2. nuxarıy-, utuktaa-	1. умус-, тимир- 2. нухарый-, утуктаа-
dam	xoruobuya, kırısıa	хоруобуйа, кырыыса
dama	duobat	дуобат
damak	tañalay	таңалай

damar	timir	тымыр
damat	kütüöt	күтүөт
damga	kilieyme, belie, ştem-pel', beçeet	килиэймэ, бэлиэ, штемпель, бэчээт
damgalamak	1. kilieymelee-, beçettee- 2. ştempelle turuor-	1. килиэймэлээ-, бэчээттээ- 2. штемпеллэ туруор-
damla	1. tammax 2. podagra ıarın	1. таммах 2. подагра ыарыы
damlalık	pipetka	пипетка
damlamak	tammalaa-	таммалаа-
damping	demping	демпинг
dana	nırey	ньирэй
danışma	sübe munıax	сүбэ мунһах
danışmak	sübelet-, konsul'ta-tsiyata ıl-	сүбэлэт-, консульта-цията ыл-
danışman	sübehit, konsul'tant	сүбэһит, консультант
Danıřtay	Gosudarstvennay Sebiet	Государственной Сэбиэт
Danimarkalı	datçanın	датчанин
dans	üñküü	үңкүү
dansetmek	üñküülee-	үңкүүлээ-
dansör	üñküühüt	үңкүүһүт
dansöz	üñküühüt caxtar	үңкүүһүт дьахтар
dantel	kuruhuba	куруһуба
dantelli	kuruhubalaax	куруһубалаах
dar	1. kıarağas 2. kıra ıçalaax, muñur öydööh 3. nehiile	1. кыарағас 2. кыра ычалаах, муңур өйдөөх 3. нэһиилэ

dar ağacı	kihini iyır mas	киhini ыйыыр мас
daralmak	kıraa-	кыараа-
daraltmak	1. kıarat- 2. хаау-, хааççaxтаа-	1. кыарат- 2. хаай-, хааччахтаа-
darbe	1. oxsuu 2. perevorot, putç	1. охсуу 2. переворот, путч
dargın	öhürgemmit, iirsibit	өһүргеммит, иирсибит
dargınlık	öhürgenii, iirsii	өһүргэнии, иирсии
darılmak	öhürgen-, iiris-	өһүргэн-, иирис-
darlık	1. kıarağaha, kemçite 2. naadıyın	1. кыарагаһа, кэмчитэ 2. наадыйы
dava	1. irdebil (yur.) 2. cıala, problema	1. ирдэбил (юр.) 2. дыала, проблема
davet	1. iñırı 2. banket, priyomnaahın	1. ыңырыы 2. банкет, приёмнааһын
davetiye	iñırı suruk	ыңырыы сурук
davetli	iñırılaax	ыңырыылаах
davranış	1. sıhian 2. maygi- sigili, tutta silcı	1. сыһиан 2. майгы- сигили, тутта сылдыы
davul	(ulaxan) barabaan	(улахан) барабаан
dayamak	sıhıarı tut-, öyönnör-, tayannar-	сыһыары тут-, өйөннөр-, тайаннар-
dayanak	1. tirex 2. törüt, olox, bazis	1. тирэх 2. төрүт, олох, базис
dayanıklı	1. böğö 2. tuluurdaax, tuluyar	1. бөгө 2. тулуурдаах тулуйар
dayanıksız	1. kebirex, tostumtuo 2. tuluur suox, möl- töx, iineğes, xatıñır	1. кэбирэх, тостумтуо 2. тулуура суох, мөл- төх, иинэгэс, хатыңыр
dayanışık	biir sanaalanı	биир санааланы

dayanışma	biir sanaalanı	биир санааланы
dayanmak	1. tayan-, öyön- 2. oloğur-, oloxsuy- 3. tuluy-	1. тайан-, өйөн- 2. ологур-, олохсуй- 3. тулуй-
dayı	taay	таай
dazlak	tarağay	тарагай
dede	ehe	эһэ
dedikodu	xop, xop-sip	хоп, хоп-сип
dedikoducu	xobuoççu	хобуоччу
defa	töğül	төгүл
defetmek	1. töttörü oğus-, bıl- caan ıl- 2. üür-, üüren tahaar-	1. төттөрү оғус-, был- дыан ыл- 2. үүр-, үүрэн таһаар-
defne	lavr	лавр
defol!	kier buol!	киэр буол!
defter	tetereet	тэтэрээт
değer	sıana, xarçığa turuuta	сыана, харчыга туруута
değerli	kündü, ıtıktabıllaax	күндү, ытыктабыллаах
değil	suox, buolbatax	суох, буолбатах
değınmek	taary-	таарый-
değirmen	mieliñse	миэлиңсэ
değişik	atın, uratı	атын, ураты
değişiklik	ularıyın	уларыйы
değişmek	1. ularıy- 2. solbus-, ularıy-	1. уларый- 2. солбус-, уларый-
değiştirmek	ularıt-, solbuy-	уларыт-, солбуй-
değmek I	taary-, dağay-, tıt-	таарый-, дагай-, тыт-
değmek II	ostuoyulaa-, söptööh buol-	остуойулаа-, сөптөөх буол-

değnek	baalkı, tayax mas, toruoska	баалкы, тайах мас, торуоска
deha	geniy, genial'nost'	гений, гениальность
dehşet	ınırık kuttanı, ölördüü kuttanı	ынырык куттаныы, өлөрдүү куттаныы
dehşetli	ınırık, sürdeex culaan	ынырык, сүрдээх дьулаан
dek	dieri	диэри
dekan	dekan	декан
dekanlık	dekanat	деканат
dekor	dekoratsiya	декорация
delegasyon	delegatsiya	делегация
delege	delegat, bolomuocuñay, predstavitel'	делегат, боломуочунай, представитель
deli	iireeki, iirbit	иирээки, иирбит
delik	xayağas, üüt	хайагас, үүт
delikanlı	eder kihi	эдэр киһи
delikanlılık	eder saas	эдэр саас
delil	dakaastabil, argument	дакаастабыл, аргумент
delilik	iirii, öytön taxsu	иirii, өйтөн тахсыы
delirmek	iir-, iiren ıarıy-	иир-, иирэн ыарый-
delmek	cöl-, üüttee-	дьөл-, үүттээ-
delta	del'ta	дельта
damagoji	demagogiya	демагогия
demagogjik	demagogičeskay	демагогическай
demeç	sayabilanña, intervyu	сабылыанһа, интервью
demek	die-	диэ-
demet	buket; süümex, bayıı, tüütex	букет; сүүмэх, баайыы, түүтэх

demin	sibiligin, sibiligin ađay	сибилигин, сибилигин агай
demir	1. timir 2. caakır	1. тимир 2. дьаакыр
demirci	timir uuha	тимир ууһа
demiryolcu	timir suol ülehite	тимир суол үлэһитэ
demiryolu	timir suol	тимир суол
demlemek, demlendirmek	orgut-, köönnör-(çeyi)	оргут-, көөнньөр (чэйи)
demli	köönnübüt (çey)	көөннүбүт (чэй)
demlik	ürün çaannık	үрүң чаанньык
demografi	demografiya	демография
demografik	demografiçeskay	демографическай
demokrasi	demokratiya	демократия
demokrat	demokrat	демократ
demokratik	demokratiçeskay	демократическай
deneme	xoloon körüü, berebier-kelechin	холоон көрүү, бэрэбиэр-кэлэһин
denemek-	boruobalaa-, berebier-kelee-, turgutan kör-	боруобалаа-, бэрэбиэр-кэлээ-, тургутан көр-
denetim	xonturuol, berebierke	хонтуруол, бэрэбиэркэ
denetlemek	xonturuollaa-	хонтуруоллаа-
deney	eksperiment, opıt	эксперимент, опыт
deneysel	eksperimental'nay	экспериментальнай
denge	teñnehik, ravnovesiye	тэңнэһик, равновесие
dengelemek	teñnee-, teñ ıyaahın-naa-, cüöreelee-	тэңнээ-, тэң ыйааһын-наа-, дьүөрэлээ-
deniz	muora, bayğal	муора, байгал
denizci	moryak	морьяк

denizcilik	muorağa ustuu, muora- nan silcın	муораға устуу, муора- нан сылдыы
denk	1. tyuk, türbe 2. teñ, teñneex, teñ suoltalaax	1. тюк, түрбэ 2. тэң, тэңнээх, тэң суолталаах
denklem	teñnebil	тэңнэбил
denkleştirmek	teñnee-	тэңнээ-
depar	start	старт
depo	ıskılaat	ыскылаат
depolamak	uur-, uk-	уур-, ук-
deprem	sir xamsaahına	сир хамсааһына
dere	ürex	үрэх
derebeyi	feodal	феодал
derebeylik	feodalizm	феодализм
derece	1. kiraadis 2. steren' 3. tümük, kördörüü (sport.)	1. кыраадыс 2. стерень 3. түмүк, көрдөрүү (спорт.)
dergi	surunaal, xomuuurunñuk	сурунаал, хомуурунньук
derhal	sibiligin, tuta, türgennik	сибилигин, тута, түргэнник
deri	tirii	тирии
derin	diriñ	дириң
derinleşmek	diriñee-, küühür-	дириңээ-, күүһүр-
derinlik	diriñe	дириңэ
derlemek	mus-, tüm-, xomuy-	мус-, түм-, хомуй-
derli toplu	akkuratnay, çençis	аккуратнай, чэнчис
dernek	obşestvo, kuruhuok	общество, куруһуок
ders	uruok	уруок
dershane,		
derslik	kılaas, auditoriya	кылаас, аудитория

dert	ereydenii, muñ-sor, alcarxay	эрэйдэнии, муң-сор алдыархай
derviş	derviş	дервиш
desen	uruhuy, oyuu	уруһуй, ойуу
destan	dastan, oloñxo	дастан, олонхо
deste	paçka, baayın, sügeher	пачка, баайы, сүгэнэр
destek	1. öyöbül, kömö 2. tirex, olox	1. өйөбүл, көмө 2. тирэх, олох
desteklemek	öyöö-, kömölös-	өйөө-, көмөлөс-
destroyer	esminets	эсминец
deşifre etmek	rasşifrovkalaa-, taay-	расшифровкалаа-, таай-
dev	1. gigant, baarağay, velikan 2. div (abaahı)	1. гигант, баарагай, великан 2. див (абааһы)
devalüasyon	deval'vatsiya	девальвация
devam	1. salğaahın, uhatı 2. silcın, kele silcın	1. салғааһын, ухаты 2. сылдыы, кэлэ сылды-
devamlı	ör kemneex, uhun kem- neex, bastayaannay	өр кэмнээх, уһун кэм- нээх, бастайааннай
deve	tebien	тэбиэн
deve kuşu	straus	страус
devinim	xamsaahın	хамсааһын
devinmek	xamsaa-, sığarıy-	хамсаа-, сыгарый-
devir I	period, epoxa, stadiya	период, эпоха, стадия
devir II	ergiir, ergiyii	эргиир, эргийи
devirmek	1. oxtor-, tüñner- 2. suullar-	1. охтор-, түңнэр- 2. суулар-
devlet	1. gosudarstvo 2. col	1. государство 2. дьол
devre	1. period, tsikl 2. taym (sport.)	1. период, цикл 2. тайм (спорт.)

devrim	revolütsiya	революция
devrimci	1. revolütsioner 2. revolütsionnay	1. революционер 2. революционной
devriye	patrul'	патруль
devşirmek	1. xomuy-, itigestee- 2. kistaa-, caaristaa-	1. хомуй-, итигэстээ- 2. кыстаа-, дьяарыстаа-
deyim	etii	этии
dış	tas	тас
dışarı	tahirca, tas öttüger	таһырдыа, тас өттүгэр
didinmek	ıgıhın-, xara küüşkü- nen oñur-, küüşkün es-	ыгыһын-, хара күүскү- нэн оңор-, күүскүн эс-
diferansiyel	differentzial	дифференциал
diğer	atın	атын
dik	1. könö, perpendiku- ryarnay 2. turuoru	1. көнө, перпендику- лярнай 2. туруору
diken	xatıı, inne	хатыы, иннэ
dikenli	xatıılaax	хатыылаах
dikey	perpendikulyarnay, yertikal'nay, turuoru	перпендикулярнай, вертикальной, туруору
dikilitaş	obelisk, keries bağana	обелиск, кэриэс бағана
dikiş	1. tigii 2. siik	1. тигии 2. сиик
dikkat	bolğomto	болғомто
dikkatle	bolğomtolooxtuk	болғомтолоохтук
dikkatli	bolğomtoloox	болғомтолоох
dikkatsizlik	bolğomtoto suox buoluu	болғомтото суох буолуу
dikmek I	tik-	тик-
dikmek II	1. olort- (üüneeyini) 2. turuor-	1. олорт- (үүнээйини) 2. туруор-

dikta	diktat	диктат
diktatör	diktator	диктатор
diktatörlük	diktatura	диктатура
diktirmek	tikter-	тиктэр-
dil	til	тыл
dil bilgisi	grammatika	грамматика
dil bilimi	til üörege, lingvistika	тыл үөрэгэ, лингвистика
dilek	bağarıı, kördöhüü	бағарыы, көрдөһүү
dilekçe	sayabilanña, kördöhüü	сайабылыанһа, көрдөһүү
dilekçi	sayabilanña suruyar kihi, kördöhööççü	сайабылыанһа суруйар киһи, көрдөһөөччү
dilemek	bağar-	бағар-
dilenci	umnahıt, bıstar cadañı	умнаһыт, быстар дыадан
dilenmek	1. umnala-ı, umnahıt- 2. araxpakka kördös-, aattas-	1. умналаа-, умнаһытты- 2. арахпакка көрдөс-, ааттас-
dilim	bıhıı, tooromos, ku- huok, kırbas	быһыы, тооромос, ку- нуок, кырбас
dilimlemek	kırbastaa-, bıstalaa-	кырбастаа-, бысталаа-
dilsiz	tıla suox	тыла суох
din	iteğel, religiya	итэгэл, религия
dinç	böğö, çegien, çebdik	бөгө, чэгиэн, чэбдик
dindar	tañarahıt, tañaranı iteğeyer	таңараһыт, таңараны итэгэйэр
dindirmek	uoskut-	уоскут-
dingil	kiin, sis	киин, сис
dinî	iteğel, iteğelge sı- hıannaax, religioznay	итэгэл, итэгэлгэ сы- һыаннаах, религиознай

dinlemek	ihit-	ИНИТ-
dinlendirmek	sınñat-	СЫННЪАТ-
dinlenme	sınñanı	СЫННЪАНЫ
dinlenmek	sınñan-	СЫННЪАН-
dinleyici	isteeççi	ИСТЭЭЧЧИ
dinmek	aas-, çuumpur, хaptay-, toxtoo-, бүт-	аас-, чуумпур-, хаптай-, тохтоо-, бүт-
dinsiz	tañaranı iteğeybet	таңараны итэгэйбэт
dip	tügex	түгэх
dipçik	příklad	приклад
diploma	diplom	диплом
diplomalı	diplomnaax	дипломнаах
diplomasi	diplomatiya	дипломатия
diplomat	diplomat	дипломат
diplomatik	diplomatıçeskay	дипломатическай
dipnot	snoska	сноска
direk	bağana, ostuolba, maçta	бағана, остуолба, мачта
direksiyan	uruul	уруул
direkt	könö	көнө
direktif	direktiva, ıyn	директива, ыйыы
direniş	utarı, utarsıı	утарыы, утарсыы
direnme	utarıs-	утарыс-
direy	fauna, xamsır-xaramay	фауна, хамсыыр-харамай
diri	1. tınnaax, sibiehey 2. siteri buspatax	1. тыннаах, сыбиенэй 2. ситэри буспатах
dirilmek	tilin-	тилин-
diriltmek	tirier-	тириэр-

dirlik	il, eye, eye-dem	ил, эйэ, эйэ-дэм
dirsek	1. toğonox 2. toğoy	1. тоғонох 2. тоғой
disiplin	cissipiline	дыссипилинэ
disiplinli	cissipilineleex	дыссипилинэлээх
disk	disk, tögürük	диск, төгүрүк
dispanser	ambulatoriya, dispanser	амбулатория, диспансер
diş	tiis	тиис
dişçi	tiis vraha	тиис враһа
dişeti	miile	миилэ
dişi	tihı	тыһы
dişlemek	ıtır-	ытыр-
divan	cıbaan	дыбаан
diyafram	diafragma (foto.), öröhö (anat.)	диафрагма (фото.); өрөһө (анат.)
diyagram	grafik, sxema	график, схема
diyalektik	1. dialektika 2. dia- lektiçeskay	1. диалектика 2. диа- лектической
diyalog	dialog, kepsetii	диалог, кэпсэтии
diyar	kıraay, doydu	кыраай, дойду
diye	dien	диэн
diz	tobuk	тобук
dizanteri	dizenteriya	дизентерия
dizge	sistema, tihik	система, тиһик
dizgin	tehiin	тэһиин
dizi	1. tihii 2. ereet	1. тиһии 2. эрээт
dizici	naborşik, nabordaaççı	наборщик, набордааччы
dizkapağı	tobuk çaaskıta	тобук чааскыта

dizmek	1. stroydat- 2. tis-	1. стройдат- 2. тис-
doçent	dotsent	доцент
dogma	dogma	догма
dogmatik	dogmatıçeskay	догматической
doğa	ayılğa, natura	айылға, натура
doğan	moxsoğol	мохсогол
doğa üsü	ciktileex, söğümer	дыктилээх, сөгүмэр
doğma	törööhün	төрөөһүн
doğmak	1. törö- 2. tağıs- (kün-ıy tuhunan)	1. төрөө- 2. тағыс- (күн-ый туһунан)
doğramacı	boluotunnuk	болуотунньук
doğramak	1. suor- 2. bıstalaa-	1. суор- 2. бысталаа-
doğru	1. könö 2. söptööh 3. beredekteex, çie- hiney 4. kırıcık 5. kö- nötük, söpkö	1. көнө 2. сөптөөх 3. бэрээдэктээх, чиз- һинэй 4. кырдык 5. кө- нөтүк, сөпкө
doğu	ilin, iliññi	илин, илиңи
doğum	törööhün	төрөөһүн
doğumevi	törüür cie	төрүүр дьиэ
doğurmak	1. törö- 2. töröt- 2. üösket-, iñir-, ağal-, tiert-	1. төрөө-, төрөт- 2. үөскэт-, ыңыр- ағал, тиэрт-
doğuş	törööhün, üöskechin	төрөөһүн, үөскээһин
doksan	toğus uon	тоғус уон
doksanıncı	toğus uonus	тоғус уонус
doktor	doktor	доктор
doktrin	doktrina	доктрина
doku	tkan' (biol.)	ткань (биол.)

dokuma	1. tkan', materiya 2. örüü, baayın, xatın	1. ткань, материя 2. өрүү, баайыы, хатыы
dokumacı	tañas örööççü	таңас өрөөччү
dokumak	ör-, baay-, xat-	өр-, баай-, хат-
dokunaklı	kihini taarıyar, kihini dolgutur, uyadıtılaax	киһини таарыйар, киһини долгутар, уйадытылаах
dokunmak	taarıy-	таарый-
dokunulmazlık	tıtlıibat buoluu, immunitet	тыытыллыбат буолуу, иммунитет
dokuz	toğus	тоғус
dokuzuncu	toxsus	тохсус
dolandırıcı	aferist, tüökün, albın	аферист, түөкүн, албын
dolandırmak	xalaa-, suйдаa-	халаа-, суйдаа-
dolap	ıskaap	ыскаап
dolar	dollar	доллар
dolaşık	1. tögürgen, ergiir 2. butuur, butuurdaax	1. төгүргэн, эргиир бутуур, бутуурдаах
dolaşmak	küüleydee-, caarbay-	күүлэйдээ-, дьяарбай-
dolayı	ihin	иһин
doldurmak	1. tolör- 2. tuol-	1. толор- 2. туол-
dolgu	plomba	пломба
dolgulu	plombalaax	пломбалаах
dolmak	tuol-	туол-
dolu I	tolon, toburax	толон, тобурах
dolu II	toloru	толору
domates	tomat, pomidor	томат, помидор
domino	domino	домино
dominyon	dominion	доминион

domuz	sibiinŋe	сибиинньэ
don I	xahŋi	хаһың
don II	1. bakkı 2. silgi cühüne	1. баккы 2. сылгы дьүүнэ
donakalmak	uoluyan turan хаан-, taalan хаал-	уолуйан туран хаал-, таалан хаал-
donanma	1. flot 2. illüminatsiya	1. флот 2. иллюминация
donanmak	kiergen-, simen-	киэргэн-, симэн-
donatım	teril, terillehin	тэрил, тэриллээһин
donatmak	1. kierget-, simee- 2. terillee-, хааҕҕы-	1. киэргэт-, симээ- 2. тэриллээ-, хааччый-
dondurma	morojenay	мороженай
dondurmak	toñor-	тоңор-
dondurulmuş	toñorullubut	тоңоруллубут
donmak	toñ-	тоң-
doping	doping	допинг
doruk	çırçaal	чыпчаал
dost	doğor, atas	доғор, атас
dostça	doğorduu	доғордуу
dostluk	doğordohuu	доғордоһуу
dosya	cıala, dos'ye	дьыала, досье
doymak	tot-	тот-
doymaz	toppot, obottoox, iñseleex	топпот, оботтоох, иңсэлээх
doz	doza	доза
dökmek	tox-, kut-	тох-, кут-
dökülmek	toğulun-, kutulun-	тоғулун-, кутулун-
döküm	kutuu, toguu	кутуу, тогуу

döküntü	1. böx-sıus 2. imınax, itiik	1. бөх-сыыс 2. ымынах, итиик
dömifinal	polufinal	полуфинал
döndürmek	1. ergit 2. ularıt-	1. эргит- 2. уларыт-
dönem	period	период
döner	1. şaşlık 2. ergiyer, ergiter	1. шашлык 2. эргийэр, эргитэр
dönmek	1. ergiy- 2. tönün- 3. akkaastan- (tılgıt- tan uo.d.a.)	1. эргий- 2. төнүн- 3. akkaastan- (тылгыт- тан уо.д.а.)
dönüm	denyum (sir keemeye= O,1 ga)	денюм (сир кээмэйэ= O,1 га)
dönüş	tönnüü	төннүү
dönüşmek	kubuluy-, ularıy-, kuota üün-	кубулуй-, уларый-, куота үүн
dönüştürmek	kubulut-, ularıt-	кубулут-, уларыт-
dördüncü	tördüs	төрдүс
dört	tüört	түөрт
döşek	tellex, tüppeek	тэллэх, түппээк
döşeme	1. muosta, telgex 2. cie terile	1. муоста, тэлгэх 2. дьиз тэрилэ
döşemek	1. telgee-, telget- 2. teebirinnee-, terillee-	1. тэлгээ-, тэлгэт- 2. тээбириннээ-, тэриллээ-
döviz	1. valyuta 2. lozung, deviz	1. валюта 2. лозунг, девиз
dövmek	1. sis-, kırbaa- 2. taptayan oñor-, oğus-	1. сыс-, кырбаа- 2. таптаан оңор-, оғус-
dövünmek	ahıyan muñnan-, muñnan, sanaarğaa-	аһыйан муңнан-, муңнан, санааргаа-
dövüşmek	oxsus-, kirgis-	охсус-, кыргыз-

dram	drama	драма
dramatik	dramatişeskey	драматической
dua	meliippe	мэлииппэ
dudak	uos	уос
duhuliye	kiirii tölöbür	киирии төлөбүр
dul	ogdoobo	огдообо
duman	1. buruo 2. tuman	1. буруо 2. туман
durak	toxtobul	тохтобул
durdurmak	toxtot-, tut-	тохтот-, тут-
durgun	1. çuumpu 2. seniete suox, uluk	1. чуумпу 2. сэниэтэ суох, улук
durgunluk	çuumpuruu, toxtoohun	чуумпуруу, тохтоонун
durmadan	toxtolo suox	тохтоло суох
durmak	1. tur- 2. toxtoo- 3. uurray-, бүт-	1. тур- 2. тохтоо- 3. уурай-, бүт-
duru	ceñkir, iraas	дэңкир, ыраас
durulmak	turan söñür-, söñür-	туран сөңүр-, сөңүр-
durum	1. balahıanña, bıhu- maygi 2. turuk	1. балаһыанһа, быһы- майгы 2. турук
duş	duş	душ
duvar	erkin	эркин
duvarcı	kamensik	каменщик
duygu	çuvstvo, ieyii	чувство, изйии
duygulu	uyan, nahaa uyan, ho- moğoy öydööh	уйан, наһаа уйан, хо- моғой өйдөөх
duygusuz	amarağa suox, tiyis, toñuy	амараға суох, тыйыс, тоңуй
duymak	1. taay-, serey-, bil- 2. ihit-	1. таай-, сэрэй-, бил- 2. иһит-

duyulmak	aatır-	аатыр-
duyurmak	biller-, ihitinner-	биллэр-, иһитиннэр-
düdük	1. svistok, guduk 2. dudka, ürer turuupka	1. свисток, гудок 2. дудка, үрэр туруупка
düello	duel'	дуэль
düğme	timex	тимэх
düğmelemek	timextee-	тимэхтээ-
düğüm	tümük, baayı	түмүк, баайы
düğün	uruu, sibaayba	уруу, сыбаайба
dükkan	1. laappı, mağahın 2. mastarıskıay	1. лаалпы, мағанын 2. мастарыскай
dükkanı	laappılaax kihi	лаалпылаах киһи
dümen	uruul	уруул
dün	beğhee	бэғэһэ
dünkü	beğheeni	бэғэһэһи
dünya	aan doydu, eyge	аан дойду, эйгэ
dürbün	binokl', xalampaas	бинокль, халампаас
dürmek	tüür-	түүр-
dürüst	1. kırıckaax, söptööh 2. könö, ahağas	1. кырдыктаах, сөптөөх 2. көнө, аһағас
dürüst	kuruubay, xolus	куруубай, холус
düş	1. tüül 2. bağa sanaa, sanaa bağata	1. түүл 2. баға санаа, санаа бағата
düşey	vertikal'nay, turuoru	вертикальной, туруору
düşman	östööh	өстөөх
düşmek	tüs-, oğut-, suulun-	түс-, оғут-, суулун-
düşünce	öy-sanaa, sanaa	өй-санаа, санаа

düşünceli	1. öydöör 2. aymammit, ciksimmit, sanaağa illarbit	1. өйдөөх 2. аймаммыт, дыксиммит, санаага ылларбыт
düşüncesiz	kıhalğata suox, kıhalğanı bilbet	кыһалғата суох, кыһалғаны билбэт
düşündürmek	tolkuydat-	толкуйдат-
düşünmek	tolkuydaa-, sanaa-	толкуйдаа-, санаа-
düşünür	mıslitel', öydöör	мыслитель, өйдөөх
düşürmek	tüher-, suullar-	түһэр-, сууллаар-
düz	könö nuurdaax, dexsi, xaptağay	көнө ньуурдаах, дэхси, хаптагай
düzelmek	tubus-, kön-	тубус-, көн-
düzeltnmek	1. tupsar-, könnör- 2. bereedektee-	1. тупсар-, көннөр- 2. бэрээдэктээ-
düzen	1. bereedek 2. tutul, sistema	1. бэрээдэк 2. тутул, система
düzenek	oñohuu, oñohuk	оңоһуу, оңоһук
düzenlemek	1. bereedektee- 2. könnör- 3. teriy-	1. бэрээдэктээ- 2. көннөр- 3. тэрий-
düzensiz	bereedege suox, butul-lubut, bukkullubut	бэрээдэгэ суох, бутул-лубут, буккуллубут
düzey	tahım	таһым
düzgün	1. könö nuurdaax 2. söpkö, söptöör	1. көнө ньуурдаах 2. сөпкө, сөптөөх
düzine	cuuhuna	дьюуһуна
düzme	poddelka, albin, simıya	подделка, албын, сымыйа
düz yazı	proza	проза

E		
ebedi	üyeleex, melci baar, xahan da süppet	үйэлээх, мэлдьи баар, хаһан да сүппэт
ebediye	üye-saas tüxarı	үйэ-саас тухары
ecel	ölüü	өлүү
ecnebi	tas omuk kihite	тас омук киһитэ
eczacı	farmatsevt, aptekar'	фармацевт, аптекарь
eczane	apteka	аптека
edebi	literaturnay	литературнай
edebiyat	literatura	литература
edebiyatçı	literator	литератор
edep	sier, maygı, eyeğes bihi, eyeğes maygı	сиэр, майгы, эйэгэс быһыы, эйэгэс майгы
edip	suruyaaççı	суруйааччы
efendi	1. toyon 2. xahaayın	1. тойон 2. хаһаайын
efsane	nomox, legenda	номох, легенда
efsanevi	nomoxxo kiirbit, le-gendarnay	номоххо киирбит, легендарнай
egemen	suverennay	сувереннай
egemenlik	1. suverenitet 2. bılaas	1. суверенитет 2. былаас
ege	igii	игии
ege kemiği	oyoğos uñuox	ойоғос уңуох
egelemek	ilgiilee-, aal-	игиилээ-, аал-
eğer	öskö, öskötün	өскө, өскөтүн
eğik	iñneri, sitarı	иңнэри, сытыары
eğiklik	iñneyii, iñnetii	иңнэйии, иңнэтии
eğilmek	töñköy-, iñney-, ieği-lin-, tokuruy-	төңкөй-, иңнэй-, изги-лин-, токуруй-

eğitim	1. iitii, üöretii 2. erçiyii	1. иитии, үөрэтии 2. эрчийии
eğitmek	1. iit- 2. erçiy-	1. иит- 2. эрчий-
eğlence	kör, kör-nar, aralcıyı	көр, көр-нар, аралдьыйы
eğlenceli	körücüösteex, kördöx	көрүдүйөстээх, көрдөөх
eğlenmek	1. körülee-, 2. külüü gın-	1. көрүлээ- 2. күлүү гын-
eğmek	tokurut-, iex-	токурут-, иэх-
eğri	iñneri, tokur	иңнэри, токур
eğrilmek	iñnehin-, iñney-	иңнэһин-, иңнэй-
ehram	piramida	пирамида
ehven	çepçeki sıanalaax	чэпчэки сыаналаах
ek	ebii, ebiilik, samalık	эбии, эбиилик, самалык
ekim	ıhıı, burduk ıhıta	ыһыы, бурдук ыһыыта
ekim ayı	altınrı	алтыннын
ekip	birigeede, xamaanda, partiya	биригээдэ, хамаанда, партия
eklemek	ep-	эп-
ekmek I	ıs- (burdugu uo.d.a.)	ыс- (бурдугу уо.д.а.)
ekmek II	kiliep	килизэп
ekonomi	ekonomiya	экономия
ekonomik	ekonomiçeskay	экономической
ekran	ekran	экран
eksi	minus	минус
eksik	iteğes, sitete suox	итэгэс, ситэтэ суох
eksiklik	iteğestiyii, iteğes buoluu	итэгэстийии, итэгэс буолуу
ekskaatör	ekskaator	экскаватор
eksper	ekspert, spetsialist	эксперт, специалист

ekspertiz	ekspertiza	экспертиза
ekspres	ekspress	экспресс
ekstra	ekstra, saamay ürdük (suortaax)	экстра, саамай үрдүк (суортаах)
ekşi	ahıybit, ahıı	аһыйбыт, аһыы
ekşimek	ahıy-	аһый-
ekvator	ekvator	экватор
ekvatorial	ekvatorial'nay	экваториальной
el	ilii	илии
elâlem	con, noruot	дьон, норуот
elbette	billen turar	биллэн турар
elbise	tañnar tañas, köstüüm, bılaaççıya	таңнар таңас, көстүүм, былааччыя
elçi	ilcit, posol	илдьит, посол
elçilik	posol'stvo	посольство
eldiven	tarbax ütülük, ber-çeecki	тарбах үтүлүк, бэр-чээкки
elek	siide	сиидэ
elektrik	elektriçestvo	электричество
elektrikleştirme	elektrifikatsiya	электрификация
elektronik	1. elektronika 2. elektronay	1. электроника 2. электроннай
eleman	element	элемент
eleştiri	1. retsenziya 2. kriika	1. рецензия 2. критика
eleştirici	kritik	критик
eleştirme	kritika	критика
eleştirmek	kritikalaa-	критикалаа-

elli	bies uon	биэс уон
ellinci	bies uonus	биэс уонус
elma	caabilaka	дьаабылака
elmas	almaas	алмаас
elveda	birahaay, birahaaydariñ	быраһаай, быраһаайдарың
elverişli	söptööh, tabigastaax	сөптөөх, табыгастаах
elvermek	söp buol-, söp tübes-	сөп буол-, сөп түбэс-
elyaf	volokno, utax, utahın	волокно, утах, утаһын
emanet	xarayın, uuruu, tutuu	харайыы, ууруу, тутуу
emek	üle	үлэ
emekli	1. ütüöleex 2. pensi-oner 3. ıaraxan	1. үтүөлээх 2. пенси-онер 3. ыарахан
emel	culuur	дьулуур
emin	erelleex, iteğelleex	эрэллээх, итэгэллээх
emir	birikees	бирикээс
emmek	em-	эм-
emniyet	1. kuttal suox buoluu-ta 2. iteğel, erel	1. куттал суох буолуу-та 2. итэгэл, эрэл
emperyalist	1. imperialist 2. im-perialistiçeskay	1. империалист 2. им-периалистическа
emretmek	birikeestee-	бирикээстээ-
emzik	suoska, emsex	суоска, эмсэх
emzirmek	emter-	эмтэр-
en I	saamay	саамай
en II	ien, ketit	иэн, кэтит
enayi	akaarı, appaala	акаары, аппаа,
encümen	komissiya	комиссия

endam	figura, bıhın-tutuu, bıhın-tahaa	фигура, быһыы-тутуу, быһыы-таһаа
endeks	indeks	индекс
ender	sedex	сэдэх
endişe	1. ciksinii, aymalğan, türbüön 2. kuttanı, serexediyii	1. дыксинии, аймалған, түрбүөн 2. куттаныы, сэрэхэдийи
endüstri	industriya	индустрия
endüstrileşme	industrializatsiya	индустриализация
enerji	energiya	энергия
enerjik	energiçney	энергичнэй
enfarktüs	infarkt	инфаркт
enfes	olus kere, berteexey, söğümer kere, cikti üçügey	олус кэрэ, бэртээхэй, сөгүмэр кэрэ, дыкти үчүгэй
enflasyon	infl'atsiya	инфляция
engel	mehey, buom, xargıs	мэһэй, буом, харгыс
engellemek	meheydee-, xargistaa-	мэһэйдээ-, харгыстaa-
engin	kieñ, süñken, süüne ulaxan	киэң, сүңкэн, сүүнэ улахан
enişte	kütüöt	күтүөт
enkaz	urusxal, sinnıges, tobox	урусхал, синньигэс, тобох
enlem	ketireehin	кэтирээнин
enli	ketit, ienneex	кэтит, иэннээх
ense	ketex	кэтэх
enstitü	institut	институт
enteresan	interiehiney, kerexse-billeex	интэриэһинэй, кэрэхсэ-биллээх

internasyonal	internatsional	интернационал
internasyo- nalizm	internatsionalizm	интернационализм
entrika	intriga, iirseen	интрига, иирсээн
er	1. r'adovoy, sallaat 2. er kihi, er	1. рядовой, саллаат 2. эр киhi, эр
erek	sial, soruk	сыал, сорук
ergin	busput, sippit	буспут, сиппит
erik	sliva	слива
erimek	ir-, uulun-	ир-, уулун-
erişmek	1. sit- 2. bus- (oton uo.d.a.)	1. сит- 2. бус- (отон уо.д.а.)
erişte	lapsa	лапса
eritmek	irier-, uullar-	ириэр-, уулар-
erkek	1. er kihi 2. atır	1. эр киhi 2. атыр
erkeklik	er sanaa	эр санаа
erken	erde	эрдэ
ermek	tiy-, uunan tiy-	тий-, уунан тий-
Ermenice	arm'an tıla	армян тыла
Ermeni	arm'an, arm'anin	армян, армянин
erzak	as-üöl	ас-үөл
esaret	1. bilien, хаауу, tutuur 2. kuluttaahın	1. билиэн, хаайыы, тутуур 2. кулуттааһын
esas	1. törüt, is ciñ 2. sü- rün, kılaabinay	1. төрүт, ис дың 2. сү- рүн, кылаабынай
esen	doruobay	доруобай
eser	ayımñı	айымныы
esir	1. bilieññe tübespit 2. kulut	1. билиеңнэ түбэспит 2. кулут

esirgemek	1. xarıstaa-, kömüskee- 2. ahın-, xarıhiy-	1. харыстaa-, көмүскээ- 2. аһын-, харыһый-
eski	erge	эргэ
eskimek	erger-	эргэр -
eskitmek	ergert-	эргэрт-
esmek	ür- (salgın, tıal uo.d.a.)	үр- (салгын, тыал уо.д.а.)
esmer	1. xara baraan 2. brünet tügen	1. хара бараан 2. брюнет түгэн
esnaf	remeslennik	ремесленник
esnek	imiges, tullıgas, elastiçnay	имигэс, тыыллыгас, эластичнай
esnemek	caahıy-	дьааһый-
esrar	1. gaşış 2. kisteleñ	1. гашиш 2. кистэлэң
esrarlı	kisteleñneex	кистэлэңнээх
Estonyalı	estonets	эстонец
eş	1. paara 2. kergen	1. паара 2. кэргэн
eşek	osyol	осёл
eşik	boruok, aan boruoga	боруок, аан боруога
eşit	teñ	тэң
eşitlik	teñnehii, teñ buoluu	тэңнэһии, тэң буолуу
eşitsiz	teñe suox	тэңэ суох
eşitsizlik	teñe suox buoluu	тэңэ суох буолуу
eşkiya	oçospuonñuk, tüökün, bancıt	ороспуонньук, түөкүн, бандьыт
eşlik	doğuhuol	доғуһуол
eşofman	erçiller köstüüm (sport.)	эрчиллэр көстүүм (спорт.)
eşya	seekey, mal-sal, oñohuk	сээкэй, мал-сал, оһоһук

et	et	эт
etap	etap	этап
etek	1. irbaaxı telleğе 2. cuuppa 3. xaya telleğе	1. ырбаахы тэллэгэ 2. дьууппа 3. хайа тэллэгэ
etiket	carılık, etiketka	дьарылык, этикетка
etken	faktor	фактор
etkenlik	aktivnost', aktivnay buoluu	активность, активнай буолуу
etki	cayın, sabıdial	дьайы, сабыдыал
etkilemek	cay-, sabıdiallaa-	дьай-, сабыдыаллаа-
etkin	aktivnay	активнай
etkinlik	aktivnost', aktivnay buoluu	активность, активнай буолуу
etli	etteex	эттээх
etmek	oñor-	оңор-
etnografya	etnografiya	этнография
ev	cie	дьэ
evet	söp, onnuk, cex	сөп, оннук, ээх
evlât	oğo	оҕо
evlendirmek	cielee-, ıal oñor-	дьиэлээ-, ыал оңор-
evlenme	kergennenii	кэргэнэннии
evlenmek	kergennen-	кэргэнэнн-
evli	kergenneex	кэргэннээх
evrak	dokumuonnar, kumaağılar	докумуоннар, кумаағылар
evre	stadiya, faza, kerdıis	стадия, фаза, кэрдиис
evren	aan doydu	аан дойду

evrensel	bütün aan doydutaagı	бүтүн аан дойдутаағы
evrim	evolyutsiya	эволюция
evvelce	urut	урут
eyalet	provintsiya, ştat, de- partament	провинция, штат, де- партамент
eyer	iñır	ыңыыр
eyerlemek	iñırdaa-	ыңыырдаа-
eylem	akt, aktsiya	акт, акция
eylül	balağan ıya	балаған ыйа
eyvallah	1. körsüöxxe dieri 2. bahuıba	1. көрсүөххэ диэри 2. баһыба
ezberden.		
ezbere	noyosuus	нойосуус
ezberlemek	noyosuus üöret-	нойосуус үөрэт-
ezici	sılaalaax, senieni bı- har, küühü eher	сылаалаах, сэниэни бы- һар, күүһү энэр
ezik	ñıñıllıbit, imillibit, kumalammit, ilci bat- tammit	һыһыллыбыт, имиллибит, кумаламмыт, илдьи бат- таммыт
ezme	püre	пюре
ezmek	1. ñıñıy-, kumalaa- ilci battaa- 2. xam battaa-, kölöñünnee-	1. һыһый-, кумалаа-, илдьи баттаа- 2. хам баттаа-, көлөһүннээ-

F

faal	deyatel'nay, ülehit, köxtööh, aktivnay	деятельнай, үлэһит, көхтөөх, активнай
faaliyet	deyatel'nost', aktiv-nost', üleleehin	деятельность, актив-ность, үлэлээһин
fabrika	fabrika, zavod	фабрика, завод
facia	tragediya	трагедия
fahrî	boçuottaax	бочуоттаах
faiz	bırnıan (üp-xarçı bı-rıhıana)	бырыһыан (үп-харчы бы-рыһыана)
fakat	ol gınan baran, ol ereeri	ол гынан баран, ол эрээри
fakir	cadañı	дыадаңы
fakirleşme	cadayın	дыадайыы
fakülte	fakul'tet	факультет
falso	alğas, sııha	алғас, сыыһа
fanatik	fanatik	фанатик
fanatiklik	fanatizm	фанатизм
fantastik	fantastiçeskay	фантастической
far	fara	фара
fare	kutuyax, kırısıa	кутуйах, кырыыса
fark	uradı, atın, uratılanı	ураты, атын, уратылананы
farklı	atın-atın, uratılaax	атын-атын, уратылаах
Farsça	persidskey tıl	персидскэй тыл
farz	ies, ebeehines	изс, эбээһинэс
Fash	marokkanets	марокканец
fasulye	fasol'	фасоль
faşist	1. faşist 2. faşistskay	1. фашист 2. фашистский

faşizm	faşizm	фашизм
fatura	sçöt (atılammit ta-baarga)	счёт (атыылааммыт та-баарга)
favori	1. sulardı bıtk 2. favorit (sport.)	1. суларды бытык 2. фаворит (спорт.)
fayans	fayans	фаянс
fyda	tuha	туһа
faydalanmak	tuhan-	туһан
faydalı	tuhalaax	туһалаах
faydasız	tuhata suox	туһата суох
fazla	olus, orduk	олус, ордук
feci	1. tragiçeskay 2. inı-rık, culaan	1. трагической 2. ыны-рык, дыулаан
federal	federal'nay	федеральной
federasyon	federatsiya	федерация
federatif	federativnay	федеративной
felaket	iedeen, alcarxay	издээн, алдьархай
felç	baralıus, oxsor ox-suuta	баралыыс, охсор ох-суута
felek	cılğa, tölkö	дыылга, төлкө
felsefe	filosofiya	философия
felsefeci	filosof	филоооф
felsefî	filosofskay	философской
fen	texnika	техника
fena	kuhağan	куһаған
fenalaşmak	möltöö-	мөлтөө-
fenér	1. banaar 2. mayak	1. банаар 2. маяк
feragat	akkaastanı	аккаастаны

ferah	kieñ, kieñ-kuoñ	киэң, киэң-куоң
ferahlamak	uoskuy-, keñee-	уоскуй-, кэңээ-
ferdî	tus, liçney, individu- al'nay	тус, личнэй, индивиду- альная
feribot	parom	паром
feryat	xahıı, üögü	хаһыы, үөгү
feshetmek	1. kötür-, ularıt- (duogabarı uo.d.a.) 2. ıı- (terilteleri uo.d.a.)	1. көтүр-, уларыт- (дуогабары уо.д.а.) 2. ыс- (тэрилтэлэри уо.д.а.)
festival	festival'	фестиваль
fethetmek	seriileen il-	сэриилээн ыл-
fevkalâde	cikti, söğümer, uhu- luççulaax	дьикти, сөгүмэр, уһу- луччулаах
feza	kosmos	космос
fiçı	buoçuka	буочука
fıkra	anekdot, körücüös kep- seen	анекдот, көрүдьүөс кэпсээн
fırça	1. suokka 2. kiiste	1. суокка 2. киистэ
fırın	1. ohoх 2. bekeerine	1. оһох 2. бэкээринэ
fırsat	tabıgastaax tübelte, tügen	табыгастаах түбэлтэ, түгэн
fırtına	buurğa	буурға
fırtınalı	buurğalaax	буурғалаах
fisildamak	sibiginey-	сибигинэй -
fisılđamak	sipsis-	сипсис-
fısıltı	sibigineyii	сибигинэйи
fiskiye	fontan	фонтан
fide	rassada	рассада

fiil	tuoxtuur (gram.)	туохтуур (грам.)
fikir	sanaa, ideya	санаа, идея
fil	slon	слон
filarmoni	filarmoniya	филармония
filateli	filateliya	филателия
filatelist	filatelist	филателист
fil dişi	1. slon uñuoğa 2. slon uñuoğuttan oñohullubut	1. слон уңуоға 2. слон уңуоғуттан оңоһуллубут
film	1. fil'm, kiine 2. fo- toplönka	1. фильм, киинэ 2. фо- топлёнка
filo	flot, eskadra	флот, эскадра
filoloji	filologiya	филология
filolojik	filologiceskay	филологической
filtre	fil'tr	фильтр
Fin	finn	финн
final	final, bütüü, büter uhuk	финал, бүтүү, бүтэр уһук
fincan	çaaskı	чааскы
finiş	finiş	финиш
fırar	kuotuu, teskileehin, küreehin	куотуу, тэскилээһин, күрээһин
fırari	kürüöyex	күрүөйэх
fıravun	faraon	фараон
firma	firma	фирма
firuze	birüza	бирюза
fiske	1. kimaax, kutuu 2. tıgu	1. кымаах, кутуу тыгыы
fiş	1. jeton, çek 2. katalog kartoçkata 3. vilka	1. жетон, чек 2. каталог карточката 3. вилка

fişek	1. boturuon 2. raketa	1. ботуруон 2. ракета
fişeklik	boturuon хаата, patron-taş	ботуруон хаата, патрон-таш
fitil	bitiil	битиил
fiyat	siana	сыана
fizik	fizika	физика
fizikçi	fizik	физик
fiziksel	fizişeskey	физическэй
fizyoloji	fiziologiya	физиология
fizyolojik	fiziologiçeskay	физиологической
flüt	fleyta	флейта
fok	tülen'	тюлень
folklor	fol'klor	фольклор
folklorcu	fol'klorist	фольклорист
fon	1. fon 2. fond	1. фон 2. фонд
form	forma	форма
formalite	formal'nost'	формальность
forum	forum	форум
foto	fotosnimok, fotokartočka	фотоснимок, фотокарточка
fotograf	fotografiya, fotosnimok	фотография, фотоснимок
fotografçı	fotograf	фотограф
fotografhane	fotografiya, fotoatel'ye	фотография, фотоателье
fotojenik	fotogeniçnay	фотогеничной
fotokopi	fotokopiya	фотокопия
fotometre	(foto) eksponometr	(фото) экспонометр
fotosel	fotoelement	фотоэлемент

frak	frak	фрак
fraklı	fraktaax	фрактаах
frank	frank	франк
Fransız	frantsuz	француз
Fransızca	1. frantsuz tıla 2. frantsuztuu	1. француз тыла 2. французтуу
fren	tuormas	туормас
frengi	sippiliis	сиппилиис
frenküzümü	xaptağas	хаптағас
frenlemek	tuormastaa-	туормаастаа-
fresk	freska	фреска
fuar	caarbañka	дьяарбаңка
futbol	futbol	футбол
futbolcu	futbolist	футболист
füze	raketa	ракета
füzesavar	raketanı utarı, protivoraketnay	ракетаны утары, противоракетнай

G

gaddar	tiyis, suosiaax, culaan, sürdeex	тййис, суостаах, дьулаан, сүрдээх
gaddarca	ınırıktık, ahınarı bilbekke	ынырыктык, аһынары билбэккэ
gafil	kıhalğata suox, eel-deel, sereğе suox	кыһалғата суох, ээл-дээл, сэрэгэ суох
gaffet	kıhalğata suox buoluu, eel-deel buoluu, sereğе suox buoluu	кыһалғата суох буолуу, ээл-дээл буолуу, сэрэгэ суох буолуу
gaga	tumus	тумус
gagalamak	toñsuy-, toñsuyan sie-	тоңсуй-, тоңсуйан сие-
gaile	tübük	түбүк
galaksi	galaktika	галактика
galebe	kiayıı	кыайыы
galeri	galereya	галерея
galiba	araaha, badağa, buka	арааһа, бадаға, бука
galibiyet	kiayıı	кыайыы
galip	kiayaaççı	кыайааччы
gam	munçaarıı, sanaarğaa-hın	мунчаарыы, санаарғаа-һын
gamlanmak	munçaar-, sanaarğaa-	мунчаар-, санаарғаа-
gangster	gangster	гангстер
ganimet	trofey	трофей
gar	vokzal	вокзал
garaj	garaj	гараж
garanti	garantiya	гарантия
garaz	öhüön, ös, kuhağan sanaa	өһүөн, өс, куһаған санаа

garazkâr	öhüönneex, xataannaax, kuhağan, iar	өһүөннээх, хатааннаах, куһаған, ыар
gard(i)rop	garderob	гардероб
gargara	(küömeıı) sayğanı	(күөмэйи) сайғаныы
garip	1. ciibe, oluona 2. soğotox, tulaayaxsybyıt	1. дьиибэ, олуона 2. соғотох, тулаайахсыйбыт
garnitür	1. garnir 2. bılaaççıya kiergele	1. гарнир 2. былааччыя киэргэлэ
garson	ofitsiant	официант
gaye	sıal, soruk	сыал, сорук
gayet	olus, bert, nahaa, sie-re suox	олус, бэр, наһаа, сирэ суох
gayret	kıhamnı, kıhamıı	кыһамһыы, кыһаныы
gaz	1. gaz 2. kırahın	1. газ 2. кыраһыын
gazete	xahıat	хаһыат
gazeteci	1. jurnalist, xahıat ülehte 2. xahıat atıı-laaççı	1. журналист, хаһыат үлэһитэ 2. хаһыат атыылааччы
gazetecilik	jurnalistika	журналистика
gazino	1. kazino 2. piibe iher cie	1. казино 2. пиибэ иһэр дыизэ
gebe	xat, iaraxan	хат, ыарахан
gebelik	xat buoluu, iaraxan buoluu	хат буолуу, ыарахан буолуу
gece	tüün	түүн
gecelemek	xon-	хон-
gecelik	utuyar ırbaaxı	утуйар ырбаахы
gece yarıı	1. tüün üöhe 2. tüün üöhün sağana	1. түүн үөһэ 2. түүн үөһүн сағана

gecikme	xoyutaahin	хойутааһын
gecikmek	xoyutaa-	хойутаа-
geciktirmek	xoyutat-	хойутат-
geç	xoyut, xoyukku	хойут, хойукку
geçen	aaspit	ааспыт
geçer	barımtia, batımtia (tabaar)	барымтыа, батымтыа (табаар)
geçici	bistax kemneex	быстах кэмнээх
geçim	baar buoluu, tınnaax buoluu	баар буолуу, тыыннаах буолуу
geçimsiz	tapsimtiata suox, ki- hini kitta sataspat, iaraxan	тапсымтыата суох, ки- һини кытта сатаспат, ыарахан
geçimsizlik	tapsimtiata suox buo- luu, kihini kitta sa- taspat buoluu	тапсымтыата суох буо- луу, киһини кытта са- таспат буолуу
geçindirmek	iit-, ahat-	иит-, аһат-
geçinmek	1. olor-, baar buol-, tınnaax buol- 2. ta- bis-, satas-, satahan olor-	1. олоҕор-, баар буол-, тыыннаах буол- 2. та- быс-, сатас-, сатаһан олоҕор-
geçirmek	1. ataar- 2. köhör- 3. ahar-, killer-	1. атаар- 2. көһөр- 3. аһар-, киллэр-
geçit	1. aahar sir 2. aar- tik, xaya aartiga	1. ааһар сир 2. аар- тык, хайа аартыга
geçmek	1. aas- 2. tuoraa-	1. аас- 2. туораа-
geçmiş	aaspit, urukku	ааспыт, урукку
gedik	xayağas, cölögös	хайаҕас, дьөлөгөс
gelecek	keler, keliexteex	кэлэр, кэлиэхтээх

gelenek	üges	үгэс
geleneksel	üges buolbut	үгэс буолбут
gelin	kiiyiit	кийиит
gelincik	1. xonuu maga 2. muñur, laaskay (zool.)	1. хонуу мага 2. муһур, лааскай (зоол.)
gelir	doxuot	дохуот
gelişigüzel	aat xarata, aatıgar ere	аат харата, аатыгар эрэ
gelişim, gelişme	saydıı	сайдды
gelişmek	tubus-, tupsan is-, saydan is-	тубус-, тупсан ис-, сайдан ис-
gelişmiş	saydıılaax	сайддылаах
geliştirmek	tupsar-, sayınnar-	тупсар-, сайыннар-
gelmek	kel-	кэл-
gemi	xaraabil, sudno	хараабыл, судно
gemici	moryak	морьяк
genç	1. eder 2. eder kihi	1. эдэр 2. эдэр киһи
gençleşmek	edersiy-, ederger tıs-	эдэрсий-, эдэргэр түс-
gençlik	1. eder saas 2. eder iççat	1. эдэр саас 2. эдэр ыччат
gene	emie, ikkisten, xat	эмиэ, иккистээн, хат
genel	1. uopsay 2. general'nay	1. уопсай 2. генеральной
genelkurmay	general'nay ştab	генеральной штаб
genelleştirmek	tüm-, tümüktee-	түм-, түмүктээ-
genellikle	uopsayınan	уопсайынан
general	general	генерал
geniş	kieñ, kieñ-kuoñ	киэң, киэң-куоң
genişlemek	keñee-	кэңээ-
genişletmek	keñet-	кэңэт-

geometri	geometriya	геометрия
geometrik	geometriçeskey	геометрическэй
gerçek	kırcık, ciñneex	кырдык, дыңнээх
gerçekçi	1. realist 2. realis- tiçeskey	1. реалист 2. реалис- тической
gerçekçilik	realizm	реализм
gerçekleşmek	oloxxo kiir-, tuol-	олоххо киир-, туол-
gerdanlık	mooy simege, kol'ye	моой симэгэ, колье
gerekl	naada	наада
gerekli	naadalaax	наадалаах
gerekmek	naada buol-	наада буол-
gereksiz	naadata suox	наадата суох
gergedan	nosorog, muos murun	носорог, муос мурун
gergin	tiñaabit, tiñaahınnaax	тыңаабыт, тыңааһыннаах
gerginlik	tiñaahın, küürüü	тыңааһын күүрүү
geri	kelin örüt	кэлин өрүт
gerici	1. reaksionnay 2. re- aksioner	1. реакционнай 2. ре- акционер
gericilik	reaktsiya, reaksionnost'	реакция, реакционность
gerilemek	1. çuguy- 2. töttörü sayın-, keğın-	1. чугуй- 2. төттөрү сыйын-, кэгин-
gerillâ	partizanskay serii	партизанскай сэрии
gerillâcı	partizan	партизан
gerinmek	tıllañnaa-	тыыллаңнаа-
getirmek	ağal-, tieyen ağal-	ағал-, тизээн ағал-
geveze	meeri, boltuun	мээри, болтуун
gevezelik	meeri, meerilechin	мээри, мээрилээни

gevrek	kebirex	кэбирэх
gevşek	1. möltöx, küühe öhül- lübüt 2. seniete suox, uluk, möltöx karakter- daax	1. мөлтөх, күүнэ өһүл- лүбүт 2. сэниэтэ суох, улук, мөлтөх характер- даах
gevşeklik	1. möltööhün, seniete suox buoluu 2. uluk buoluu, möltöx karakter- terdaax buoluu	1. мөлтөөһүн, сэниэтэ суох буолуу 2. улук буолуу, мөлтөх харак- тердаах буолуу
gevşemek	möltöö-, sılaabaydaa-	мөлтөө-, сылаабайдаа-
gevşetmek	möltöt-	мөлтөт-
geyik	taba	таба
gezdirmek	1. sırtınnar-, küü- leydet- 2. kördör- (kuoratu uo.d.a.)	1. сырытыннар-, күү- лэйдэт- 2. көрдөр- (куораты уо.д.а.)
gezi	sılcn, caarbayı, küü- leydechin	сылдьыы, дьаарбайыы, күүлэйдээһин
gezmek	sırt-, caarbay-, küü- leydee-	сырыт-, дьаарбай-, күү- лэйдээ-
gıcırdamak	kıçıgıraa-	кыычыгыраа-
gıcırıtı	kıçırgaahın, хааçır- gaahın	кыычыргааһын, хаачыр- гааһын
gıda	ahılık, as, as-üöl	аһылык, ас, ас-үөл
gıpta	ordugurğaahın	ордугургааһын
gırtlak	xabarğa, küömey	хабарға, күөмэй
giyaben	ketexten	кэтэхтэн
gibi	kurduk	курдук
gider	oroskuot	ороскуот
giderek	ulam, sıya, sıya-baaya	улам, сыйа, сыйа-бааа

gidermek	suox gin-, tuorat-	суох гын-, туорат-
gidiş	barı	барыы
girinti	xaspax, diriñeen kii-rer sir	хаспах, дириңээн ки-рэр сир
giriş	kiirii, kiirer sir	киирии, киирэр сир
girişken	satabillaax, bulugas-talıgas, köğülüür	сатабыллаах, булугас-талыгас, көгүлүүр
girişmek	ılıs-, sağalaa-	ылыс-, сағалаа-
girmek	kiir-	киир-
gişe	kaassa, kaassa tünnüge	каасса, каасса түннүгө
gitgide	sıya, sıya-baaya	сыыиа, сыыйа-баайа
gitmek	bar-	бар-
giydirmek	tañınnar-	таңыннар-
giyim	tañas, bılaaççıya	таңас, былааччыя
giyinmek	tañın-	таңын-
giymek	tañınnar-	таңыннар-
gizlemek	kistee-	кистээ-
gizlenmek	sas-, kisten-	сас-, кистэн-
gizli	kisteleñ, kisteleñinen	кистэлэң, кистэлэңинэн
gol	gol	ол
göbek	1. kiin 2. is, örögö	1. киин 2. ис, өрөгө
göbekli	suon, isteex	суон, истээх
göç	1. köhüü, emigratsiya 2. migratsiya	1. көһүү, эмиграция 2. миграция
göçmen	köspüt kihi, emigrant, immigrant	көспүт киһи, эмигрант, иммигрант
gögüs	tüös	түөс

gögüslük	baartık, berienñik	баартык, бэриэнньик
gök	1. xallaan 2. xallaan küöx	1. халлаан 2. халлаан күөх
gök bilim	astronomiya	астрономия
gökdelen	neboskreb	небоскреб
gök gürültüsü	etiñ	этиң
gök kuşağı	kustuk	кустук
gökmar	xarıya	харыйа
gök yüzü	xallaan	халлаан
göl	küöl	күөл
gölet	kölüye	көлүйэ
gölge	külük	күлүк
gölgeli	külükteex	күлүктээх
gömlek	ırbaaxı	ырмаахы
göndermek	ıt-	ыт-
gönül	duuha, sürex	дууһа, сурэх
gönüllü	dobrovolets, bağa öt-tünen baraaççı	доброволец, баға өт-түнэн барааччы
gönülsüz	bağarbat buola-buola, aat xarata	бағарбат буола-буола, аат харата
göre	...bıñıtınan, ... körön	...быһытынан, ... көрөн
görev	ebeehines, cıala	эбэһинэс, дыяла
görevlendirmek	ebeehinestee-, soruy-, sorudaxtaa-, bolomuo-çuyalaa-	эбэһинэстээ-, соруй-, сорудахтаа-, боломуо-чуйалаа-
görevli	suluuspalaax, ülehit, sotrudnik	сулууспалаах, үлэһит, сотрудник
görgü	olox üörüyege	олох үөрүйэгэ

görgülü	opittaax, biliileex- körüüleex	опыттаах, билиилээх- көрүүлээх
görgüsüz	opita suox, biliite- körüüte suox	опыта суох, билиитэ- көрүүтэ суох
görkemli	berteexey, baay-talım, baay-maanı	бэртээхэй, баай-талым, баай-мааны
görek	kör-	көр-
görülmelik	köstübetex	көстүбэтэх
görünmek	köhün-	көнүн-
görüntü	köstüü, cühün, kadr	көстүү, дьүһүн, кадр
görünüş	köstüü, tas köstüü	көстүү, тас көстүү
görüş	körüü, sanaa	көрүү, санаа
görüşme	körsühüü, kepsetii	көрсүһүү, кэпсэтии
görüşmek	1. körsüs-, kepset- 2. cüülles-, kör-	1. көрсүс-, кэпсэт- 2. дьүүллэс-, көр-
gösterge	ıyaaççı, ıyar belie, strelka (tex.)	ыяааччы, ыйар бэлиэ, стрелка (тех.)
gösteri	1. körüü, kördörüü 2. demonstratsiya, manifestatsiya	1. көрүү, көрдөрүү 2. демонстрация, манifestация
gösterici	(kino)proyektor	(кино) проектор
gösterimci	kinomexanik	киномеханик
göstermek	1. kördör- 2. tuta tús-	1. көрдөр- 2. тута түс-
götürmek	ilt-, ilce bar-, ilcen bier-	илит-, ильдэ бар-, ильдэн биэр-
gövde	1. köndöy köğüs, kihi köndöy köxsö 2. mas umnaha	1. көндөй көгүс, киһи көндөй көхсө 2. мас умнаһа

göz	1. xarax 2. körüü 3. saahık (ostuol, ıskaap uo.d.a.)	1. харах 2. көрүү 3. дьааһык (остуол, ыскаап уо.д.а.)
göz bebeği	xarax xarata	харах харата
gözlem	keteen körüü	кэтээн көрүү
gözlemek	küüt-, köhüt-	күүт-, көһүт-
gözlem evi	observatoriya	обсерватория
gözlük	açıkı	ачыккы
gözlükçü	optik, açıkı oñorooççu	оптик, ачыкы оңорооччу
gözüpek	xarsa suox, xorsun	харса суох, хорсун
grafik	1. grafik, diagramma 2. grafika	1. график, диаграмма графика
gram	gramm	грамм
gramer	grammatika	грамматика
granit	granit	гранит
gravür	gravyura	гравюра
gravürcü	gravyor, gravyura oño- rooççu	гравёр, гравюра оңо- рооччу
grev	zabastovka	забастовка
grevci	zabastovkahıt	забастовкаһыт
greypfrut	greypfrut	грейпфрут
gri	sierey, boroñ	сиэрэй, бороң
grip	gripp	грипп
gripli	gribinen ıalcaaççı	грибинэн ыалдьааччы
grup	bölöx	бөлөх
gruplaşmak	bölöxtös-, naardas-	бөлөхтөс-, наардас-
gurbet	tuora doydu	туора дойду

gurur	kien tuttuu	киэн туттуу
gururlu	kien tuttuulaax	киэн туттуулаах
gübre	uoğurduu; nohuom, kii	уоғурдуу; ноһуом, ки
gübrelemek	uoğurt-	уоғурт-
güçendirmek	öhürget-, atağastaa-	өһүргэт-, атағастаа-
güçenik	öhürgemmit, xorgupput	өһүргэммит, хоргуппут
güçenmek	öhürgen-, xorgut-	өһүргән-, хоргут-
güç I	küüs, küüs-uox, kıax	күүс, күүс-уох, кыах
güç II	ıaraxan	ыарахан
güçlenmek	küühür-	күүһүр-
güçleşmek	uustugur-, ıaraa-	уустугур-, ыараа-
güçlü	küüsteex, modun, modun küüsteex	күүстээх, модун, модун күүстээх
güçlük	ıaraxana, meheye	ыарахана, мэхэйэ
güçsüz	küühe suox, möltöx	күүһэ суох, мөлтөх
güderi	sarı, tüne	сарыы, түнэ
güdümlü	salayillar	салайыллар
gül	roza	роза
güldürmek	küller-	күллэр-
güldürücü	kihi külüöx, kihini küllerer, körücüösteex	киһи күлүөх, киһини күллэрэр, көрүдүөстээх
gülle	caadara (sport.)	дьяадара (спорт.)
güle güle	körsüöxxe dieri (xaalar kiihi etiite)	көрсүөххэ диэри (хаалар киһи этиитэ)
gülmek	kül-	күл-
gülümsemek	miçeerdee-	мичээрдээ-
gülünç	kihi külüöx, kördööx	киһи күлүөх, көрдөөх

gümbürdemek	lihigiree-, lühügüree-	лиһигирээ-, лүһүгүрэ
gümbürtü	lihigires tıas, lühügüres tıas	лиһигирэс тыас, лүһү рес тыас
gümrük	tamojnya	таможня
gümrükçü	tamojnya ülehite	таможня үлэһитэ
gümüş	ürün kömüs	үрүн көмүс
gün	kün	күн
günah	añıı	аһыһы
gündelik	künnete taxsar	күннэтэ тахсар
gündem	künneeği bebieske	күннээғи бэбиэскэ
gündüz	künüs	күнүс
gündüzcü	künüskü smenağa üleeççi	күнүскү сменаға үлэ-лээччи
gündüzün	künüs, künühün	күнүс, күнүһүн
güneş	kün	күн
güneşli	künneex	күннээх
güney	soğuruu	соғуруу
güneybatı	soğuruuluu-arğaa	соғуруулуу-арғаа
güneydoğu	soğuruuluu-ilin	соғуруулуу-илин
güneyli	soğuruu doydu kihite	соғуруу дойду киһитэ
Gürcü	gruzin	грузин
Gürcüce	gruzin tıla	грузин тыла
güreş	tustuu	тустуу
güreşçi	tustuuk	тустуук
güreşmek	tuhun-	туһун-
gürültü	tıas, tıas-uus	тыас, тыас-уус

gürültücü	aydaannaax (kihi)	айдааннаах (киһи)
gürültülü	tiastaax-uustaax, aydaannaax; doxsun, culusxan, ülüsken	тыастаах-уустаах, айдааннаах; дохсун, дьулусхан, үлүскэн
gütmek	1. ekkiret-, sıs- 2. meççit-, manaa- (süöhünü)	1. эккирэт-, сырыс- 2. мэччит-, манаа- (сүөһүнү)
güven	iteğeyii	итэгэйи
güvence	garantiya	гарантия
güvenilir	iteğelleex	итэгэллээх
güvenlik	kuttal suox buoluuta	куттал суох буолуута
güvenmek	iteğey-, eren-	итэгэй-, эрэн-
güvensizlik	iteğeybet buoluu	итэгэйбэт буолуу
güvercin	xoluup	холууп
güverte	paluba	палуба
güvey	kütüöt	күтүөт
güya	...(buolbuta) buolar	... (буолбута) буолар
güz	kühün	күһүн
güzel	kere, kirahıabay, üçügey	кэрэ, кыраһыабай, үчүгэй
güzellik	kere, kere buoluu	кэрэ, кэрэ буолуу
güzellikle	üçügeyinen	үчүгэйнэн
güzergâh	trassa, ayan suola	трасса, айан суола
güzün	kühün	күһүн

- Н -

haber	sonun, surax	сонун, сурах
haberleşme	sibeestehii, suruysuu	сибээстэһии, суруйсуу
Habeş	efiop	эфиоп
haç	sibetiey miesteleri keriyii; kürgüömünen sügürüyüü (relig.)	сибэтиэй миэстэлэри кэрийи; күргүөмүнэн сүгүрүйүү (религ.)
hacet	naadiyn	наадыһы
hacı	palomnik, tañarahıt (relig.)	паломник, таңараһыт (религ.)
hacim	keemeye, kieñe, ulaxa- na (ergien uo.d.a.)	кээмэйэ, киэңэ, улаха- на (эргизэн уо.д.а.)
haç	kiries	кириэс
had	muñur uhuk	муңур уһук
hâd	sıtıı	сытыы
hâdise	tübelte, sobitiye	түбэлтэ, событие
hafıza	öy, pamyat'	өй, память
hafif	çepçeki, ıaraxana suox	чэпчэки, ыарахана суох
hafifleştirmek,		
hafifletmek	çepçet-, simnat-	чэпчэт-, сымнат-
hafiflik	1. çepçekite, döböñö 2. seleer bıñıı, ıl- bıçça bıñıı	1. чэпчэкитэ, дөбөңө 2. сэлээр быһыы, ыл- бычча быһыы
hafiye	sışık, kisteleñ agent	сыщик, кистэлэң агент
hafta	nediele	недизэлэ
haftalık	1. nediele axsin tax- sar 2. nedieleteeği tölöbür	1. недизэлэ ахсын тах- сар 2. недизэлэтээги төлөбүр
hain	tañnarıaxsıt	таңнарыахсыт

hainlik	tañnarı, tañnaran bierii	таңпарыы, таңнаран бизрии
hak	bıraap	быраап
hakaret	atağastaahın	атағастааһын
hakem	arbitr	арбитр
hakemlik	arbitraj	арбитраж
hakikat	kırcık	кырдык
hâkim	1. sucuya 2. salayar, bahılur	1. судьюа 2. салайар, баһылыыр
hâkimiyet	bılaas, bahılıktaahın	былаас, баһылыктааһын
hakında	tuhunan	туһунан
haklı	sierdeex, kırcıktaax	сиэрдээх, кырдыктаах
haklılık	kırcık, kırcıktaax buoluu	кырдык, кырдыктаах буолуу
haksız	kırcıga suox, sıha, söbö suox	кырдыга суох, сыһа, сөбө суох
haksızlık	kırcıgı körböt bıhıı, kırcıga suox buoluu	кырдыгы көрбөт быһыы, кырдыга суох буолуу
hal I	turuk, balahıanña	турук, балаһыанһа
hal II	bıhaarı, suottaahın, tahaarı (problemanı, krossvoru uo.d.a.)	быһаары, суоттааһын, таһаары (проблеманы, кроссвору уо.д.а.)
hal III	padej	падеж
hala	eciıy, sañas	эдьиий, саңас
hâlâ	össö,össö dağanı	өссө, өссө дағаны
halat	kanat	канат
halbuki	ol ikkardıgar	ол ыккардыгар
halen	biligin	билигин

halı	köbüör	көбүөр
halis	ciñneex, ıraas	дьиңнээх, ыраас
halk	1. noruot 2. nehilienné, oloxtooxtor 3. publika	1. норуот 2. нэһилиэннэ, олохтоохтор 3. публика
halka	1. tögürük, tierbes 2. tögürük, krug (sport.)	1. төгүрүк, тиэрбэс 2. төгүрүк, круг (спорт.)
halk oyu	referendum	референдум
halletmek	bıhaar- (boppuruohu uo. d.a.)	быһаар- (боппуруону уо. д.а.)
halter	ştanga	штанга
halterci	ştangist	штангист
ham	1. site buha ilik (frukta) 2. siikeıy, buspatax	1. ситэ буһа илик (фрукта) 2. сиикэй, буспатах
hamal	tahağas ilceeççi, sü- gehercit; kuruusçut	таһағас илдээччи, су- рэнэрдьит, куруусчут
hamam	baanlık	бааннык
hamam böceği	tarakaan	таракаан
hâmil	1. tuttaraaççi, bie- reeççi, kördöröççü 2. bas bileeççi	1. туттарааччы, биэ- рээччи, көрдөрөөччү 2. бас билээччи
hamile	ıaraxan (caxtar)	ыарахан (дьахтар)
hamle	1. rıvok, örö anñıı (sport.) 2. tühüü, kiire sataahın 3. хаа- mıı, tühüü (şaxm.)	1. рывок, өрө анһыы (спорт.) 2. түһүү, киирэ сатааһын 3. хаа- мыы, түһүү (шахм.)
ham madde	sır'yo	сырьё
hamur	1. tieste 2. maassa	1. тиэстэ 2. маасса
hançer	kınçaal	кынчаал

hane	1. cie 2. grafa 3. хонуу, kiliekke (şaxm.)	1. дьиз 2. графа 3. хонуу, килиэккэ (шахм.)
hangar	1. angar 2. çarapçı	1. ангар 2. чарапчы
hangi	xannık	ханнык
hanım	1. xotun 2. daama 3. kergen, oyox	1. хотун 2. даама 3. кэргэн, ойох
hap	ıyistar emp	ыйыстар эмп
hapis	1. tutuu, хаауу 2. türme	1. тутуу, хаайыы 2. түрмэ
hapişane	türme, хаауу	түрмэ, хаайыы
hapsetmek	хааууға ук-, хаау-	хаайыыға ук-, хаай-
hapşirmek	ıtır-	ытырт-
harabe	urusxal, siñniges	урусхал, сиңнигэс
haraç	dan'	дань
harap	1. ültürütüllübüt 2. ültü sılaybıt	1. үлтүрүтүллүбүт 2. үлтү сылайбыт
hararet	1. itiyii, temperatura 2. utatı	1. итийии, температура 2. утатыы
harcama	oroskuot	ороскуот
harcamak	oroskuottaa-, xorumıu-laa-, baraa-	ороскуоттаа-, хоромньюлаа-, бараа-
harcîâlem	1. çepçeki sıanalaax, ıaraxana suox 2. şablonnay, standartnay	1. чэпчэки сыаналаах, ыарахана суох 2. шаблоннай, стандартнай
hardal	xartıha	хартыыһа
hardallık	xartıha ihite	хартыыһа иһитэ
harekât	(bayıannay) operatsiya	(байыаннай) операция
hareket	1. xamsaahın 2. üle, cayıı, bıhııanı	1. хамсааһын 2. үлэ, дьайыы, быһыыланыы

	3. manevr, (bayıannay) operatsiya	3. маневр, (байыаннай) операция
hareketli	sıtıı, sılbırğa	сытыы, сылбырға
hareketsiz	xamsaabat; bıtaan, sıılba	хамсаабат, бытаан, сыылба
harem	gareıı	гарем
harf	buukuba	буукуба
hariç	1. kıranıssa taha 2. uratı, atın	1. кыранысса тана 2. ураты, атын
harika	cikti	дьикти
harikulâde	ciktileex, cikti, söğümer	дьиктилээх, дьикти, сөгүмэр
haris	ımsıı, iñseleex, obot-toox	ымсыы, иңсэлээх, оботтоох
harita	karta	карта
haritacılık	kartografiya	картография
harman	1. burduk sınııta, burdugu astaahın 2. kuumna 3. bulkaas (çey uo.d.a.)	1. бурдук сынныта, бурдугу астааһын 2. куумна 3. булкаас (чэй уо.д.а.)
harp I	serii	сэрии
harp II	arfa (muz.)	арфа (муз.)
hasar	noçoot, xorumıu, sütük	ночоот, хоромнью, сүтүк
hasat	burduk bıhıta, burduk xomuura; ottoohun, ot üle	бурдук быһыыта, бурдук хормуура; оттооһун, от үлэтэ
hasım	östöox	өстөөх
hasır	1. örüllübüt, örüü 2. sörüö	1. өрүллүбүт, өрүү 2. сөрүө

hasis	kütür, keççegey, imsi	күтүр, кэччэгэй, ымсы
hasislik	kütüre, keççegeye, im-suta	күтүрэ, кэччэгэйэ, ым-сыыта
hasret	çuñkuyuu, axtı	чуңкуйуу, ахты
hassas	biler, bilimtie, uyan	билэр, билимтиэ, уян
hasta	ıarihax	ыарыһах
hasta bakıcı	sanitarka, ıarihagı köröççü	санитарка, ыарыһағы көрөөччү
hastalanmak	ıarıy-	ыарый-
hastalık	ıarı	ыары
hastalıklı	ıarıtıgan	ыарытыган
hastahane	balıha, gospital'	былыыһа, госпиталь
haşhaş	(opiumnaax) mak	(опиумнаах) мак
haşlama	busput	буспут
haşlamak	buhar-	буһар-
hat	1. liniya 2. timir suol ıllıga	1. линия 2. тимир суол ылыга
hata	sıha, alğas	сыыһа, алғас
hatalı	sıha, sıhalaax	сыыһа, сыыһалаах
hatıra	1. axtı 2. suvenir	1. ахты 2. сувенир
hatırlamak	ağın-, öydö	ағын-, өйдөө-
hatırlatmak	sanat-	санат-
hatta	onnooğor	оннооғор
hava	1. salgın 2. kün-cıl 3. klimat 4. atmosfera	1. салгын 2. күн-дьыл 3. климат 4. атмосфера
hava alanı	aerodrom	аэродром
havacılık	aviatsiya	авиация

havalandırmak	salgılat-	салгылат-
havale	harçını ıttı, perevod	харчыны ыыты, перевод
hava limanı	aeropot	аэропорт
havan	1. kelii 2. minomöt	1. кэлии 2. миномёт
havasızlık	salgın ıaraxana, olus ıtiite	салгын ыарахана, олус итиитэ
hava yolu	aviatrassa, salgın suola	авиатрасса, салгын суола
havlamak	ür-	үр-
havlu	sottor	соттор
havuç	morkuop	моркуоп
havuz	basseyın	бассейн
havyar	iskex	искэх
havza	basseyın (geogr.)	бассейн (геогр.)
hayal	1. bağa sanaa 2. sanaa- hın, sanaan körüü, öytön buluu	1. баға санаа 2. санаа- һын, санаан көрүү, өйтөн булуу
hayalet	sibien	сибиэн
hayalperest	bağaraaççı, meçtatel', fantazör	бағарааччы, мечтатель- фантазёр
hayat	olox, kihi oloğo	олох, киһи олого
hayatı	tın suol talaax	тыын суолталаах
hayatiyet	oloxxo coğur, oloxxo küüs, saydar kıax	олоххо дьоғур, олоххо күүс, сайдар кыах
haydi	çe, söp	дьэ, сөп
haydut	orospuonńuk, bancı	ороспуонньук, бандьыт
hayhay	söp, üçügey	сөп, үчүгэй
hayır I	suox	суох
hayır II	ütüö, bıyañ	үтүө, быян

hayırhah	üçügeyi sanır, ütüö sanaalaax	үчүгэйи саныыр, үтүө санаалаах
haykırıř	saña allayn, xahn, saña	саңа аллайыы, хаһыы, саңа
haykırmak	saña allay-, xahıtaa-	саңа аллай-, хаһыытаа-
hayli	olus, nahaa	олус, наһаа
hayran	ıtıktaaççı, sügürüyeççi	ытыктааччы, сүгүрүйеэччи
hayret	ciktirgeehin, ciiber-geehin	дыктиргээнин, дыибэргээнин
hayvan	süöhü, kıl	сүөһү, кыл
hazır	belem	бэлэм
hazırlamak	belemnee-	бэлэммээ-
hazırlanmak	belemn-	бэлэмнэн-
hazırlık	belemnii	бэлэмнэнии
hazine	1. xaahına 2. kılaat, kılaat munıar sir	1. хааһына 2. кылаат, кылаат мунһар сир
haziran	bes ıya	бэс ыйа
hazmetmek	tuluy-	тулуй-
hazretleri	ürdük sololoox, ütüö beyeleex	үрдүк сололоох, үтүө бэйэлээх
hazzetmek	söbülee-	сөбүлээ-
hedef	sıal, soruk	сыал, сорук
hediye	belex	бэлэх
hekim	vraç	врач
hekimlik	meditsina	медицина
hektar	gektar	гектар
helâ	tualet	туалет
hele	1. orduk, onuoxa ebii 2. kemnie- keneğes	1. ордук, онуоха эбии 2. кэмниэ-кэнэгэс

helezon	spiral'	спираль
helikopter	vertolöt	вертолёт
helva	xalva	халва
helvacı	xalva atulaaççı	халва атыылааччы
hem	ol ürdünen, onuoxa, itiniexe	ол үрдүнэн, онуоха, итиниэхэ
hemen	1. sibiligin, tuta, turgennik 2. keriete, kerife, sıha	1. сибилигин, тута, түргэнник 2. кэриэтэ, кэриңэ, сыһа
hemoglobin	gemoglobin	гемоглобин
hemşeri	biir doydulaax	биир дойдулаах
hemşire	medsestra	медсестра
hendek	xanaaba, xoruu, tranşeya	ханааба, хоруу, траншея
hentbol	gandbol	гандбол
hentbolcu	gandbolist	гандболист
henüz	1. sibiligin ağay 2. össö da	1. сибилигин ағай 2. өссө да
hep	1. barı 2. barita	1. бары 2. барыта
her	xas biirdii, xannık bağarar, kim bağarar	хас биирдии, ханнык бағарар, ким бағарар
herif	1. tip, subyekt, töböt, bötös 2. kihi, uol	1. тип, субъект, төбөт, бөтөс 2. киһи, уол
herkes	kim bağarar, barı	ким бағарар, бары
hesap	1. suot, axsaan 2. suot-taan tahaarı, ağan tahaarı 3. arifmetika	1. суот, ахсаан 2. суоттаан танаары, ааған танаары 3. арифметика
hesaplamak	suottaa-, aax-	суоттаа-, аах-
heves	bağarı, tardıhu	бағары, тардыһы

heyecan	dolguyuu, küürüü	долгуйуу, күүрүү
heyecanlanmak	dolguy-, küürkey-	долгуй-, күүркэй-
heyecanlı	1. dolguybut 2. dolgu- tar; sensatsionnay	1. долгуйбут 2. долгу- тар, сенсационнай
heyet	1. delegatsiya, xamii- hiya 2. sastaap	1. делегация, хамыы- ыйа 2. састаап
heykel	statuya, skul'ptura	статуя, скульптура
hezimet	kiattarı, xottoruu	кыаттарыы, хотторуу
hıçkırmaк	1. böt- 2. itaa-	1. бөт- 2. ытаа-
hırıldamak	хаaxınaa-, xarcıgınaa-	хаахынаа-, хардыгынаа-
hırıltı	хаaxınaahın, xarcıgi- naahın	хаахынааһын, хардыгы- нааһын
hristiyan	xristianin	христианин
hırs	1. imsi, xaram bıhı, iñse 2. aba, uor, kiñ	1. ымсыы, харам быһыы, иңсэ, 2. аба, уор, кин
hırsız	uoruyax, tüökün	уоруйах, түөкүн
hırsızlama	kisteen, uoran	кистээн, уоран
hırsızlık	uoruu	уоруу
hısım	aymax, uruu	аймах, уруу
hısımlık	uruuluu buuluu, çugas- tı buuluu	уруулуу буолуу, чугас- тыы буолуу
hiyanet	tañnarı, tañnaran bierii	таңнарыы, таңнаран биэрии
hiyar	oğursuu	оғурсуу
hız	1. türgene 2. küüs	1. түргэнэ 2. күүс
hızlanmak	1. türgetee- 2. küühür-	1. түргэтээ- 2. күүһүр-
hızlı	1. türgen 2. küüske	1. түргэн 2. күүскэ
hiciv	satira	сатира

hiç	1. bukatın, olox 2. ха- han emit 3. tuox da suoğa, nul'	1. букатын, олох 2. ха- һан эмит 3. туох да суоҕа, нуль
hiddet	uordayın, abarın	уордайыы, абарыы
hiddetlenmek	uorday-, abar-	уордай-, абар-
hiddetli	uordaybıt, abarbıt	уордайбыт, абарбыт
hidrojen	vodorod	водород
hidrolik	gidravliçeskey	гидравлическай
hikâye	kepseen	кэпсээн
hilâfına	utarı baran, aaxsıbakka	утары баран, аахсыбакка
hile	kiitereydeehin, albın- naahın	киитэрэйдээһин, албын- нааһын
himaye	arañaççılaahın, kömüs- keehin	араңаччылааһын, көмүс- кээһин
hindi	indük, õñöy bötüük	индюк, өңөй бөтүүк
hindistan cevizi	kokosovay eriexe	кокосовой эриэхэ
Hintli	indiyets	индиец
hipermetrop	ıraaxxa ere kırağı, ıraağı ere körör	ыраахха эрэ кырағы, ыраағы эрэ көрөр
hipermetropluk	ıraaxxa ere kırağı buuluu, ıraağı ere körüü	ыраахха эрэ кырағы буолуу, ыраағы эрэ көрүү
hipodrom	ippodrom	ипподром
his	çuvstvo, bilge, bilii, bilimñi, oşuşeniye	чувство, билгэ, билии, билимһи, ошущение
hisse	ölüü, paay	өлүү, паай
hissedar	aksioner, payşık	акционер, пайщик
hissedilmek	bilin-, köhün-, öydön-	билин-, көһүн-, өйдөн-
hissetmek	çuvstvuydaa-, bil-, öydöö-	чувствуйдаа-, бил-, өйдөө-

hitabe	iñırı, iñırı til	ыңырыы, ыңырыы тыл
Hitit	xett	хетт
hizmet	1. suluuspa 2. xaaççı- yn, körüü- istii, öñö	1. сулууспа 2. хааччы- йы, көрүү-истии, өңө
hizmetçi	cie ülehite caxtar, cie xomuyaaççı	дьэ үлэһитэ дьахтар, дьиз хомуйааччы
hoca	1. uçuutal 2. xodja (iteğ.)	1. учуутал 2. ходжа (итэг.)
hodbin	beyemsex, egoist	бэйэмсэх, эгоист
hodbinlik	beyemsex buoluu, ego- izm	бэйэмсэх буолуу, эго- изм
hokkey	xokkey	хоккей
Hollandalı	gollandets	голландец
homurdanmak	kiñiney-, möğütün-	киңинэй-, мөгүтүн-
hoparlör	gromkogovoritel', rep- roduktor, dinamik	громкоговоритель, реп- родуктор, динамик
horlamak	xahıñıraa-	хаһыңыраа-
horoz	bötüük	бөтүүк
hortlak	sibien, üör	сибиэн, үөр
hortlamak	sañalı üöskee-, çöl- gör tüs-, tilin-	саңалы үөскээ-, чөл- гөр түс-, тилин-
hortum	1. xobot 2. şlang, oho- ğos 3. küüsteex xolo- ruk, sillie	1. хобот 2. шланг, оһо- ғос 3. күүстээх холо- рук, силлиэ
hostes	stüardessa	стюрдесса
hoş	üçügey bağayı, is kiir- bex, üçügeykeen	үчүгэй бағайы, ис киир- бэх, үчүгэйкээн
hoşa gitmek	söbülee-, söbülüü kör-	сөбүлээ-, сөбүлүү көр-
hoşgörü	sımnaahın, ahını, tu- luyumtuo buoluu	сымнааһын, аһыны, ту- луйумтуо буолуу

hoşlanmak	söbület-	сөбүлэт-
hububat	tuorax	туорах
hudut	kıranıssa	кыранысса
hukuk	bıraap	быраап
hukukçu	yurist	юрист
hukukî	yuridiçeskaı	юридической
hulâsa	1. rezüme 2. ekstrakt 3. biir tılınan	1. резюме 2. экстракт 3. биир тылынан
hunharca	kıllıı, sireye-xarağa suox	кыыллыы, сирэйэ-хараға суох
huni	boruoñka	боруоңка
hurma	finik	финик
husus	tügen, bıñı-maygı, bop- puruos	түгэн, быһыы-майгы, боп- пуруос
huy	1. xarakter, maygı 2. üörüyex, üges	1. характер, майгы 2. үөрүйэх, үгэс
huzur	1. bokuoy, sınñalan, xolku buoluu 2. baar buoluu	1. бокуой, сынньалаң, холку буолуу 2. баар буолуу
huzursuzluk	ciksinii, aymanı, tür- büön	дыксинии, айманыы, түр- бүөн
hücre	1. kletka (biol.) 2. yaçey- ka, bölöx 3. soğotox kihi oloror xaaııı xoho	1. клетка (биол.) 2. ячей- ка, бөлөх 3. соғотох киһи олодор хаайыы хоһо
hücum	1. ataaka, şurm, saba tühüü 2. kiire sataahın, buruydaahın, xomuruıııı	1. атаака, штурм, саба түһүү 2. киирэ сатааһын, буруйдааһын, хомуруйуу
hükmetmek	bıhaar-, tümüktee- (sport.)	быһаар-, түмүктээ- (спорт.)

hüküm	1. suut bihaarita, bi-riigebere 2. küüs, siile, suolta	1. суут бынаарыта, бириигэбэрэ 2. күүс, сиилэ, суолта
hükümdar	monarx	монарх
hükümet	pravitel'stvo	правительство
hükümlü	cüüllemmit, buruydaax	дьүүлэммит, буруйдаах
hükümsüz	küühün süterbit, siilete suox	күүһүн сүтэрбит, сиилэтэ суох
hüner	1. maastarıstıba, satabıl 2. fokus	1. маастарыстыва, сатабыл 2. фокус
hür	köñül, köñül sılcır	көңүл, көңүл сылдыр
hürmet	ıtıktabıl, ubaastabıl, buçuot	ытыктабыл, убаастабыл, бочуот
hürmetli	ıtıktabıllaax, ubaastabıllaax	ытыктабыллаах, убаастабыллаах
hürriyet	köñül buoluu	көңүл буолуу
hüviyet	1. liçnost' 2. dastabı-rianña, pasport	1. личность 2. дастабырыаннья, паспорт
hüzün	sanaarğabıl, kurutuyuu	санаарғабыл, курутуйуу
hüzünlü	munçaarbit, sanaarğaa-bit	мунчаарбыт, санаарғаа-быт

I

ıhlamur	lipa	липа
ılık	sılaas	сылаас
Iraklı	irakets, İrak oloxtooğó	иракец, Ирак олохтоого
ırk	rasa	раса
ırkçı	rasist	расист
ırkçılık	rasizm	расизм
ırmak	örüs	өрүс
ırz	çies	чизэ
ısı	temperatura	температура
ısınmak	1. itin- 2. taptaa-	1. итин- 2. таптаа-
ısrıgan	ıtırık ot	ытырыык от
ısırk	ıtırı	ытырыы
ısrımak	ıtır-	ытыр-
ısıtma	ıtıtıı	ититии
ısıtmak	ıtit-, sılit-	итит-, сылит-
ıslah	1. tupsarı, könnörüü 2. nüölsütüü	1. тупсарыы, көннөрүү 2. нүөлсүтүү
ıslahat	reforma	реформа
ıslak	inçeğey	инчэгэй
ıslanmak	iliy-	илий-
ıslatmak	ilit-	илит-
ıslık	ihiirıı	иһиирии
ısmarlamak	üles-, sakaastaa-	үлэс-, сакаастаа-
ıspanak	şpinat	шпинат
ısrar	canıardaax buoluu, cükküördeex buoluu	дьаныардаах буолуу, дьүккүөрдээх буолуу

israrlı	canıardaax, cükküör-deex	дханыардаах, дьүккүөр-дээх
issız	iççitex	иччитэх
issızlaşmak	iççitexsiy-	иччитэхсий-
istakoz	omar	омар
ıstırap	erey, ereydenii	эрэй, эрэйдэнии
ışık	sırdık	сырдык
ışıklandırmak	sırdat-	сырдат-
ışıldak	projektor	прожектор
ışıldamak	çağıly-, külümürdee-	чагылый-, күлүмүрдээ-
ışın	sardaña	сардаңа
ışınım	radiatsiya	радиация
ıtriyat	parfümeriya	парфюмерия
ızgara	ıhaarılammit	ыһаарыламмыт

İ

iade	tönünnerii	төнүннэрии
ibre	strelka (pribor, çahı giene)	стрелка (прибор, чаны гиэнэ)
icat	1. sañanı arıyın 2. öy-tön oñoruu	1. саңаны арыыы 2. өйтөн оңоруу
icra	toloruu	толоруу
icraat	deyatel'nost', üle, üleleehin	деятельность, үлэ, үлэлээһин
icracı	tolorooççu (muz.)	толорооччу (муз.)
iç	1. is 2. ihineeği	1. ис 2. иһинээғи
içeri	ihirce, ihineeği	иһирдэ, иһинээғи
içerlemek	kıhır-, kıyaxan- (isker)	кыһыһыр-, кыйахан- (искэр)
iç güdü	instinkt	инстинкт
iç güdüsel	instinktivney	инстинктивнэй
için	ihin, tuhugar	иһин, туһугар
içindekiler	1. ihineeğite 2. is xohoon	1. иһинээғитэ 2. ис хохуоон
içermek	ihert-	иһэрт-
iç işleri	is cialalar	ис дьыалалар
içki	1. utax 2. itirder utax	1. утах 2. итирдэр утах
içli	1. uyan, uyan duuhalaax 2. munçaarbit, sanaar-ğaabit	1. уйан, уйан дууһалаах 2. мунчаарбыт, санаар-ғаабыт
içmek	1. is- 2. tart- (tabağı) 3. iñer- (uunu, siigi uo.d.a.)	1. ис- 2. тарт- (табағы) 3. иңэр- (ууну, сииги уо.д.а.)
içten	istiñ	истиң
içtenlik	istiñe, eyegehe, könötö	истиңэ, эйэгэһэ, көнөтө

içtima	munñax	мунньах
içtimaî	obşestvennay, sotsial'nay	общественной, социальной
içyüz	is ciñe, is xohoono	ис дьинэ, ис хоһооно
idam	buruydaan öiörüü	буруйдаан өлөрүү
idare	1. salalta, upravleniya 2. ekonomiya	1. салалта, управление 2. экономия
idareci	salayaaççı	салайааччы
idareli	ekonomnay, ekonomiçnay	экономнай, экономичнай
idarî	administrativnay	административнай
iddia	1. bigergetii 2. pretenziya, ereyii, mocuyuu	1. бигэргэтии 2. претензия, эрэйи, модьуйуу
iddialı	1. pretenziyalaax kihi 2. pretendent (sport.)	1. претензиялаах киһи 2. претендент (спорт.)
ideal	ideal	идеал
idealizm	idealizm	идеализм
ideoloji	ideologiya	идеология
ideolojik	ideologiçeskay, ideynay	идеологической, идейнай
idman	erçillii, trenirovka	эрчиллии, тренировка
idmanlı	1. erçillibit, treni- rovkalammit 2. üörüyex	1. эрчиллибит, трени- ровкаламмит 2. үөрүйэх
ifade	1. etii, kördörüü 2. kördörüü (yur.)	1. этии, көрдөрүү 2. көрдөрүү (юр.)
iflâs	bonkrot buoluu, estii, bütüü	банкрот буолуу, эстии, бүтүү
iftihar	kien tuttuu	киэн туттуу
iftira	xobulaahin, xolunnarı	хобулааһын, холуннары
iftiracı	xobuocçu, xolunnaraaççı	хобуоччу, холуннарааччы

iğne	1. inne 2. küögü kürü- çüöge 3. ukuol	1. иннэ 2. күөгү күрү- чүөгэ 3. укуол
iğnelemek	1. iñinner- 2. xaary- taary-	1. иңиннэр- 2. хаарый- таарый-
iğrenç	nahaa kuhağan, kihi keleyiex	наһаа куһаған, киһи кэлэйиэх
iğrendirmek	kelet-, sirget-	кэлэт-, сиргэт-
iğrenmek	keley-, sirgen-	кэлэй-, сиргэн-
iharet	tañnarı, tañnaran bierii	таңнары, таңнаран биэрии
ihbar	1. billerii, ihitinnerii 2. donuos, tillaahın	1. биллэрии, иһитиннэрии 2. донуос, тыллааһын
ihlâl	kehii, alcatı	кэһии, алдьаты
ihmal	calağay bıhı	дьалагай быһы
ihracat	eksport, tieyen tahaarı	экспорт, тизээн таһаары
ihracatçı	eksportör	экспортёр
ihraç	1. eksport, tieyen ta- haarı 2. emissiya 3. tahaarı (partiyat- tan uo.d.a.)	1. экспорт, тизээн та- һаары 2. эмиссия 3. таһаары (партия- тан уо. д.а.)
ihtar	seretii, sanatı	сэрэтии, санаты
ihtilâf	xaydıhı, utarsı, kon- flikt	хайдыхы, утарсы, кон- фликт
ihtilâfı	xaydıhılaax, mökküör- deex	хайдыхылаах, мөккүөр- дээх
ihtilâl	revolyutsiya	революция
ihtilâlci	revolyutsioner	революционер
ihimal	1. buoluon söbö, buolar kıaxtağa 2. bağar	1. буолуон сөбө, буолар кыхахтаага 2. бағар

ihitimam	kıhamnı	кыһамныы
ihtisas	ide	идэ
ihtişam	südüte, ütüökene, sie-dereye	сүдүтэ, үтүөкэнэ, сие-дэрэйэ
ihtiyaç	1. naadıyn 2. kıhalğa, cadayın	1. наадыыы 2. кыһалға, дыадайыы
ihtiyar	1. kırcağas 2. oğonñor	1. кырдыағас 2. оғонньор
ihtiyarî	bulguççuta suox, fa-kul'tativnay	булгуччута суох, фа-культуративнай
ihtiyarlamak	kırny-, saahir-	кырый-, сааһыр-
ihtiyarlık	kırcar saas, kırnı	кырдыар саас, кырдыыы
ihtiyat	1. erdetten körümtüö buoluu, serenii 2. sappaas, xahaas	1. эрдэттэн көрүмтүө буолуу, сэрэнии 2. саппаас, хаһаас
ihtiyath	erdetten körümtüö, serex	эрдэттэн көрүмтүө, сэрэх
ihtiyatsız	sereğе suox	сэрэгэ суох
iken	erdeğine, ebit buolla-ğına	эрдэҕинэ, эбит буолла-ғына
iki	ikki	икки
ikinci	ikkis	иккис
ikincilik	ikkis mieste (sport.)	иккис миэстэ (спорт.)
iki yüzlü	ikki sirey, sirey körbөx	икки сирэй, сирэй көрбөх
iki yüzlülük	ikki sirey buoluu, si-rey körbөx bıhıı	икки сирэй буолуу, си-рэй көрбөх быһыы
ikiz	igire	игирэ
iklim	klimat	климат
ikna etmek	iteğet-	итэҕэт-

ikram etmek	1. kündülee- 2. çep-çet- (sıananı uo.d.a.)	1. күндүлээ- 2. чэп-чэт- (сыананы уо.д.а.)
ikramiye	1. süüyüü (lotereyanı) 2. biriemiye harçita	1. сүүйүү (лотереяны) бириэмийэ харчыта
iktidar	1. bılaas 2. küüs, coğur	1. былаас 2. күүс, дыоғур
iktidarsızlık	küühe suox buoluu, kıağa suox buoluu	күүһэ суох буолуу, кыаға суох буолуу
iktisadî	ekonomiçeskay	экономическай
iktisat	ekonomika	экономика
iktisatçı	ekonomist	экономист
il	vilayet, guberniya	вилайет, губерния
ilâç	1. emp 2. ximikat	1. эмп 2. химикат
ilâçlamak	1. ximikatınan emtee- 2. dezinfeksiyalaa-	1. химикатынан эмтээ- 2. дезинфекциялаа-
ilân	billerii	биллэрии
ilâve	1. ebii, eben bierii 2. sıhıarıı (xahıakka, surunaalga)	1. эбии, эбэн бизрии 2. сыһыарыы (хаһыакка, сурунаалга)
ilçe	uzeyd	узейд
ile	1. ...lun (biirge) 2. uonna	1. ... лыын (бииргэ) 2. уонна
ileri	1. inniki 2. innikitin 3. inniki iheeççi, pe-redovoy, progressivnay	1. инники 2. инникитин 3. инники инээччи, пе-редовой, прогрессивнай
ileri gelmek	üöskee-, sağalan-	үөскээ-, сағалан-
ilerlemek	1. inniki dieki bar- 2. küühür-, sayın-	1. инники диэки бар- 2. күүһүр-, сайын-
ilgi	1. sıhıan, sibeas 2. interies, kerexsebil	1. сыһыан, сибээс 2. интэриес, кэрэхсэбил

ilgilendirmek	1. interiehirget- 2. sihiannaax buol-	1. интэриэһиргээ- 2. сыһаннаах буол-
ilgilenmek	interiehirgee-, kerexsee-	интэриэһиргээ-, кэрэхсээ-
ilgili	1. sihiannaax, sibeesteex 2. interiesteex	1. сыһаннаах, сибээс-тээх 2. интэриэстээх
ilginç	interiehiney	интэриэһинэй
ilgisizlik	señeerbet bihi, ki-hallıbat bihi	сэңээрбет быһыы, кыһаллыбат быһыы
ilhak	anneksiya, xolboohun	аннекция, холбоонун
ilham	küüreen, kötügüllüü	күүрээн, көтөгүллүү
ilik I	silii	сили
ilik II	bietile, timex tihıta	биэтилэ, тимэх тыһыта
iliklemek	timextee-	тимэхтээ-
ilikli	timextemmit	тимэхтэммит
ilim	nauka	наука
ilişki	sıhıan, sibeestehii	сыһыан, сибээстэһии
ilişmek	1. taarıy-, dağay- 2. oloro tıs-	1. таарый-, дағай- 2. олоро түс-
iliştirmek	sıhıar-, iñinner-, timextee-	сыһыар-, иңиннэр-, тимэхтээ-
ilk	bastakı, mañnaygı	бастакы, маңнайгы
ilk bahar	saas, saaskı	саас, сааскы
ilk çağ	bılırgı aan doıdu, antiçnost'	былыргы аан дойду, античность
ilke	printsip, törüt	принцип, төрүт
ilkel	primitivney, pervobıt-nay	примитивнэй, первобыт-най
ilkin	aan bastaan	аан бастаан

ilk okul	naçal'nay oskuola	начальной оскуола
ilk yardım	bastakı kömö (med.)	бастакы көмө (мед.)
illâ, ille	bulguççu, xayaan da	булгуччу, хайаан да
ilmî	nauçnay	научнай
iltifat	eyeğes til, kompliment	эйэгэс тыл, комплимент
iltihap	sühürüü, ihii, kıtarı (med.)	сүһүрүү, иһи, кытарары (мед.)
iltihaplanmak	sühür-, is-, kıtar-	сүһүр-, ис-, кытар-
iltimas	proteksiya, bilgisihi	протекция, билсигии
ima	taaytaran etii	таайтаран этии
imal	oñoruu, oñoron tahaarı	оңоруу, оңорон таһаары
imalat	proizvodstvo	производство
imam	imam	имам
iman	iteğel	итэгэл
imansız	1. tañaranı iteğeybet 2. tıyıs, suostaax	1. таңараны итэгэйбэт 2. тыйыс, суостаах
imar	tupsaran oñoruu, siteri teriyii	тупсаран оңоруу, ситэри тэрийии
imdat	kömölöhüñ, örühüyüñ	көмөлөнүң, өрүһүйүң
imha	suox oñoruu	суох оңоруу
imkân	kıax	кыах
imkânsız	kıağa suox, kıallıbat	кыаға суох, кыаллыбат
imlâ	orfografiya, taba suruyuu	орфография, таба суруйуу
imparator	imperator	император
imparatorluk	imperiya	империя
imrendirmek	ımsırt-	ымсыырт-

imrenmek	imsur-	ымсыыр-
imtihan	boruobalaahın, ekzamen	боруобалааһын, экзамен
imtiyaz	1. privilegiya 2. kon- tssesiya	1. привилегия 2. кон- цессия
imza	1. ilii battaahın 2. avtograf	1. илии баттааһын 2. автограф
imzalamak	ilii battaa-	илии баттаа-
imzasız	ilii battaahına suox, anonimnay	илии баттааһына суох, анонимнай
in	xoroon, arğax	хороон, арғах
inadına	soruyan	соруйан
inanca	garantiya	гарантия
inanç	iteğel, erenii	итэгэл, эрэнии
inandırmak	iteğet-	итэгэт-
inanmak	iteğey-	итэгэй-
inat	ösöhüü, öhös buoluu	өсөһүү, өһөс буолуу
inatçı	öhös	өхөс
ince	1. çaraas 2. bıtarxay, kıra (kumax uo.d.a.)	1. чараас 2. бытархай, кыра (кумах уо.д.а.)
inceleme	çinçiyii	чинчийии
incelemek	çinçiy-, üöret-	чинчий-, үөрэт-
incelik	urana, mindıra	урана, мындыра
incelmek	sinñee-, çaraahaa-; uransıy-	синньээ-, чарааһаа-; урансый-
inci	çömçüük	чөмчүүк
inci çiçeği	landış	ландыш
incir	injir	инжир
incitmek	1. buortu gın-, oğus- 2. atağastaa-, xaarıy-	1. буорту гын-, оғус- атағастаа-, хаарый-

indifa	estii, delbi tebie (vulkan tuhunan)	эстии, дэлби тэбии (вулкан туһунан)
indirim	çepçetii, tüherii	чэпчэтии, түһэрии
indirmek	1. tüher- 2. çöpçet-, namtat-	1. түһэр- 2. чэпчэт-, намтат-
inek	ınax	ынах
ineklik	xoton	хотон
infilâk	delbi tebie, delbi tepterii	дэлби тэбии, дэлби тэптэрии
İngiliz	angliçan	англичан
İngilizce	1. angliyskay tıl 2. an- gliyskaydı	1. английскай тыл 2. ан- глийскайды
inhisar	monopoliya	монополия
inisiyatif	initsiativa	индициатива
iniş	1. tühüü, enie 2. po- sadka, oluruu	1. түһүү, эниэ 2. по- садка, олоруу
inkâr	melcehii, melcex	мэлдьэһии, мэлдьэх
inkılâp	revolütsiya	революция
inkılâpçı	revolütsioner	революционер
inlemek	1. inçıktaa- 2. kuugunaa-	1. ынчыктаа- 2. куугунаа-
inme	1. uostuu, tühüü (ge- ogr.) 2. baralıus, ox- sor oxsuuta	1. уостуу, түһүү (ге- огр.) 2. баралыыс, ох- сор охсуута
inmek	tüs-	түс-
insaf	1. suobas 2. ahını	1. суобас 2. аһыны
insafsız	suobaha suox	суобаһа суох
insan	kihi	киһи
insaniyetli	kihili, ütöo maygi- laax, gumannay	киһилии, үтөө майгы- лаах, гуманнай

insaniyetsiz	kihili maygita suox, xaḡis, tuyis	киһили майгыта суох, хағыс, тыйыс
insanlık	1. kihi aymax 2. kihi- lii bihi, ütüö maygi	1. киһи аймах 2. киһи - лии быһыы, үтүө майгы
insanseverlik	kihixе taptal, kihie- xe amarax sanaa	киһиэхэптаптал, киһиэ- хэ амарах санаа
inşa	tutuu, tutuu ülete	тутуу, тутуу үлэтэ
inşaat	tutuu, cie tutuuta	тутуу, дьиз тутуута
inşaatçı	tutaaççı, tutuu ülehite	тутааччы, тутуу үлэһитэ
inşallah	tañara kömölöstün!	таңара көмөлөстүн!
intiba	öydöbül, öydöön xaal- bit sanaa	өйдөбүл, өйдөөн хаал- быт санаа
intihar	beyeḡe tiyinii	бэйэгэ тиийинии
intikal	tuoraahın	туорааһын
intikam	1. öhü sitihii, öhüön- nechin 2. revanş	1. өһү ситиһии, өһүөн- нэчин 2. реванш
intikamcı	revanşist	реваншист
ip	bia	быа
ipek	solko	солко
ipekli	1. solko 2. solko tañas	1. солко 2. солко таңас
iplik	sap, xatullibit sap	сап, хатыллыбыт сап
iptal	uuratın, ularıtın, kö- türüü	ууратыы, уларытыы, кө- түрүү
iptida	saḡalanı	сағаланыы
irade	culuur, sanaa küühe, volya	дьулуур, санаа күүһэ, воля
İranlı	iranets, İran oloxtooḡo	иранец, Иран олохтооḡо
iri	bödöñ	бөдөң

irin	iriñe	ириңэ
irinlenmek	iriñer-	ириңэр-
iriyarı	bödöñ, töröl	бөдөң, төрөл
irkilmek	tuora oy-, çugus gin-, çineris gin-	туора ой-, чугус гын-, чинэрис гын-
İrlandalı	irlandets	ирландец
irtica	reaksiya, reaksionnay	реакция, реакционной
isabet	tübehii	түбэһии
ise	1. otton 2. öskötün	1. оттон 2. өскөтүн
isim	1. aat 2. aat tıl (gram.)	1. аат 2. аат тыл (грам.)
İskandinav	skandinav	скандинав
iskarpın	tüüppüle	түүппүлэ
iskele	1. biriisten 2. trap	1. бириистэн 2. трап
iskelet	carcama, karkas	дьардьама, каркас
iskemle	taburetka, oloppos	табуретка, олоппос
İskoçyalı	şotlandets	шотландец
iskonto	tüherii, çepçetii	түһэрии, чэпчэтии
İslâm	islam	ислам
İspanyol	ispanets	испанец
İspanyolca	ispanskay tıl	испанскай тыл
ispat	dakaastaahın, dakaasta- bıl	дакаастааһын, декааста- был
ispatlamak	dakaastaa-	дакаастаа-
ispirto	ispiir	испиир
istasyon	stansiya	станция
istatistik	statistika	статистика

istek	1. bağa, bağarı 2. kördöhüü, irdebil	1. баға, бағары 2. көрдөһүү, ирдэбил
istekli	bağalaax	бағалаах
istemek	1. bağar- 2. kördös-, irdee-	1. бағар- 2. көрдөс-, ирдээ-
istep	xonuu kuyaar, istiep	хонуу куйаар, истиеп
istibdat	tiraniya, despotizm	тирания, деспотизм
istidat	coğur	дьоғур
istifa	otstavka	отставка
istihdam	illeñe suox buoluu	иллэңэ суох буолуу
istihza	1. külüü oñostuu 2. ügergeehin	1. күлүү оңостуу 2. үгэргээһин
istikamet	napravleniye	направление
istikbal	keler kem, keskil	кэлэр кэм, кэскил
istiklâl	tutuluga suox buoluu	тутулуга суох буолуу
istikrar	turuktaax buoluu, xal- bañnaabat buoluu	туруктаах буолуу, хал- баңнаабат буолуу
istikrarsız	turuga suox, xalbarxay	туруга суох, халбархай
istikraz	zayom	заём
istilâ	1. bilcaahın, okkupat- siyalaahın 2. saba tühüü	1. былдьааһын, оккупа- циялааһын 2. саба түһүү
istilâcı	xalabırcıt	халабырдьыт
istirahat	sınñalan	сынньалаң
istirahat etmek	sınñan-	сынньан-
istiridye	ustritsa	устрица
istismar	kölöhünneehin	көлөһүnnээһин

istisna	tuoraahın, xaalın, kehii	туорааһын, хаалыы, кэһии
istisnaî	uhuluççulaax, uhuluççu	уһулуччулаах, уһулуччу
istişare	sübe munnâx	сүбэ муннаах
İsveçli	şved	швед
İsviçreli	şveytsarets	швейцарец
isyan	1. bastaanña 2. biraçias	1. бастаанһа 2. бырачыас
iş	1. üle 2. cıala, carık	1. үлэ 2. дыала, дыарык
işaret	belie, signal	бэлиэ, сигнал
işaretlemek	belietee-	бэлиэтээ-
iş birliği	biirge üleleehin	бииргэ үлэлээһин
işçi	ülehit	үлэһит
işgal	bilcaahın, okkupatsiya- laahın	былдьааһын, оккупация- лааһын
işgalci	okkupant, talabırcıt	оккупант, талабырдьыт
iş gücü	ülehit küüs	үлэһит күүс
iş günü	üle küne	үлэ күнэ
işitilmedik	kihi istibetex	киһи истибэтэх
işitmek	ihit-	иһит-
işkence	nakaastaahın, sordoohun	накаастааһын, сордоохун
işkenceci	sordoocçu, palaç	сордооччу, палач
işlek	kürgüömneex, elbex con- noox	күргүөмнээх, элбэх дьон- ноох
işlem	ile, üle-xamnas, operat- siya, protsedura	үлэ, үлэ-хамнас, операт- ция, процедура
işlemek	ülelee-	үлэлээ-
işletme	üleetii (fabrikası, stanogu)	үлэлэтии (фабриканы, станогу)

işletmek	ülelet- (fabrikanı, stanogu uo.d.a.)	үлэлэт- (фабриканы, станогу уо.д.а.)
işsiz	ülete suox	үлэтэ суох
işsizlik	ülete suox buoluu	үлэтэ суох буолуу
iştah	1. appetit 2. bağarı, bağa, tattarı	1. аппетит 2. бағары, баға, таттарыы
işte	subu	субу
iştirak	kıttı	кыттыы
iş veren	predprinimatel', üleni biereeççi	предприниматель, үлэни биэрээччи
it	ıt	ыт
itaat	bas berinii, tılın istii	бас бэринии, тылын истии
itaatlı	istigen	истигэн
itaatsızlık	bas berimmet buoluu, istibet buoluu	бас бэриммэт буолуу, истибэт буолуу
İtalyan	ital'yanets	итальянец
İtalyanca	ital'yanskay tıl	итальянской тыл
itfaiye	pojarnay komanda	пожарнай команда
itfaiyeci	pojarnik	пожарник
ithal	import, tieyen killerii	импорт, тиейэн киллэрии
ithal etmek	tieyen killer-	тиейэн киллэр-
ithalât	import, tieyen killerii	импорт, тиейэн киллэрии
itham	buruydaahın	буруйдааһын
itibar	ıtkıtabıl, avtoritet	ытыктабыл, авторитет
itibaren	...ıla	...ыла
itidal	xolku bıhın, xolku maygı	холку быһыы, холку майгы
itimât	iteğel, erenii	итэгэл, эрэнии

itiraf	bilinii	билинии
itiraz	utarı, bıraçias	утарыы, бырачыас
itişmek	anñıs-, ütürüs-	анньыс-, үтүрүс-
itmek	as-, ütürüy-	ас-, үтүрүй-
ittifak	soyuz	союз
ittifakla	bir sanaanan	биир санаанан
ivedi	tietelleex, suhal, uta-lıttııbat	тиэтэллээх, суһал, ута-лытыллыбат
iyi	1. üçügey, ütöö 2. do-ruobay	1. үчүгэй, үтөө 2. до-руобай
iyileşmek	1. tubus- 2. ütöör-	1. тубус- 2. үтүөр-
iyilikle	ütüönen, üçügeyinen	үтүөнэн, үчүгэйнэн
iyimser	optimist	оптимист
iyimserlik	optimizm	оптимизм
iz	atax suola, suol-iis	атах суола, суол-иис
izahat	bıhaarı	быһаарыы
izci	suolcut	суолдьут
izin	1. köñüllechin 2. uop-puska	1. көңүллээһин 2. уоп-пуска
izinli	uoppuskalaax	уоппускалаах
izinsiz	köñüllettiite suox	көңүллэтиитэ суох
İzlandalı	islandets	исландец
izlemek	keteen kör-, suollaa-	кэтээн көр-, суоллаа-
izlenim	öydöbül, öydöön haalbit sanaa	өйдөбүл, өйдөөн хаалбыт санаа
izlenimcilik	impressionizm	импрессионизм
izmarit	böppürüöske toboğo	бөппүрүөскэ тобого

J

jaguar	yaguar	ягуар
jale	siik uu	сиик уу
jambon	vetçina, okorok	ветчина, окорок
jandarma	jandarm, jandarmeriya	жандарм, жандармерия
japon	yaponets	японец
jenosid	genotsid	геноцид
jeolog	geolog	геолог
jeoloji	geologiya	геология
jeolojik	geologiceskay	геологической
jet	reaktivnay samolöt	реактивной самолёт
jilet	bii	бии
gimnastik	gimnastika	гимнастика
gimnastikçi	gimnast	гимнаст
judo	dzüdo	дзюдо
jurnal	donuos, tillaahın	донуос, тыллааһын
jurnalci	donuosçut, tillaaççı	донуосчут, тыллааччы
jübile	yubiley	юбилей
jüri	jüri	жюри
jüt	djut	джут

K

kaba	kuruubay	куруубай
kabahat	buruy, buruyu oñoruu	буруй, буруйу оңоруу
kabahatli	buruydaax	буруйдаах
kabahatsız	buruya suox	буруйа суох
kabak	tıkva	тыква
kabarmak	ülün-, üllen tağıs-	үлүн-, үллэн тағыс-
kabiliyet	coğur	дьоғур
kabiliyetli	coğurdaax	дьоғурдаах
kabine	1. kabinet 2. tualet, ubuorunay	1. кабинет 2. туалет, убуорунай
kablo	kabel', tros	кабель, трос
kabuk	xatırık, xax	хатырык, хах
kabul	ılı, tutuu, priyom-naahın	ылыы, тутуу, приём-нааһын
kabul etmek	ılın-, söbüles-	ылын-, себүлэс-
kaburga	oyoğos	ойоғос
kaç	xas, töhö	хас, төһө
kaçak	1. kontrabandnay (ta-baar) 2. sokuona suox	1. контрабанднай (та-баар) 2. сокуона суох
kaçamak	kuotar xayağas, kuotar suol, kölbörütünüü	куотар хайағас, куотар суол, көлбөрүтүнүү
kaçamaklı	xalbañ, mülü-xalı, bı-haarıta suox	халбаң, мүлү-халы, бы-наарыта суох
kaçar	töhölüü	төһөлүү
kaçık	normal'naya suox, psix	нормальнойа суох, псих
kaçıncı	xahıs, xannık	хаһыс, ханнык
kaçınılmaz	mülçürtüybet	мүлчүрүйбэт

kaçınmak	kuotun-, xalbaniyan bier-	куотун-, халбарыйан биэр-
kaçırmak	1. uor- 2. tölö tut-, kuottar-	1. уор- 2. төлө тут-, куоттар-
kaçışmak	ürüö-taraa siris-, ihilin-	үрүө-тараа сырыс-, ыһылын-
kaçmak	1. kuot- 2. süter-	1. куот- 2. сүтэр -
kadar	dılı, dieri	дылы, диэри
kadeh	ürüümke, bakaal	үрүүмкэ, бакаал
kader	cılğa, ıyaax	дьылга, ыйаах
kadın	caxtar	дьахтар
kadife	baarxat	баархат
kadim	bılırgı, erge	былыргы, эргэ
kadro	ştat, sastaap, kadrđar	штат, састаап, кадрдар
kadrolu	ştatnay	штатнай
kafa	töbö, bas	төбө, бас
kafa taşı	çömçökö	чемчөкө
kafes	1. eresieñke 2. ki-liekke	1. эрэсиэңкэ 2. ки-лиэkkэ
kafeterya	kafeteriy, ostolobuoy	кафетерий, остолобуой
kâfi	1. söp buolar 2. söp buoluo, tüksü	1. сөп буолар 2. сөп буолуо, түксү
kafile	1. bölöx (turistar uo. d.a.) 2. partiya	1. бөлөх (туристар уо. д.а.) 2. партия
kâğıt	1. kumaağı 2. xaartı	1. кумаагы 2. хаарты
kahrır	ahıı, muñ, erey	аһыы, муң, эрэй
kahin	prorok	пророк
kahraman	geroy	герой

kahramanlık	geroyduu biñu	геройдуу быһыы
kahrolsun!	suox buollun!	суох буоллун!
kahvaltı	sarsıardaañı ahılık	сарсыардааңы аһылык
kahve	1. kofe 2. kofeynya, kafe	1. кофе 2. кофейня, кафе
kahvehane	kofeynya, kafe	кофейня, кафе
kahve rengi	хоñor, küreñ	хоңор, күрэң
kaide	1. bıraabıla, nuorma 2. pyedestal, posta-ment, olox	1. быраабыла, нуорма 2. пьедестал, поста-мент, олох
kâinat	aan doymdu	аан дойду
kakao	kakao	какао
kakmak	saay-	саай-
kalabalık	1. con, elbex kihi 2. elbex kihileex, elbex kihi oloror	1. дьон, элбэх киһи 2. элбэх киһилээх, элбэх киһи олозор
kalay	xorğolcun	хорғолдьун
kalaycı	duycut	дуйдъут
kalp	sürex	сүрэх
kalpsiz	ahınar süreğе suox, tıyıs, toñuy	аһынар сурегэ суох, тыйыс, тоңуй
kalbur	siide	сиидэ
kalça	ulluk, öttük	уллук, өттүк
kaldırım	1. mostovoy 2. trotuar	1. мостовой 2. тротуар
kaldırımlı	muostalaax, oñoruulaax	муосталаах, оңоруулаах
kaldırmak	1. kötöx-, turuor- 2. xomuy-, il-, suox gın-	1. көтөх-, туруор- 2. хомуй-, ыл-, суох гын-
kale	1. kirieppes 2. tirex,	1. кириэппэс 2. тирэх,

	xaħħa, bastion 3. bo- ruota (sport.) 4. lad- ya (şaxm).	хаһһа, бастиян 3. бо- руота (спорт.) 4. ла- дя (шахм.)
kaleci	vratar'	вратарь
kalem	uruuçuka, xarandaas	уруучука, харандаас
kalfa	maastar kömölohööççüte	маастар көмөлөнөөччүтэ
kalın	1. xalıñ 2. xoyuu	1. халың 2. хөйуу
kalıp	1. xalıp, forma 2. kiep, xoluokka 3. mıla kuhuoga	1. халып, форма 2. киэп, холуокка 3. мыыла куһуога
kalıt	naslediye	наследие
kalıtçı	nehiliennik	нэһилиэнник
kalıtım	ucuordaahın, utum naahın	удьордааһын, утум- нааһын
kalıtsal	nehiliestibe; ucuorduur	нэһилиэстибэ; удьордуур
kalifiye	kvalifikatsiyalaax	квалификациялаах
kalite	xaaçıstıba	хаачыстыба
kalitesiz	xaaçıstıbata suox, ku- hağan xaaçıstıbalaax	хаачыстыбата суох, ку- һаған хаачыстыбалаах
kalkan	kuyax	куйах
kalkındırmak	örö kötöx-, sayınnar-	өрө көтөх, сайыннар-
kalkınma	saydın, üünüü	сайдыы, үүнүү
kalkınmak	sayın-, üün-	сайын-, үүн-
kalkmak	tur-	тур-
kalmak	haal-	хаал-
kalori	kaloriy	калорий
kalorifer	kiinnemmit ititii	кииннэммит ититии
kamara	kayuta	каюта

kamarot	stüard	стюард
Kamboçlu	kambodjiyets	камбоджиец
kambur	bökçögör, noxçoğor	бөкчөгөр, ньохчоғор
kamçı	kımnı	кымныы
kamçılamak	kımnıılaa-	кымныылаа-
kamera	kinokamera	кинокамера
kamış	xomus ot	хомус от
kamp	laağır	лаағыр
kampanya	kampaniya	кампания
kamu	obşestvo	общество
kamyon	tahağas massınata	таһағас массыыната
kan	xaan	хаан
kanaat	bige sanaa	бигэ санаа
Kanadalı	kanadets	канадец
kanal	xanaal	ханаал
kanalizasyon	kanalizatsiya	канализация
kanama	xaan barıta	хаан барыта
kanamak	xaan kel-	хаан кэл-
kanape	cıbaan	дьыбаан
kanat	kınat	кынат
kanca	bağır, torduox, kürü- çüök	бағыыр, тордуох, күрү- чүөк
kandırmak	1. albınnaa- 2. tılgar killer-, iteğet-	1. албыннаа- 2. тылгар киллэр-, итэгэт-
kangal	1. motuok (sap uo.d.a.) 2. xalbahu töğürüğe	1. мотуок (сап уо.д.а.) 2. халбаһы төгүрүгэ
kanı	miniennie, sanaa, bige sanaa	минизэньэ, санаа, бигэ санаа

kanıksamak	üörenen xaal-, üges oñuhun-	үөрэнэн хаал-, үгэс оңоһун-
kanıt	dakaastaahın, dovod	дакаастааһын, довод
kanıtlamak	dakaastaa-	дакаастаа-
kanlı	xaannaax, xaanırbit	хааннаах, хаанырбыт
kanmak	iteğey-	итэгэй-
kanser	rak	рак
kanserli	rak ıarınan ıalcaacçı	рак ыарыынан ыалдьааччы
kansız	xaana suox	хаана суох
kansızlık	xaan ağıyaahına	хаан ағыйааһына
kantin	laappı, ostolobuoy (zavodka uo.d.a.)	лааппы, остолобуой (заводка уо.д.а.)
kanun	sokuon	сокуон
kanunen	sokuonunan, sokuon bı- hıtınan	сокуонунан, сокуон бы- һытынан
kanunlu	sokuonnay	сокуоннай
kanunluluk	sokuonnas	сокуоннас
kanyak	xanñaax	ханньяах
kap	ihit-xomuos, ihit, xaa	инит-хомуос, инит, хаа
kapak	xappax	хаппах
kapalı	sabılaax	сабыылаах
kapamak	1. sap- 2. xataa, 3. araar- (uotu, araa- cıyanı uo.d.a.)	1. сап- 2. хатаа, 3. араар- (уоту, араа- дъыйаны уо.д.а.)
kaparı	soxso, çaarkaan; ugaayı	сохсо, чааркаан; угаайы
kaparık	1. sabılaax 2. ıar, xam battır	1. сабыылаах 2. ыар, хам баттыыр

kaparımak	sabılın-, xatan-	сабылын-, хатан-
kaparo	zadatok	задаток
kapasite	kieli, is, yomkost'; coğur, kıax	киэли, ис, ёмкость; дьоғур, кыах
kapatmak	sap-	сап-
kapı	aan	аан
kapıcı	xarabıl, şveytsar	харабыл, швейцар
kapılmak	umsuguy-, ülühüy-	умсугуй-, үлүһүй-
kapık	biir xarçı, keppieyke	биир харчы, кэппизэйкэ
kapitalist	1. kapitalist 2. kapi- talistiçeskay	1. капиталист 2. капи- талистической
kapitalizm	kapitalizm	капитализм
kapkacak	ihit- xomuos	инит-хомуос
kaplama	bürüyüü, sabı	бүрүйүү, сабыы
kaplamak	bürüy-	бүрүй-
kaplan	baabır, tiigir	баабыр, тиигир
kaplıca	mineral'nay uulaax ku- rort	минеральной уулаах ку- порт
kaplumbağa	çerepaxa	черепаха
kapmak	xap-	хап-
kapris	xappırıstaahın	хаппырыыстааһын
kaprisli	xappırıs	хаппырыыс
kaptan	kapitan (sport.)	капитан (спорт.)
kaporta	kapot'	капорт
kaput	siniel	синиэл
kar	haar	хаар
kâr	1. doxuot 2. tuha	1. дохуот 2. туһа

kara I	sir, kuraanax sir	сир, кураанах сир
kara II	1. xara 2. xaraña	1. хара 2. хараңа
kara bataк	baklan	баклан
kara buğday	greçixa	гречиха
karaca	turtas	туртас
kara ciğer	biar	быар
karakol	1. patrol' 2. uçaastak	1. патруль 2. учаастак
karakter	xarakter	характер
karalamak	xaraart-	хараарт-
karanfil	gvozdika	гвоздика
karanlık	xaraña	хараңа
karantina	karantin	карантин
karar	1. ıyaax, uuraax, bihaarı 2. norma, miere	1. ыйаах, уураах, бынаары 2. норма, мизэрэ
kararlaştırmak	bihaar-, ıyaaxta ta-haar-	бынаар-, ыйаахта та-наар-
kararmak	xaraar-, xarañar-	хараар-, хараңар-
kararname	ıyaax, dekret	ыйаах, декрет
kararsız	1. tüörekkey, xamsı turar 2. saarañ, muñu-tax, munaax	1. түөрэккэй, хамсыы турар 2. саараң, мунутах, мунаах
kara yolu	şosse	шоссе
karbon	uglerod	углерод
karbonat	suoda	суода
karbüratör	karbürator	карбюратор
kardeş	1. biraat, ini 2. balıs	1. быраат, ини 2. балыс
kardeşlik	biraattahu, biraattu buoluu, doğordohuu	бырааттаһыы, бырааттыы буолуу, доғордохуу

kare	1. kvadrat 2. kvadratnay	1. квадрат 2. квадратнай
kareli	kiliekke oyuulaax, saaximat oyuulaax	киликкэюуулаах, саахымат ойуулаах
karga	turaax	тураах
karı	1. oyox, kergen 2. caxtar	1. ойох, кэргэн 2. дьахтар
karı koca	kergenniiler, erdii-oyoxtuu	кэргэннилэр, эрдии-ойохтуу
karın	is	ис
karınca	kımrıdağas	кымырдағас
karış	xarıs	харыс
karışık	butuurdaax, uustuk	бутуурдаах, уустук
karışıklık	1. bereedek suoğa, ürey- saray buoluu, satarıyın 2. maassabay dolguyuu	1. бэрээдэк суоға, үрэй-сарай буолуу, сатарыйыы 2. маассабай долгуйуу
karışım	bulkaas	булкаас
karışmak	bukkulun-, bukkus-	буккулун-, буккус-
karıştırmak	bukkuy-, butuy-	буккуй-, бутуй-
karides	krevetka	креветка
karikatür	karikatura	карикатура
karikatürcü	karikaturist	карикатурист
kârlı	barıstaax	барыстаах
karma	1. bulkaas (komissiya uo.d.a.) 2. xolbohuk-taax (komanda)	1. булкаас (комиссия уо.д.а.) 2. холбоһуктаах (команда)
karmaşık	uustuk	уустук
karnabahar	öñnööx xappısta	өңнөөх хаппыыста
karne	1. oskuola oğotun dnev-	1. оскуола оготун днев-

	nige 2. kiniiske (bi- lietteex, talonnaax)	нигэ 2. киинискэ (би- лиэттээх, талоннаах)
karoser	kuzov	кузов
karpuz	arbuz	арбуз
karpuzcu	arbuz atılaaççı	арбуз атыылааччы
karşı	utarı	утары
karşılama	1. körüs- 2. tolör- (kördöhüünü, naadyını)	1. көрүс- 2. толор- (көрдөһүүнү, наадыыны)
karşılaşma	körsühüü, matç	көрсүһүү, матч
karşılaşmak	körsüs-	көрсүс-
karşılık	1. eppiet, xoruy 2. ek- vivalent	1. эппиэт, хоруй 2. эк- вивалент
karşılıklı	xardarita	хардарыта
kart I	erge, ergerbit (oğuruot aha)	эргэ, эргэрбит (оғуруот аһа)
kart II	1. otkritka 2. vizit- ney kartočka	1. открытка 2. визит- нэй карточка
kart III	karting (sport.)	картинг (спорт.)
kartal	xotoy	хотой
karton	1. xorduoňka 2. sigare- ta xaata	1. хордуонка 2. сигаре- та хаата
kartpostal	otkritka	открытка
karyola	oron	орон
kas	biççiñ	быччың
kasa	1. seyf 2. kaassa 3. caahık (piibe uo.d.a.)	1. сейф 2. каасса 3. дыааһык (пиибэ уо.д.а.)
kasaba	(kıra) kuorat	(кыра) куорат
kasap	1. et etteççi 2. ölö- rüöxsüt	1. эт эттээччи 2. өлө- рүөхсүт

kasım	setinfi	сэтиннfi
kasımpatı	xrizantema	хризантема
kasırğa	1. xoloruk 2. buurğa	1. холорук 2. буурға
kasket	kiepke, furajka	киэпкэ, фуражка
kasten	soruyan	соруйан
kaş	xaas, kihi xaaha	хаас, киһи хааһа
kaşık	ñuoska, xamıyax	ньуоска, хамыйах
kaşıklamak	1. ñuoskanan ahaa- 2. simin-	1. ньуосканан аһаа- 2. симин-
kaşımak	kıhiy-, tarbaa-	кыһый-, тарбаа-
kaşıntı	kıhiı	кыһыы
kat	1. etees, mendiemen 2. araña 3. komplekt 4. tögöl	1. этээс, мэндизмэн 2. араңа 3. көмплект 4. төгүл
katalog	katalog	каталог
katar	1. sastaap, poyezd 2. kolonna	1. састаап, поезд 2. колонна
katedral	sobor	собор
kategori	razryad, kategoriya	разряд, категория
katetmek	aas-, biha aas-, tuoraa-	аас-, быһа аас-, туораа-
katı	1. kıtaanax, xoççorhoı 2. kıtaanax, xağıs	1. кытаанах, хоччорхой 2. кытаанах, хағыс
katılmak	kitin-, xolbos-	кытын-, холбос-
katır	mul	мул
katil	ölörüü	өлөрүү
kâtil	ölörüöxsüt	өлөрүөхсүт
kâtip	sekretar'	секретарь
katiyen	xahan dağamı, tuox da ihin	хаһан дағаны, туох да инин

katkı	1. ebii, ebiilik 2. kılaat	1. эбии, эбиилик 2. кылаат
katlamak	xolboo-, ep-	холбоо-, эп-
katlanır	xomullar, бүк tutullar	хомуллар, бүк тутуллар
katlanmak	tuluy-	тулуй-
katletmek	ölör-	өлөр-
katmak	ep-	эп-
kauçuk	kauçuk	каучук
kavak	tirex mas	тирэх мас
kavanoz	(taas) baañka	(таас) бааңка
kavga	iirseen, iireen, etihii	иирсээн, иирээн, этиһии
kavgacı	iireenii tardaacçı, ox-suhuuk	иирээни тардааччы, ох-суһуук
kavram	öydöbül	өйдөбүл
kavramak	1. xaban ıl- 2. öydöö-, bıhaar-	1. хабан ыл- 2. өйдөө-, быһаар-
kavun	dınya	дыня
kavurmak	1. ihaarılaa- 2. uot-taa-, umat-, kuurt-	1. ыһаарылаа- 2. уот-таа-, умат-, куурт-
kavuşmak	1. körüs-, körsüs- 2. ıl-, bul-, tıgis-	1. көрүс-, көрсүс- 2. ыл-, бул-, тигис-
kavuşturmak	1. xolboo- 2. bier-, köñüllee-	1. холбоо- 2. биэр-, көңүллээ-
kaya	oçuos, oçuos xaya	очуос, очуос хайа
kayak	xayıhar	хайыһар
kayakçı	xayıharcıt	хайыһардыт
kaybetmek	1. süter- 2. süütter-	1. сүтэр- 2. сүттэр-
kaybolmak	süt-, suox buol-	сүт-, суох буол-
kaydetmek	1. belietee- 2. suruy-	1. бэлиэтээ- 2. суруй-

kaygı	kıhanı, aymanı	кыһаныы, аймаһы
kaygılanmak	ciksin-, ayman-, kuttan-	дыксин-, аймаһы, куттан-
kaygılı	sanaağa tüspüt, kıhal-ğalammit	санааға түспүт, кыһал-ғаламмыт
kaygisız	kıhalğata suox, kıhal-ğanı bilbet	кыһалғата суох, кыһал-ғаны билбөт
kayık	oñoço, tı	оңочо, тыы
kayıkçı	oñoçoloox, oñoçonon tahaacçı	оңочолоох, оңочонон таһааччы
kayıp	1. süterii 2. süppüt	1. сүтэрийи 2. сүппүт
kayırnak	arañacçılaa-	араңаччылаа-
kayısı	abrikos	абрикос
kayış	kur	кур
kayıt	registratsiya, suruyuu	регистрация, суруйуу
kaymak I	1. xaltarıy- 2. sılan tüs-, tüs-, tuoraa-	1. халтарый-, сурыйуу түс-, түс-, туораа-
kaymak II	süögey	сүөгэй
kaynaç	geyzer	гейзер
kaynak	1. sikkıs, istoçnik 2. timiri iherdii	1. сыккыс, источник 2. тимир иһердии
kaynakçı	svarşik, sieteeççi	сварщик, сиеһеэччи
kaynamak	orguy-, bus-	оргуй-, бус-
kaynana	iye kılın	ийэ кылын
kaynaşmak	1. doğordos-, bilis- 2. xolbos-, silbes-	1. доғордос-, билис- 2. холбос-, силбес-
kaynaştırmak	1. çugahat-, doğordo hunnar- 2. xolboo-, silbehinner-	1. чугаһат-, доғордо-һуннар- 2. холбоо-, силбэһиннэр-

kaynata	ağa kılın, toyon	ага кылын, тойон
kaynatmak	orgut-, buhar-	оргут-, буһар-
kaz	xaas (kötör)	хаас (көтөр)
kaza	avariya, alcarxay	авария, алдьархай
kazaen	alğas, alğaska	алғас, алғаска
kazak	sviter, beesinke	свитер, бээсиңкэ
Kazak I	kazak	казак
Kazak II	kazax	казах
Kazakça	1. kazax tılı 2. kazaxtı	1. казах тыла 2. казахтыы
kazan	soluur, xoçuol, olguy	солуур, хочуол, олгуй
kazanç	xamnas, doxuot	хамнас, дохуот
kazançlı	doxuottaax	дохуоттаах
kazanmak	1. üleelen bul- 2. süüy-	1. үлэлээн бул- 2. сүүй-
kazı	1. buoru xahı 2. xahılar	1. буоруу ханыы 2. ханылар
kazık	atax, anın atax; mas tohoço	атах, анныы атах; мас тоһоҭо
kazımak	1. kihıy-, iraastaa- 2. gravirovkalaa-	1. кыһый-, ыраастаа- 2. гравировкалаа-
kazma	kiirke	кииркэ
kazmak	xas-	хас-
kebab	kebab, üteheleex et	кебаб, утэнэлээх эт
keçe	boolcox	боолдьох
keçeleşmek	1. köhüy-, utuy- 2. tüürülün-, xataydan-, möçökölön-	1. көһүй-, утуй-, 2. түүрүлүн-, хатайдан-, мөчөкөлөн-
keçi	koza	коза
keder	iemeen, sanaarğabil, munçaarı	издээн, санаарғабыл, мунчаары

kederlenmek	sanaarğaa-, kurutuy-	санааргаа-, курутуй-
kederli	sanaarğaabit, kurutuybut	санаарғаабыт, курутуйбут
keci	kuoska	куоска
kefal	kefal'	кефаль
kehribar	yantar'	янтарь
kek	keks	кекс
kekelemek	keleğeydee-, tardıalat-	кэлэгэйдээ-, тардыалат-
kekeme	keleğey	кэлэгэй-
keklik	xabcı, kuruppaaskı	хабды, куруппааскы
kel	tarağay	тарагай
kelebek	hax, ürümecçi	лыах, үрүмэччи
kelepçe	ilii xandalıta	илии хандалыта
kelime	tıl, biir tıl	тыл, биир тыл
kelle	töbö, bas	төбө, бас
keman	skripka	скрипка
kemancı	skripaç, skripkağa oon-ñooççu	скрипач, скрипкаға сонньооччу
kemer	kur	кур
kemik	uñuox	уңуох
kemikli	uñuoxtaax	уңуохтаах
kemirmek	tiniktee-	тиниктээ-
kenar	kırı sir, kıtı	кырыы сир, кытыы
kendi	1. beye, beyem 2. bas biler	1. бэйэ, бэйэм 2. бас билэр
kendiliğinden	avtomatiçeskaydık	автоматическайдык
kene	kleş	клещ
kent	kuorat	куорат

kepçe	1. xomuos 2. saçok, ku-yuur	1. хомуос 2. сачок, ку-йуур
kere	tögül	төгүл
kerevides, kerevit	rak (zool.)	рак (зоол.)
kerpeten	çiski, kitağas	чыскы, кытағас
kerpiç	saman, kirpiişçe	саман, кирпиччэ
kertenkele	külgeri	күлгэри
kertik	kerdiis, oluk	кэрдийс, олук
kertmek	kert-	кэрт-
kervan	karavan	караван
kesafet	xoyuuta	хойуута
kesif	xoyuu	хойуу
kesik	bıstıbit, bıhılıbit	быстыбыт, быныллыбыт
kesilmek	1. bıhılın- 2. toxtoo-, uuray-	1. бынылын- 2. тохтоо-, уурай-
kesim	oroyuon, zona, sektor	оройуон, зона, сектор
kesin	1. xorsun sanaallaax, bulguççulaax 2. çaxçı-laax, saarbağa suox	1. хорсун санаалаах, булгуччулаах 2. чыхчылаах, саарбаға суох
kesinlik	1. xorsun sanaalaax buoluu 2. billere, tus-tammıta, çopçuta	1. хорсун санаалаах буолуу 2. биллэрэ, тус-таммыта, чопчута
kesişmek	biha oxsus-	бына охсус-
keskin	sıtıı	сытыы
kesmek	1. bis- 2. toxtot-, uurat- 3. araar- (uunu, telefonu uo.d.a.)	1. быс- 2. тохтот-, уурат- 3. араар- (ууну, телефону уо.д.а.)
kestane	kaştan	каштан

keşif	1. arıyın, buluu 2. raz-vedka (bayıan.)	1. арийыы, булу 2. разведка (байыан.)
keten	lüön	лүөн
keyfetmek	saataa-, aralcıy-, üör-köt-	саатаа-, аралдьый-, үөр-көт-
keyfiyet	1. bıhu-maygı 2. хаа-çıstıba	1. быныы-майгы 2. хаа-чыстыба
keyif	1. nastırianña 2. talı-mastannı, xappırıstaa-hın	1. настырыаннья 2. талы-мастаныы, халпырыыстаа-нын
keyifli	behieley, üörbüt-köppüt, nastırianñalaax	бэһиэлэй, үөрбүт-көппүт, настырыанньалаах
keyifsiz	nastırianñata suox	настырыанньата суох
keyifsizlik	ıarıtyın, ahaağırın	ыарытыыйы, аһаағырыы
kez	tögül	төгүл
Kıbrıslı	kipriot	киприот
kıç	kuorma, kuturuk	куорма, кутурук
kıl	1. kıl 2. tüü	1. кыл 2. түү
kılavuz	1. sircit kihi, gid 2. lotsman 3. spravoçnik	1. сирдыт киһи, гид 2. лоцман 3. справочник
kılıç	kılıs, saabıla	кылыс, саабыла
kılıf	хаа, бүрүө	хаа, бүрүө
kılıflamak	хааға ук-	хааға ук-
kılık	tas körüñ, tañnar tañas	тас көрүң, таңнар таңас
kılmak	gın-	гын-
kımıl-da(n)mak	xamsaa-, sığarıy-	хамсаа-, сығарый-
kınama	seme, semeleehin	сэмэ, сэмэлээһин
kınamak	semelee-, buruydaa-	сэмэлээ-, буруйдаа-

kirgınlık	atağastabil, öhürgetii	атагастабыл, өһүргэтии
Kırgız	kırgız	кыргыз
Kırgızca	kırgız tıla	кыргыз тила
kırık	1. alcamıt 2. tostuu (med.)	1. алдыамыт 2. тостуу (мед.)
kırılğan	1. tohuttağas 2. öhürges	1. тоһуттағас 2. өһүргэс
kırılmak	1. tohun-, ültürüy- 2. öhürgen- 3. öl-	1. тоһун-, үлтүрүй- 2. өһүргэн- 3. өл-
kırım	kırgu, kızıyın	кыргыы, кыдыйыы
kırtmak	üçügemsiy-, kiemsiy-	үчүгэмсий-, киэмсий-
kırk	tüört uon	түөрт уон
kırkıncı	tüört uonus	түөрт уонус
kırlangıç	xarañaççı	хараңаччы
kırmak	1. alcat-, tohut-, xayıt- 2. kırt-, kızıy- 3. alcat-, möltöt-	1. алдыат-, тоһут-, ха-йыт- 2. кырт-, кыдый- 3. алдыат-, мөлтөт-
kırmızı	kıhıl	кыһыл
kırtasiye	kenseleeriye mala-sala	кэнсэлээрийэ мала-сала
kısa	kılğas	кылгас
kısaca	kılğastık	кылгастык
kısalmak	kılğaa-, kıççaa-	кылгаа-, кыччаа-
kısaltma	kılğatın, abbreviatura	кылгатыы, аббревиатура
kısaltmak	kılğat-, kıççat-	кылгат-, кыччат-
kısık	kırıkinas, xarcıgınas, kehieğirbit	кыыкынас, хардыгынас, кэһизғирбит
kısım	sorox, ireet, çaas	сорох, ирээт, чаас
kısır	oğolommot, uuhaabat	оғоломмот, ууһаабат
kısıltmak	xaaççaaxtaa-	хааччахтаа-

kıskaç	çıskı, kıtağas	чыскы, кытағас
kıskaç	1. künüühüt 2. ordugum-sax, künüümsex	1. күнүүһүт 2. ордугум-сах, күнүмсэх
kıskaçlık	künüü, ordugurğaaһın	күнүү, ордугурғааһын
kıskanmak	1. künüülee- 2. ordu-gurğaa-, ımsır-	1. күнүүлээ- 2. орду-гурғаа-, ымсыыр-
kısmak	kıççat-, aççat-, möltöt-	кыччат-, аччат-, мөлтөт-
kismet	col, sorgu, tusku, cılğa	дьол, соргу, туску, дьылға
kısmı	bıstax	быстах
kış	kıhın	кыһын
kışın	kıhın	кыһын
kışkırtı	kikserii, tepterii, provokatsiya	киксэрии, тэптэрии, провокация
kışkırtmak	kikser-, tepter-, pro-vokatsiyalaa-	киксэр-, тэптэр-, про-вокациялаа-
kışla	kazarma	казарма
kışlamak	kıstaa-, kıhın olor-	кыстаа-, кыһын оло-
kışlık	kıhıññı	кыһыңңы
kıt	kemçi, tutax, ağıyah	кэмчи, тутах, ағыях
kıta	kontinent	континент
kıtalararası	kontinennar ikki ardı-ların aağı	континеннар икки арды-ларынаағы
kıtlık	1. tiyimmet buoluu 2. üünüü suoğa, aççık-taahın	1. тийиммет буолуу 2. үүнүү суоға, аччык-тааһын
kıvam	konsistentsiya	консистенция
kıvanç	kien tuttuu	киэн туттуу
kıvanmak	kien tutun-	киэн тутун-

kıvılcım	kıym	кыым
kıvırcık	kuudara, kuudaraabay	куудара, куудараабай
kıvırmak	bük tut-, bük batıaa-	бүк тут-, бүк баттаа-
kıvrınmak	1. tüüre tattar-, muun- narı tattar-, erilleñ- nee- 2. ereyden-, sordon-	1. түүрэ таттар-, муун- нары таттар-, эрил- леңнээ-, 2. эрэйдэн-, сордон-
kıvrık	bük tutullubut	бүк тутуллубут
kıvrılmak	bük tutulun-	бүк тутулун-
kıvrım	öğülleğes, erilleğes; toğoy	өгүллэгэс, эриллэгэс; тогой
kıyafet	tañnar tañas	таңнар таңас
kıyamet	arallaan, sügüleen	араллаан, сүгүлээн
kıyas	teñnebil, teñnechin	тэңнэбил, тэңнэчин
kıyaslamak	teñnee-, teñneen kör-	тэңнээ-, тэңнээн көр-
kıyı	kıtı, bierek	кытыы, биэрэк
kıyma	farş, kırbamıt et	фарш, кырбаммыт эт
kıymak	1. kıra gına kırbaa- 2. buortulaa-	1. кыра гына кырбаа- 2. буортулаа-
kıymalı	etteex, kırbamıt et- teex	эттээх, кырбаммыт эт- тээх
kıymet	1. sıana 2. sıannas	1. сыана 2. сыаннас
kıymetli	kündü, sıanalaax	күндү, сыаналаах
kız	kıs	кыыс
kızak	sıarğa	сыарға
kızamık	kuor (med.)	куор (мед.)
kızamıkçık	krasnuxa (med.)	краснуха (мед.)
kızarmak	1. kıtar- 2. ihaarılan-	1. кытар- 2. ынаарылан-

kızartma	ihaarılamıt, sorkuoy- damıt	ынаарыламмыт, соркуой- даммыт
kızartmak	ihaarılaa-	ынаарылаа-
kızgın	1. öhüönneex, uordaax, kıñneex 2. kıtarbit	1. өһүөннээх, уордаах, киңнээх 2. кытарбыт
kızgınlık	aba, kiñ	аба, киң
kızıl	1. kıhıl 2. kıtarxay, arağas 3. skarlatina (med.)	1. кыһыл 2. кытархай, арағас 3. скарлатина (мед.)
kızılağaç	sihik	сик
kızısmak	umayan kıtıahın-	умайан кытыаһын-
kızkardeş	balıs	балыс
kızmak	1. kıhır- 2. sıly-, ıtiy-, kıtar-	1. кыһыр- 2. сылый-, итий-, кытар-
ki	ee, dii, da	ээ, дии, да
kibar	1. ütö, ütö maygılaax 2. kündü, narın	1. үтө, үтө майгылаах 2. күндү, нарын
kibir	ulaxamsık bıñı, ula- xamsıyın	улахамсык быһыы, ула- хамсыһыы
kibirli	uluutumsuk, ulaxamsık	улуутумсук, улахамсык
kibrit	ispiiske	испиискэ
kilise	tañara ciete	таңара дьизэ
kilit	külüüs, somuok	күлүүс, сомук
kıltıemek	xataa- (kıñuuske)	хатаа- (күлүүскэ)
kilitli	xatılaax	хатылаах
kilo	1. kiile 2. ıyaahın	1. киилэ 2. ыяаһын
kilogram	kilogramm	килограмм
kilometre	kilometr	километр

kiloton	kilotonna	килотонна
kilovat	kilovatt	киловатт
kim	kim	ким
kimi	sorox	сорох
kimse	kim ere, kim da	ким эрэ, ким да
kimsesiz	soğotox, kime da suox	соғотох, кимэ да суох
kimsesizlik	soğotoxsuyuu	соғотохсуйуу
kimya	ximiya	химия
kimyasal	ximişeskey	химическэй
kin	abaahı körüü	абааһы көрүү
kindar	öhüömnüleex, öhüönneex	өһтөмнүлээх, өһүөннээх
kinin	xinin	хинин
kir	kir	кир
kira	arenda	аренда
kiracı	arendator, kvartirant	арендатор, квартирант
kiralamak	arendalaa-	арендалаа-
kiraz	çereşnya	черешня
kireç	ispieske	испиэскэ
kiremidi	kirpiişçe öñö öñnööx	кирпииччэ өңө өңнөөх
kiremit	çerepitsa	черепица
kiriş	1. struna 2. kiris 3. öhüö, sis mas, buruus	1. струна 2. кирис 3. өһүө, сис мас, буруус
kirlenmek	kirtiy-	киртий-
kirletmek	kirtit-	киртит-
kirli	1. kirdeex 2. kirdeex tañas	1. кирдээх 2. кирдээх таңас
kirlilik	kirtiyii	киртийии

kirpi	cuos	дьуос
kirpik	kılamam	кыламан
kişi	kihi	киһи
kişilik	individual'nost', liş- nost'	индивидуальность, лич- ность
kitap	kinige	кинигэ
kitap evi	kinige mağahına	кинигэ мағаһыына
kitaplık	biblioteka, kinige is- kaaba	библиотека, кинигэ ыс- кааба
kitara	gitara	гитара
kitaracı	gitarist	гитарист
klâsik	1. klassik 2. klassi- çeskay	1. классик 2. класси- ческой
klik	klika	клика
klişe	şstamp, şablon	штамп, шаблон
klüp	kuluup	кулууп
koalisyon	koalitsiya	коалиция
kobay	muora sibiiñkete	муора сибииңкетэ
koca I	er	эр
koca II	1. ulaxan, südü 2. kır- cağas	1. улахан, судү 2. кыр- дьяғас
kocamak	kırıy-, saahır-	кырый-, сааһыр-
koç	baraan	бараан
kof	kuraanax	кураанах
koğuş	balıha palaatata; xaa- yn kamerata	балыһа палаатата; хаа- йыы камерата
koklamak	sıtırğaa-	сытырғаа-
kokmak	1. sıttıy-, sıttaax buol- 2. sıtıy-	1. сыттый-, сыттаах буол- 2. сытый-

kokmuş	sıtybit, imıybit	сытыйбыт, ымыйбыт
kokteyl	kokteyl'	коктейль
koku	1. sıt 2. duxuu	1. сыт 2. духуу
kokulu	üçügey sittaax	үчүгэй сыттаах
kol	1. ilii 2. siex 3. salaa (örüs, labaa uo.d.a.)	1. илии 2. сиах 3. салаа (өрүс, лабаа уо.д.а.)
kola	kraxmal	крахмал
kolalamak	kraxmallaa-	крахмаллаа-
kolalı	kraxmallaax, kraxmal- lammit	крахмаллаах, крахмал- ламмыт
kolan	xolun	холун
kolay	çepçeki, ıaraxana suox	чэпчэки, ыарахана суох
kolaylaştırmak	çepçet-, sudurgutut-	чэпчэт-, судургутут-
kolaylık	çepçetii	чэпчэтии
kolçak	ütülük	үтүлүк
kolej	kolledj	колледж
kolejli	kolledj üöreneecçite	колледж үөрэнээччитэ
koleksiyon	kolleksiya	коллекция
kolektif	kollektivnay	коллективной
kolektifleştirme	kollektivizatsiya, xol- bohuktaahın	коллективизация, хол- боһуктааһын
kolera	xolera	холера
koli	bahılka	баһыылка
kolluk	1. manjeta 2. siex xat- tıga	1. манжета 2. сиах хат- тыга
koloni	koloniya	колония
kolonya	odekolon	одеколон

kolordu	korpus (bayıan.)	корпус (байыан.)
koltuk	1. kiriehile 2. xonnox	1. кириэһилэ 2. хоннох
kolye	kol'ye, oğuruo simex	колье, огуруо симэх
komedi	komediya	комедия
komiser	komissar	комиссар
komisyon	1. komissiya 2. komis- sionnay	1. комиссия 2. комис- сионнай
komite	komitet	комитет
komplikasyon	sıstarıı (med.)	сыыстарыы (мед.)
komplo	zagovor	заговор
komplocu	zagovarşık	заговорщик
komposto	kompot	компот
kompozisyon	1. kompozitsiya 2. öy- tön suruyuu	1. композиция 2. өй- төн суруйуу
kompozitör	kompozitor	композитор
komprador	komprador	компрадор
kompres	kompress	компресс
komprime	tabletka	таблетка
komputer	kompyuter	компьютер
komşu	ıal, tahaaraa ıal	ыал, таһаараа ыал
komşuluk	ıallıı oloruu	ыаллыы олоруу
komut	xamaanda, birikees	хамаанда, бирикээс
komutan	komandir	командир
komutanlık	komandovaniye	командование
komün	kommuna	коммуна
komünist	1. kommunist 2. kommu- nistıçeskay	1. коммунист 2. комму- нистической

komünizm	kommunizm	коммунизм
konak	osobnyak	особняк
konaklamak	xon-	хон-
konçerto	konsert	концерт
kondüktör	provodnik, konduktor	проводник, кондуктор
konfederasyon	konfederatsiya	конфедерация
konfeksiyon	belem bılaaççıya	бэлэм былааччыя
konferans	1. leksiya 2. konferensiya	1. лекция 2. конференция
konferansçı	lektor	лектор
konfor	komfort, tabıgastaax	комфорт, табыгастаах
konforlu	komfortabel'nay	комфортабельный
kongre	syezd, kongress	съезд, конгресс
konmak I	tüs-, olor- (samolyot, kötör, bıl uo.d.a.)	түс-, оло- (самолёт, көтөр, был уо.д.а.)
konmak II	turuorulun-	туруорулун-
konser	konsert	концерт
konservatuvar	konservatoriya	консерватория
konserve	kensierbe	кэнсиэрбэ
konsey	Sebiet	Сэбиэт
konsoles	konsul	консул
konsolesluk	konlul'stvo	консульство
konsorsiyum	konsortsium	консорциум
kontak	deñ xolbohuu, zamıka-niye	дэң холбоуу, замыкание
kontrat	kontrakt, söbülehii	контракт, сөбүлэһи
kontrol	1. xonturuol, berebier-ke 2. kontrolyor	1. хонтуруол, бэрэбиэр-кэ 2. контролёр

kontrplâk	fanera	фанера
konu	1. tema, boppuruos, süjet 2. obyekt, predmet	1. тема, боппуруос, сюжет 2. объект, предмет
konuk	ıalcıt	ыалдыт
konuksever	ıalcıtımsax	ыалдытымсах
konukseverlik	ıalcıtımsax buoluu	ыалдытымсах буолуу
konum	baar sire, sılcır sire	баар сирэ, сылдыар сирэ
konuşkan	kepsetinñeñ	кэпсэтинньэң
konuşma	1. kepsetii, sehergehii 2. leksiya, dakılaat	1. кэпсэтии, сээргэһи 2. лекция, дакылаат
konuşmacı	lektor	лектор
konuşmak	kepset-, seherges-	кэпсэт-, сээргэс-
konut	cie-uot	дьиз-уот
kooperatif	kooperativ	кооператив
koordine etmek	koordinatsiyalaa-, biir sürünnee-	координациялаа-, биир сүрүннээ-
koparma	rıvok, örö anñıı (sport.)	рывок, өрө анньыы (спорт.)
koparmak	1. bıha tart- 2. xomuy-, itigestee- (fruktanı uo.d.a.)	1. быһа тарт- 2. хомуй-, итигэстээ- (фруктаны уо.д.а.)
kopça	kürüçüök	күрүчүөк
kopmak	bıhın-, bıha bar-, ara-ğıs-, delbi bar-	быһын-, быһа бар-, ара-ғыс-, дэлби бар-
kopya	kopiya	копия
kordiplomatik	dipkorpus	дипкорпус
kordon	1. şnur, provod 2. iilii ergiyii, tulalaahın, kordon	1. шнур, провод 2. иилии эргийи, тулалааһын, кордон

Koreli	koreyets	кореец
koreograf	baletmeyster, xoreograf	балетмейстер, хореограф
koreografi	xoreografiya	хореография
koridor	körüdüör	көрүдүөр
korkak	kuttas	куттас
korkaklık	kutas bñu	куттас быныы
korkmak	kuttan-	куттан-
korkmaz	çağybat, tollubat	чагыйбат, толлубат
korku	kuttanı, kuttal	куттаныы, куттал
korkulu	1. inirik 2. kuttallaax, serexteex	1. ынырык 2. кутталлаах, сэрэхтээх
korkuluk	1. perila, tutuhar sñaha 2. çuuçala	1. перила, тутунар сыңана 2. чуучала
korkunç	inirik, caabi	ынырык, дьаабы
korkusuz	1. kuttammat, xorsun 2. kuttala suox	1. куттаммат, хорсун 2. куттала суох
korkutmak	kuttaa-	куттаа-
koro	xor	хор
korocu	xorga illaaççı	хорга ыллааччы
korsan	pirat	пират
korsanlık	pirattaahın	пираттааһын
kort	kort (sport.)	корт (спорт.)
kortej	1. kortej 2. arıallaaççılar	1. кортеж 2. арыаллаачылар
korumak	1. kömüskee- 2. xaris-taa-	1. көмүскээ- 2. харыс-таа-
korunma	kömüskel, kömüskeehin, oborona	көмүскэл, көмүскээнин, оборона

korunmak	1. kömüsken- 2. xaris-tan-	1. көмүскэн- 2. харыс-тан-
koruyucu	kömüskeeççi	көмүскээччи
kostüm	köstüüm	көстүүм
kostümlük	köstüüm tañaha	көстүүм таңаһа
koşmak	1. süür- 2. kölüy-(atı uo.d.a.)	1. сүүр- 2. көлүй-(аты уо.д.а.)
koşul	usuluobuya	усулуобуйа
koşut	parallel'nay	параллельнай
kova	soluur, biedere	солуур, биедэрэ
kovalama	ekkiretii, soyuolaahın	эккирэтии, сойуолааһын
kovalamak	ekkiret-, soyuolaa-, sñis-	эккэрэт-, сойуолаа-, сырыс-
kovan	1. iñria uyata 2. bo-turuon	1. ыңырыа уйата 2. бо-туруон
kovmak	üür-, üüren tahaar-	үүр-, үүрэн таһаар-
kovuk	kumalaan, köñdöy	кумалаан, көңдөй
koymak	1. üür- 2. turuor- 3. kut-	1. үүр- 2. туруор- кут-
koyu	xoyuu	хойуу
koyulaşmak	1. xoyun- 2. xarañar-	1. хойун- 2. хараңар-
koyulmak	ıls-, ılsis-	ылыс-, ылсыс-
koyun I	baraan	бараан
koyun II	xooy	хоой
koz	1. gretskey eriexe 2. kuohur	1. грецкэй эриэхэ 2. куоһур
koza	kokon	кокон
kozalak	tuorax	туорах

kozmetik	kosmetika	косметика
kozmiik	kosmiçesday	космической
kozmodrom	kosmodrom	космодром
kozmonot	kosmonavt	космонавт
köfte	ketiliet	кэтилиэт
köhne	ergerbit, erge	эргэрбит, эргэ
köhneleşmek	erger-	эргэр-
kök	silis, törüt	силис, төрүт
köken	törüt, törütter	төрүт, төрүттэр
kökleşmek	silis tart-, oloğur-, oloxsuy-	силис тарт-, ологур- олохсуй-
kökнар	xarıya	харыйа
kökten	törüt, tördütten uları- tar, kardinal'nay	төрүт, төрдүттэн улары- тар, кардинальной
köle	kulut	кулут
köleleştmek	kulut oñohun-, bas be- rinner-	кулут оңонун-, бас бэ- риннэр-
kölelik	kuluttaahın	кулуттааһын
kömür	çox	чох
köpek	ıt	ыт
köpek balığı	akula	акула
köpek dişi	ahn (tiis)	аһыы (тиис)
köprü	kürge, muosta	күргэ, муоста
köprücük	xomurğan	хомурған
köpük	küügen	күүгэн
köpürmek	1. küügennir- 2. kın- nan tur-	1. күүгэннир- 2. кыын- нан тур-

kör	1. xarağa suox, balay 2. sippax (bıhax uo.d.a) 3. xaraña (uot, laampa)	1. хараға суох, балай 2. сыппах (быһах уо.д. а.) 3. хараңа (уот, лаампа)
körfez	xomo	хомо
körleşmek	sippaa-	сыппаа-
körletmek	sippat-, möltöt-	сыппат-, мөлтөт-
körlük	xarağa suox buoluu	хараға суох буолуу
körpe	eder; sibiehey (sibili- gin ürgemmit)	эдэр; сибиэһэй (сибили- гин үргэммит)
körük	küört	күрөт
körüklemek	küörtee-, umat-	күөртээ-, умат-
köstek	tsepoçka	цепочка
köşe	munruk	мунрук
köşk	(kıra) villa, (sadtaax) pavıl'yon	(кыра) вилла, (садтаах) павильон
kötü	kuhağan	куһаған
kötüleşmek	möltöö-, kuhağan buol-	мөлтөө-, куһаған буол-
kötümserlik	pessimizm	пессимизм
köy	deriebine	дэриэбинэ
köydeş	biir seliennéleex	биир сэлиэннэлээх
köylü	tia sirin oloxtooğó, baahınay	тыя сирин олохтоого, бааһынай
kral	korol'	король
kralcı	monarxist	монархист
kraliçe	koroleva	королева
krallık	korolevstvo, monarxiya	королевство, монархия
kramp	tattarı, iñiir tardıta	таттары, иңиир тардыта

kravat	xaaltis	хаалтыс
kredi	1. kredit 2. avtoritet	1. кредит 2. авторитет
krem	krem	крем
krema	1. krem 2. süögey	1. крем 2. сүөгэй
kremalı	kremneex (tort uo.d.a.)	кремнээх (торт уо.д.а.)
kreş	caahıla	дьааһыла
kristal	kurustaal	курустаал
kritik	kritikçeskey, tostu ula- rıyulaax	критическэй, тосту ула- рыйылаах
kriz	kriz (med.), tiihik	криз (мед.), тииһик
krom	xrom	хром
kronoloji	xronologiya	хронология
kronometre	xronometr	хронометр
kros	kross	кросс
kruvazör	kreyser	крейсер
kuartet	kvartet	квартет
kubbe	kupol	купол
kubbeli	kupollaax	куполлаах
kucaklamak	1. kuus- 2. tögürüy-, ergiy-	1. куус- 2. төгүрүй-, эргий-
kudret	küüs, kıax, küdex	күүс, кыах, күдэх
kudretli	küüsteex, kıaxtaax	күүстээх, кыахтаах
kudurmak	iir-, iire kühir-, iirimtiy-	иир-, иирэ кыыһыр-, ииримтий-
kudurtmak	iirt-, iirde kühirt-	иирт-, иирдэ кыыһырт-
kuduz	iirii, bukkulluu (med.) 2. iirbit, bukkullubut	1. иирии, буккуллуу (мед.) 2. иибит, буккуллубут

kuğu	kuba	куба
kukla	marionetka	марионетка
kulaç	bılas	былас
kulak	1. kulgaax 2. ister coğur	1. кулгаах 2. истэр дьоғур
kule	başnya, vıška	башня, вышка
kulis	kulis	кулис
kullanılmış	tuttullubut, tuhanılı- bit	туттуллубут, туһаныллы- быт
kullanış	tuhanı, tuttuu	туһаныы, туттуу
kullanışlı	praktiçnay, udobnay	практичнай, удобнай
kullanmak	1. tutun-, tuhan- 2. ıt- (massınanı uo.d.a.)	1. тутун-, туһан- 2. ыт- (массыынаны уо.д.а.)
kulp	tutaax	тутаах
kuluçka	simıt battaaççı	сыммыт баттааччы
kulübe	1. budka 2. üüteen, ba- lağan	1. будка 2. үүтээн, ба- лаған
kum	kumax	кумах
kumanda	1. komanda 2. upravleni- ye (tex.)	1. команда 2. управле- ние (тех.)
kumandan	komanduyuşay, komandır	командуюшай, командир
kumandanlık	komandovaniye	командование
kumar	kıhılaax oonńuu, azar- tnay oonńuu	кыһылаах оонньуу, азар- тнай оонньуу
kumarhane	oonńuur cie	оонньуур дьиз
kumaş	tañas, materiya	танас, материя
kumral	sırdık küreñ	сырдык күрэн
kumsal	kumax kıtıl	кумах кытыл

kumul	dyuna, barxan	дюна, бархан
kundak	1. oĝo suuta 2. fakel	1. ого суута 2. факел
kundaklamak	1. suulaa- (oĝonu) 2. umat-, uottaa- (so- ruyan)	1. суулаа- (огону) 2. умат-, уоттаа- (со- руйан)
kundura	atax tañaha	атах таңаһа
kunduracı	1. sappikihit 2. atax tañahın atılaačçı	1. саппыкыһыт 2. атах таңаһын атыылааччы
kunduz	buobura	буобура
kupa	kubok, imıya	кубок, ымыйа
kupon	1. kupon (sıanalaax kumaaĝı) 2. tañas, bistax tañas	1. купон (сыаналаах кумаағы) 2. таңас, быстах таңас
kur I	körüü, xarayın, uhaa- sıbaydaahın	көрүү, харайыы, ухаа- сыбайдааһын
kur II	kurs (fin.)	курс (фин.)
kur'a	serebiey	сэрэбий
kurak	1. kuraanax, kuurbut 2. kuraan	1. кураанах, куурбут 2. кураан
kural	bıraabıla, nuorma	быраабыла, нуорма
kuram	teoriya	теория
kuramsal	teoretiçeskay	теоретической
Kuron	Koran	Коран
kurbaĝa	baĝa	бага
kurbaĝalama	brass (sport.)	брасс (спорт.)
kurban	siertibe	сиэртибэ
kurdele	liente	лиэнтэ
kurgu	sobuottanar külüüs	собоуттанар күлүүс

kurmak	1. tut-, oñor- 2. te- riy-, törüttee-	1. тут-, оңор- 2. тэ- рий-, төрүттээ-
kurmay	ştab	штаб
kurnaz	albin, kiiterey	албын, киитэрэй
kurnazlık	kiitereydeehin	киитэрэйдээһин
kuron	1. koronka 2. kron (xarçı)	1. коронка 2. крона (харчы)
kurs	kurs, üörex	курс, үөрөх
kurşun	sibinies	сибинизс
kurşunkalem	xarandaas	харандаас
kurşunlamak	1. plombalaa- 2. ıtılaaa-	1. пломбалаа- 2. ытыалаа-
kurt I	börö	бөрө
kurt II	çierbe	чиэрбэ
kurtarıcı	bosxoloočçu, bıhaačçı	босхолооччу, быыһааччы
kurtarma	bıhaahın	быыһааһын
kurtarmak	bıhaa-, örühüy-	быыһаа-, өрүһүй
kurtçuk	liçinka, lama	личинка, лама
kurtulmak	1. bıhan-, bosxolon-, örühün- 2. tüs-, tühen haal-, oyon taĝıs-	1. быыһан-, босхолон- өрүһүн- 2. түс-, түһэн хаал-, ойон тағыс-
kurtuluş	bosxoloohun, bıhaahın	босхолооһун, быыһааһын
kuru	1. kuraanax, kuurbut 2. xappıt, xatarılıbıt 3. iççitex	1. кураанах, куурбут 2. хаппыт, хатарыллыбыт 3. иччитэх
kurucu	törütteeççi, teriyeeççi	төрүттээччи, тэрийээччи
kurul	1. sebiat 2. komissiya	1. сэбиэт 2. комиссия
kurulamak	sot-, sotun-	сот-, соун-
kurulmak	1. tutulun-, oñohulun- 2. üöskee-, terilin-	1. тутулун-, оңоһулун- 2. үөскээ-, тэрилин-

kurultay	kongress, syezd	конгресс, съезд
kuruluş	1. oloxtoohun, teriyii, üösketii 2. terilte, uçrejdeniye, predpriya-tiye 3. is tutul, struktura	1. олохтоохун, тэрийи, үөскэтии 2. тэрилтэ, учреждение, предприя-тие 3. ис тутул, структура
kurum	obşestvo, liga	общество, лига
kurumak	kuur-, xat-	куур-, хат-
kuruş	kuruş (xarçı)	куруш (харчы)
kurutma	kuurduu, xatarıı	куурдуу, хатарыы
kurye	dipkuryer	дипкuryер
kusur	1. iteğestiyii, defekt 2. buruy, alğas	1. итэгэстийи, дефект 2. буруй, алғас
kuş	kötör	көтөр
kuşak	1. kuhaax, kur 2. kölüöne	куһаах, кур 2. көлүөнө
kuşatmak	kögürüt-, ergit-	төгүрүт-, эргит-
kuşkonmaz	sparja	спаржа
kuşku	serenii, ciksinii	сэрэнии, дыксинии
kuşkulan-dırmak	ciksinner-, aymaa-	дыксиннэр-, аймаа-
kuşkulu	ciksimmit, aymammit	дыксиммит, аймаммыт
kuşkusuz	munaaga suox, köstön turar	мунаага суох, көстөн турар
kuş palazı	difteriya	дифтерия
kuş tüyü	tüü, tüütten oñohullubut	түү, түүттэн оңоһуллубут
kutlamak	eğerdelee-	эгэрдэлээ-
kutsal	ıtkı, ıtkıtanar	ытык, ытыктанар
kutu	xoruopka, caahık	хоруопка, дыааһык

kutup	polys	полюс
kutur	diametr	диаметр
kuvvet	küüs, küüs-uox, küüs-küdex	күүс, күүс-уох, күүс-күдэх
kuvvetlendir-mek	küühürt-, böğörgöt-	күүһүрт-, бөгөргөт-
kuvvetlenmek	küühür-, böğörgöö-	күүһүр-, бөгөргөө-
kuvvetli	küüsteex	күүстээх
kuvvetsiz	küühe suox, möltöx	күүһэ суох, мөлтөх
kuyruk	1. kuturuk 2. uoçarat 3. kurdyuk	1. кутурук 2. уочарат 3. курдюк
kuytu	büççüm, büöm, kihite suox	бүччүм, бүйм, киһитэ суох
kuyu	1. xoluocas 2. şaxta	1. холоудьас 2. шахт
kuyumcu	yuvilir	ювелир
kuzey	xotu, xotugu	хоту, хотугу
kuzeybatı	xotuguluu-arğaa	хотугулуу-аргаа
kuzeydoğu	hotuguluu-ilin	хотугулуу-илин
kuzeyli	xotugu sir oloxtooğö	хотугу сир олохтоого
kuzgun	suor	суор
kuzgunkılıcı	gladiolus	гладиолус
kuzu	baraan oğoto	бараан огото
kuzukulağı	kiihile	кииһилэ
Kübalı	kubinets	кубинец
küçük	kıra	кыра
küçümsemek	kıççat-, kıççata kör-, siteri sıanalaama-	кыччат-, кыччата көр-, ситэри сыанадаама-

küf	tüünük	түүнүк
küflenmek	tüünügür-	түүнүгүр-
küflü	tüünügürbüt, tüünük-teex 2. ergerbit	түүнүгүрбүт, түүнүк-тээх 2. эргэрбит
küfretmek	etis-, üögüs-	эүис-, үөгүс-
küfür	etihii, üöxsüü	этиһи, үөхсүү
kükürt	sera	сера
kül	kül	күл
külâh	1. xalpaak 2. möhööççük	1. халпаак 2. мөнөөччүк
külbastı	otbivnoy (nihlıbit, ihaarılammit et)	отбивной (ныһыллыбыт, ыһаарылааммит эт)
külçe	kutuu (metall)	кутуу (металл)
külfetli	tübükteex, iaraxan	түбүктээх, ыарахан
külliyat	suruyuu toloru xomuu-runıuga	суруйуу толору хомуу-рунньуга
kültür	kul'tura	культура
kültürel	kul'turnay	культурнай
kültür fizik	fizkul'tura	физкультура
kültürlü	kul'turalaax (kihi)	культуралаах (киһи)
küme	1. çömöx, kuuça 2. bö-löx, mustuu	1. чөмөх, кууча 2. бөлөх, мустуу
kümes	kötörü tutar cie, kö-tör uyata	көтөрү тутар дьиз, көтөр уйата
küp I	(ulaxan) tuoy kuvşin	(улахан) туой кувшин
küp II	1. kub 2. kubiçeskay	1. куб 2. кубическа
küpe	ıtarğa	ытарға
kürdan	tiis xastar mas	тиис хастар мас

küre	şar	шар
kürek	1. kürce, lappaakı 2. erdii, tı erdiite 3. erdii, erdiinen erdii	1. күрдьэх, лаппаакы 2. эрдии, тыы эрдиитэ 3. эрдии, эрдиинэн эрдии
kürekçi	erdiihit	эрдииһит
kürk	1. tüüleex 2. tüüleex son	1. түүлээх 2. түүлээх сон
kürkçü	tüüleeği tañastaacçı	түүлээғи таңастааччы
kürsü	1. tribuna 2. kafedra	1. трибуна 2. кафедра
küstah	kereene suox, saatarı bilbet, saappat	кэрээнэ суох, саатары билбэт, сааппат
kütle	1. maassa, bar con, no-ruot maassata 2. köhö-nö taas	1. маасса, бар дьон, норуот маассата 2. көһө-нө таас
kütlevî	maassabay	маассабай
kütük	1. berebine, çöñöçök 2. ispiihék, reyestr	1. бэрэбинэ, чөңөчөк 2. испиһэк, реестр
kütüphane	biblioteka	библиотека
kütüphaneci	bibliotekar'	библиотекарь

L

lâbirent	labirint	лабиринт
lâboratuvar	laboratoriya	лаборатория
lâcivert	xaraña xallaan küöx	хараңа халлаан күөх
lâf	tıl-ös	тыл-өс
lağvetmek	suox gin-, es-	суох гын-, эс-
lâhana	xappusta	хаппыыста
lâhza	tügen	түгэн
lâkap	xos aat	хос аат
lâkırdı	kepsetii, iahax	кэпсэтии, ыаһах
lâle	tül'pan	тюльпан
lâmba	laampa	лаампа
lânet	kırıs	кырыыс
lânetlemek	kıraa-	кыраа-
lângust	langust	лангуст
lâpa	xaahı	хааһы
lâstik	erehiine, şına	эрэһиинэ, шина
lâtif	narin, namçı	нарын, намчы
lâtince	latinskay tıl, latin'	латинскай тыл, латынь
lâvabo	suunar ihit	суунар иһит
lâyık	dostoytay, söptööh	достойнай, сөптөөх
lâzım	naada	наада
lehçe	tüölbe tıl, dialekt	түөлбэ тыл, диалект
leke	beetine	бээтинэ
Letonyalı	latış	латыш
levha	tablička, viveska, be-lie suruk	табличка, вывеска, бэ-лиэ сурук
leylâk	siren'	сирень

leylek	ehir	эһир
lezzet	amtan	амтан
lezzetli	amtannaax, minñiges	амтаннаах, минньигэс
lezzetsiz	amtana suox, minñigehe	амтана суох, минньигэһэ
	suox	суох
Libyalı	liviyets	ливиец
lider	lider	лидер
likör	likör	ликёр
liman	port	порт
limon	limon	лимон
lira	lira (xarçı)	лира (харчы)
lirik	lirişeskey	лирическэй
lisans	litsenziya	лицензия
lise	litsey	лицей
liseli	litsey üöreneeççite	лицей үөрэнээччитэ
liste	ispiihek	испиһэк
litre	litr	литр
Litvanyalı	litovets	литовец
loca	loja	ложа
lodos	soğuruuññu tıal	соғуруунңу тыал
lokanta	restoran	ресторан
lokma	kırbas, kuhuok	кырбас, куһуок
lokomotiv	parovoz	паровоз
lomboz	illüminator	иллюминатор
losyon	los'yon	лосьон
loş	boruk-soruk	борук-сорук
lügat	tlıct	тылдыт
lütfen	bahaalista	баһаалыста

М

maalesef	xomoyuox ihin	хомойуох иһин
maarif	noruot üöreğiriite	норуот үөрэгириитэ
maarifçi	noruot üöreğiriitin ülehte	норуот үөрэгириитин үлэһитэ
maaş	xamnas, akılaat	хамнас, акылаат
mabet	xram	храм
mabut	tañara, üñer tañara, kumir	таңара, үңэр таңара, кумир
Macar	vengr	венгр
Macarca	vengerskey til	венгерскэй тыл
macera	1. müççürgenneex sirii 2. avantūra	1. мүччүргэннээх сырыы 2. авантюра
maceraci	avantürist	авантюрист
macun	1. pasta 2. samaaska	1. паста 2. самааска
maç	maç, körsühüü, kürex- tehii	матч, көрсүһүү, күрэх- тэһии
madalya	meteel	мэтээл
madalyon	medal'yon	медальон
madde	1. materiya (filos.) 2. veşestvo 3. puun, istatiya	1. материя (филос.) 2. вещество 3. пуун, ыстатыйа
maddecilik	materializm	материализм
maddi	material'nay, vaşest- vennay	материальной, веществ- венной
madem(ki)	öskö, öskötün, ... buol- lağına	өскө, өскөтүн, ... буол- лагына
maden	1. metall, mineral 2. rudnik	1. металл, минерал 2. рудник

madenci	gornyak, xaya raboçaya	горняк, хайа рабочайа
mafsal	1. sühüöx (anat.) 2. ieççex (tex.)	1. сүһүөх (анат.) 2. иэччэх (тех.)
magnetik	magnitnay	магнитнай
mağara	xaya xaspağa	хайа хаспаға
mağaza	mağahın	мағанын
mağlûbiyet	kıyatarı, xottoruu, süüyterii	кыайтарыы, хотторуу, сүүйтэри
mağrur	ulaxamsık, kiemsik, kiebiriik	улахамсык, киэмсик, киэбириик
mağrurluk	ulaxamsıyn, kiemsiyii, kiebirii	улахамсыйыы, киэмсийи, киэбири
mahal	mieste, sir	миэстэ, сир
mahalle	kvartal	квартал
mahallî	oloxtoox	олохтоох
maharet	satabıl, maastarıstıba	сатабыл, маастарыстыба
mahcup	kilbik, kıbıstıgan	кибилик, кыбыстыган
mahdut	kemneex, kemçi, kıra	кэмнээх, кэмчи, кыра
mahir	satalaax, satamñılaax	саталлаах, сатамнылаах
mahiyet	is ciñ, is çaxçı, xa- rakter	ис дьиң, ис чахчы, ха- рактер
mahkeme	suut	суут
mahkûm	1. cüüllemmit, buruy- dammit 2. ester anal- laax, kuhağan cılğalaax	1. дьүүлэммит, буруй- даммит 2. эстер анал- лаах, куһаған дьылғалаах
mahkûmiyet	1. suutunan buruydanıı, suuttanıı 2. suuttmmit keme, xas sılgı uurul- lubuta	1. суутунан буруйданыы, сууттаныы 2. сууттаммит кэмэ, хас сылга уурул- лубута

mahpus	хаауулаах	хаайыылаах
mahrem	1. konfidentsial'nay, sekretney, kisteleñ-neex 2. intimney	1. конфиденциальной, секретнэй, кистэлэң-нээх 2. интимнэй
mahrum	mappit, bihillibit	маппыт, быһыллыбыт
mahrumiyet	kıhalğa, tiyimmet buoluu	кыһалға, тийиммет буолуу
mahsus I	1. anallaax, anammit 2. tustaax, sihiannaax	1. аналлаах, анаммыт 2. тустаах, сыһыаннаа
mahsus II	1. anaan 2. soruyan	1. анаан 2. соруйан
mahvetmek	ölör-, suox gin-	өлөр-, суох гын-
mahvolmak	öl-, suox buol-, süt-	өл-, суох буол-, сүт-
mahzen	boppuolca, badibaal	боппуолда, бадыбаал
mahzun	munçaarbit, sanaarğaabit	мунчаарбыт, санаарғаа-быт
makale	istatiya (xahıakka uo. d.a.)	ыстатыйа (хаһыакка уо. д.а.)
makara	katuşka	катушка
makarna	mokoruon	мокоруон
makarnalı	mokoruonnaax	мокоруоннаах
makas	1. kiptuy 2. strelka (timir suolga)	1. кыптыый 2. стрелка (тимир суолга)
makasçı	streloçnik	стрелочник
makastar	kırıyaaççı	кырыяааччы
makbuz	kvitansiya	квитанция
makina, makine	massına, mexanizm	массыына, механизм
makineleş-tirmek	mexanizatsiyalaa-	механизациялаа-
makineli	1. mexanizirovannay 2. mexaniceskay	1. механизированнай 2. механической

makinist	1. mexanik 2. maşinist	1. механик 2. машинист
maksat	sıal, soruk, sananı, sorunu	сыал, сорук, сананы, сорунуу
maksatlı	erdetten oñoston, bile-bile, soruyan	эрдэттэн оңостон, билэ-билэ, соруйан
makul	öydööh, logıçnay	өйдөөх, логичнай
mal	1. bas bilii, mal 2. tabaar	1. бас билии, мал 2. табаар
malı	üp	үп
malik	bas bileeççi	бас билээччи
malikâne	pomestye, uhaayba	поместье, уһаайба
maliye	üp	үп
maliyeci	1. finansist 2. üp sa-laatin ülehite	1. финансист 2. үп са-лаатын үлэһитэ
maliyet	sebestoimost', beyeğe turuuta	себестоимость, бэйэгэ туруута
malûl	inbeliit	инбэлиит
malûllük	invalidnost'	инвалидность
malûm	biller	биллэр
malûmat	sibidiñe, daannay, informatsiya	сибидиэннэ, дааннай, информация
malzeme	matırıyaal	матырыяал
mamul	oñohuk, oñohuu, produkt	оңоһук, оңоһуу, продукт
mamulât	boroduuksuya, belem oñohuktar	бородууксуйа, бэлэм оңоһуктар
mamur	toloru xaaççılınlaax	толору хааччыллыылаах
mana	is xohoon, suolta	ис хоһоон, суолта
manalı	ulaxan suol talaax, el-beği eter, öydööh	улахан суолталаах, эл-бэги этэр, өйдөөх

manasız	is xohoono suox	ис хоһооно суох
manastır	manastır	манастыыр
manda I	buyvol	буйвол
manda II	mandat	мандат
mandalina	mandarin	мандарин
mandolin	mandolina	мандолина
manevî	düxevnay, moral'nay	духовнай, моральной
maneviyat	moral'nay turuk, moral'nay öy-sanaa	моральной турук, моральной өй-санаа
manevra	1. manevr 2. albas, trük	1. маневр 2. албас, трюк
manga	otdeleniye (bayıan.)	отделение (байыан.)
mâni	mehey, mohol	мэһэй, моһол
mânia	mehey, buom, xargıs	мэһэй, буом, харгыс
manikür	manikür	маникюр
manikürcü	manikürşa	маникюрша
manken	1. maneken 2. maneken-şitsa	1. манекен 2. манекен-щица
manolya	magnoliya	магнолия
mantar	telley	тэллэй
mantık	logika	логика
mantıkî,		
mantıklı	logıçnay, logıçeskay	логичнай, логической
manto	caxtar sono, manto	дъхатар соно, манто
manzara	köstüü, peyzaj, panorama	көстүү, пейзаж, панорама
marangoz	mas uuha	мас ууһа
maraton	marafon	марафон

maratoncu	marafonets	марафонец
marazî	patologiçeskay, ıal-car	патологической, ыал-дъар
mareşal	marşal	маршал
marifet	satabıl, simsağay buoluu, fokus	сатабыл, сымсағай буолуу, фокус
marka	maarka, belie, im	маарка, бэлиэ, им
Marksist	1. marksist 2. marksistskay	1. марксист 2. марксистской
Marksizm	marksizm	марксизм
marş	marş (muz.), gimn, örögöy ırıa	марш (муз.), гимн өрөгөй ырыа
marşandiz	tovarnay poyezd, sas-taap	товарной поезд, састаап
mart	kulun tutar	кулун тутар
martı	xopto	хопто
masa	ostuol	остуол
masaj	massaj,ilbiyii	массаж, илбийи
masajcı	massajist, ilbihiit	массажист, илбийиит
masal	ostuoruya	остуоруя
maskara	kihi külüöx, kördööx, külüüleex	киһи күлүөх, көрдөөх, күлүүлээх
maske	maaska	мааска
maskelemek	sahıar-, xorğot-	саһыар-, хорғот-
masraf	oroskuot, xorumıu	ороскуот, хоромнью
masraflı	oroskuottaax	ороскуоттаах
masum	buruya suox, ańıta suox	буруйа суох, аһыта суох

maşa	1. sıpsı, kıtağas 2. pinset	1. сыпсы, кытағас 2. пинцет
maşallah	1. bert, tuygun 2. köstübetten tañara buhaatın	1. бэрт, туйгун 2. көстүбэттэн таңара быыһаатын
maşrapa	(timir) kuruuska	(тимир) курууска
mat I	mat (şaxm.)	мат (шахм.)
mat II	matovay	матовай
matem	traur	траур
matematik	matematika	математика
matematiksel	matematiçeskay	математическай
matine	künüskü spektakl', künüskü seans	күнүскү спектакль, күнүскү сеанс
matkap	sebiriliek, buur	сэбирилик, буур
mavi	xallaan küöx	халлаан күөх
mavilik	küöx, küöx ursun	күөх, күөх урсун
mav(u)na	barja	баржа
maya	doruoha, ahıtı, köön- ñörüü	доруоһа, аһытыы, көөн- ньөрүү
mayasız	tuuha suox, ñuluun, ahıtıta suox	тууһа суох, ньулуун, аһытыта суох
maydanoz	petruşka (biol.)	петрушка (биол.)
mayın	mina	мина
mayınlamak	minalaa-, minata uur-	миналаа-, мината уур-
mayıs	ıam ıya	ыам ыйа
maymun	ebisiyeene, xaya iççite	эбисийээнэ, хайа иччитэ
mayo	1. sötüölüür tañas, plavki 2. maayka, triko	1. сөтүөлүүр таңас, плавки 2. маайка, трико

mayonez	mayonez	майонез
mayonezli	mayoneztaax	майонезтаах
mazi	aaspi, urukku kem	ааспыт, урукку кэм
mazlum	1. battammit, battam- mit- üktemmit 2. isti- gen, ulgum, sıtıarı maygılaax	1. баттаммыт, баттам- мыт- үктэммит 2. исти- гэн, улгум, сытыары майгылаах
mecbur etmek	kühey-, mocuy-, ebee- hinestee-	күһэй-, модьуй-, эбээ- һинэстээ-
mecburî	bulguççulaax, küheleñ	булгуччулаах, күһэлэң
meclis	1. medjlis, palata 2. doğorduular körsü- hüülere	1. меджлис, палата 2. доғордуулар көрсү- һүүлэрэ
mecmua	surunaal	сурунаал
meşhul	billibet	биллибет
medeni	sivilizovannay	цивилизованнай
medeniyet	sivilizatsiya, kul'tura	цивилизация, культура
medrese	medrese	медресе
megaton	megatonna	мегатонна
meğer	ebit	эбит
mehtap	ıy uota, ıy sırdıga	ый уота, ый сырдыга
mekanik	1. mexanika 2. mexani- çeskay	1. механика 2. механи- ческая
mekanizma	mexanizm, oñohuu	механизм, оңоһуу
mektep	oskuola, uçilişe	оскуола, училище
mektepli	oskuola oğoto	оскуола оғото
mektup	suruk	сурук
mektuplaşmak	surus-, suruyus-	сурус-, суруйус-

melez I	tiit	тиит
melez II	gibrid, siençer, bul- kaas	гибрид, сизэнчэр, бул- каас
meme	1. emiyy 2. sirin	1. эмий 2. сирин
memleket	1. doydu 2. töröbüt sir	1. дойду 2. төрөөбүт сир
memnu	bobuulaax	бобуулаах
memnun	duohuybut, astimmit	дуоһуйбут, астыммит
memnuniyet	astinn, duohuyuu	астыныы, дуоһуйуу
memur	çinovnik, suluuspalaax	чиновник, сулууспалаах
memurluk	suluuspa	сулууспа
mendil	suñtur bilaat	сыыңтыыр былаат
menekşe	fialka	фиалка
menfaat	tuha, baris	туһа, барыс
menfi	kuhağan, omsoloox, ke- dirgi	куһаған, омсолоох, кэ- дирги
menfur	nahaa kuhağan, kihi keleyiex	наһаа куһаған, киһи кэлэйиэх
menşe	törüt, ucuor, üöskee- hin	төрүт, удьуор, үөскээ- һин
merak	1. interies, kerexse- bil, barını bile sataa- hın 2. ciksinii, ayma- nı, süpsünüü	1. интэриэс, кэрэхсэ- бил, барыны билэ сатаа- һын 2. дыксинии, айма- ныы, сүпсүнүү
mercan	korall	коралл
mercan adası	atoll	атолл
mercek	linza	линза
merci	instansiya	инстанция

mercimek	çeçevitsa	чечевица
merdiven	kirilies	кирилиэс
merhaba	doroobo	дорообо
merhabalaşmak	doroobolos-	дорооболос-
merhamet	ahımal, ahını, ama- rax sürex	аһымал, аһыныы, ама- рах сүрэх
merhametli	ahımallaax, amarax sürexteex	аһымаллаах, амарах сүрэхтээх
merhametsiz	ahınıgaha suox, ahına- rı bilbet, suostaax	аһыныгаһа суох, аһына- ры билбэт, суостаах
merhem	maas, oğunuox	маас, оғунуох
merkez	1. kiin 2. pravleniye, ştab-kvartira	1. киин 2. правление, штаб-квартира
mermer	mramor	мрамор
mermi	snaryad; buulca	снаряд; буулда
mersin balığı	xatıs	хатыыс
mersin		
morinası	beluga, at balık	белуга, ат балык
mert	er sanaalaax	эр санаалаах
mertlik	er sanaa, xorsun bihi	эр санаа, хорсун быһыы
mesafe	ikki arda, distansiya	икки арда, дистанция
mesaj	suruk, poslaniye	сурук, послание
mescit	(kira) meçet'	(кыра) мечеть
meselâ	xolobur, xoloburun dien ettexxe	холобур, холобурун диэн эттэххэ
mesele	boppuruos, problema	боппуруос, проблема
mesken	cie, cie-uot	дьиз, дьиз-уот
meslek	ide	идэ
meslekî	professional'nay, ide- leex	профессиональной, идэ- лээх

meslektaş	kollega	коллега
mesul	eppietteex	эппиэттээх
mesut	colloox	дьоллоох
meş'ale	fakel	факел
meşe	duup	дууп
meşgul	illeñe suox, zanyatay	иллэңэ суох, занятай
meşguliyet	carık, cıala	дьарык, дьыала
meşhur	aaturbit, billiileex	аатырбыт, биллиилээх
meşin	1. tirii 2. tiriitten oñohullubut	1. тирии 2. тирииттэн оңоһуллубут
meşru	sokuonnay, sierdeex	сокуоннай, сизэрдээх
metal	1. metall 2. metalli- çeskay	1. металл 2. металли- ческой
metalürji	metallurgiya	металлургия
metanet	kitaanax buoluu, xal- bañnaabat buoluu	кытаанах буолуу, хал- баңнаабат буолуу
meteoroloji	meteorologiya	метеорология
meteorolojik	meteorologiçeskay	метеорологической
methetmek	xayğaa,	хайгаа-
methiye	xayğal	хайгал
metin I	tekst	текст
metin II	kitaanax; tuluurdaax, xalbañnaabat	кытаанах; тулуурдаах, халбаңнаабат
metot	metod, nıma	метод, ньыма
metre	metr	метр
metro	metro	метро
metropoliten	metropoliten	метрополитен

mevcut	1. baar, baara 2. uop- say axsaan	1. баар, баара 2. уоп- сай ахсаан
mevki	1. kilaas 2. mieste, balahıanña	1. кылаас 2. миэстэ, балаһыанһа
mevkuf	tutullubut, хаауılli- bit	тутуллубут, хаайыллы- быт
mevsim	sezon, cıl keme	сезон, дьыл кэмэ
mevsimlik	1. sezonnay 2. demise- zonnay	1. сезоннай 2. демисе- зоннай
mezzi	pozitsiya (bayıan.)	позиция (байыан.)
mevzu	tema, süjet	тема, сюжет
mevzuat	zakonodatel'stvo	законодательство
meydan	1. boluossat 2. xonuu	1. болуоссат 2. хонуу
meyhane	kabaak, traktir	кабаак, трактир
meyil	iñneyii, tañnastıı	иңнэийи, таңнастыы
meyilli	iñneri, tañnastıgas	иңнэри, таңнастыгас
meyva	oton, frukta	отон, фрукта
mezar	kihi uñuoğa, kılabuha	киһи уңуоға, кылабыһа
mezarci	ölbüt kihini kömööççü, kiibes	өлбүт киһини көмөөччү, киибэс
mezarlık	kılabuha	кылабыһа
meze	arığı sokuuskata	арыгы сокууската
mezhep	iteğeli tutuhuu, ite- ğel	итэҕэли тутуһуу, итэ- ғэл
mezun	vipusnik, бүтэреэççi, bүteren taxsaacçi	выпускник, бүтэрээччи, бүтэрэн тахсааччы
mezzo-soprano	mezzo-soprano	меццо-сопрано
mih	tohoğo, oskuoma	тоһоҕо, оскуома

mihlamak	1. tohoḡonu saay- 2. sıhıarı taptay-	1. тоһоғону саай- 2. сыһыары таптай-
miknatis	magnit	магнит
mıntaka	oroyuon; zona	оройуон; зона
mirıldanmak	botuguraa-, kiñiney-	ботугураа-, киңинэй-
mısır	kukuruza	кукуруза
Mısırlı	yegiptyanin	египтянин
mızrak	üñüü, tayıı	үңүү, тайыы
mide	kurtax	куртах
midesiz	sirgemseḡe suox	сиргэмсэгэ суох
midye	midıya (zool.)	мидия (зоол.)
miḡfer	şlem, kaska	шлём, каска
mikrofon	mikrofon	микрофон
mikrop	mikrob	мирроб
mikroskop	mikroskop	микроскоп
mikroskopik	mikroskopiçeskay	микроскопической
miktar	axsaan, kerıñ	ахсаан, керуң
mil I	milya	милы
mil II	val (tex.); kiin, sis	вал (тех.); киин, сис
miligram	milligramm	миллиграмм
milimetre	millimetr	миллиметр
milis	1. opolçeniye 2. mi- litsiya	1. ополчение 2. ми- лиция
militarist	militaristskay	милитаристской
militarizm	militarizm	милитаризм
millet	noruot, natsiya	норуот, нация
milletlerarası	noruottar ikki ardı- larınaaḡı	норуоттар икки арды- ларынаағы

milletvekili	deputat	депутат
milli	1. natsional'nay, na- rodnay 2. noruottar ikki ardılarınaaḡı (sport.)	1. национальной, на- родной 2. норуоттар икки ардыларынаағы (спорт.)
millileştirmek	natsionalizatsiyalaa-	национализациялаа-
milliyet	omuk, omuga	омук, омуга
milliyetçi	1. omugumsuyar 2. omu- gumsax, natsionalist	1. омугумсуйар 2. ому- гумсах, националист
milliyetçilik	omugumsuyuu, natsiona- lizm	омугумсуйуу, национа- лизм
milyar	milliard	миллиард
milyarder	milliarder	миллиардер
milyon	mölüyüön	мөлүйүөн
milyoner	millioner	миллионер
mimar	arxitektor	архитектор
mimarî	arxitektunay	архитектурнай
mimarlık	arxitektura	архитектура
minare	minaret	минарет
minder	köbüör, maat	көбүөр, маат
minibüs	mikroavtobus	микроавтобус
minnettar	maxtanılaax, maxtanar	махтаныылаах, махтанар
minyatür	1. miniatüra 2. minia- türnay	1. миниатюра 2. миниа- тюрная
miras	nehiliestibe	нэһилиэстибэ
mirasçı	nehiliennik	нэһилиэнник
misafir	ıalcıt	ыалдьыт
misafirperver	ıalcıtımsax	ыалдьытымсах

misal	1. xolobur 2. kurduk, dili	1. холобур 2. курдук, дылы
misikin	1. tugu da kerexseebet, tuğu da seńeerbet 2. luodur, küöx sürex 3. arań ıarınan ıal- caaççı, хотугу ölüüinen ıalcaaççı	1. тугу да кэрэхсээбэт, тугу да сэңээрбэт 2. луодур, күөх сүрэх 3. араң, ыарыынан ыал- дьааччы, хотугу өлүү нэн ыалдьааччы
misyon	missiya, sorudax	миссия, сорудах
misyoner	missioner	миссионер
miting	miting	митинг
mitoloji	mifologiya	мифология
miyop	xaralğan	харалған
miyopluk	ıraağı körböt buoluu, xaralğan buoluu	ыраағы көрбөт буолуу, харалған буолуу
mizah	yumor	юмор
mizahçı	yumorist	юморист
mizahi	yumordaax, yumoristi- çeskay	юмордаах, юмористи- ческой
mobilya	cie teebirine, miebel	дьиз тээбиринэ, мизбэл
moda	1. muoda 2. modnay	1. муода 2. моднай
model	1. model' 2. muoda su- runaala 3. naturşik	1. модель 2. муода су- рунаала 3. натурщик
modern	anıgı, biliññi	аныгы, билиңни
Moğol	mongol	монгол
Moğolca	mongol tıla	монгол тыла
mola	1. toxtóohun, sınıfalań 2. toxtobul, pereriv	1. тохтоонун, сынньалаң 2. тохтобул, перерыв
monarşı	monarxiya	монархия

montaj	xomuyuu, montajtaahın	хомуйуу, монтажтааһын
mor	fioletovay, kitarxay küöx	фиолетовой, кытархай күөх
morarmak	köğör-, fioletovay öññön-	көгөр-, фиолетовой өңнөн-
morina	treska	треска
mors	morj	морж
motif	1. motiv (muz.) 2. ohuor	1. мотив (муз.) 2. оһуор
motor	1. motuor, dvigatel' 2. kater, motuordaax oñoço 3. mototsikl	1. мотуор, двигатель 2. катер, мотуордаах оңочо 3. мотоцикл
motorlu	motuordaax	мотуордаах
motosiklet	mototsikl	мотоцикл
mozaik	mozaika	мозаика
muadil	teñ, teñneex	тэң, тэңнээх
muallim	uçuutal, üöreteççi, prepodavatel'	учуутал, үөрэтээччи, преподаватель
muamele	1. sıhian, sıhiannahı 2. operatsiya 3. oñoruu, belemneehin (paspori uo.d.a.)	1. сыһиан, сыһианнаһы 2. операция 3. оңоруу, бэлэмнээһин (паспоры уо.д.а.)
muamma	taabırın, öydömmöt buoluu	таабырын, өйдөммөт буолуу
muammalı	billibet, kıayan öy- dömmöt, cikti	биллибэт, кыайан өй- дөммөт, дыкты
muavin	kömölöhöççü; solbu- yaaççı	көмөлөнөөччү; солбу- йааччы
muayene	körüü, çinçiyen körüü, berebierkeleehin	көрүү, чинчийэн көрүү, бэрэбиэркэлээһин

muayenehane	vrač kabineta	врач кабинета
muazzam	sünken, süüne ulaxan	сүңкэн, сүүнэ улахан
mucize	cikti, söğümer cikti, kihi söğörö	дыкти, сөгүмэр дыкти, киһи сөгөрө
mufassal	çimpiktaan, sihilii	чымпыктаан, сиһилии
muhabir	korrespondent	корреспондент
muhafaza	1. xaristaahın, xaristabil 2. xarayı, bütün xaalları, uuruu	1. харыстааһын, харыстабыл 2. харайыы, бүтүн хаалларыы, ууруу
muhafiz	xarabil	харабыл
muhakkak	saarbağa suox, köstön turar, mülçuruybet	саарбаға суох, көстөн турар, мүлчүрүйбэт
muhalefet	oppozitsiya, söbülespet buoluu	оппозиция, сөбүлэспэт буолуу
muhalif	1. oppositsioner 2. oppositsionnay	1. оппозиционер 2. оппозиционной
muhallebi	muxallebi (üütten oño-hullubut kisel' körüñe)	мухаллеби (үүттэн оңо-нуллубут кисель көрүңэ)
muharebe	kırghıı, seriilehii	кыргыныы, сэриилэнии
muharip	boyobuoy, stroyevoy (bayıan.)	бойобуой, строевой (байыан.)
muhasebeci	buxgalter	бухгалтер
muhatap	sehergeheecçi, biirge kepseteeççi	сэхэргэһээччи, бииргэ кэпсэтээччи
muhit	tulalıır eyge, tula-laahın	тулалыыр эйгэ, тула-лааһын
muhtar	1. avtonomnay 2. starosta (tia siriger)	1. автономнай 2. староста (тыла сиригэр)
muhtemel	buoluon söptööh, buolar kıaxtaax	буолуон сөптөөх, буолар кыахтаах

muhtıra	memorandum	меморандум
mukaddes	ıtık, sibetiey	ытык, сибэтиэй
mukavele	kontrakt, söbülehiii	контракт, сөбүлэнии
mukavemet	utarsıı, utarıı	утарсыы, утарыы
mukavva	xorduon	хордуон
mukayese	teñnebil	тэңнэбил
mum	çümeçi	чүмэчи
muntazam	tihige bıstıbat, kötü-tüüte suox	тиһигэ быстыбат, көтүтүүтэ суох
muntazaman	tihigin bıspakka, kö-tütüüte suox	тиһигин быспакка, көтүтүүтэ суох
musluk	kran	кран
muşamba	1. kleyonka, linoleum 2. plaş	1. клеёнка, линолеум 2. плащ
mutabakat	söbülehii	сөбүлэнии
mutat	1. örüü buolar, üörü-yex buolbut 2. üges, kuolu, üörüyex, kemelci	1. өрүү буолар, үөрийэх буолбут 2. үгэс, куолу, үөрийэх, кэмэлди
muteber	ciñneex, siileleex	дыңнээх, сиилэлээх
mutedil	söbüger soğus, simna-hıar, tuttunuulaax	сөбүгэр сүгүс, сымнаһыар, туттунуулаах
mutfak	kuukuna	куукуна
mutlak	absolyutnay, toloru	абсолютнай, толору
mutlaka	bulguççu	булгуччу
mutlu	colloox	дьоллоох
mutluluk	col	дьол
mutsuz	colo suox	дьоло суох

muvaḡakat	söbülen	сөбүлэн
muvaḡḡak	sitihiileex	ситиһиилээх
muvaḡḡakat	biriemenney, bistax kemneex	бириэмэннэй, быстах кэмнээх
muvaḡḡakaten	bistax kemne	быстах кэмнэ
muvaḡazene	ravnovesiye, teḡnehik	равновесие, тэңнэһик
muḡ	banan	банан
mübadele	atastahu	атастаныы
mücadele	oxsuhuu	охсуһуу
mücevherat	sıanalaax kündü mal	сыаналаах күндү мал
müdafaa	oborona, kömüskeehin	оборона, көмүскээһин
müdahale	oroohuu	орооһуу
müddet	birieme, srok	бириэмэ, срок
müdür	direktor, sebiedissey	директор, сэбиэдиссэй
müdürlük	direksiya	дирекция
müebbet	melci baar, büppet, tınnaax tuxarı	мэлдьи баар, бүппэт, тыыннаах тухары
müessese	1. uḡrejdeniye, pred- priyatiye 2. institut (yur.)	1. учреждение, пред- приятие 2. институт (юр.)
müessif	abalaax, kınılaax, xomoltołoox	абалаах, кыһылаах, хомолтолоох
müessir	effektivney, tuhalaax, köcüüsteex	эффektivнэй, туһалаах, көдүүстээх
müezzın	muedzin	муэдзин
müfettiş	inspektor, revizor	инспектор, ревизор
müfettişlik	inspeksiya	инспекция
müfreze	etereet	этэрээт

mühendis	injener	инженер
mühim	urati suoltalaax, co- hunnaax	ураты суолталаах, дьо- һуннаах
mühür	beḡeet	бэчээт
mühürlemek	beḡeettee-, beḡeetteen kebis-	бэчээттээ-, бэчээттээн кэбис-
müjde	üörüüleex sonun, ücü- gey sonun	үөрүүлээх сонун, үчү- гэй сонун
mükâfat	naḡaraada, biriemiye	нағараада, бириэмийэ
mükâfatlan- dirmek	naḡaraadala-	нағараадалаа-
mükellef	olus siederey, olus bert, berteexey	олус сиздэрэй, олус бэрт, бэртээхэй
mükemmel	tuygun, olus ücügey, uhuluḡḡu ücügey	туйгун, олус, үчүгэй, уһулуччу үчүгэй
mülâkat	intervyu	интервью
mülkiyet	bas bilii	бас билии
mülteci	teskileeḡḡi	тэскилээччи
mümessil	predstavitel'	представитель
mümessillik	predstavitel'stvo	представительство
mümkün	söp, sin, satanar, kıallar	сөп, син, сатанар, кыаллар
mümtaz	biller, billiileex	биллэр, биллиилээх
münakaşa	mökküör	мөккүөр
münasebet	sıhıan, sibeex	сыһыан, сибээс
münasip	söp tübeher, söptööh	сөп түбэһэр, сөптөөх
müphem	ḡuolkaya suox, bıhaa- rıta suox	чуолкайа суох, быһаа- рыыта суох
müreккеp	ḡereniile	чэрэниилэ

mürettebat	ekipaj, komanda	экипаж, команда
müsaade	köñülleechin	көңүллээнин
müsadere	konfiskatsiya	конфискация
müsait	söptööh, toğoostoox	сөптөөх, тоғоостоох
müslüman	musul'man	мусульман
müspet	polojitel'nay, bihirem-neex, pozitivnay	положительнай, биһирэм-нээх, позитивнай
müstacel	suhallaax, suhal, ekstrennay	суһаллаах, суһал, экстреннай
müstahzar	belem emp	бэлэм эмп
müstakbel	keler, kelen iher, kenegeski	кэлэр, кэлэн иһэр, кэнэгэски
müstakil	tutuluga suox	тутулуга суох
müstebit	1. tiraniçeskay, despotiçeskay 2. tiran	1. тиранической, деспотической 2. тиран
müstesna	uhuluççu, söğümer	уһулуччу, сөгүмэр
müsteşar	sovetnit, sübehit (posol'stvoğa, ministerstvoğa)	советник, сүбэһит (посольствоға, министерствоға)
müstevli	xalabırcıt, okkupant	харабылдыт, оккупант
müsvedde	1. suruk xarata, çernovik 2. parodiya	1. сурук харата, черновик 2. пародия
müşkül	ıaraxan	ыарахан
müşterek	uopsay, xolbohuktaax	уопсай, холбоһуктаах
müştereken	xolbohon, kıttıhan, biirge	холбоһон, кыттыһан, бииргэ
müşteri	atılahaaççı; klient; patsiyent	атыыланааччы; клиент; пациент

mütareke	bistax tupsuu, bistax kemñe eyelehii	быстах тупсуу, быстах кэмңэ эйэлэһии
mütehammil	tuluurdaax	тулуурдаах
mütekabil	xardarita, xardarı-taarı, ikki öttütten	хардарыта, хардарытаары, икки өттүттэн
mütekabiliyet	ikki öttütten buolara, xardalaaga	икки өттүттэн буолара, хардалааға
mütemadi	toxtolo suox, toxtobot	тохтоло суох, тохтообот
mütemadiyen	toxtobokko	тохтообокко
mütereddit	saarañ, muñutax, mu-naax	саараң, муңутах, мунаах
mütevazı	semey, körsüö	сэмэй, көрсөү
müthiş	ınırık, culaan	ынырык, дьулаан
müttefik	1. soyuznik 2. soyuz-taax	1. союзник 2. союзтаах
müzakere	cüüllehii	дьүүлэһии
müze	muzey	мүзей
müzik	muzıka	музыка
müzikal	muzıkal'nay	музыкальной
müzmin	xroniçeskay	хронической

N

nabız	pul's, tımır tebiite	пульс, тымыр тэбититэ
nadir	sedex	сэдэх
nafile	tuhata suox, taak, xaltay	тухата суох, таак, халтай
nahos	üçügeye suox, kihi söbüleebet, kuhağan	үчүгэйэ суох, киһи сөбүлээбэт, куһаған
nakarat	xos iria	хос ырыа
nakavt	nokaut	нокаут
nakliyat	perevozka	перевозка
nal	bokkuop	боккуоп
nam	aat	аат
namaz	namaz	намаз
namus	çies, suobas	чиэс, суобас
namuslu	çiehinney, bereedekteex	чиэһинэй, бэрээдэктээх
namzet	kandidat	кандидат
napalm	napalm	напалм
nar	granat	гранат
narın	narın	нарын
narkotik	1. narkotik 2. narko- tiçeskay	1. наркотик 2. нарко- тической
narkoz	narkoz	наркоз
nasıl	xayday	хайдах
nasır	çer	чэр
nasırlanmak	çerdiy-	чэрдий-
nasırlı	çerdeex	чэрдээх
naylon	1. neylon 2. neylono- vay	1. нейлон 2. нейлоно- вай

naz	1. çımaadistaahın 2. xappırnıstaahın, talımastaahın, egelege- lenii	1. чымаадыстааһын 2. халпырыыстааһын, талымаастааһын, эгэлгэ- лэнии
nazarî	teoretiçeskay	теоретическай
nazariye	teoriya	теория
nazi	1. natsist 2. natsistskay	1. нацист 2. нацистскай
nazik	eyeğes, eyeğes maygi- laax	эйэгэс, эйэгэс майгы- лаах
nazizm	natsizm	нацизм
ne	1. tuox, tuguy 2. xayday	1. туох, тугуй 2. хайдах
nebat	üüneeyi	үүнээйи
neden	1. biriçiine, törüöt 2. toğo, tuoxtan	1. биричинэ, төрүөт 2. того, туохтан
nefes	tınıı	тыныны
nefis	kündü, maanı (ahılık- tar)	күндү, мааны (аһылык- тар)
nefret	abaahı körüü, öhüön, östüyyü	абааһы көрүү, өһүөн, өстүүү
negatif	1. kedirgi, töttöörü 2. negativ (foto)	1. кэдирги, төттөрү 2. негатив (фото.)
nehir	örüs	өрүс
nem	siik	сиик
nemli	inçeğey, siikteex	инчэгэй, сииктээх
nergis	nartsiss	нарцисс
nesil	kölüöne	көлүөнэ
nesir	proza	проза
neşe	üörüü-kötüü, külüü- oonñuu, kör-nar	үөрүү-көтүү, күлүү- оонньуу, көр-нар

neşelendirmek	üört-kötüt-, körület-, köççüt-	үөрт-көтүт-, көрүлэт-көччүт-
neşelenmek	üör-köt-, körülee-	үөр-көт-, көрүлээ-
neşeli	behieley, üörbüt-köp-püt	бэниэлэй, үөрбүт-көп-пүт
net	1. çuolkay 2. iraas	1. чуолкай 2. ыраас
netice	tümük	түмүк
neticelenmek	tümükten-	түмүктэн-
nevi	körün, biis	көрүн, биис
nezaket	eyeğes bıñı, eyeğes maygı	эйэгэс быхыы, эйэгэс майгы
nezaret	keteen körüü	кэтээн көрүү
nezle	tumuu	тумуу
nice	töhö	төһө
niçin	toğo	того
nihayet	kemnie-keneğes	кэмниэ-кэнэгэс
nikâh	kergeñ xolbohuu	кэргэн холбоһуу
nikâhlanmak	kergeñ xolbos-	кэргэн холбос-
nimet	bıyañ	быяң
nine	ebe	эбэ
nisan	muus ustar	муус устар
nispet	proporsiya, teñnehii, xabaannahı	пропорция, тэңнэһи, хабааннаһы
nişan	1. orden 2. ilii oxsu-huu, kergeñ kepsetii	1. орден 2. илии охсуһуу, кэргэн кэпсэтии
nitelemek	xarakteristikala-, cühünneen kördör-	характеристикалаа-, дьүүннээн көрдөр-
nitelik	xaaçıstıba, xarakter	хаачыстыба, характер

niye	toğo	того
niyet	sananı, sorunu	сананы, сорунуу
nizam	berecek	бэрээдэк
Noel	Orohoospo	Ороһооспо
nokta	tuocuka, puun	туочука, пуун
normal	normal'nay	нормальной
Norveçli	norvejets	норвежец
not	1. üörex sıanata 2. sappıska	1. үөрэх сыаната 2. саппыиска
nota	nota	нота
nöbet	1. uoçarat 2. tiihik 3. cuhuurustuba	1. уочарат 2. тиһик 3. дьуһуурустуба
nöbetçi	cuhurunay	дьуһуурунай
numara	nüömer	нүөмэр
nutuk	tlı etii	тыл этии
nüfus	nehilienné	нэһилиэннэ
nüfuz	sabıdial, avtoritet	сабыдыал, авторитет
nükleer	yadernay	ядернай
nümayış	demonstratsiya, mani-festatsiya	демонстрация, мани-фестация
nüşa	1. ekzemplar 2. nüömer	1. экземпляр 2. нүөмэр

O

o	ol, kini	ол, кини
objektif	1. obyektivnay 2. obyektiv	1. объективной 2. объектив
ocak	ohox	оһох
ocak ayı	toxsunñu	тохсунньу
oda	xos	хос
odun	ottuk mas, xardağas	оттук мас, хардағас
ofis	upravleniye, departament	управление, департамент
oğlan	uolan	уолан
oğul	uol	уол
ok	ox, strelka	ох, стрелка
okçuluk	oğunan itu	оғунан ытыы
oksijen	kislorod	кислород
okşamak	imeriy-, taptay-	имэрий-, таптай-
okul	oskuola	оскуола
okuma	1. aağñ 2. üörex	1. аағыы 2. үөрэх
okuma salonu	aağar saala	аағар саала
okumak	1. aax- 2. üören-, üöret-, carıktan-	1. аах- 2. үөрэн-, үөрэт-, дьарыктан-
okur	aağaaççı	аағааччы
okur yazar	sataan aağar- suruyar	сатаан аағар-суруйар
okutmak	üöret-	үөрэт-
okyanus	akıyaan	акыйаан
olacak	söptöör, söp tübeher	сөптөөх, сөп түбэһэр
olağan	örüü buolar, melci baar	өрүү буолар, мелды баар

olağanüstü	xahan da buolbatax, suhal, ıksallaax	хаһан да буолбатах, суһал, ыксаллаах
olamaz	kıallıbat	кыаллыбат
olay	belie kün, sobitiye	бэлиэ күн, событие
oldukça	balayda	балайда
olgun	sippit, busput (frukta, oğuruot ahın, kihi tuhunan)	сиппит, буспут (фрукта, оғуруот аһын, киһи туһунан)
olimpiyat	olimpiada	олимпиада
olmak	buol-	буол-
olta	küögü	күөгү
oluk	suolax	суолах
olumlu	bihiremheex, poloji-tel'nay	бинирэмнээх, положитель
olur	söp	сөп
oluşmak	üöskee-	үөскээ-
omlet	omlet	омлет
omur	tonoğos, tonoğos uñuoğa	тоноғос, тоноғос уңуоға
omuz	sarın	сарын
omuzluk	pogon, eppiliet	погон, эппилиэт
on	uon	уон
onamak	bihiree-, señeer-	бинирээ-, сэңээр-
onarım	örömüön	өрөмүөн
onarmak	örömüönnee-	өрөмүөннээ-
onaylamak	bigergel-, ratifikat-siyalaa-	бигэргэт-, ратификациялаа
onbaşı	kapral, efreytor	капрал, ефрейтор
onlar	kiniler	кинилэр

onuncu	onus	онус
onur	çies, kien tuttuu	чиэс, киэн туттуу
onursal	boçuottaax	бочуоттаах
opera	opera	опера
operatör	1. xirurg 2. operator	1. хирург 2. оператор
operet	operetta	оперетта
optik	1. optika 2. optiçeskay	1. оптика 2. оптической
orak	sierpe	сиэргэ
oran	teñnenii, xabaannahı, proporsiya	тэңнэнии, хабааннаһы, пропорция
oratorya	oratoriya	оратория
ordu	armiya, serii	армия, сэрии
org	orgán	орган
organizatör	teriyeecçi	тэрийээччи
organizma	organizm	организм
orijinal	original'nay, tus beye	оригинальной, тус бэйэ
orquestra	orkestr	оркестр
orman	oyuur	ойуур
orta	orto	орто
ortak	kıtıgas, kompan'yon	кыттыгас, компаньон
ortaklık	kompaniya	компания
ortalama	ortoku	ортоку
ortodoks	pravoslavnay	православнай
ot	ot	от
otel	otel', gostinita	отель, гостиница
otlak	meççireñ	мэччирэң
otlamak	meççiy-	мэччий-

otlatmak	meççit-	мэччит-
otobüs	avtobus	автобус
otomatik	avtomatiçeskay	автоматической
otomobil	avtomobil'	автомобиль
otorite	avtoritet	авторитет
oturmak	olor-	олор-
oturtmak	olort-	олорт-
otuz	otut	отут
otuzuncu	otutus	отутус
ova	dexsi sir	дэхси сир
ovmak	imeriy-, sot-	имэрий-, сот-
oy	kuolas; beye sanaata	куолас; бэйэ санаата
oyalamak	aralcıt-	аралдьыт-
oyma	bihan oñoruu, bihiı, bihiı oyuu	быһан оңоруу, быһыы, быһыы ойуу
oymak	oy-, oyo bis-	ой-, ойо быс-
oynak	sıtıı, silbirğa, köx-tööh	сытыы, сылбырға, көх-төөх
oynamak	1. oonñoo- 2. xamsaa- 3. üñküülee-	1. оонньоо- 2. хамсаа- 3. үңкүүлээ-
oyun	1. oonñuu 2. pyesa 3. üñküü, plyaska	1. оонньоу 2. пьеса 3. үңкүү, пляска
oyuncak	oonñuur	оонньоур
oyuncu	1. oonñuur kihi, oon-ñooççu 2. artist, ak-	1. оонньоур киһи, оон-ньооччу 2. артист, актёр
ozan	poet, xohoonñut	поэт, хоһоонньут

Ö

öbür	atın	атын
öç	ös, ös sanaa	өс, өс санаа
öd	üös	үөс
ödeme	tölöbür	төлөбүр
ödemek	tölöö-	төлөө-
ödetmek	tölöt-, tölöttör-	төлөт-, төлөттөр-
ödev	1. ies, ebeehines 2. cieteeği sorudax	1. иэс, эбээһинэс 2. дыэтээғи сорудах
ödül	biriemiye, biriis, na- ğaraada	бириэмийэ, бириис, на- гараада
öfke	uordayın, uor, kiñ	уордайыы, уор, киң
öfkelenmek	uorday-, kuhır-	уордай-, кыһыр-
öge	element	элемент
ögle	kün ortoto, күнүс	күн ортото, күнүс
öğrenci	üöreneecçi	үөрэнээччи
öğrenim	üörexteehin, üörenii	үөрэхтээһин
öğrenmek	1. üören-, üöret- 2. bil-, bihaar-	1. үөрэн-, үөрэт- 2. бил-, быһаар-
öğretmek	üöret-	үөрэт-
öğretmen	uçuutal, üöreteecçi	учуутал, үөрэтээччи
öğüt	sübe, üöretii, öydö- tüü; ıyn	сүбэ, үөрэтии, өйдө- түү; ыйыы
öğütlemek	sübelee-, üöret-, öy- döt-, ıy-	сүбэлээ-, үөрэт-, өй- дөт-, ый-
ökçe	xobuluk	хобулук
öksürmek	sötölün-	сөтөлүн-
öksürük	sötöl	сөтөл-

öksüz	tulaayax	тулаайах
öküz	oğus	оғус
ölçmek	1. keemeydee- 2. ıyaa-	1. кээмэйдээ- 2. ыйаа-
ölçü	1. keemey 2. razmer	1. кээмэй 2. размер
öldürmek	ölör-	өлөр-
ölmek	öl-	өл-
ölmez	ölböt üyeleex	өлбөт үйэлээх
ölüm	ölüü	өлүү
ömür	olox, kihi oloğo	олох, киһи олого
ön	ilin, ilin örüt	илин, илин өрүт
önce	1. bastaan, aan bastaan 2. inniger, innine	1. бастаан, аан бастаан 2. иннигэр, иннинэ
önceden	1. aan bastaan 2. erdetten	1. аан бастаан 2. эрдэттэн
öncü	avangard	авангард
önder	lider, sircit	лидер, сирдьит
önderlik	salalta	салалта
önem	suolta	суолта
önemli	suoltalaax	суолталаах
önemsemek	suoltata bier-, suoltalaa-	суолтата бизр-, суолталаа-
önemsiz	suoltata suox	суолтата суох
önerge	etii, etii killerii	этии, этии киллэрии
önermek	etiite killer-	этиитэ киллэр-
öngörmek	uçuottaa-, kör-, erdet- ten kör-	учуоттаа-, көр-, эрдэт- тэн көр-
öngörü	ıraağı körüü, erdetten körümtüö buoluu	ыраағы көрүү, эрдэттэн көрүмтүө буолуу

önlemek	erdetten tuorat-, er- detten toxtot-	эрдэттэн туорат-, эр- дэттэн тохтот-
ön söz	aan tıl, kiirii tıl	аан тыл, киирии тыл
öpmek	uuraa-, sillaa-	уураа-, сыллаа-
öpüşmek	uuras-, sillas-	уурас-, сыллас-
ördek	kus	кус
örgü	suhuox, örüü battax	суһуох, өрүү баттах
örgüt	teriyii	тэрийии
örgütçü	teriyeeççi	тэрийээччи
örgütlemek	teriy-	тэрий-
örme	baayıı, örüü	баайыы, өрүү
örmek	baay-, ör-	баай-, өр-
örnek	xolobur	холобур
örtmek	sap-	сап-
örümcek	ooğuy oğus	ооғуй оғус
öteki	atın, uratı	атын, ураты
övgü	xayğal, xayğaahın	хайғал, хайғааһын
övmek	xayğaa-	хайғаа-
övünmek	1. kien tutun- 2. xayğan-	1. киэн тутун- 2. хайған-
öykü	kepseen, novella	кэпсээн, новелла
öyle	onnuk	оннук
öz	1. is ciñ 2. tus	1. ис дың 2. тус
Özbek	uzbek	узбек
Özbekçe	uzbek tıla	узбек тыла
özel	1. tus beye, çaahınay 2. anal	1. тус бэйэ, чааһынай 2. анал

özellik	uratı buoluu	ураты буолуу
özen	kıhamnı, kıhanı	кыһамныы, кыһаныы
özenmek	kıhan-	кыһан-
özerk	avtonomnay	автономнай
özerklik	avtonomiya	автономия
özet	kılgas is xohoon, rezüme	кылгас ис хоһоон, резюме
özetle	kılgastık	кылгастык
özgü	anallaax, anammit; cüöreleex	аналлаах, анаммыт; дьүөрэлээх
özgün	original'nay, biir tus- pa, uratı, biir suol	оригинальной, биир тус- па, ураты, биир суол
özgür	könül, könülleex	көңүл, көңүллээх
özgürlük	könül, könül buoluu	көңүл, көңүл буолуу
özlem	axtıı, axtılgan, sa- naarğaahın	ахтыы, ахтылған, са- наарғааһын
özlemek	ağın-, sanaarğaa-	ағын-, санааргаа-
özür	kırcıgın tahaarıı, sö- büger tahaarıı, bu- haahın	кырдыгыһын таһаарыы, сө- бүгэр таһаарыы, быы- һааһын
özveri	beyeni xarıstammat buoluu	бэйэни харыстаммат буолуу

P

paha	siana	сыана
pahali	sianalaax	сыаналаах
paket	1. bakiat 2. banderol' 3. хоруопка	1. бакыат 2. бандероль 3. хоруопка
pakt	pakt, duogabar	пакт, дуогабар
palet	tihilik	тиһилик
palmiye	pal'ma	пальма
palto	son	сон
palyaço	kloun	клоун
pamuk	1. xlopok 2. baata	1. хлопок 2. баата
panayır	caarbañka	дьаарбаңка
pancar	sübüöküle	субүөкүлэ
panik	panika, uoluya kuttanu	паника, уолуйа куттаны
pankart	plakat	плакат
pankreas	noor	ноор
panorama	panorama	панорама
pansıman	berebeeski	бэрэбээски
pansiyon	pansion	пансион
pantolon	bürüüke	бүрүүкэ
papağan	popugay	попугай
papaz	tañara ülehite, ağabıt	таңара үлэһитэ, аҕабыт
para	1. xarçı 2. valyuta	1. харчы 2. валюта
paralamak	xayıta tınt-, xayıta tart-	хайыта тыыт-, хайыта тарт-
paralı	xarçılaax, tölöbürdeex	харчылаах, төлөбүрдээх
parantez	skobka	скобка

parasız	bosxo, xarçıta suox	босхо, харчыта суох
paraşüt	paraşüt	парашют
paraşütçü	paraşütist	парашютист
parazit	parazit	паразит
parça	1. kuhuok, çaas, detal' 2. predmet, ustuuka	1. куһуок, чаас, деталь 2. предмет, устуука
park	1. park 2. nassına toxtobula	1. парк 2. массыына тохтобула
parke	parket	паркет
parlak	kılabacıgas	кылабачыгас
parlamak	kılabacıy-	кылабачый-
parlementer	parlamentskay	парламентскай
parlamento	parlament	парламент
parmak	tarbax	тарбах
parmaklık	1. ağıraada 2. perila, tutuhar sıñaha	1. ағыраада 2. перила, тутуһар сыңаһа
parola	parol'	пароль
parter	parter	партер
parti	partiya	партия
partili	partiyalaax, partiya çiliene	партиялаах, партия чилиэнэ
pas	cebin	дьэбин
pasaport	pasport	паспорт
paslanmak	cebinir-	дьэбинир-
paslı	cebinneex	дьэбиннээх
pasta	pirojnay	пирожнай
pastane	konditerskay mağahın	кондитерскай маҕаһын

pastahane	konditerskay	кондитерская
pastörize	pasterizovannay	пастеризованная
paşa	paşa; general	паша; генерал
patates	xortuoppuy	хортуоппуй
paten	xañki	хаңкы
patent	patent	патент
patika	ıllık	ыллык
patlamak	delbi tep-, delbi istan-	дэлби тэп-, дэлби ыстан-
patlıcan	baklajan	баклажан
patrik	patriarx	патриарх
patron	xahaayın, bas bileeççi, toyon	хаһаайын, бас билээччи, тойон
pavyon	pavil'yon	павильон
pay	paay, ölüü	пай, өлүү
paydos	toxtobul, toxtoohun	тохтобул, тохтооһун
pazar I	bahaar, rınok	баһаар, рынок
pazar II	baskıhanña	баскыһыанһа
pazartesi	benidiennik	бэнидиэнник
peçete	salfetka	салфетка
pedal	pedal'	педаль
pedikür	pedikür	педикюр
pehlivan	1. tustuuk 2. buxatır	1. тустуук 2. бухатыыр
pek	olus, nahaa	олус, наһаа
peki	söp, üçügey	сөп, үчүгэй
pekiştirmek	böğörgöt-	бөгөргөт-
peksimet	suuxara	суухара
pelte	jele (desert)	желе (десерт)

pembe	oruosabay	оруосабай
pencere	tünnük	түннүк
pençe	1. bappağay, sabaray 2. ulluñ	1. баппагай, сабарай 2. уллуң
perde	1. tañas sabun, bııs 2. ekran	1. таңас сабыы, быыс 2. экран
perhiz	diyeta	диета
perişan	1. ürellibit, arbay-bit 2. ilbirybit	1. үрэллибит, арбай-быт 2. илбирийбит
peron	perron	перрон
personel	personal	персонал
perşembe	çepcier	чэппизер
pervane	vint, timir vint	винт, тими́р винт
petrol	neft'	петро́л
peynir	sır	сыр
pirlanta	brilliant	бриллиант
pide	leppieske	лэппиэскэ
pijama	pijama	пижама
pil	batareya	батарея
pilâv	plov	плов
piliç	çoppuuska	чоппууска
pilot	pilot, l'ötçik	пилот, лё́тчик
pipo	xamsa	хамса
pir	ağa bahılık	ага баһылык
pire	bılaxı	былахы
piring	ris	рис
pis	kirdeex	кирдээх

pisletmek	kirtit-	киртит-
pislik	kir, kir-xox	кир, кир-хox
pişirmek	buhar-	буһар-
pişman olmak	kemsin-	кэмсин-
pişmanlık	kemsinii, buruyu bili-nii	кэмсинии, буруйу били-нии
pişmek	bus-	бус-
piyade	1. pexota, satı serii 2. satı kihi	1. пехота, сатыы сэрии 2. сатыы киһи
piyango	lotereya	лотерея
piyano	pianino, fortep'yano	пианино, фортепьяно
piyasa	rınok	рынок
piyes	pyesa	пьеса
plâj	pl'aj, sötüölüür sir	пляж, сөтүөлүүр сир
plâk	plastinka	пластинка
plân	bilaan	былаан
plânlamak	bilaannaa-	былааннаа-
plânlı	bilaannaax	былааннаах
plâstik	1. plastiçeskay, plas-tiçnay 2. plastmassa	1. пластической, пластичнай 2. пластмасса
plâtin	1. platina 2. platinovay	1. платина 2. платиновой
poliklinik	poliklinika	поликлиника
polis	1. politsiya 2. polit-seyskay	16 хомиция 2. полицейской
politika	politika	политика
politikacı	politik	политик
Polonyalı	polyak	поляк

pompa	nosuos	носуос
pompalamak	nosuostaa-	носуостаа-
popüler	populyarnay, billiileex	популярнай, биллиилээх
porselen	1. farfor 2. farforovay	1. фарфор 2. фарфоровай
porsiyon	porsiya, ölüü	порция, өлүү
portakal	apel'sin	апельсин
portatif	portativnay, cahamır	портативнай, дьаһамыр
Portekizce	portugal'skay tıl	португальской тыл
Portekizli	portugalets	португалец
portmanto	tañas ıyır	таңас ыйыыр
portre	metiriet	мэтириэт
post	tirii	тирии
posta	1. poçta, korrespon-densiya 2. bölöx, ха-maanda 3. reys 4. smena	1. почта, корреспонденция 2. бөлөх, ха-маанда 3. рейс 4. смена
postacı	poçta ülehite; poçtal'yon	почта үлэһитэ; почтальон
postahane	poçta, poçta salaata	почта, почта салаата
poz	1. poza 2. viderjka (foto.)	1. поза 2. выдержка (фото.)
pozitif	1. potitivnay 2. pozitiv	1. позитивнай 2. позитив
pratik	1. pratika 2. prakti-çeskay, praktiçnay	1. практика 2. практи-ческой, практичная
prens	prins, kinees	принц, кинээс
prenses	prinsessa, kinees ker-gene	принцесса, кинээс кэр-гэнэ
prensip	prinsip, ılımmit sanaa	принцип, ылыммыт санаа
prim	1. usunuos 2. birie-miye, biriis	1. усунуос 2. бириэ-мийэ, бириис

problem	problema, soruk	проблема, сорук
profesör	professor	профессор
profesyonel	1. professional'nay, ideleex 2. professional	1. профессиональной, идэлээх 2. профессионал
program	programma	программа
proje	barıl, bırayıak	барыл, бырайыак
proletarya	proletariat	пролетариат
propaganda	propaganda, agitatsiya	пропаганда, агитация
protesto	bıraçias	бырачыас
protokol	borotokuol	боротокуол
prova	1. keemeydeen körüü 2. repetitsiya	1. кээмэйдээн көрүү 2. репетиция
psikoloji	psixologiya	психология
psikolojik	psixologičeskay	психологической
pudra	pudra	пудра
pul	1. maarka 2. xatırık (zool.)	1. маарка 2. хатырык (зоол.)
pulcu	1. maarka atılaaççı 2. filatelist	1. маарка атыылааччы 2. филателист
pulluk	buluuk	булуук
punto	şrift	шрифт
pus	tumarık	тумарык
pusu	tohuur	тоһуур
pusula I	kompas	компас
pusula II	sappııska	саппыыска
put	emeget	эмэгэт
puan	oçko	очко
püre	p'üre	пюре

R		
rabita	sibees	сибээс
radar	radar, radiolokator	радар, радиолокатор
radikal	1. radikal'nay 2. radikal	1. радикальной 2. радикал
radasyon	radiatsiya	радиация
radyatör	radiator	радиатор
radio	radio	радио
radioaktiv	radioaktivnay	радиоактивной
raf	dolbuur, puolka	долбуур, пуолка
rağbet	naadıyn	наадыыны
rahat	tabıgastaax, udobnay	табыгастаах, удобной
rahatsız	tabıgaha suox, udobnaya suox	табыгана суох, удобная суох
rahip	1. ağabıt 2. manaax	1. ағабыт 2. манаах
rakam	suppara	сыппара
rakip	kürexteheeççi, ilin bıcahaaççı, konkurent	күрэхтэһеэччи, илин былдьаааччы, конкурент
ramazan	ramazan (relig.)	рамазан (религ.)
randevu	körsühüü	көрсүһүү
rapor	dakılaat, otçuot, raport	дакылаат, отчуот, рапорт
raptiye	skrepka	скрипка
rasgele	1. xannık bağarar 2. tübehiex, tübespiççe, bıstax, taayan	1. ханнык бағарар 2. түбэһиэх, түбэспиччэ, бистах, таайан
raslamak	körüs-, körsüs-	көрүс-, көрсүс-

ray	rel's	рельс
razi	söbülener, söbülüür	сөбүлэнэр, сөбүлүүр
reaktör	reaktor	реактор
reçel	barianná	барыаннья
reçete	retsept	рецепт
reddetmek	1. akkaastaa-, ilini- ma 2. akkaastan-	1. akkaastaa-, ылыны- ма 2. akkaastan-
refah	uygu, olox uyguta, delegey, bayım	уйгу, олох уйгута, дэлэгэй, байм
refakat	arialcittaahın	арыалдыттааһын
referandum	referendum	референдум
refleks	refleks	рефлекс
reform	reforma	реформа
rehber	gid, ariallaaççı	гид, арыаллааччы
rehin	soluok	солуок
rehine koymak	soluok bier-	солуок биэр-
rejim	rejim	режим
rejissor	rejiss'or	режиссёр
rekabet	kürextehii, ilin bıl- cahıı, konkurenciya	күрэхтэһии, илин был- дьаһыы, конкуренция
rekabet etmek	kürextes-, ilin bıl- cas-, konkurenciyalas-	күрэхтэс-, илин был- дьас-, конкуренциялас-
reklâm	reklama	реклама
rekor	rekord	рекорд
rektör	rektor	ректор
rektörlük	rektorat	ректорат

rende	usturuus	устуруус
ren geyigi	taba	таба
renk	öñ	өң
renkli	öñnööx	өңнөөх
repertuvar	repertuar	репертуар
resepsiyon	1. priyomnaahın 2. re- gistratura	1. приёмнааһын 2. ре- гистратура
resim	1. oyuu 2. xaartıska	1. ойуу 2. хаартыска
resimli	oyuulaax	ойуулаах
resmen	ofitsial'naydık	официальнойдык
resmî	ofitsial'nay	официальной
ressam	xuduohunnuk, oyuuhut	худуонунньук, ойууһут
restoran	restoran	ресторан
revir	medpunkt, lazaret	медпункт, лазарет
revizyon	reviziya	ревизия
rezalet	aydaan, saattaax bıhı- laan, skandal	айдаан, сааттаах быһы- лаан, скандал
rezerve	sappaas	саппаас
rihtim	1. naberejnay 2. bi- riisten	1. набережной 2. би- риистэн
rıza	söbüleñ	сөбүлэң
riayet	toloruu	толоруу
rica	kördöhüü	көрдөнүү
ring	ring	ринг
ringa	selyodka	селёдка
rivayet	surax, surax-sacık	сурах, сурах-садьык

roket	raketa	ракета
rol	oruol	оруол
roman	roman	роман
romancı	romanist	романист
romans	romans	романс
romantik	romantiçeskay, roman-tiçnay	романтической, роман-тичной
romantiklik	romantizm	романтизм
romatizma	revmatizm, bosxoñ	ревматизм, босхоң
rop	bılaaççıya	былааччийа
rozet	znaçok	значок
röntgen	rentgen	рентген
röportaj	reportaj	репортаж
rövanş	revanş	реванш
ruble	solkuobay	солкуобай
rugan	laaxtaax, laaxtammit	лаахтаах, лаахтаммыт
ruh	1. duuha 2. iççi 3. is ciñe	1. дууһа 2. иччи 3. ис дыңэ
ruh bilimi	psixologiya	психология
ruhsat	köñüllechin	көңүллээнин
Rum	grek	грек
Rumca	grek tıla	грек тыла
Rumen	rumın	румын
Rumence	rumın tıla	румын тыла
Rus	nuuçça	нуучча

Rusça	1. nuuçça tıla 2. nuuççalı	1. нуучча тыла нууччалыы
rutubet	siik, sıras	сиик, сыырас
rüşvet	berik	бэрик
rüya	1. tüül 2. sanaa ayuta, öy oñoruuta; bağa sanaa	1. түүл 2. санаа айыыта, өй оңоруута; баға санаа
rüzgâr	tıal	тыал
rüzgârlı	tıallaax	тыаллаах

S

saadet	col	дьол
saat	1. çaas 2. çahıı	1. чаас 2. чаныы
sabah	sarsiarda	сарсыарда
sabahlık	xalaat	халаат
saban	buluuk	булуук
sabır	tuluur, tuluyuu	тулуур, тулуйуу
sabırlı	tuluurdaax	тулуурдаах
sabırsızlık	tuluura suox	тулуура суох
sabit	1. xamsaabat 2. sta-bil'nay, bige	1. хамсаабат 2. ста-бильнай, бигэ
sabotaj	sabataas, diversiya	сабатаас, диверсия
sabotajcı	sabataastaaççı, di-versant	сабатаастааччы, ди-версант
sabretmek	tuluy-	тулуй-
sabun	mıla	мыыла
sabunlamak	mılalaa-	мыылалалаа-
sabunluk	mıla ihite	мыыла иһитэ
saç I	battax	баттах
saç II	(liis) timir	(лиис) тимир
saçak	1. bitırıis 2. kereiis	1. бытырыыс 2. кэрэниис
saçma	1. akaarı, tükteri 2. akaarı bıhıı, acas suha, xoy baha	1. акаары, түктэри акаары быһыы, адьас сыыһа, хой бана
saçmak	ıs-	ыс-
saçmalamak	akaarını sañar-	акаарыны саңар-
sadaka	1. xaralta, umnahıkka xaralta, milostınyä 2. umnahıkka bersii	1. харалта, умнаһыкка харалта, милостыня 2. умнаһыкка бэрсии

sadakat	iteğeyii, beriniileex buoluu	итэгэйии, бэриниилээх буолуу
sade	1. borostuoy; ıraas 2. baara-suoğa, ere	1. боростуой; ыраас 2. баара-суоға, эрэ
sadece	baara-suoğa, ere	баара-суоға, эрэ
sadelik	könö bıhıı, sudurgu bıhıı, körsüö bıhıı	көнө быһыы, судургу быһыы, көрсүө быһыы
sadık	erelleex	эрэллээх
sadrazam	uluu vizir'	улуу визирь
saf I	ereet, şerenga	эрээт, шеренга
saf II	1. ıraas 2. kenen, könö, sudurgu	1. ыраас 2. кэнэн, көнө, судургу
safha	stadiya, etap, faza	стадия, этап, фаза
safî	ıraas	ыраас
safir	sapfir	сапфир
saфра	üös	үөс
sağ I	uña	уңа
sağ II	1. doruobay 2. tınnaax	1. доруобай 2. тыыннаах
sağanak	1. doxsun samır 2. sillie, xoloruk	1. дохсун самыыр 2. силлиэ, холорук
sağcı	uña (polit.)	уңа (полит.)
sağduyu	ıllıktaax öy, tolkuy- daax bıhıı	ыллыктаах өй, толкуй- даах быһыы
sağduyulu	ıllıktaax öydööh, sierdeextik öydüür	ыллыктаах өйдөөх, сизрдээхтик өйдүүр
sağır	cüley	дьүлэй
sağır dilsiz	kulгааға-tıla suox	кулгааға-тыла суох
sağırılık	cüley buoluu, istibet buoluu	дьүлэй буолуу, истибэт буолуу

sağlam	1. doruobay 2. böğö 3. бүтүн	1. доруобай 2. бөгө 3. бүтүн
sağlamak	1. хааңчы- 2. sitis-	1. хааччий- 2. ситис-
sağlamlaştırmak	böğörgöt-	бөгөргөт-
sağamlık	böğötö, kıtaanağa, bi- gete	бөгөтө, кытаанага, би- гэтэ
sağlık	duruobuya	доруобуйа
saha	ploşadka, xonuu (sport.)	площадка, хонуу (спорт.)
sahanlık	ploşadka (kirilieske, tramvayga)	площадка (кирилизскэ, трамвайга)
sahi	kırcık, söpkö	кырдык, сөпкө
sahici	ciñneex	дьиңнэх
sahil	bierek, kıtı	биэрэк, кытыы
sahip	xahaayın, bas bileeççi	ханаайын, бас билээччи
sahipsiz	kimiene da buolbatax, meene	кимизнэ да буолбатах, мээнэ
sahne	shena	сцена
sahte	albin oñohuk, poddel'- nay	албын оңоһук, поддель- най
sakal	bitik	бытык
sakallı	bitiktaax	бытыктаах
sakat	1. alcammit, buortu buolbut 2. kelieke, inbeliit	1. алдьаммыт, буорту буолбут 2. кэлиэкэ, инбэлиит
sakatlamak	alcat-, buortulaa-, ölör-	алдьат-, буортулаа-, өлөр-
sakatlık	1. buortu buoluu, ohol- lonuu 2. ciek, eñkil, omso, defekt	1. буорту буолуу, оһол- лонуу 2. дыэк, эңкил, омсо, дефект

sakin	kör-, körüñ-	көр-, көрүң-
sakinmak	seren-, xaristan-	сэрэн-, харыстан-
sakin I	oloxtoox kihi	олохтоох киһи
sakin II	1. çuumpu 2. xolku	1. чуумпу 2. холку
sakinleşmek	çuumpur-, uoskuy-	чуумпур-, уоскуй-
saklamak	1. kistee- 2. sahiar- 3. uur-	1. кистээ- 2. саһыар- 3. уур-
saklanmak	1. sas- 2. uurulun-	1. сас- 2. уурулун-
saklı	1. uurullubut 2. kis- temmit 3. kisteleñ, kisteleñneex	1. ууруллубут 2. кис- тэммит 3. кистэлэн, кистэлэннэх
saksağan	soroka	сорока
saksı	sibekki köhüyetē	сибэкки көһүйэтэ
sal	boluot, aal	болуот, аал
salam	xalbahı	халбаһыы
salamura	1. rassol 2. tuustaax	1. рассол 2. туустаах
salata	salat	салат
salatalık	oğursuu	огурсуу
salça	sous	соус
salçalık	sous ihite	соус иһитэ
saldırgan	agressivnay	агрессивнай
saldırı	1. saba tühüü 2. ag- ressiya	1. саба түһүү 2. аг- рессия
saldırmak	1. saba tūs- 2. biha sie-	1. саба түс- 2. быһа сие-
saldırmazlık	saba tüspet buoluu	саба түспэт буолуу
salgın	1. epidemiya, cañ 2. sarañça tühüüte	1. эпидемия, дыаң 2. саранча түһүүтэ
sahı	optuorunıuk	оптуорунньук

salıncak	xaçial	хачыал
salıvermek	ıtı-, bosxoloo-	ыыт-, босхолоо-
salkım	süümex, kiiste	сүүмэх, киистэ
sallamak	1. xamsat- 2. sapsıy-	1. хамсат- 2. сапсый-
sallanmak	ieğefınee-, eyeğeelee-, tullañnaa-, xamsaa-	изэгэнээ-, эйэнэлээ- туллаңнаа-, хамсаа-
salmak	ıta oğus-	ыыта оғус-
salon	saala, salon	саала, салон
salt	añardas, ere	аңардас, эрэ
saltçılık	absolyutizm, absolyut- nay monarxiya	абсолютизм, абсолют- най монархия
saltık	absolyutnay, хааççağa suox, muñura suox	абсолютнай, хааччага суох, муңура суох
salvo	kürgüöm ıtıı, teññe ıtıı (bayıan.)	күргүөм ытыы, тэнңэ ытыы (байыан.)
saman	soluoma	солуома
samimî	istiñ, ihirex	истиң, иһирэх
samimîlik, sa- mimiyet	1. istiñ bıñı, eyeğes bıñı, könü bıñı 2. ahağas maygılaax buoluu 3. istiñ sıñıan	1. истиң быһыы, эйэгэс быһыы, көнө быһыы 2. аһағас майгылаах буолуу 3. истиң сыһыан
samur	kiis	киис
sanat	1. iskusstvo 2. remes- lo, ide	1. искусство 2. ремес- ло, идэ
sanatçı	artist, xuduohunñuk	артист, худохунньук
sanatlı	uus, satabıllaax, uus-uran	уус, сатабыллаах, уус-уран
sanatoryum	sellik sanatoriya	сэллик санаторийа
sanayi	promıslennost', in- dustriya	промышленность, ин- дустрия

sanayileşme	industrializatsiya	индустриализация
sanayileştirmek	industrializatsiyalaa-	индустриализациялаа-
sancak	znamya, bılaax	знамя, былаах
sancı	bıñıta tıtar ıarın, tehite anñan ıalcıı	быһыта тыытар ыарыы, тэһитэ анньан ыалдьыы
sandal	tıı, oñoço	тыы, оңочо
sandalcı	oñoçoloox kihi	оңочолоох киһи
sandalye	oloppo	олоппос
sandık	sunduuk, caahık	сундуук, дьааһык
sandviç	sandviç, buterbroad	сэндвич, бутерброд
sanık	buruydanaaççı, buruy- daax	буруйданааччы, буруй- даах
saniye	söküünde	сөкүүндэ
sanki	kurduk, dılı, ükçü	курдук, дылы, үкчү
sanmak	sanaa-, aax-, suotta-	санаа-, аах-, суоттаа-
sansasyon	sensatsiya	сенсация
sansasyonel	sensatsionnay	сенсационнай
sansör	senzor	цензор
sansür	senzura	цензура
santimetre	santimetr	сантиметр
santral	telefon stantsiyata, kommutator	телефон станцията, коммутатор
sap	1. tutaax 2. umnas	1. тутаах 2. умнас
saplamak	batarı saay-,atarı as-	батары саай-, батары ас-
saplanmak	1.atarı saayılın-, atarı kiir- 2. iñin-, iñnen xaal-	1. батары саайылын-, батары киир- 2. иңин-, иңнэн хаал-
sapmak	1. tuoraa-, ergiy- 2. tey-, tuoraa-	1. туораа-, эргий- 2. тэй-, туораа-

saptamak	1. böğörgöt-, iñinner-, sihar- 2. bul-, bulan tahaar-, bihaar-	1. бөгөргөт-, иңиннэр- сыһыар- 2. бул-, булан таһаар-, быһаар-
sararmak	sahar-; kubary- (ki-hi tuhunan)	саһар-; кубарый- (ки-и туһунан)
saray	dıbaras; cie	дыбарыас; дыиэ
sardalya	sardina	сардина
sarf etmek	oroskuottaa-, xorum-nulaa-, baraa-	ороскуоттаа-, хором-ньулаа-, бараа-
sarfiyat	oroskuot, tuttuu, ba-raahın	ороскуот, туттуу, барааһын
sargı	biinte	биинтэ
sargılamak	berebeeskilee-	бэрэбээскилээ-
sarhoş	itirik	итирик
sarhoşluk	itirii	итирии
sarı	arañas, saharxay	араңас, саһархай
sarılmak	ruus-	куус-
sarımsak	çoçunaax	чочунаах
sarışın	sırdık battaxtaax, blondin	сырдык баттахтаах, блондин
sarkmak	salıbiraa-, ıyan-	салыбыраа-, ыйан-
sarmak	1. suulaa- 2. bere-beeskilee-	1. суулаа- 2. бэрэ-бээскилээ-
sarp	туруору	туруору
sarsılmak	dorguy-, cigihiy-, titirestee-, xamsaa-	доргуй-, дьигиний-, титирэстээ-, хамсаа-
sarsılmaz	xalbaşnaabat, tulxa-dıybat	халбаңнаабат, тулхадыйбат
sarsıntı	1. dorguyuu, cigihiyii	1. доргуйуу, дьигинийи

	2. anñı 3. aymanı, nahaa dolguyuu	2. анньы 3. айманы, наһаа долгуйуу
sarsmak	1. ilgielee-, xamsat- 2. tulxañnat-, aygırat-, satarıt-	1. илгиэлээ-, хамсат- 2. тулхаңнат-, айгырат- сатарыт-
saten	satın	сатыын
sathî	ürdünen oñohullar, kö-tümex	үрдүнэн оңоһулар, кө-түмэх
satıcı	atıñıt	атыһыт
satılmış	atılanar, beyetin atılanar	атыыланар, бэйэтин атыыланар
satılmışlık	beyeni atılanı	бэйэни атыылананы
satır	stroka	строка
satır başı	abzats, kñıl stroka	абзац, кыһыл строка
satış	atın, ergien	атыы, эргизен
satmak	atılaa-, ergin-	атыылаа-, эргин-
satranç	saaxımat	саахымат
savaş	serii	сэрии
savaşmak	seriiles-, oxsus-	сэриилэс-, охсус-
savcı	prokuror	прокурор
savcılık	prokuratura	прокуратура
savmak	üür-, utaar-	үүр-, утаар-
savruk	calağay, calax	дьалағай, дьалах
savsaklamak	tut-, utalık-, tart-, хааy-	тут-, уталыт-, тарт-, хаай-
savunma	oborona, kömüskeehin	оборона, көмүскээһин
savunmak	oboronala-, kömüskee-	обороналаа-, көмүскээ-
sayaç	şçotçik (pribor)	счётчик (прибор)

saydam	ceñkir	дъэңкир
sayfa	sirey, stranitsa	сирэй, страница
saygı	ıtıktabil, keriesteehin	ытыктабыл, кэриэстээнин
saygı deęer	ıtktabillaax	ытыктабыллаах
saygılı	ıtktur, ıtktamtaęay	ытыктыыр, ытыктамтағай
saygın	ıtktabillaax	ытыктабыллаах
saygisız	ıtktaabat, balamat	ытыктаабат, баламат
sayı	1. axsaan, ınhıla 2. nmer 3. oko	1. ахсаан, чыыһыла 2. нмэр 3. очко
sayıklama	lgneyii, tlekedii- yii, tley-balay tıl- lahıı	лгнэйии, тлэкэди- йии, тлэй-балай тыл- лаһыы
sayıklamak	lgney-, tlekedii-, tley- balay tıllas-	лгнэй-, тлэкэдий-, тлэй-балай тыллас-
sayılı	1. axsaannaax 2. sedex, aęıyax axsaannaax, uni- kal'nay	1. ахсааннаах 2. сэдэх, ағыйах ахсааннаах, уни- кальнай
sayım	suottaan tahaarıı, bierepis	суоттаан таһаарыы, биэрэпис
sayın	ıtktabillaax	ытыктабыллаах
saymak	1. suottaa-, aax- 2. ıtktaa-	1. суоттаа-, аах- 2. ытыктаа-
saz	1. saz (muz.) 2. muzi- kal'nay instrument	1. саз (муз.) 2. музы- кальнай инструмент
sazan	sazan, karp	сазан, карп
seans	seans	сеанс
sebat	xalbañnaabat buoluu, kitaanax bihiı	халбаңнаабат буолуу, кытаанах быһыы
sebec	biriiine, sıltax	биричинэ, сылтах

sebepsiz	biriiinete suox	биричинэтэ суох
sebze	oęuruot aha	оғуруот аһа
seik	uolkay, ceñke	чуолкай, дъэңкэ
seim	bıbar	быыбар
sekin	bastıñ, orduk, talıı	бастың, ордук, талыы
seme	talıı	талыы
semek	tal-, bıbardaa-	тал-, быыбардаа-
semen	bıbardaaı	быыбардааччы
sedef	perlamutr	перламутр
sedye	(sanitarnay) nahuıka	(санитарнай) наһыылка
sefahat	sodurdaahın, sodur olox	содурдааһын, содур олох
sefalet	umnahıt oloęo, cadañı buoluu	умнаһыт олого, дьадаңы буолуу
sefer	1. sırıı 2. reys 3. po- xuot, kompaniya (ba- yan.)	1. сырыы 2. рейс 3. по- хуот, кампания (ба- йыан.)
seferberlik	mobilizatsiya (bayıan.)	мобилизация (байыан.)
sefil	1. umnahıt, bıstar ca- dañı 2. siciñ, iik	1. умнаһыт, быстар дьа- даңы 2. сидың, чиччик
sek	suxoy (arıęı); uulam- matax (arıęı)	сухой (арыгы); уулам- матах (арыгы)
sekiz	aęıs	ағыс
sekizinci	axsis	ахсыс
sekmek	istañalaa-, oyuokkalaa-	ыстаңалаа-, ойуоккалаа-
sekreter	sekretar'	секретарь
sekreterlik	sekretariat	секретариат
seksen	aęıs uon	ағыс уон

sekseninci	ağıs uonus	ағыс уонус
sektör	sektor	сектор
sel	1. sel' 2. uu süürüğe	1. сель 2. уу сүүрүгэ
selâm	eğerde, privet	эгэрдэ, привет
selâmlamak	1. eğerdelee- 2. bi-hiree-, öyöö-	1. эгэрдэлээ- 2. би-нирээ-, өйөө-
sembol	simvol	символ
sembolik	simvolıçeskey	символическай
semere	tümük	түмүк
seminer	seminar	семинар
semiz	emis	эмис
sempati	simpatiya, üçügey buo-luu, üçügey sıhıan	симпатия, үчүгэй буо-луу, үчүгэй сыһыан
sempatik	simpatiçınay, üçügey, bert, is kiirbex	симпатичнай, үчүгэй, бэрт, ис киирбэх
semt	kuorat oroyuona	куорат оройуона
sen	en	эн
senaryo	senariy	сценарий
senaryocu	senarist	сценарист
senato	senat	сенат
senatör	senator	сенатор
sendika	profsoyuz, ideleex soyuz	профсоюз, идэлээх союз
sendikacı	profsoyuznay deyatel'	профсоюзнай деятель
sendikalı	profsoyuz çiliene	профсоюз чилиэнэ
sene	sıl	сыл
senelik	sıllaagı	сыллаагы

senet	araspıska	араспыыска
senfoni	simfoniya	симфония
senfonik	simfoniçeskey	симфоническай
sentetik	sintetiçeskey	синтетическэй
sepet	1. korzina, çart ihit 2. mototsikl kolyaskata	1. корзина, чарт иһит 2. мотоцикл коляска
seramik	keramika	керамика
serbest	köñül, köñülleex	көңүл, көңүллээх
serçe	barabıay	барабыай
serçe parmak	ılgin çıkıya	ылгын чыкыйа
sergi	biıstapka	быыстапка
sergilemek	biıstapkalaa-, kördö-rüüğe turuor-	быыстапкалаа-, көрдө-рүүгэ туруор-
seri	seriya (maarka, ista-tıya uo.d.a.)	серия (маарка, ыста-тыя уо.д.а.)
serin	sörüün	сөрүүн
serinlik	sörüün salgın, sörüü-ne, sibieheye	сөрүүн салгын, сөрүү-нэ, сибизьэйэ
sermaye	kapital	капитал
sermek	telgee-, telget-	тэлгээ-, тэлгэт-
serpmek	1. kut-, kuta tıs-, tabıgınat- 2. ıs-, ibiir-	1. кут-, кута тус-, табылгынат- 2. ыс-, ибиир-
sersem	1. aar-maar buolbut, mey-tey buolbut 2. aar-maar, akaarı, mas akaarı	1. аар-маар буолбут, мэй-тэй буолбут 2. аар-маар, акаары, мас акаары
serseri	biracaaga	бырадыаага

sert	kitaanax, böğö, xatan	кытаанах, бөгө, хатан
sertifika	sibidietelistibe, das-tabiriannä	сибидиэтэлистибэ, дас-табырянна
servet	baay, baay-duol	баай, баай-дуол
servi	kiparis	кипарис
servis	1. suluuspa, salaa, otel 2. xaaççıyın, servis 3. serviz, pribor	1. сулууспа, салаа, отдел 2. хааччыыы, сервис 3. сервис, прибор
ses	dorğoon, tıas, kuolas	доргоон, тыас, куолас
seslendirmek	sañalaa-, sañarar oñor- (kiineni)	саңалаа-, саңарар оңор- (киинэни)
seslenmek	1. iñır-, iñıran tox-tot- 2. xardar-, ep-piettee-	1. ыңыр-, ыңыран тох-тот- 2. хардар-, эп-пиеэтээ-
sesli	sañalaax	саңалаах
sessiz	sañata suox, tıaha suox, çuumpu	саңата суох, тыаха суох, чуумпу
sessizlik	çuumpu, uu-çuumpu	чуумпу, уу-чуумпу
set	damba, xaxxa, erkin	дамба, хахха, эркин
sevap	ütüö cıala	үтүө дыяла
sevda	1. taptal, imeñ 2. imeñ-neex bağa, küüske bağarı	1. таптал, имэң 2. имэң-нээх баға, күүскэ бағары
sevdirmek	taptat-, taptalı iñer-	таптат-, тапталы иңэр-
sevgi	taptal, tattarı, ubanı	таптал, таттарыы, убаныы
sevgili	taptallaax, kündü	тапталлаах, күндү
sevimli	üçügey bağayı, is kiir-bex, olus kere	үчүгэй бағайы, ис киир-бэх, олус кэрэ
sevimsiz	üçügeye suox, kihi sö-büleebet, kuhağan	үчүгэйэ суох, киһи сө-бүлээбэт, куһаған

sevinç	üörüü	үөрүү
sevinçli	üörüüleex	үөрүүлээх
sevindirmek	üört-	үөрт-
sevinmek	üör-	үөр-
seviye	tahım	таһым
sevk etmek	1. ıt- 2. kühey-, köğüt-	1. ыыт- 2. күһэй-, көгүт-
sevmek	taptaa-	таптаа-
seyahat	ayan, ayannaahın, ekspe-ditsiya	айан, айаннааһын, экспе-диция
seyir	xaammı, baran ihii	хаамыы, баран иһии
seyrek	1. sedex, ubağas 2. se-dextik, ağıyaxtık	1. сэдэх, убағас 2. сэ-дэхтик, ағыяхтык
seyretmek	1. kör-, ketee- 2. bar-, uhun- (xaraabil tuhu-nan)	1. көр-, кэтээ- 2. бар-, уһун- (хараабыл туһу-нан)
seyyar	köhö silcar, poxodnay	көхө сылдыар, походнай
sezgi	sayağaha, ötö körüm-tüöte; kurdattı taayı	сайағана, өтө көрүм-түөтэ; курдатты таайы
sezmek	serey-, taay-, kurdattı taay-	сэрэй-, таай-, курдат-тыы таай-
sıcak	1. itii, içiges, ku-yaas 2. sılaas	1. итии, ичигэс, ку-йаас 2. сылаас
sıçan	kırıısa, kutuyax	кырыыса, кутуйах
sıçramak	oy-, ıstan-, ıstañalaa-	ой-, ыстан-, ыстаңалаа-
sıfat	xaaçıstıba, bıhıı	хаачыстыба, быһыы
sıfır	nul'	нуль
sığ	çıçaas	чычаас
sıgımak	xaxxa, xorğö, sahar sir	хахха, хорго, саһар сир

siğnmak	sas-, xorğoy-	сас-, хоргой-
siğir	max süöhü	ынах сүөнү
siğircik	skvorets	скворец
siğışmak	bat-, batis-, kiir-	бат-, батыс-, киир-
siğlik	çaar, xargı, çıçaas uu	чаар, харгы, чычаас уу
siğmak	bat-, kiir-	бат-, киир-
sihhat	doruobuya	доруобуя
sihhi	1. sanitarnay, gigiye- niçeskey 2. doruobay, doruobuyağa tuhalaax	1. санитарнай, гигие- нической 2. доруобай, доруобуяға туналаах
sık	1. xoyuu, çaasta, ıga, 2. çaastatik	1. хойуу, чааста, ыга, 2. чаастатык
sıkı	1. kıarağas 2. kıtaa- nax, toñuy	1. кыарагас 2. кытаа- нах, тоңуй
sıkıcı	çuñkuk, ıaraxan	чуңкук, ыарахан
sıkılğan	kıbıstıgas, simittıges	кыбыстыгас, симиттигэс
sıkılmak	1. çuñkuy- 2. kıbıhın-	1. чуңкуй- 2. кыбыһын-
sıkıntı	1. ereydenii, sordo- nuu 2. ıarırğatıı (oloxxo-cahaxxa)	1. эрэйдэнии, сордо- нуу 2. ыарырғатыы (олоххо-дьаһахха)
sıkışmak	1. kıbılın- 2. simse- tüs-, sığaysan bier-	1. кыбылын- 2. симсэ- түс-, сығайсан бизр-
sıkıştırmak	1. ık-, ıga tut-, xam tut- 2. simen killer-, sim-, kıbıt-	1. ык-, ыга тут-, хам тут- 2. симэн киллэр-, сим-, кыбыт-
sıkı yönetim	bayıannay balahıannıa	байыаннай балаһыанһа
sıklaşmak	çaastatıy-	чаастатый-
sıklaştırmak	çaastatıt-, çaasta- gın-, küühürt-	чаастатыт-, чааста- гын-, күүһүрт-

sıkmak	1. ık-, battaa- 2. ereydee-, battaa-	1. ык-, баттаа- 2. эрэйдээ-, баттаа-
sınaî	promışlennay	промышленнай
sınamak	1. xoloon kör-, bere- bierkelee- 2. ekzamen- naa-	1. холоон көр-, бэрэ- бизркэлээ- 2. экзамен- наа-
sınav	xoloon körüü, ekzamen	холоон көрүү, экзамен
sınıf	1. kılaas 2. kılaas, kurs 3. razryad, kate- goriya	1. кылаас 2. кылаас, курс 3. разряд, кате- гория
sınıflandırma	klassifikatsiyalaahın, naardaahın	классификациялааһын, наардааһын
sınır	kıranıssa	кыранысса
sınırlamak	xaaççaxtaa-, limittee-	хааччахтаа-, лимиттээ-
sınırlı	kemneex, kemneex- kee- meydeex	кэмнээх, кэмнээх-кээ- мэйдээх
sınırsız	muñura billibet, uhuga billibet	муңура биллибэт, уһуга биллибэт
sır I	1. ceñkir laax 2. glazur'	1. дьэңкир лаах 2. глазурь
sır II	kisteleñ, sekiriet	кистэлэң, сэкириэт
sıra	1. ereet, kekke, şe- renga 2. birieme, tü- gen, 3. uoçarat 4. ıs- kamiayka, paarta	1. эрээт, кэккэ, ше- ренга 2. бириэмэ, тү- гэн 3. уочарат 4. ыс- камыайка, паарта
sıra dağ	sis xaya (geogr.)	сис хайа (геогр.)
sıralamak	1. kekkelet- 2. aax-, aattatalaa-	1. кэккэлэт- 2. аах-, ааттаталаа-
sırık	urağas, çies mas	урағас, чизс мас
sırlı	1. ceñkir laaxtammit 2. glazurdammit	1. дьэңкир лаахтаммит 2. глазурдаммит

Sırp	serb	серб
sırt	köğüs	көгүс
sıska	ırgan, cüdex	ырыган, дьүдэх
sıtma	titiriir, kumaxı, malyariya	титириир, кумахы, малярия
sıtmalı	1. titiirdyeebit, malyariyanan ıalcıbit kihi 2. titiriir ıarınlaax, malyariyalaax (sir)	1. титирирдээбит, маляриянан ыалдыбыт кини 2. титириир ыарылаах, маляриялаах (сир)
sıva	sıbox, ştukaturka	сыбах, штукатурка
sıvacı	ştukatur, sıbaaççı	штукатур, сыбааччы
sıvamak	1. ştukaturkalaax- 2. sıbaa-	1. штукатуркалаа- 2. сыбаа-
sıvı	ubağas	убағас
sıyırmak	xaya tart-, cukku tart-, cukkurut-	хайа тарт-, дьукку тарт-, дьуккурут-
sıyrık	cukkuruyuu, baas	дьуккуруйуу, баас
sızı	nüölüyen ıalcıı, caralıyan ıalcıı	нүөлүйэн ыалдыы, дьаралыйан ыалдыы
sızlamak	nüölüy-	нүөлүй-
sızmak	bıhılaan tağıs-, alın-	быынылаан тағыс-, алын-
sibernetik	kibernetika	кибернетика
sidik	iik	иик
sigara	sigareta	сигарета
sigorta	1. straxovkalaahın 2. predoxranitel' (el.)	1. страховкалааһын 2. предохранитель (ел.)
sigortacı	straxovşik	страховщик

siklon	tsiklon	циклон
silâh	serii sebe	сэрии сэбэ
silâhlandırma	sebilee-, serii sebi- lee-	сэбилээ-, сэрии сэби- лээ-
silâhlanmak	sebilen-, serii sebi- len-	сэбилэн-, сэрии сэби- лэн-
silâhlı	sebilemmit	сэбилэммит
silâhsız	sebilemmitex, serii sebe suox	сэбилэммэтэх, сэрии сэбэ суох
silecek	baanńık sottoro	баанньык сотторо
silgi	rezinka, lastik	резинка, ластик
silik	1. sotullubut 2. bo- loorxoy, kubarxay, çuolkaya suox	1. сотуллубут 2. бо- лоорхой, кубархай, чуолкайа суох
silindir	tsilindr (tex.)	цилиндр (тех.)
silkelemek	saxsiy-, tebee-	сахсый-, тэбээ-
silkme	anńıı (sport.)	анньыы (спорт.)
silmek	sot-	сот-
silo	elevator	элеватор
simge	simvol, belie	символ, бэлиэ
simit	1. bublik 2. baraańka	1. бублик 2. барааңка
sincap	tiiń	тииң
sindirim	as buharıta, ahı bu- harıı	ас бунарыыта, аһы бу- нарыы
sinek	saxsirğa	сахсырға
sinema	kiine, kinematografiya	киинэ, кинематография
sinir	nierbe	ниэрбэ
sinirlendirmek	nierbineyde-, kıya- xaa-, kııhırt-	ниэрбинэйдэт-, кыйа- хаа-, кыйырт-

sinirlenmek	nierbineydee-, kıyaxan-	ниэрбинэйдээ-, кыйахан-
sinirli	nierbiney	ниэрбинэй
sinmek	1. kisten-, sas-, ki- riy- 2. iñ-	1. кистэн-, сас-, ки- рий- 2. иң -
sinsi	uodahınnaax, oğuruk- taax, kölcün	удаһыннаах, огурук- таах, көлдүн
sinyal	signal	сигнал
sipariş	sakaas, ülex	сакаас, үлэх
siper	1. kuondar 2. okuopa, tranşeya	1. куондар 2. окуопа, траншея
sirk	sirk	цирк
sirke	uksus	уксус
sirkelik	uksus ihite	уксус иһитэ
sis	tuman	туман
sisli	tumannaax	туманнаах
sistem	sistema, tihik	система, тиһик
sistemli	sistemalaax, sistema- tiçeskay	системалаах, система- тической
sistemsiz	sistemata suox	системата суох
sitayış	söbüleehin, bihiree- hin, xayğaahın	сөбүлээнин, биһирээ- нин, хайғааһын
sitem	seme, semeleehin	сэмэ, сэмэлээнин
sivil	1. grajdanskay 2. ştatskay	1. гражданской 2. штатской
sivri	uhuktaax, sıtı	уһуктаах, сытыы
sivrilmek	1. sıtılan- 2. çorboy-, inniki tağıs-, orduk bilin-	1. сытыылан- 2. чорбой-, инники тағыс-, ордук билин-

sivri sinek	birdax, kumaar	бырдах, кумаар
siyah	xara	хара
siyaset	politika	политика
siyasî	politiçeskay	политической
siyatik	işias (med.)	ишиас (мед.)
siz	ehigi, en	эһиги, эн
skor	axsaan, sçöt (sport.)	ахсаан, счёт (спорт.)
slalom	slalom	слалом
slogan	lozung, iñırı	лозунг, ыңырыы
Slâv	slavyan	славян
Slovak	slovak	словак
soba	ohox	оһох
soda	1. tañas suuyar suoda 2. suoda uuta	1. таңас сууяр суода 2. суода уута
sofa	1. aan xos, kiirer xos 2. sofa	1. аан хос, киірэр хос 2. софа
sofra	ostuol	остуол
soğan	luuk	луук
soğanlı	luuktaax	лууктаах
soğuk	timni	тымныы
soğumak	soy-, timniy-,	сой-, тымный-
soğutmak	soyut-, timnit-	сойут-, тымныт-
sokak	uulussa, pereulok	уулусса, переулок
sokmak	1. uk- 2. as-, saay- 3. ıtır- (üön, erien üön uo.d.a.)	1. ук- 2. ас-, саай- 3. ытыр- (үөн, эриэн үөн уо.д.а.)
sol	hañas	хаңас

solak	cegin	дьэгин
solmak	1. kubariy-, öñün süter- 2. xatan xaal-, xagdariy-	1. кубарый-, өңүн сүтер- 2. хатан хаал-, хагдарый-
solo	solo (muz.)	соло (муз.)
soluk	tınnı	тыныны
solumak	ıaraxannık tınn-, tumnahın-, boppor-	ыараханлык тыын-, тумнаһын-, боппор-
solunmak	tınn-	тыын
solunum	tınnı	тыныны
som balığı	losos'	лосось
somurtkan	sabıstıgas, kurus, nüher	сабыстыгас, курус, нүһер
somurtmak	sabıhın-, uorastıy-, türdehin-	сабыһын-, уорастый-, түрдэһин-
somut	çopçu, konkretnay	чопчу, конкретнай
son	1. bütėhik, tihex 2. bütüü	1. бүтэһик, тиһэх 2. бүтүү
sonat	sonata (muz.)	соната (муз.)
son bahar	kühün	күһүн
sondaj	1. siri üütteehein, buurdaahın 2. zondaj (med.)	1. сири үүттээһин, буурдааһын 2. зондаж (мед.)
sondajcı	buril'şik, buurdaaçcı	бурильщик, буурдааччы
sonra	1. kelin, xoyut 2. ...buolan baran 3. ... kennitten	1. кэлин, хойут 2. ... буолан баран 3. ... кэнниттэн
sonuç	tümük	түмүк
sonuçlamak	tümüktee-	түмүктээ-
sonuçsuz	kümüge suox	түмүгэ суох

sopa	baalkı, mas	баалкы, мас
soprano	soprano (muz.)	сопрано (муз.)
sorgu	doppuruos	доппуруос
sormak	ıyt-	ыйыт-
soru	ıytıı, boppuruos	ыйыты, боппуруос
sorum	eppietines	эппиэтинэс
sorumlu	eppiettiir	эппиэттиир
sorumsuz	eppietinehe suox	эппиэтинэһэ суох
sorun	boppuruos, problema	боппуруос, проблема
soruşturma	siliestiyelechin (yur.)	силиэстийэлээһин (юр.)
sis	sosiska	сосиска
sosyal	sotsial'nay, obşest- vennay	социальной, общест- венной
sosyalist	1. sotsialistiçeskay 2. sotsialist	1. социалистической 2. социалист
sosyalizm	sotsializm	социализм
sosyoloji	sotsiologiya	социология
sosyolojik	sotsiologiçeskay	социологической
soy	biis uuha, uus	биис ууһа, уус
soya	soya (biol.)	соя (биол.)
soy adı	araspaanña	араспаанһа
soygun	talaahın, xalaahın	талааһын, халааһын
soyguncu	talabırcıt, xalabır- cıt	талабырдыт, халабыр- дыт
soymak	1. ıraastaa- 2. sı- gınnıaxtaa- 3. talaa	1. ыраастаа- 2. сы- гыннахтаа- 3. талаа-
soysuzlaşmak	tönnön töröö-, keğın-, bıhın-	төннөн төрөө-, кэгин-, быһын-

soyunmak	şınnıaxtan-	сыгыннахтан-
soyut-	abstraktnay	абстрактнай
söğüş	busput soybut et	буспут сойбут эт
söğüt	üöt	үөт
sökmek	1. biha tart-, tuur- 2. is-, kötür-, a:artaa- 3. rasşifrovkalaa-	1. быһа тарт-, туур- 2. ыс-, көтүр-, араартаа- 3. расшифровкалаа-
sömestr	semestr	семестр
sömürge	koloniya	колония
sömürgeci	1. kolonial'nay 2. kolonizator	1. көлониальный 2. колонизатор
sömürgecilik	kolonializm	колониализм
sömürmek	1. kölöhünnee-, battaa- 2. beyeñ şılgar tuhan-	1. көлөһүннээ-, баттаа- 2. бэйең сыалгар туһан-
sömürü	kölöhünneehin, battal	көлөһүннээһин, баттал
sömürücü	1. kölöhünnüür, bat- tır 2. kölöhünneeççi	1. көлөһүннүүр, бат- тыыр 2. көлөһүннээччи
söndürmek	umulun-, söñ-	умулун-, сөң-
söndürücü	uot umuruorar, ogne- tuşitel'	уот умуруорар, огне- тушитель
sönmek	umulun-	умулун-
sönük	ölböörköy, болоорхой	өлбөөркөй, болоорхой
sövmek	möx-, üöx, üögüs-	мөх-, үөх-, үөгүс-
söylemek	et-, sañar-	эт-, саңар-
söylenti	surax, surax-sacık	сурах, сурах-садьык
söz	til	тыл
sözleşme	söbülehii, kontrakt, konventsıya	сөбүлэһии, контракт, конвенция

sözleşmek	söbüles-	сөбүлэс-
sözlü	tilınan	тылынан
sözlük	tilcit	тылдьыт
spiker	diktor	диктор
spor	sport	спорт
sporcu	sportsmen	спортсмен
stad, stadyum	stadion	стадион
staj	stajirovka, praktika	стажировка, практика
stand	bıstapka stendete	быыстапка стендэтэ
standart	1. standart 2. stan- darnay	1. стандарт 2. стан- дартнай
stil	stil'	стиль
stilize	stilizovannay	стилизованнай
stok	1. sappaaş, ıskılaat 2. defekteex	1. саппаас, ысқылаат 2. дефектээх
strateji	strategiya	стратегия
stratejik	strategiçeskay	стратегическай
stüdyo	studiya	студия
su	1. uu 2. sok 3. bul- kaaha suox et mine, bul'yon	1. уу 2. сок 3. бул- кааһа суох эт минэ, бульон
sual	ıyıtı, boppuruos	ыйытыы, боппуруос
subay	ofitser	офицер
subaylık	ofitser zvaniyeta	офицер званиета
sucuk	sudjuk (xalbahıı körüñe)	суджук (халбаһыы көрүңэ)
suç	buruy, buruydanıı, buruyu oñoruu	буруй, буруйданыы, буруйу оңоруу
suçlamak	buruydaa-	буруйдаа-

suçlu	1. buruydaax 2. pres-tupnik	1. буруйдаах 2. прес-тупник
suçsuz	buruya suox	буруйа суох
su geçirmez	uunu killerbet, uu öppöt	ууну киллэрбэт, уу өппөт
suiistimal	beye tuhugar tuhanı, nahaa tuhanı	бэйэ туһугар туһаныы, наһаа туһаныы
suikast	ölörörgö sorunu, ölörörgö xolonuu	өлөрөргө сорунуу, өлөрөргө холонуу
suiniyet	öhüönneex xos sanaa	өһүөннээх хос санаа
sulama	nüölsütüü	нүөлсүтүү
sulamak	1. nüölsüt-, kut- 2. uulat- (süöhünü)	1. нүөлсүт-, кут- 2. уулат- (сүөһүнү)
sulandırmak	uulaa-, ubat-	уулаа-, убат-
sulh	eye	эйэ
sulhen	eyenen, illeextik	эйнэн, иллээхтик
sulhperver	eyeleex, eyeni taptır	эйэлээх, эйэни таптыыр
sultan	sultan	султан
sulu	1. sümehinneex, sümeleex 2. uulaax, ubağas	1. сүмэһиннээх, сүмэлээх 2. уулаах, убағас
sulu boya	akvarel' (kiraaska, oyuu)	акварель (кырааска, ойуу)
sunî	iskusstvennay	искусственной
sunmak	tuttar-, bier-	туттар-, биэр-
surat	sirey	сирэй
suret	1. obraz, cühün, nıma 2. kopiya	1. образ, дьүһүн, ньыма 2. копия
susamak	1. utat- 2. olus bağar-	1. утат- 2. олус бағар-
suskun	sañata suox, ağıyah sañalaax, kepsetinñeñe suox	саңата суох, ағыях саңалаах, кэпсэтинньэ- һэ суох

susmak	1. sañarima, çuumpur- 2. toxtoo-, ax bar-	1. саңарыма, чуумпур- 2. тохтоо-, ах бар-
susturmak	sañardıma, sañata suox ıt-	саңардыма, саңата суох ыт-
susuz	uuta suox, kuraayı	уута суох, кураайы
susuzluk	1. uuta suox buoluu 2. utatı	1. уута суох буолуу 2. утатыы
su topu	uu polota	уу полота
sutyen	büstgal'ter, lifçik	бюстгальтер, лифчик
suvare	kieheeñi seans, kie- heeñi spektakl'	киэһэңи сеанс, киэ- һэңи спектакль
suyılanı	uj (zool.)	уж (зоол.)
su yosunları	uu üüneeyilere, sala- xay	уу үүнээйилэрэ, сала- хай
sükûnet	1. çuumpu, çuumpuruu 2. uoskuyuu	1. чуумпу, чуумпуруу 2. уоскуйуу
sükût	sañata suox buoluu, çuumpuruu	саңатасуох буолуу, чуумпуруу
sülük	ımax tıla (üön)	ынах тыла (үөн)
süngü	ıstık	ыстыык
süngülemek	ıstıgınan as-	ыстыыгынан ас-
sünnet	bıhıı, sarbıyn (mus.)	быһыы, сарбыйыы (мус.)
sünnî	sunnit (mus.)	суннит (мус.)
süpersonik	tıahı kuotar	тыаһы куотар
süpürge	sippiir, miinnik	сиппиир, миинник
süpürmek	sippiy-, xarbaa-	сиппий-, харбаа-
sürahi	grafın	графин
sürat	türgene	түргэнэ

süratli	türgen	түргэн
sürdürmek	salḡaa-	салгаа-
süre	bolcox, birieme	болдох, бириэмэ
süreç	protsess	процесс
süreḡen	xroniçeskay, aaspat	хронической, ааспат
sürekli	1. uhun kemneex 2. bas-tayaannay	1. уһун кэмнээх 2. бас-тайааннай
süreksiz	kılḡas kemneex, kılḡas	кылгас кэмнээх, кылгас
sürgün	1. sıılka, köş 2. sııl-kaḡa kelbit kihi	1. сыылка, көс 2. сыыл-каға кэлбит киһи
sürmek	1. salḡan- 2. xorut-tier- 3. üür- 4. ıt- 5. taarıy-	1. салған- 2. хорут-, тиэр- 3. үүр- 4. ыт- 5. таарый-
sürmenaj	nahaa küürüü, nahaa tıḡaahın, nahaa sılayın	наһаа күүрүү, наһаа тыңааһын, наһаа сылайыы
sürpriz	küütüllübetex belex, sürpriz	күүтүллүбэтэх бэлэх, сюрприз
sürtüşme	ataannahı	атааннаһыы
sürü	1. üör süöhü 2. con, köy con	1. үөр сүөһү 2. дьон, көй дьон
sürüklemek	1. sos- 2. tart-, kı-tinnar-, söröö-	1. сос- 2. тарт-, кы-тыннар-, сөрөө-
sürüklenmek	sohulun-	соһулун-
sürüm	atıḡa batarı	атыыга батарыы
sürümlü	atıḡa barar, barımtıa	атыыга барар, барымтыа
sürüngenler	sıılaaççılar (zool.)	сыылааччылар (зоол.)
sürünmek	1. sııl- 2. sotun-(kreminen uo.d.a.)	1. сыыл- 2. сотун-(креминэн уо.д.а.)
süs	kiergel	киэргэл

süslemek	kierget-	киэргэт-
süt	üüt	үүт
sütlü	üütteex	үүттээх
sütun	kolonna	колонна
süvari	1. kapitan (xaraabılḡa) 2. kavaleriya	1. капитан (хараабылга) кавалерия
süzgeç	fil'tr	фильтр
süzmek	siidelee-, süüyen kut-süürt-	сиидэлээ-, сүүйэн кут-, сүүрт-

Ş

şafak	saharğa	саһарға
şah	şax	шах
şahane	ütüöken, ütüökenneex, olus kere, berteexey	ҮТҮӨКЭН, ҮТҮӨКЭННЭЭХ, олус кэрэ, бэртээхэй
şahıs	liçnost'	личность
şahin	moxsoğol	мохсоғол
şahit	tuohu, kerehit	туоһу, кэрэһит
şair	poet, xohoonñut	поэт, хоһоонһут
şairane	poetiçnay, poetiçeskay	поэтиçнай, поэтиçескай
şaka	külüü-elek, elek	күлүү-элэк, элэк
şakak	çançık	чанчык
şal	saal, saal bilaat	саал, саал былат
şalgam	erieppe	эриэппэ
şalvar	şarovar	шаровар
şampanya	şampanskay	шампанская
şampiyon	çempion	чемпион
şampiyonluk	çempionat	чемпионат
şampuan	şampun'	шампунь
şan	alban aat	албан аат
şans	col, tosxol, şans	дьол, тосхол, шанс
şanslı	tabıllımtıa, sorgulaax	табыллымтыа, соргулаах
şantaj	şantaj, kuttaahın	шантаж, куттааһын
şapka	seleeppe, bergehe	сэлээппэ, бэргэһэ
şarap	arığı	арыгы
şark	ilin, iliññi	илин, илиңни
şarkı	ıria	ырыа

şarkı söylemek	illaa-	ыллаа-
şarkıcı	ıriaht	ырыаһыт
şarkiyatçı	vostokoved, iliññi doyduları üöreteeççi	востоковед, илиңни дойдулары үөрэтээччи
şarklı	iliññi doydu oloxtogo	илиңни дойду олохтоого
şart	usuluobuya	усулуобуйа
şaşalamak	ömütün-, sohuyan haal-, uoluy-	өмүтүн-, соһуйан хаал-, уолуй-
şaşı	kılar	кылар
şaşılık	kılar buoluu	кылар буолуу
şaşırmak	1. uoluy-, ömütün-, ıksaan haal-, mun-ten- 2. bukkulun-	1. уолуй-, өмүтүн-, ыксаан хаал-, мун-тэн- 2. буккулун-
şaşırtmak	butuy-, bulkuy-	бутуй-, булкуй-
şaşkın	uoluybut, ömüttübüt	уолуйбут, өмүттүбүт
şaşkınlık	uoluyuu, ömüttüü, buk- kulluu	уолуйуу, өмүттүү, бук- куллуу
şaşmak	ciktirgee-, söx-	дьиктиргээ-, сөх-
şebeke	1. sitim 2. baanda, saayka	1. ситим 2. баанда, саайка
şef	naçal'nik, şef, bahılık	начальник, шеф, баһылык
şefkat	taptaahın, narın buoluu	таптааһын, нарын буолуу
şefkatli	alamağay, narın, eyeğes	аламағай, нарын, эйэгэс
şeftali	persik	персик
şehir	kuorat	куорат
şehirli	kuorat oloxtogo	куорат олохтоого
şeker	saaxar	саахар
şekerli	saaxardaax, minñiges	саахардаах, минньигэс

şekil	forma; sxema, oyuu	форма, схема, ойуу
şelâle	kürülgen	күрүлгэн
şema	sxema	схема
şemsiye	zontik	зонтик
şen	kördöör, behieley	көрдөөх, бэһиэлэй
şenlenmek	üör-köt-, kül-oonnoo-, sergexsiy-, könnüör-	үөр-көт-, күл-оонньоо-, сэргэхсий-, көннүөр-
şenlik	küüley, küüleydeehin, üörüü-kötüü, kör-nar	күүлэй, күүлэйдээһин, үөрүү-көтүү, көр-нар
şerbet	şerbet (utax)	щербет (утах)
şeref	çies, boçuot	чизс, бочуот
şerefli	boçuottaax	бочуоттаах
şerit	balaha, liente	балаһа, лиэнтэ
şey	seekey, ustuuka, pred- met	сээкэй, устуука, пред- мет
şeytan	abaahı	абааһы
şık I	talı, talan ılı	талыы, талан ылыы
şık II	siederey, olus maanı, olus bert, olus üçügey	сиздэрэй, олус мааны, олус бэрт, олус үчүгэй
şiddet	1. küüs 2. kıtaanax buoluu, xağıs bıhıı	1. күүс 2. кытаанак буолуу, хағыс быһыы
şiddetli	1. küüsteex 2. kıtaanax, xağıs	1. күүстээх 2. кытаанак хағыс
şifalı	emteex	эмтээх
şifre	şifr, kod	шифр, код
şifrelemek	şifrdée-	шифрдээ-
şifreli	şifrdemmit	шифрдэммит
şiiir	1. xohoon 2. poeziya	1. хоһоон, 2. поэзия

şikâyet	ünüsü	үңсүү
şilep	tahağas tieyer xaraabıl	таһағас тизэйр хараабыл
şimdi	biligin	билигин
şimdiki	bilinñi	билиңни
şimdilik	bilinñite	билиңнитэ
şimşek	çağılğan	чағылған
şirin	taptallaax, üçügeykeen, berteexey, is kiirbex	тапталлаах, үчүгэйкээн, бэртээхэй, ис киирбэх
şirket	kompaniya, obşestvo	компания, общество
şiş	ütehe timir, ütehe	үтэһэ тимир, үтэһэ
şişe	bitılka, flakon	бытыылка, флакон
şişkin	ispit, ihen taxsıbit, üllübüt	испит, иһэн тахсыбыт, үллүбүт
şişman	suon, toluu	суон, толуу
şişmanlık	sonoohun, suon buoluu, toluu buoluu	сонооһун, суон буолуу, толуу буолуу
şişmek	is-, ihen tağıs-	ис-, иһэн тағыс-
şive	aktsent, sañarıı	акцент, саңарыы
şoför	suoppar	суоппар
şok	şok	шок
şort	şorta	шорта
şöhret	aatırıı, alban aatırıı	аатырыы, албан аатырыы
şölen	banket, iñırıılaax ahılık	банкет, ыңырыылаах аһылык
şöyle	mannık, bu kurduk	манлык, бу курдук
şu	iti	ити
şubat	olunñu	олунньу

şube	sala, filial	салаа, филиал
şûra	sebiet	сэбиэт
şurup	1. sirop 2. mikstura	1. сироп 2. микстура
şükran	maxtanı	махтаныы
şüphe	saarbağalaahın, uorba-laahın	саарбағалааһын, уорба-лааһын
şüphelenmek	uorbalaa-	уорбалаа-
şüpheli	1. saarbax 2. serex-teex	1. саарбах 2. сэрэх-тээх

T

taahhüt	ebeheetelistibe	эбэһээтэлистибэ
taarruz	1. saba tühüü 2. kimen kiirii (bayıan.)	1. саба түһүү 2. кимэн киirii (байыан.)
taassup	fanatizm	фанатизм
tabak	terielke; bülüühe, bülüde	тэриэлкэ; бүлүүһэ, бүлүүдэ
tabaka	araña	араңа
tabakalaşma	arañalarga araxsıı (polit.)	араңаларга арахсыы (полит.)
taban	tilex, ulluñax	тилэх, уллуңах
tabanca	bestiliet, revol'ver	бэстилиет, револьвер
tabelâ	viveska, kördörüü su-ruk	вывеска, көрдөрүү су-рук
tabiat	1. ayılğa 2. natura, karakter	1. айылға 2. натура, характер
tabii	1. estestvennay, natu-ral'nay 2. billen tu-rar, öydönör	1. естественной, нату-ральной 2. биллэн ту-рар, өйдөнөр
tâbiyet	1. tutuluktaax buoluu 2. grajdanstvo, pod-danstvo	1. тутулуктаах буолуу 2. гражданство, под-данство
tâbiyetsiz	grajdanstvota suox kihi	гражданствота суох киһи
tabip	vrač	врач
tabir	etii, sanaanı etii	этии, санааны этии
tabla	1. lotuok 2. kül ihite	1. лотуок 2. күл иһитэ
tablo	1. xartına 2. tablitsa 3. pul't	1. хартыына 2. таблица 3. пулт
tabur	batal'yon	батальон

tabut	xoruoq	хоруюп
Tacik	tadjik	таджик
taç	xoruona, mennies	хоруона, мэнньиз
tafsilât	çimpik, impik-çimpik	чымпык, ымпык-чымпык
tafsilâth	sihilii, sihilii kör-dörör	сигилии, сигилии көр-дөрөр
tahakküm	küönteehin, sabardaa-hin	күөнтээһин, сабардаа-һын
tahammül	tuluyuu	тулуйуу
tahdit	xaaççaxtaahin	хааччахтааһын
tahul	tuoraxtaax burduktar	туорахтаах бурдуктар
tahkikat	siliestiyeleehin (yur.)	силиэстийэлээһин (юр.)
tahlil	analiz, ırtıı, çin-çiyii	анализ, ырытыы, чин-чийи
tahliye	1. bosxoloohun, evakuatsiya 2. süökeehin	1. босхолооһун, эвакуация 2. сүөкээһин
tahmin	taayıı, sereyii, bil-geleehin	таайыы, сэрэيي, бил-гэлээһин
tahribat	alcammit, urusxallammit	алдьаммыт, урусхалламмыт
tahrif	tokurutuu, butuyuu	токурутуу, бутуйуу
tahsil	üörexteehin, üöretii	үөрэхтээһин, үөрэтии
tahsisat	assignovaniye	ассигнование
taht	tron	трон
tahta	1. duoska 2. mastan oñohullubut, mas	1. дуоска 2. мастан оңоһуллубут, мас
tahvil	obligatsiya	облигация
tak	arka	арка

takat	küüs, kıax (motuor uo. d.a.)	күүс, кых (мотуор уо. д.а.)
takdim etmek	1. tuttar-, bier- 2. bilihinner-	1. туттар-, биэр- 2. билиһиннэр-
takım	1. bölöx 2. komanda (sport.) 3. vzvod (bayıan.) 4. nabor, komplekt	1. бөлөх 2. команда (спорт.) 3. взвод (байыан.) 4. набор, комплект
takınmak	tañın-	таңын-
takip etmek	batis-	батыс-
taklit	bassıbay	бассыыбай
takmak	1. ıyaa-, iil- 2. ket-(açıkını uo.d.a.)	1. ыйаа-, иил- 2. кэт-(ачыкыны уо. д.а.)
takriben	biha xoloon	быһа холоон
taksi	taksi	такси
taksimetre	şçötçik, taksometr	счётчик, таксометр
taksit	uhatıı, uhatan bierii	уһатыы, уһатан биэрии
taktik	1. taktika 2. taktiçeskay	1. тактика 2. тактической
takvim	xalandaar	халандаар
takviye	böğörgötüü, küühürdüü	бөгөрөгөтүү, күүһүрдүү
talebe	üöreneeççi, student	үөрэнээччи, студент
talep	1. irdebil 2. naadıyıı (kom.)	1. ирдэбил 2. наадыыы (ком.)
talih	col	дьол
talihli	colloox, sorgulaax	дьоллоох, соргулаах
talim	1. üöretii, belemnec-hin 2. trenirovka	1. үөрэтии, бэлэмнээһин 2. тренировка
talimat	instruktsiya, direktiva	инструкция, директива

tam	1. бүтүн, толору 2. орубуна	1. бүтүн, толору 2. орубуна
tamam	bütün, toloru	бүтүн, толору
tamamlamak	1. tolor-, toloron bier- 2. бүтер-	1. толор-, толорон биэр- 2. бүтэр-
tamir	örömüön	өрөмүөн
tampon	1. tampon (med.) 2. bufer, bamper	1. тампон (мед.) 2. буфер, бампер
tamtakır	kuraanax, kubus-kuraanax	кураанах, кубус-кураанах
tane	1. tuorax 2. ustuuka	1. туорах 2. устуука
tanıdık	biler, biller	билэр, биллэр
tanık	tuohu, kerehit	туоһу, кэрэһит
tanıklık	tuohu buoluu	туоһу буолуу
tanımak	bil-, bilin-	бил-, билин-
tanımlamak	bihaaran bier-	быһааран биэр-
tanınmak	bilin-, aatır-, sura-ğır-	билин-, аатыр-, сура-ғыр-
tanınmış	billiileex, aatırbit	биллиилээх, аатырбыт
tanışmak	bilsis-	билсис-
tanıştırmak	bilihinner-	билиһиннэр-
tanıtmak	bilihinner-	билиһиннэр-
tank	1. tank 2. rezervuar, sisterna	1. танк 2. резервуар, цистерна
tankçı	tankist	танкист
tanker	1. tanker 2. benzovoz	1. танкер 2. бензовоз
Tanrı	tañara	таңара
tanrıça	saxtar tañara	дъахтар таңара

tansiyon	xaan battaahına	хаан баттааһына
tapınak	xram	храм
tapınma	sügürüyüü, kul't	сүгүрүйүү, культ
taraf	örüt	өрүт
tarafli	...dieki buolaacçı	... диэки буолааччы
tarafsız	1. neytral'nay 2. kim da dieki buolbat	1. нейтральной 2. ким да диэки буолбат
tarafsızlık	neytralitet	нейтралитет
tarak	taraax	тараах
taramak	taraa-	тараа
tarçın	toritsa	корица
tarım	sir oñoruuta, tia xa haayıstıbata	сир оңоруута, тыа ха-наайыстыбата
tarife	1. tarif 2. suol-iis raspisanıyeta	1. тариф 2. суол-иис расписаниета
tarih	1. istoriya 2. data, kün-cıl	1. история 2. дата, күн-дьыл
tarihçi	istorik	историк
tarihî	istoričeskay	исторической
tarla	xonuu, baahına	хонуу, бааһына
tarla kuşu	küöregey	күөрэгэй
tartı	ıyaahın	ыйааһын
tartışma	kepsetii, cüüllehii, preniya	кэпсэтии, дьүүлэһии, прения
tartışmak	cüülles-	дьүүллэс
tartmak	ıyaa-	ыйаа-
tarz	1. nıma 2. stil'	1. ньыма 2. стиль
tas	miiske	миискэ

tasa	ahıı, muñ, erey	аһыы, муң, эрэй
tasalanmak	kurutuy-, ahıy-, sa-nağa tüs-	курутуй-, аһый-, санааға түс-
tasarı	birayıak, barıl	бырайыак, барыл
tasarlamak	sanaa-, bilaannaa-	санаа-, былааннаа-
tasarruf	ekonomiya	экономия
tasdik	bigergetii, ratifi-katsiya	бигэргэтии, ратификация
tasfiye	ıraastaahın	ыраастааһын
taslak	nabrosok, torum, çernovik	набросок, торум, черновик
taslamak	köhün-, beyeğin kördör-	көһүн-, бэйэгин көрдөр-
tasvip	bihirechin, söbülee-hin, xayğaahın	биһирээһин, сөбүлээһин, хайғааһын
taş	1. taas 2. şaşka, fi-gura (şaxm.)	1. таас 2. шашка, фигура (шахм.)
taşıma	tieyii, uguu, xaalaahın	тиэйии, угуу, хаалааһын
taşımak	tas-, tiey-	тас-, тиэй-
taşınmak	1. tahılın-, tieyin- 2. kös-	1. таһылын-, тиэийн- 2. көс-
taşıt	transport, massına	транспорт, массыына
taşıtlar	avtotransport	автотранспорт
taşkın	1. xalaan, xalaannaa-hın 2. xalaannaabit	1. халаан, халааннааһын 2. халааннаабыт
taşlamak	taahinan tamnaa-	тааһынан тамнаа-
taşlı	taastaax	таастаах
taşmak	tahıy-, xalaannaa-	таһый-, халааннаа-
taşra	provintsiya, kıtı sir	провинция, кытыы сир

tat	amtan	амтан
Tatar	tatar	татар
Tatarca	tatar tıla	татар тыла
tatıl	kanikul, sınñalañ	канкул, сынньалаң
tatlı	1. minñiges 2. minñi- ges ahılık, desert	1. минньигэс 2. минньи- гэс аһылык, десерт
tatmak	1. amsay- 2. boruoba- laa-, turgutan kör-	1. амсай- 2. боруоба- лаа-, тургутан көр-
tatsız	1. minñigehe suox 2. üçügeye suox	1. минньигэһэ суох 2. үчүгэйэ суох
tava	1. xobordoox 2. ihaa- rılammıt	1. хобордоох 2. ыһаа- рыламмыт
tavan	cie ürde	дьиэ үрдэ
tavır	körüñ, bıñı	көрүң, быһыы
tavız	bierii, turan bierii	биэрии, туран биэрии
tavsiye	sübe, rekomendatsiya	сүбэ, рекомендация
tavşan	kuobax	куобах
tavuk	kuurussa	куурусса
tavus	pavlin	павлин
tayfa	1. xaraabil komandata 2. moturuos	1. хараабыл командата 2. мотуруос
tayyör	caxtar köstüüme	дыахтар көстүүмэ
taze	sibiehey	сибиэһэй
tazelik	sibieheye, sibiehey buoluuta	сибиэһэйэ, сибиэһэй буолуута
tazminat	kompensatsiya, toluur	компенсация, толуур
tazyik	battaahın	баттааһын
teati	atastahı	атастанаы

tebessüm	miçeer	мичээр
tebeşir	miel	миэл
tebliğ	ihitinnerii	иһитиннэрии
tebrik	eğerdeleehin	эгэрдэлээһин
tecavüz	saba tühüü, agressiya	саба түһүү, агрессия
tecrit	izolyatsiya, araarı, tusta araarı	изоляция, араары, туста араары
tecrübe	1. opıt 2. berebierke-leehin	1. опыт 2. бэрэбиэркэлээһин
tecrübesizlik	opıta suox buoluu	опыта суох буолуу
tedavi	emteehin	эмтээһин
tedbir	miere	миэрэ
tefeci	rostovşik, birihian-naaççı	ростовщик, бырыһыаннааччы
tefsir	xos bihaarı, kommentariy	хос быһаары, комментарий
teftiş	inspektsiya, reviziya, berebierke	инспекция, ревизия, бэрэбиэркэ
teğmen	leytenant	лейтенант
tehdit	suohurğanı, kuttahin- saanı	суоһурғанһы, куттаһын-сааны
tehlike	kuttal	куттал
tehlikeli	kuttallaax	кутталлаах
tehlikesiz	kuttala suox	куттала суох
tehlikesizlik	kuttal suox buoluuta	куттал суох буолуута
tek	1. soğotox 2. atın 3. çötnaya suox	1. соғотох 2. атын 3. чётная суох
tekeli	monopoliya	монополия

tekeli	1. monopolist 2. monopolistiçeskey	1. моноплист 2. монополистический
tekerlek	kölüöhe	көлүөһэ
tekil	biir axsaan (gram.)	биир ахсаан (грам.)
teklif	etii killerii	этии киллэрии
teklif etmek	etiite killer-	этиитэ киллэр-
tekmelemek	tebielee-	тэбиэлээ-
tekne	1. sudno, xaraabil; tı 2. korpus 3. caahık	1. судно, хараабыл; ты 2. корпус 3. дьааһык
teknik	1. texnika 2. texniçeskey 3. texniçney	1. техника 2. технический 3. техничный
teknikçi	texnik	техник
teknisyen	texnik	техник
tekrar	1. össö tögöl, össö biirde 2. xatılaahın	1. өссө төгүл, өссө биирдэ 2. хатылааһын
tekrarlamak	xatılaa-	хатылаа-
tekzip	utarı xardarı, sıhatın anyıı	утары хардары, сыһатын арыһы
tel	1. volokno, utax, utahın 2. borubuluoxa 3. telegramma	1. волокно, утах, утаһын 2. боробулуоха 3. телеграмма
telâffuz	sañarı, eten tahaarı	саңары, этэн таһаары
telâş	1. türübüöge, aymanı, ciksinii 2. tieteyii	1. түрүбүөгэ, айманы, дыксинии 2. тизтэһии
telâşlı	aymamıt, ciksimmit, dolguybut	аймаммыт, дыксиммит, долгуйбут
telâşsız	xolkutuk, nus baaççı, dolguybakka	холкутук, нус бааччы, долгуйбакка
telefon	telefon	телефон

teleskop	teleskop	телескоп
televizyon	1. televideniye 2. televizor	1. телевидение 2. телевизор
telgraf	telegramma	телеграмма
telgrafhane	telegraf (ciete)	телеграф (дьизтэ)
tellemek	telegrammalaa-	телеграммалаа-
telsiz	1. radio 2. radio- gramma	1. радио 2. радио- грамма
telsizci	radist	радист
temas	sibeestehii, kontakt	сибээстэһии, контакт
tembel	süreğe suox	сүрэгэ суох
tembellik	süreğe suox buoluu	сүрэгэ суох буолуу
temel	1. fundament, törüt 2. sürün, kılaabınay	1. фундамент, төрүт 2. сүрүн, кылаабынай
temenni	bağarı, bağa sanaa	бағарыы, баға санаа
teminat	garantiya	гарантия
temiz	ıraas	ыраас
temizlemek	ıraastaa-	ыраастаа-
temizlik	1. ıraas buoluu 2. ıraastaahın	1. ыраас буолуу 2. ыраастааһын
temmuz	ot ıya	от ыйа
temsil	1. kördörüü, kördöröo- hün 2. spektakl'	1. көрдөрүү, көрдөрөө- һүн 2. спектакль
temsilci	berestebiitel, bolo- muoçunay	бэрэстэбиитэл, боло- муочунай
ten	et, et-xaan	эт, эт-хаан
tencere	köstürüüle	көстүрүүлэ
teneffüs	tın ılı, sırñana	тыын ылыы, сынньана

	tühüü, sırñanıı, tox- tobul	туһуу, сынньаныы, тох- тобул
teneke	1. ıltahın 2. bidon	1. ылтаһын 2. бидон
tenha	kihite- süöhüte suox, kuraanax, iççitex	киһитэ-сүөһүтэ суох, кураанах, иччитэх
tenhalaşmak	kuraanaxsıy-, iççi- texsiy-	кураанахсый-, иччи- тэхсий-
tenis	tennis	теннис
tenisçi	tennisist	теннисист
tenkit	kritika	критика
tenkitçi	kritik	критик
tenor	tenor	тенор
tentürdiyot	cuot	дьуот
tenzilât	tüherii, çepçetii	туһэрии, чэпчэтии
teori	teoriya	теория
teorik	teoretiçeskay	теоретической
tepe	1. bulgunñax, tomor 2. töbö, çıpçaal	1. булгунньах, томтор 2. төбө, чыпчаал
tepelemek	ültürüt- (östöögü)	үлтүрүт- (өстөөгү)
tepki	reaktsiya	реакция
tepkili	reaktivnay (samolöt uo.d.a.)	реактивной (самолет уо.д.а.)
tepkime	reaktsiya	реакция
tepmek	1. ılınıma, akkaastan- 2. tep-	1. ылыныма, аккаастан- 2. тэп-
tepsi	bodunuos	бодунуос
ter	kölöhün	көлөһүн
terakki	saydın, progress, ür- deehin	сайдыы, прогресс, үр- дээһин

terazi	ıyaahın	ыйааһын
terbiye	1. iitii 2. üöretii, uhuyuu	1. иитии 2. үөрэтии, уһууу
terbiyeci	1. iiteeççi, vospita-tel' 2. üöreteççi, uhuyaaççi	1. иитээччи, воспита-тель 2. үөрэтээччи, уһууааччы
terbiyeli	1. üçügey iitiileex 2. üöretilibit, uhuyullubut (süöhü, kıl)	1. үчүгэй иитиилээх 2. үөрэтилибит, уһу-йуллубут (сүөнү, кыыл)
terbiyesizlik	iitiite suox buoluu, kuhağan bıhılaax-maygılaax buoluu	иитиитэ суох буолуу, куһаған быһылаах-майгылаах буолуу
tercüman	tilbaasçıt	тылбаасчыт
tercüme	tilbaas, tilbaastaahın	тылбаас, тылбаастааһын
tercüme etmek	tilbaastaa- (teksi)	тылбаастаа- (текси)
tereddüt	xalbañnaahın, saar-baxtaahın	халбаңнааһын, саар-бахтааһын
tere otu	ukrop	укроп
tere yağı	ımax arıta	ынах арыыта
terfi	ürdetii (duohunahı, aatı-suolu, çını-xaanı)	үрдэтии (дуоһунаһы, ааты-суолу, чыыны-хааны)
terhis	demobilizatsiya	демобилизация
terim	termin	термин
terk etmek	xaallar-, bırax-	хааллар-, бырах-
terlemek	tirit-	тирит-
terli	kölöhünneex	көлөһүннээх
terlik	cieğе keter tüüppüle	дьиэгэ кэтэр түүппүлэ
terminal	tihex stantsiya, ti-hex toxtobul	тиһэх станция, ти-һэх тохтобул

terminal binası	aerovokzal	аэровокзал
termofor	grelka, ugut	грелка, угут
termometre	termometr	термометр
termonükleer	termoyadernay	термоядернай
termos	termos	термос
ters	1. tiere örüt, tiere öttö 2. utarı	1. тизэрэ өрүт, тизэрэ өттө 2. утары
tersane	verf	верфь
tersine	töttörütün, utarı	төттөрүтүн, утары
tertibat	1. miere, cahal 2. oñohuk, mexanizm	1. мизэрэ, дьяһал 2. оңоһук, механизм
tertip	1. teriyii, oñoruu 2. albahırnı, tüökün-neehin, maxinatsiya	1. тэрийии, оңоруу 2. албаһырыы, түөкүн-нээһин, махинация
tertiplemek	teriy-, oñor-	тэрий-, оңор-
tertipsiz	bereedege suox, te-reehine suox	бэрээдэгэ суох, тэ-рэһинэ суох
terzi	bortunuoy	бортунуой
tesadüf	1. tübespiççe körsü-hüü 2. tübehii, söp tübehii, tübelte	1. түбэспиччэ көрсү-һүү 2. түбэһии, сөп түбэһии, түбэлтэ
tesadüfen	tebespiççe	түбэспиччэ
tesanüt	biir sanaalanı, biir-ge tümsüü	биир санааланыы, биир-гэ түмсүү
teselli	sanaanı çepçetii, saa-tatın, könnüörüü	санааны чэпчэтии, саа-татыы, көннүөрүү
tesellisiz	aaspat-araxpat, könnüör-bet, ahıtın umnubat	ааспат-арахпат, көннүөр-бэт, аһытыын умнубат

tesis	1. teriyii, terillii, oloxtoohun, oloxtonuu 2. tutuu	1. тэрийии, тэриллии, олохтоохун, олохтонуу 2. тутуу
tesisat	turuoruu, terilleehin, teebirinneehein (tex.)	туруоруу, тэриллээнин, тээбириннээнин (тех.)
teslim	bierii; kapitulyatsiya	биэрии; капитуляция
tespih	çyotka, aagar bia	чётка, аагар быа
test	test	тест
testere	erbii	эрбии
testi	tuoy kupsuun	туой купсуун
tesviyeci	slesar'	слесарь
teşebbüs	1. xolonon körüü, so- runan körüü 2. initsi- ativa, kögüleehin	1. холонон көрүү, со- рунан көрүү 2. иници- атива, көгүлээнин
teşekkül	üöskeehin, baar buoluu	үөскээнин, баар буолуу
teşekkür	maxtann, bahıbalaahın	махтаныы, баһыыбалааһын
teşhis	1. bilii, körön bilii 2. diagnoz (med.)	1. билии, көрөн билии 2. диагноз (мед.)
teşlât	terilte	тэрилтэ
teşlâs	stolbnyak (med.)	столбняк (мед.)
teşhi, ermek	kuttaa-, terrordaa-	куттаа-, террордаа-
tethişçi	1. terrorist 2. terro- ri-çiçekskay	1. террорист 2. терро- ристическай
tethişçilik	terrordaahein, terrorism	террордааһын, терроризм
tevazu	seney bihi, könö bihi	сэмэй быһыы, көнө быһыы
tevdi etmek	tuttar-, bier-	туттар-, биэр-
tevkif	xaayın, tutuu	хаайыы, тутуу

tevkifat	conu xaayınlar, tutuular	дьону хаайыылар, тутуулар
teyit	bigergetii	бигэргэтии
teyp	magnitofon	магнитофон
teyze	eciıy, sañas	эдьий, саңас
tez I	1. türgen 2. türgennik	1. түргэн 2. түргэнник
tez II	1. tezis, balahıanña 2. dissertatsiya	1. тезис, балаһыанһа 2. диссертация
tezat	utarsıı, kontrast	утарсыы, контраст
tezgāh	1. prilavok 2. stanok (tex.)	1. прилавок 2. станок (тех.)
tezgāhtar	mağahın atıhıta	мағаһыын атыһыта
tıbbî	meditsinskey	медицинскэй
tıkamak	büölee-	бүөлээ-
tıkanmak	1. büölen- (turba uo.d.a.) 2. tıññın xaaytar-, boptor-	1. бүөлэн- (турба уо.д.а.) 2. тыңңын хаайтар-, боптор-
tıp	meditsina	медицина
tıpkı	üüt-ükçü, atılı	үүт-үкчү, атылыы
tıraş	birieydeehin, xoruyuu	бирийдээнин, хоруйуу
tırmalamak	tıñıraxtaa-	тыңырахтаа-
tırmanma	1. örö taxsıı, ittıı (sport.) 2. eskalatsi- yalaahın (polit.)	1. өрө тахсыы, ыттыы (спорт.) 2. эскалация- лааһын (полит.)
tırmanmak	ıtın-, xataahın-	ытын-, хатааһын-
turnak	tıñırax	тыңырах
tırpan	xotuur	хотуур
tırtıl	1. ııax ıamata 2. tihilik	1. ылах ыамата 2. тиһилик

ticaret	ergien	эргиэн
ticarî	ergien, ergienîe si- hiannaax	эргиэн, эргиэнэ сы- һианнаах
tifo	is tiibe (med.)	ис тиибэ (мед.)
tifüs	imnaxtaax tiip (med.)	ымынахтаах тиип (мед.)
tiksinç	körüöxten tükteri, si- ciñ	көрүөхтэн түктэри, си- дьиң
tiksindirmek	sirget-, kelet-	сиргэт-, кэлэт-
tiksinmek	sirgen-, sir-	сиргэн-, сир-
tilki	sahıl	саһыл
tilkilik	albas, albidıyın	албас, албыдыы
timsah	krokodil	крокодил
tip	tip; sort	тип; сорт
tipi	tibii, sillie	тибии, силлиэ
tipili	tibiileex, sillieleex	тибиилээх, силлиэлээх
tiraj	tiraj	тираж
tirbuşon	ştopor, büö ılar	штопор, бую ылар
titiz	irdebilleex, talımas, biriinçik	ирдэбиллээх, талымас, бириинчик
titrek	titires, salğalas	титирэс, салғалас
titremek	titiree-	титирээ-
titreşim	iligiirechin	илигирээһин
titretmek	1. titiret-, kuttaa-	1. титирэт-, куттаа-
tiyatro	teatr	театр
tiyatrosever	teatrı taptaaççı	театры таптааччы
tohum	sieme	сизэмэ

tok	tot	ТОТ
tokat	iedeske oxsuu, iedes- ke sirbatı	издэскэохсуу, издэс- кэ сырбатыы
tokatlamak	iedeske sirbat-, iedeske oğus-	издэскэ сырбат-, издэскэ оғус-
tokluk	tot buoluu, totuu	ТОТ буолуу, ТОТУУ
tombul	etirgen, etteex, toıuu	этиргэн, эттээх, толуу
tomruk	berebine	бэрэбинэ
ton I	tonna	тонна
ton II	ton (muz.)	тон (муз.)
top	1. meeçik, şar 2. puşka, tergen	1. мээчик, шар 2. пушка, тэргэн
topal	doğoloñ	доғолоң
topallamak	doğoloñnoo-	доғолоңноо-
toparlak	tögürük	төгүрүк
topçu	1. artilleriya 2. ar- tillerist	1. артиллерия 2. ар- тиллерист
toplama	1. suuma, xolbuu ılıl- libita 2. uopsay, suumalammita	1. суума, холбуу ыйыл- лыбыта 2. уопсай, суумаламмыта
toplama	xolboohun, ebii (mat.)	холбооһун, эбии (мат.)
toplamak	1. mus- 2. xomuy- 3. xolboo-, ep- (mat.)	1. мус- 2. хомуй- 3. холбоо-, эп- (мат.)
toplanma	mustuu, munñustuu	мустуу, мунньустуу
toplanmak	muhun-	мунун-
toplantı	munñax	муннях
toplulu	kollektivnay, bölögü- nen	коллективной, бөлөгү- мэн

topluluk	kollektiv, bölöx; biirge somoğolohuu	коллектив, бөлөх; бииргэ сомоголохуу
toplum	obşestvo	общество
toplumsal	obşestvennay, satsi- al'nay	общественной, соци- альной
toprak	1. sir, buor 2. sir- uot, territoriya	1. сир, буор 2. сир- уот, территория
toprak alti	sir anninaağı	сир аннынаагы
topraklan- dirmek	sirde bier-	сирдэ биэр-
topraksız	bas biler sire suox	бас билэр сирэ суох
toptan	bütünnüü, kuustaax- ık, keliminen	бүтүннүү, куустаах- тык, кэлиминэн
toptancılık	kuustaax (optovay) ergien	куустаах (оптовой) эргиэн
topuk	1. tilex 2. xobuluk	1. тилэх 2. хобулук
torba	möhööççük	мөнөөччүк
torna	çoçuyar stanok	чочуйар станок
tornacı	tokar', çoçuyaaççı	токарь, чочуйааччы
torpil	torpeda	торпеда
torun	sien oğo	сиэн оґо
toz	1. bıl 2. borohuok	1. быыл 2. бороһуок
tozlanmak	bıllıy-	быыллай-
tozlu	bıllaax	быыллаах
tören	üörüü-kötüü, seremo- niya	үөрүү-көтүү, церемо- ния
törenli	üörüüleex-kötüüleex	үөрүүлээх-көтүүлээх

trafik	uulussanan ayannaahın	уулуссанан айаннааһын
traktör	traktor	трактор
trampet	barabaan (muz.)	барабаан (муз.)
trampfen	tramplin	трамплин
tramvay	tramvay	трамвай
transatlantik	akiyaan laynera	акыйаан лайнера
transfer	köhüü (oonnuur kihi biir kuluuptan atın kuluupka köhüüte (sport.)	көһүү (ооннуур киһи биир кулууптан атын кулуупка көһүүтэ) (спорт.)
transistor	tranzistor	транзистор
transit	tranzit	транзит
trapez	trapetsiya (sport.)	трапедия (спорт.)
tren	poyezd	поезд
trenchkot	plaş	плащ
tribün	tribuna (stadionña uo.d.a.)	трибуна (стадионҥа уо.д.а.)
triko	1. trikotaj 2. triko- tajnay	1. трикотаж 2. трико- тажной
trolleybüs	trolleybus	троллейбус
trompet	turba (muz.)	турба (муз.)
tropikal	tropiceskay	тропическая
tufan	uluu motuok, uluu ti- mirdii (iteğ.)	улуу мотуок, улуу ти- мирдии (итэг.)
tugay	birigeede (bayıan.)	биригээдэ (байыан.)
tuğla	1. kirpiiççe 2. kir- piiççetten oñohullubut	1. кирпииччэ 2. кир- пииччэттэн оґоһуллубут

tuhaf	1. cikti, ciibe, süör-gü 2. kihi külüöх, кө-рүсүс	1. дыкти, дыибэ, сүер-гү 2. киһи күлүөх, кө-рүдүөс
tuhafiye	galantereya	галантерея
tulum	1. kombinezon 2. bur-dük 3. түбик	1. комбинезон 2. бур-дюк 3. тюрбик
tulumba	nosuos	носуос
tunç	boruonsa	боруонса
tundra	tuundara (geogr.)	туундара (геогр.)
tur	1. ergiyii, ergiir 2. tur (sport.)	1. эргийии, эргиир 2. тур (спорт.)
turfanda	erdeteñi (oğuruot aha, frukta)	эрдэтээни (огуруот аһа, фрукта)
turist	turist	турист
turistik	turistiçeskay	туристической
turizm	turizm	туризм
turna	turuya	туруйа
turna balığı	sordoñ	сордоң
turne	turne, gastrollaahın	турне, гастроллаанын
turnuva	turnir (sport.)	турнир (спорт.)
turta	tort	торт
turuncu	kıtarxay arağas, oran- jevay	кытархай арағас, оран-жевай
turunçgiller	sitrusovay	цитрусовой
tuş	klavişa	клавиша
tutam	1. süümex, loskuy 2. kimaax, kutuu	1. сүүмэх, лоскуй 2. кымаах, кутуу

tutanak	borotokuol	боротокуол
tutar	suuma, uopsay axsaan	суума, уопсай ахсаан
tutkal	silim, kiliey	силим, килиэй
tutku	imeñ, ülüsken	имэң, үлүскэн
tutmak	tut-	тут-
tutucu	1. konservator 2. kon-servatilnay	1. консерватор 2. кон-сервативнай
tutuculuk	konservatizm	консерватизм
tutuklamak	tut-, хааy-	тут-, хаай-
tutuklu	хааyылаах	хаайыылаах
tutulma	xaraarı, ölüü	хараарыы, өлүү
tutulmak	1. tübes- 2. bul- 3. taptaa- 4. arağis-	1. түбэс- 2. бул- 3. таптаа- 4. арағыс-
tulum	1. pozitsiya 2. ekono-miya, kemçileehin	1. позиция 2. эконо-мия, кэмчилээнин
tutumlu	kiçeeñi	кичээни
tutumsuz	kiçeeñite suox, ıskay-dır	кичээң итэ суох, ыскай-дыр
tutunmak	tutus-	тутус-
tutuşmak	umay-, küöcüy-	умай-, күөдүй-
tuval	xartıına (jiv.)	хартыына (жив.)
tuvalet	1. taxsan kiirer sir, tualet 2. kiehe keter maanı bılaaççıya	1. тахсан киирэр сир, туалет 2. киэһэ кэтэр мааны былааччыа
tuz	tuus	туус
tuzak	soxso, çaarakaan; ugaayı	сохсо, чааркаан; угаайы
tuzlama	tuustaax, tuuhammit	туустаах, тууһаммит

tuzlamak	tuustaa-, tuuhaa-	туустаа-, тууһаа-
tuzlu	tuustaax	туустаах
tuzluk	tuus ihite	туус иһитэ
tuzsuz	1. tuuha suox 2. kiratik tuuhammit	1. тууһа суох 2. кыратык тууһаммыт
tüccar	ergiemsik, atıhıt	эргиэмсик, атыһыт
tüfek	saa, bintiepe	саа, бинтиэпкэ
tükenmek	büt-, ehin-, bihin-	бүт-, эһин-, быһын-
tükenmez	barammat, uostubat, axsaabat	бараммат, уостубат, ахсаабат
tüketici	tuhanaaççı, tuttaaççı, atılahaaççı	туһанааччы, туттааччы, атыылаһааччы
tüketim	tuhannı, tuttuu	туһаныы, туттуу
tüketmek	1. baraa-, бүter- 2. tuhan-, tutun-	1. бара-, бүтэр- 2. туһан-, тутун-
tükürmek	sillee-	силлээ-
tükürük	sil	сил
tüm	barı, büttüün	бары, бүттүүн
tümen	diviziya	дивизия
tümör	isken (med.)	искэн (мед.)
tünel	tunnel'	туннель
tüp	1. tübik 2. probirka; trubka	1. тюбик 2. пробирка; трубка
tür	körüñ, biis	көрүң, биис
türbe	grobnitsa, mavzoley	гробница, мавзолей
türbin	turbina	турбина

türemek	baar buol-, üöskee-	баар буол-, үөскээ-
türetmek	ay-, ayan tahaar-	ай-, айан таһаар-
Türk	1. turok 2. türk	1. турок 2. тюрк
Türkçe	1. turoktn 2. türdüü	1. туроктыы 2. тюрдүү
Türkmen	turkmen	туркмен
Türkmenge	turkmen tıla	туркмен тыла
türkü	ıria, noruot ıriata	ырыа, норуот ырыата
türlü	1. araas, eñin araas 2. körüñ, biis, uratı	1. араас, эһин араас 2. көрүң, биис, ураты
tütmek	buruolaa-	буруолаа-
tütün	tabax	табах
tütüncü	1. tabağı üünnereeççi 2. tabağı atılaaççı	1. табағы үүннэрээччи 2. табағы атыылааччы
tüy	tüü	түү
tüzük	ustaap	устаап

U

ucube	çiçcik, aamiya	чиччик, аамыйа
ucubelik	çiçcik, çiçcik bıhı	чиччик, чиччик быһыы
ucuz	çepçeki sıanalaax	чэпчэки сыаналаах
ucuzlamak	çepçee-	чэпчээ
ucuzlatmak	sıananı çepçet-	сыананы чэпчэт-
ucuzluk	çepçeki sıana	чэпчэки сыана
uç	uhuk, kırnı	уһук, кырыы
uçak	samolyot, kötör aal	самолёт, көтөр аал
uçmak	köt-	көт-
uçurmak	1. kötüt- 2. delbi tepter-	1. көтүт- 2. дэлби тэптэр-
uçuş	kötüü	көтүү
ufak	kıra, kuççuguy	кыра, куччугуй
ufalamak	kıralaa-, bitarit-, ültü sıs-, meliy-	кыралaa-, бытарыт-, үлтү сыс-, мэлий-
ufalmak	kuççaa-, kıççaa- (keemey, razmer tuhunan)	куччаa-, кыччаa- (кээмэй, размер туһу-нан)
ufkî	sıtiarı	сытыары
ufuk	sağax	саҕах
uğramak	kiire sırit-, öñöy-	киирэ сырыт-, өңөй-
uğraşmak	carıktan-, ülelee-	дьарыктан-, үлэлээ-
uğuldamak	kuugunaa-	куугунаа-
uğultu	nîrgier, duoraan, tıas	ньиргиэр, дуораан, тыас
uğur	col	дьол
uğurlamak	ataar-	атаар-

uğurlu	colloox	дьоллоох
uğursuz	colo suox	дьоло суох
ukraynalı	ukrainets	украинец
ulaşım	ihitinnerii	иһитиннэрии
ulaşmak	tiıy-, sitis-	тиий-, ситис-
ulaştırma	transport	транспорт
ulaştırmak	tiriert-, tiey-	тириэрт-, тией-
ulu	uluu	улуу
ululuk	südü, südüte, uluuta	сүдү, сүдүтэ, улуута
ulus	noruot, natsiya	норуот, нация
ulusal	natsional'nay	национальной
uluslararası	aan doytutaağı	аан дойдутаагы
ummak	eren-	эрэн-
umumî	1. büttüün 2. obşest-vennay, publiçnay	1. бүттүүн 2. общест-венной, публичной
umut	erel	эрэл
umutlardırmak	erenner-	эрэннэр-
umutsuz	erele suox	эрэлэ суох
un	burduk	бурдук
unlamak	(burdukka) ünükürüt-	(бурдукка) үңкүрүт-
unsur	element	элемент
unutkan	umnugan	умнуган
unutmak	umun-	умун-
unvan	titul, çın- haan	титул, чын-хаан
uranyum	uran (xim.)	уран (хим.)
usanmak	xal buol-	хал буол-
uskumru	skumbriya	скумбрия

uslanmak	öydön-, öygün- töygün bul-	өйдөн-, өйгүн-төйгүн бул-
uslu	istigen (oğo)	истигэн (ого)
usta	uus, uus kihi	уус, уус киһи
ustalık	maastarıstıba, satal, satabıl	маастарыстыба, сатал, сатабыл
ustalıkı	satallaax, satabıllaax	саталлаах, сатабыллаах
ustura	biriippe	бирииппэ
usul	1. nıma, metod 2. protsedura	1. ньыма, метод 2. процедура
usulcacık	orguuy ağay, serenen	оргууй ағай, сэрэнэн
uşak	1. xamnaççıt 2. çağar	1. хамначчыт 2. чағар
utanç	saat, saatı	саат, саатыы
utandırma	saatirt-	саатырт-
utangaç	saatımtıa, kilbik	саатымтыа, килбик
utanmak	saat-	саат-
utanmaz	saappat, saatarı bilbet, suobaha suox	сааппат, саатары билбэт, суобана суох
uyandırma	uhugunnar-	уһугуннар-
uyanıklık	sergex buoluu	сэргэх буолуу
uyanmak	uhugun-	уһугун-
uyarı	seretii	сэрэтии
uyarlamak	söp tübehinner-, üöret-	сөп түбэһиннэр-, үөрэт-
uyarmak	seret-, tuoxxa emit bolğomtonu tart-	сэрэт-, туохха эмит болғомтону тарт-
uydu	1. argıs (astr.) 2. satellit	1. аргыс (астр.) 2. сателлит
uydurma	öytön bulullubut, simıya	өйтөн булуллубут, сымыйа

uydurmak	1. öygütten oñor-, öygütten bul- 2. söp tübehinner- 3. bul-, kördöön bul-	1. өйгүттэн оңор-, өйгүттэн бул- 2. сөп түбэһиннэр- 3. бул-, көрдөөн бул-
uygar	sivilizovannay, kul'turnay	цивилизованнай, культурнай
uygarlık	sivilizatsiya, kul'tura	цивилизация, культура
uygulama	praktika	практика
uygulamak	praktikağa tuhan-, künnecği oloxxo tuhan-	практикаға туһан-, күннээҕи олоххо туһан-
uygulamaı	praktičeskay, prikladnoy	практической, прикладной
uygun	söptööh, söp tübeher	сөптөөх, сөп түбэһэр
uyku	utuyar uu	утуйар уу
uykulu	uutun xammatax, utuktuu silcar	уутун хамматах, утуктуу сылдыар
uykusuzluk	utuybat buoluu	утуйбат буолуу
uymak	söp tübes-, söp tübehis-	сөп түбэс-, сөп түбэһис-
uyruk	poddannay	подданнай
uyrukluk	grajdanstvo, poddanstvo	гражданство, подданство
uysal	istigen, ulgum	истигэн, улгум
uyuklamak	utuktaa-	утуктаа-
uyum	söp tübehii, cüörehii	сөп түбэһии, дьүөрэлэһии
uyumak	utuy-	утуй-
uyuşkan	ılga kiiriniges, cellem, söbülehimtie	тылга кииринигэс, дьэллэм, сөбүлэһимтиэ
uyuşmak I	döy-, köhüy-, köhüyen haal-, utuy-, büteye is-	дөй-, көһүй-, көһүйэн хаал-, утуй-, бүтэйэ ис-

uyuşmak II	1. söbüles-, duogabar-das- 2. söp tübes-, cüödeles-	1. сөбүлөс-, дуогабар-дас- 2. сөп түбөс-, дьүөрэлэс-
uyuşmazlık	söbülespet buoluu, xaydıñı, utarsı, konflikt	сөбүлөспэт буолуу, хайдыһыы, утарсыы, конфликт
uyuşturuu	1. narkotik 2. narko-tičeskay	1. наркотик 2. нако-тической
uyuşuk	1. köhüybüt, büteye ispit 2. utuktuu sı-lcar, mödöön	1. көһүйбүт, бүтэйэ испит 2. утуктуу сыл-дьар, мөдөөн
uyutmak	1. utut- 2. möltöt-, çepçet-	1. утут- 2. мөлтөт-, чэпчэт-
uzak	iraax	ыраах
Uzak Doğu	Dal'nay Vostok	Дальнай Восток
uzaklaşmak	iraat-, tey-	ыраат-, тэй-
uzaklaştırmak	iraatınnar-, teyit-, tuorat-, sıgarıt-	ыраатыннар-, тэйит-, туорат-, сыгарыт-
uzaklık	iraagha, sirin iraağa; distantıya	ырааға, сирин ырааға; дистанция
uzaktan	iraaxtan	ыраахтан
uzamak	uhaa-	уһаа-
uzay	kosmos	космос
uzlaşmak	söbüles-, kompromiska kel-	сөбүлөс-, компромиска кэл-
uzman	ideleex, spetsialist	иделеех, специалист
uzmanlaşmak	idetiy-, idelen-	идэтий-, идэлэн-
uzun	uhun	уһун
uzunluk	uhuna	уһуна
uzuv	organ, sep (anat.)	орган, сеп (анат.)

Ü

ücret	1. tölbür 2. xamnas	төлөбүр 2. хамнас
ücretli	tölbürdeex, naymıga üleliir	төлөбүрдээх, наймыга үлэлиир
ücretsiz	tölbüre suox, bosxo	төлөбүрэ суох, босхс
üç	üs	үс
üçgen	üs munnuk	үс муннук
üçlü	trio (muz.)	трио (муз.)
üçüncü	ühüs	үһүс
üfleme	ür- (uotu uo.d.a.)	үр- (уоту уо.д.а.)
ülke	1. doydu 2. sir-uot	1. дойду 2. сир-уот
ülkü	culuhar sıal, ideal	дьюлуһар сыал, идеал
ülser	baas, sühürüü baas, yavza (med.)	баас, сүһүрүү баас, язва (мед.)
ültime	ul'timatum	ультиматум
ümit	erel	эрэл
ümitsiz	erele suox	эрэлэ суох
ümitsizlik	erele suox buoluu, iksaahın, muñur uhukka tühüü	эрэлэ суох буолуу, ыксааһын, муңур уһукка түһүү
ün	alban aat, aatırı	албан аат, аатырыы
üniforma	forma, formennay tañas	форма, форменной таңас
üniversite	universitet	университет
ünlü	billiileex, aatırbit	биллиилээх, аатырбыт
üretici	oñorooççu, oñoron ta-haaraaççı	оңорооччу, оңорон та-һаарааччы
üretim	oñoron tahaarı, oñoruu; proizvodstvo; üle	оңорон таһаарыы, оңоруу; производство; үлэ

üretmek	1. oñoron tahaar- 2. üösket-	1. оңорон таһаар- 2. үөскэт-
ürkek	xorgus, kuttağas	хоргус, куттағас
ürkmek	kuttan-	куттан-
ürkütmek	kuttaa-	куттáа-
ürün	boroduukta, üünüü, boroduuksuya	бородуукта, үүнүү бородууксуя
üs	baza	база
üslenmek	bazalan- (bayıan.)	базалан- (байынан.)
üslûp	stil'	стиль
üst	1. ürüt 2. tañas 3. ağa saastaax, ür- dükü 4. üöheefi	1. үрүт 2. таңас 3. аға саастаах, үр- дүк 4. үөһээңи
üsteğmen	starşay leytenant	старшай лейтенант
üstelik	onuoxa ebii, onu ta- hınan, ebiitin	онуоха эбии, ону та- һынан, эбиитин
üstün	orduk, orduk üçügey, ahara tüher	ордук, ордук үчүгэй, аһара түһэр
üstünkörü	aat xarata, aatıgar ere, kötümextik	аат харата, аатыгар эрэ, көтүмэхтик
üst yapı	nadstroyka (filos.)	надстройка (филос.)
üşenmek	süreğelcee-	сүрэгэлдьээ-
üşümek	toñ-, böğüör-, ülüy-, tımny-	тоң-, бөгүөр-, үлүй-, тымный-
üşüşmek	sırsan kel-, musta tüs-	сырсан кел-, муста түс-
üşütmek	tımny-, tımnıyan ıarıy-	тымный-, тымныйан ыарый-
ütü	ötüük	өтүүк
ütülemek	ötüüktee-	өтүүктээ-

ütülü	ötüüktemmit	өтүүктэммит
üye	1. çilien 2. organ (anat.)	1. чилиэн 2. орган (анат.)
üyelik	çilien buoluu	чилиэн буолуу
üzerine	...tuhunan	... туһунан
üzgün	sanaarğaabit, xomoybut	санаарғаабыт, хомойбут
üzmek	sanaarğat-, xomot-	санаарғат-, хомот-
üzücü	1. abalaax, kılıılaax 2. sanaarğabıllaax, xomoltoloox	1. абалаах, кыһыылаах 2. санаарғабыллаах, хомолтолоох
üzülmek	sanaarğaa-, xomoy-	санаарғаа-, хомой-
üzüm	vinograd	виноград
üzüntü	sanaarğaaһın, xomoyuu	санаарғааһын, хомойуу
üzüntülü	sanaarğabıllaax, xo- moltoloox	санаарғабыллаах, хо- молтолоох
üzüntüsüz	kılalğanı bilbet, kıl- halğata suox, eel-deel	кыһалғаны билбэт, кы- һалғата суох, ээл-дээл

V

vaat	erennerii	эрэннэрий
vaat etmek	erenner-	эрэннэр-
vade	bolcox, srok	болдох, срок
vadeli	suhai	сунал
vadesiz	bolcoĝo suox, keme suox	болдого суох, кэмэ суох
vadi	toloon, xotool, xonuu	толоон, хотоол, хонуу
vagon	vagon	вагон
vaha	oazis	оазис
vahim	serexteex, cohunnaax	сэрэхтээх, дьонуннаах
vahşet	ciikeý bihi	дьиикэй быһыы
vahşi	ciikeý	дьиикэй
vahşice	kıllı	кыыллыы
vaiz	üörex, üöretii, pro- poved'	үөрэх, үөрэтии, про- поведь
vakâ	tübelte, bihılaan	түбэлтэ, быһылаан
vakit	birime	бириэмэ
vali	gubernator	губернатор
valilik	gubernator duohunaha	губернатор дуоһунаһа
valiz	kıra çımadaan	кыра чымадаан
vallahi	tañara baarina	таңара баарына
vals	val's	вальс
vantilâtör	ventil'ator	вентилятор
vapur	borokuot	борокуот
var	baar	баар
vardiya	1. vaxta 2. smena	1. вахта 2. смена

varışli	öydüür, bulugas öy- döör, taayıgas	өйдүүр, булугас өй- дөөх, таайыгас
varlık	baar buoluu	баар буолуу
varmak	1. tiy- 2. sit- 3. erge tağıs-	1. тий- 2. сит- 3. эргэ тагыс-
var sayım	sereyii, gipoteza	сэрэيي, гипотеза
var saymak	serey-, sabaĝalaa-	сэрэй-, сабгалаа
vasat	orto, ortoku	орто, ортоку
vasıflı	kvalifikatsiyalaax	квалификациялаах
vasita	1. nıma, sredstvo 2. tiksihinnereecçi, tupsahınnaraacçi, pos- rednik	1. ньыма, средство 2. тиксининнэрээччи, тупсаһыннарааччы, пос- редник
vasiyet	keries	кэриэс
vatan	iye doytu	ийэ дойду
vazgeçmek	akkaastan-	аккаастан-
vazife	1. ies, ebeehines 2. sorudax	1. иэс, эбээһинэс 2. сорудах
vaziyet	balahıanña, bihi- maygı, situatsiya	балаһыанһа, быһыы- майгы, ситуация
vazo	vaza	ваза
ve	uonna	уонна
vecibe	1. ebeheeteli 2. ebeehines	1. эбэхэтэлистибэ 2. эбээһинэс
vecize	etii, eten tahaarıı, aforizm	этии, этэн таһаарыы, афоризм
veda	birahaaydahıı	быраһаайдаһыы
vedalaşmak	birahaaydas-	быраһаайдас-
vefa	erelleex buoluu, biir kem buoluu	эрэллээх буолуу, биир кэм буолуу

vefah	erelleex, istiñ	эрэллээх, истиң
vefasız	erele suox, kihi eremmet, bastayaannaya suox	эрэлэ суох, киһи эрэммэт, бастайааннайа суох
vefat	ölüü	өлүү
vekâlet	1. ministerstvo 2. solbuyuu	1. министерство 2. солбуйуу
vekil	1. ministr 2. solbuyaaççı 3. bolomuoçunay	1. министр 2. солбуйааччы 3. боломуочунай
vekillik	solbuyuu	солбуйуу
veranda	veranda	веранда
verecek	ies ılı (harçınan)	изэ ылыы (харчынан)
verecekli	iesteex, bierer iesteex	изэстээх, бизэрэр изэстээх
verem	sellik	сэллик
veremli	sellik ıarılaax kihi	сэллик ыарыылаах киһи
veresiye	kredikke, ies	кредиккэ, изэ
verev	kırıbalı, olcu; diagonalınan	кырыыбалыы, олды; диагоналынан
vergi	noluok	нолуок
vergilendirmek	noluoktaa-	нолуоктаа-
verim	oñorumtuota	оңорумтуота
verimli	1. oñoruulaax, oñorumtuolaax, produktivnay 2. üünüleex, biyañnaax, oñ	1. оңоруулаах, оңорумтуолаах, продуктивнай 2. үүнүүлээх, быяаңнаах, оң
verimlilik	oñorumtuota, produktivnoha, effertivnoha	оңорумтуота, продуктивноһа, эффективноһа
verimsiz	oñorumtuota suox, tahaarınıta suox, tuhata suox	оңорумтуота суох, таһаарыыта суох, тутата суох

vermek	bier-	бизэр-
vesayet	1. körüü- istii, biebey 2. eppieke	1. көрүү-истии, бизэбэй 2. эппизкэ
vesika	dokumuon	докумуон
vesile	sıltax, törüöt	сылтах, төрүөт
vestiyer	garderob	гардероб
vestiyerci	garderobsik	гардеробщик
veteriner	veterinar	ветеринар
veto	veto	вето
vetolamak	vetolaa-, vetota uur-	ветолаа-, ветота уур-
veya, veyahut	ebeter	эбэтэр
vezir	fer'z' (şaxm.)	ферзь (шахм.)
vezne	kaassa	каасса
veznedar	kassir	кассир
vicdan	suobas	суобас
vicdanlı	suobastaax, çiehiney	суобастаах, чизинэй
vicdansız	suobaha suox, çiehineye suox	суобана суох, чизинэйэ суох
vida	1. vint 2. bıñı, bıhan oñoruu	1. винт 2. быһыы, быһан оңоруу
vilâyet	vilayet	вилайет
villâ	villa	вилла
vinç	kötöğör kran	көтөгөр кран
viraj	viraj	вираж
virgül	sopputuoy	соппутуой
virtüoz	virtioz (muzikant)	виртиоз (музыкант)
viski	viski	виски

vişne	vişnya	вишня
vitamin	vitamin	витами́н
vitaminsizlik	avitaminoz	авитами́ноз
vites	türgene	түргэнэ
vitrin	vitrina	витрина
Viyetnamlı	vyetnameis	вьетнамец
viyolonist	skriy-kağa оонһооооччу, skripaç	скрипкаға оонньооччу, скрипач
viyolonsel	violonçel'	виолончель
vize	viza	виза
vizon	norka	норка
vizör	vidoiskatel' (foto.)	видеоискатель (фото.)
vodvil	vodevil'	водевиль
voleybol	voleybol	волейбол
volkanik	vulkaniçeskay	вулканической
votka	vodra	водка
vurdum duymaz	tugu da öydöbööt, se-ñeerbet, kışallıbat, tıyıs, xağıs	тугу да өйдөөбөт, сә-ңээрбәт, кыһаллыбат, тыйыс, хағыс
vurgu	oxsuu (gram.)	охсуу (грам.)
vurguncu	üspüküleen	үспүкүлээн
vurmak	1. oğus- 2. ölör-, baahirt- 3. kabulun-	1. оғус- 2. өлөр-, бааһырт- 3. кубулун-
vuruş	oxsuu	охсуу
vuruşmak	oxsus-, seriiles-	охсус-, сәрииләс-
vücut	et-siin	эт-сиин

Y

yaban	ciiekey	дьиикэй
yabancı	1. tuora, atın 2. bil-bet 3. atın omuk, kırıanıssa tahınaağı 4. atın omuk kihite	1. туора, атын 2. бил-бәт 3. атын омуқ, кыранысса таһынаағы 4. атын омуқ кийитэ
yabanî	ciiekey	дьиикэй
yadigâr	suvenir	сувенир
yadsımak	1. melces-, ılınıma- 2. akkaastan-	1. мэлдәс-, ылыныма- 2. аккаастан-
yafta	carılık, etiketka	дьарылык, этикетка
yağ	arıı, sıa	арыы, сыа
yağdırmak	kutan kebis-, köm-, sap-	кутан кэбис-, көм-, сап-
yağış	söñüü	сөңүү
yağlama	oğunuoxtaahın	оғунуохтааһын
yağlamak	oğonuoxtaa-	оғунуохтаа-
yağlı	sıalaax, arılaax	сыалаах, арыылаах
yağlı boya	mas'anay kıraaska	масляная кырааска
yağmacı	xalabırcıt, ta labırcıt	халабырдьыт, та-лабырдьыт
yağmacılık	xalaahın, talaahın	халааһын, талааһын
yağmak	tüs- (haar, samır), sakkıraa-	түс- (хаар, самыыр), саккыраа-
yağmur	samır	самыыр
yağmurlu	ardaxtaax, samırdaax	ардахтаах, самыырдаах
Yahudi	yevrey	еврей
yahut	ebeter	эбәтэр

yaka	1. saġa 2. bierek	1. саға 2. биэрэк
yakacak	ottuk	оттук
yakalamak	harbaan ıl-, tutan ıl-	харбаан ыл-, тутан ыл-
yakı	plastır	пластырь
yakın	çugas	чугас
yakında	1. çugas 2. sotoru 3. sotorutaagıta	1. чугас 2. сотору 3. соторутаагыта
yakından	çugastan	чугастан
Yakın Doġu	Blijney Vostok	Ближнэй Восток
yakınlarda	çugas ergin	чугас эргин
yakınlaşmak	çugahas-	чугаһас-
yakınlık	çugas buoluu	чугас буолуу
yakinmak	ünsergee-, sulan-	үңсэргээ-, сулан-
yakışıklı	kirahıabay, interiehi- ney (er kibi)	кыраһыабай, интэриэһи- нэй (эр киһи)
yakışksız	söbö suox, söp tübes- pet, üçügeye suox	сөбө суох, сөп түбэс- пэт, үчүгэйэ суох
yakıt	gorüçey, ottuk	горючэй, оттук
yaklaşmak	çugahaa-	чугаһаа-
yakmak	umat-, otun-	умат-, отун-
yakut	rubin	рубин
yalamak	sala-	салаа-
yalan	simiya, albin	сымыйа, албын
yalancı	1. simiyaççı, albin 2. poddel'nay, simiya, albin	1. сымыйаччы, албын 2. поддельнай сымыйа, албын
yalanlamak	utarı xardar-, sıha- tın arıy-	утары хардар-, сыһа- тын арий-

yaldız	1. solotuu 2. körün- nük, laaxtaahın	1. солотуу 2. көрүн- нүк, лахтааһын
yaldızlı	1. solotuulaax 2. kö- rününük	1. солотуулаах 2. кө- руннүк
yahn ayak	1. atax sığınñax 2. atax sığınñağın	1. атах сыгыннах 2. атах сыгыннаағын
yalnız I	baara-suoğa, sıççax, ere	баара-суоға, сыччах, эрэ
yalnız II	soğotox	соғотох
yalnızlık	soğotoxsuyuu	соғотохсуйуу
yalpa	xaçaydaahın	хачайдааһын
yalvarmak	aattas-	ааттас-
yama	abırah	абырах
yamaç	enie	эниэ
yamalamak	abıraxtaa-	абырахтаа-
yaman	doxsun	дохсун
yan	örüt	өрүт
yanak	iedes	издэс
yanardağ	vulkan	вулкан
yanaşmak	1. tıgis-, bierekke iñin- 2. söbüles-	1. тигис-, биэрэккэ иңин- 2. сөбүлэс-
yangı	sühürüü, ihii, kıta- rı (med.)	сүһүрүү, иһии, кыта- ры (мед.)
yangılanmak	sühür-, is-, kıtar-	сүһүр-, ис-, кытар-
yangın	bahaar uota	баһаар уота
yanık	1. uot siebit, ke- rierbit 2. uokka sie- tii, itiige buhuu	1. уот сизбит, кэ- риэрбит 2. уокка сиз- тии, итииғэ буһуу
yanılığ	alğas sanaahın, sıha öydööhün, butulluu	алғас санааһын, сыһа өйдөөһүн, бутуллуу

yanılmak	sus-, alğahaa-	сыыс-, алғаһаа-
yani	atinnik ettexxe, ol aata	атыннык эттэххэ, ол- аата
yankesici	tüökün, uoruyax	түөкүн, уоруйах
yankı	1. oy dorğoono 2. se- ñeerii	1. ой доргооно 2. сэ- ңээрии
yanlış	sıha, alğas	сыыһа, алғас
yanlışlık	sıhıı, sıhanı oñoruu	сыыһыы, сыыһаны оңоруу
yanmak	umay-	умай-
yapı	tutuu, cie-uot	тутуу, дьиз-уот
yapıcı	1. ayaacçı, konstruktor 2. konstruktivnay	1. аяааччы, конструктор 2. конструктивнай
yapılış	konstruktsiya, oñohuu	конструкция, оңоһуу
yapılmak	oñohulun-	оңоһулун-
yapım	oñoruu, oñoron tahaarıı	оңоруу, оңорон таһаарыы
yapışkan	1. sistağas, sistañnas 2. araxpat, salgıtıı- laax	1. сыстагас, сыстаңнас 2. арахпат, салгытыы- лаах
yapışmak	sıhın-	сыһын-
yapıştırmak	sıhıar-	сыһыар-
yapıt	ayıı, ayan tahaarıı	айыы, айан таһаарыы
yapma	iskusstvennay	искусственной
yapmak	oñor-, gın-	оңор-, гын-
yaprak	1. sebirdex 2. iliis	1. сэбирдэх 2. илиис
yara	1. baas 2. cölögös, xayağas	1. баас 2. дьөлөгөс, хайағас
yaralamak	baahirt-	бааһырт-
yaralı	baahirbit	бааһырбыт

yaramak	tuhağa tur-, tuhalaax buol-, köcüüsteex buol-	туһаға гур-, туһалаах буол-, көдьүүстээх буол-
yaramaz	1. tuhata suox, naada- ta suox 2. töböt, oroıy menik	1. туһата суох, наада- та суох 2. төбөт, орой мэник
yarar	tuha	туһа
yararlanmak	tuhan-, tuhalan-	туһан-, туһалан-
yararlı	tuhalaax	туһалаах
yarasa	sarı kınat (zool.)	сарыы кынат (зоол.)
yaratıcı	1. ayaacçı 2. aybit kihi, avtor	1. аяааччы 2. айбыт киһи, автор
yaratık	ayıı, üösketii	айыы, үөскэтии
yaratmak	ay-, üösket-	ай-, үөскэт -
yarbay	podpolkovnik	подполковник
yardım	kömö	көмө
yardımcı	kömölöhööççü, solbu- yaaççı	көмөлөһөөччү, солбу- йааччы
yargı	toyonnoohun, sujdeniye, tus sanaa	тойоннооһун, суждение, тус санаа
yargıç	sucuya	судьуйа
yargılamak	suuttaa-	сууттаа-
Yargıtay	kassatsionnay suut	кассационнай суут
yarı	añar	аңар
yarı çap	radius	радиус
yarık	xayağas, bııs	хайағас, быыс
yarımada	tumul arıı	тумул арыы
yarımca	migren' (med.)	мигрень (мед.)

yarım küre	poluşariye	полишарие
yarın	sarsın	сарсын
yarınki	sarsıññı	сарсыңғы
yariş	kuotalahıı	куоталаһыы
yarişçı	süürdeeççi	сүүрдээччи
yarişma	kuotalahıı, kürextehii	куоталаһыы, күрэхтэһии
yarişmacı	kuotalahaaççı, kuotalahıı kittedlaağa	куоталаһааччы, куоталаһыы кыттылааға
yarişmak	kuotalas-, kürextes-	куоталас-, күрэхтэс-
yarmak	xayıt-	хайыт-
yaş	traur	траур
yaşa	sokuon	сокуон
yasak	1. bobuu 2. bobuulaax	1. бобуу 2. бобуулаах
yasaklamak	bop-	боп-
yasalı	sokuonnay, sierdeex	сокуоннай, сирдээх
yasama	sokuonu tahaarıı	сокуону таһаарыы
yassı	xaptağay, xaptaççı barbit	хаптағай, хаптаччы барбыт
yassılmak	xaptay-, xaptaççı bar-	хаптай-, хаптаччы бар-
yastık	sittik	сыттык
yaş I	saas, kihi saaha	саас, киһи сааһа
yaş II	1. inçeğey, siikteex 2. xarax uuta	1. инчэгэй, сииктээх 2. харах уута
yaşama	oloruu, baar buoluu, olox	олоруу, баар буолуу, олох
yaşamak	olor-, oloğu olor-	олор-, олоғу олор-
yaşıt	saastıı kihi	саастыы киһи

yaşlı	kırcağas, saahirbit	кырдыағас, сааһырбыт
yat	yaxta	яхта
yatak	1. tellex, oron 2. üös, sürün 3. baar sire, üöskeebit sire	тэллэх, орон 2. үөс, сүрүн 3. баар сирэ, үөскээбит сирэ
yatay	sıtiarı	сытылары
yatık	töñköğör, iñneri	төңкөгөр, иңнэри
yatırım	kapital'nay uuruular, investitsiyalar	капитальной ууруулар, инвестициялар
yatırmak	1. utut-, sıtiar- 2. killer-	1. утут-, сытыар- 2. киллэр-
yatmak	sıt-	сыт-
yavan	siata suox (vetçina uo.d.a.)	сыата суох (ветчина уо.д.а.)
yavaş	bitaan, bitaannık	бытаан, бытааннык
yavaşlamak	bitaar-	бытаар-
yavaşlatmak	bitaart-	бытаарт-
yaver	ad'yutant	адъютант
yavru	kıra oğö, oğö	кыра ого, ого
yay	1. kuruhuna 2. smıçok 3. ox, ox saa (sport.)	1. куруһуна 2. смычок 3. ох, ох саа (спорт.)
yaya	1. satıı kihi 2. satıı	1. сатыы киһи 2. сатыы
yayan	satıı	сатыы
yaygara	xahıı	хаһыы
yaygın	kieñnik tarğammit	киэңник тарғаммит
yayılmak	tarğan-, keñee-, ulaat-	тарған-, кэңээ-, улаат-
yayım	1. beçeettechin, be-	1. бэчээттээһин, бэ-

	çeetteen tahaarıı 2. bierii, translyat- siyalaahın (radionan, televideniyenen)	чээттээн таһаарыı 2. биэрии, трансля- циялааһын (радионан, телевидениенэн)
yayımlamak	1. beçeetteen tahaar- 2. bier- (radionan, televideniyenen)	1. бэчээттээн таһаар- 2. биэр- (радионан, телевидениенэн)
yayın	bierii (radionan, te- levideniyenen), tran- slyatsiya	биэрии (радионан, те- левидениенэн), тран- сляция
yaymak	1. telgee- 2. tarğat-	1. тэлгээ- 2. тарғат-
yaz	sayın	сайын
yazar	suruyaaççı, istatiya avtora	суруйааччы, ыстатыйа автора
yazı	1. istatiya 2. suruk 3. şrift, alfavit 4. buoçar	1. ыстатыйа 2. сурук 3. шрифт, алфавит буочар
yazıhane	1. xontuora 2. suruyar ostuol	1. хонтуора 2. суруйар остуол
yazık	xomoltoloox, kihi ahi- nıax, kihi berkihiex	хомолтолоох, киһи аһы- ных, киһи бэркиһиэх
yazılı	surugunan	суругунан
yazın	sayın	сайын
yazışmak	suruyus-, surus-	суруйус-, сурус-
yazlık	sayıññı	сайыңңы
yazmak	suruy-	суруй-
yedek	zapasnoy, sappaas, rezervney	запасной, саппаас, резервнэй
yedi	sette	сэттэ
yedinci	settis	сэттис

yedirmek	siet-, ahat-	сиэт-, аһат-
yeğen	sien, biraat	сиэн, быраат
yeis	ıksaahın, muñur uhuk- ka tühüü	ыксааһын, муңур уһук- ка түһүү
yel	tial	тыал
yele	siel	сиэл
yelek	siliet, selieççik	силиэт, сэлиэччик
yelken	baaris	баарыс
yelkovan	çahın münüüteni kör- dörör strelkata	чаһыı мүнүүтэни көр- дөрөр стрелката
yelpaze	veyer	веер
yelpazelenmek	veyerinen sapsın-	вееринэн сапсын-
yeltenmek	kihın-	кыһын-
yem	1. ahılık 2. meñie	1. аһылык 2. мэһиэ
yemek I	1. sie-, ahaa- 2. il-	1. биз-, аһаа- 2. ыл-
yemek II	ahılık	аһылык
yemekhane	ostolobuoı (zavodka uo.d.a.)	остолобуой (заводка, уо.д.а.)
yemin	andağar, biriseege	андағар, бирисээгэ
yemiş	1. oton, as 2. frukta	1. отон, ас 2. фрукта
yengeç	krab	краб
yeni	1. saña 2. sotorutaa- ğita	1. саңа 2. соторутаа- ғыта
yeniden	sañattan, ikkihin	саңаттан, иккиһин
yenilemek	1. sañart-, sañardan bier- 2. xatılaa-	1. саңарт-, саңардан биэр- 2. хатылаа-
yenilgi	kıaytarın, süüyterii	кыайтарыы, сүүйтэрии
yenilik	1. sañata, sonuna 2. saña, sonun	1. саңата, сонуна 2. саңа, сонун

yenilmek	kiaytar-, süüyter-	кыайтар-, сүүйтэр-
yenir	siener, kihi siir	сиэнэр, киһи сиир
yenmek	kiay-, süüy-	кыай-, сүүй-
yer	sir	сир
yer altı	1. sir annınaağı 2. kisteleñ, legal'- naya suox	1. сир аннынаагы 2. кистэлэң, легаль- найа суох
yer fıstığı	araxis	арахис
yerinde	1. toğoostoox, söp- tödx 2. toğoohugar, kemiger, uoba	1. тоғоостоох, сөп- төөх 2. тоғоһугар, кэмигэр, уоба
yerine	onnugar	оннугар
yerleşmek	1. oloxsuy- 2. üleğe kiir-	1. олохсуй- 2. үлэгэ киир-
yerleştirmek	1. oloxsut- 2. ülete bulan bier-	1. олохсут- 2. үлэтэ булан биэр-
yerli	1. oloxtoox, mannaağı 2. oloxtoox kihi, tö- rüt oloxtoox	1. олохтоох, маннаагы 2. олохтоох киһи, тө- рүт олохтоох
yerlemek	semelee-, möx-	сэмэлээ-, мөх-
yersiz	toğooxo suox, toloos	тоғооһо суох, толоос
yer yuvarlağı	sir şara	сир шара
yeşil	ot küöx	от күөх
yeşillenmek	köğör-	көгөр-
yeşillik	küöx, küöx üüneeyi	күөх, күөх үүнээйи
yeşim	yaşma	яшма
yeter	1. söp buolar 2. söp buoluo, tüksü	1. сөп буолар 2. сөп буолуо, түксү
yeter sayı	kvorum	кворум

yetersizlik	1. sitete suoğa, söp buolbata 2. kompetent- naya suox buoluu	1. ситэтэ суоға, сөп буолбата 2. компетент- найа суох буолуу
yetim	tulaayah	тулаайах
yetimhane	tulaayah oğolor olo- ror cielere	тулаайах оғолор оло- рор дьиэлэрэ
yetinmek	хааççaxтан-, söp buol-	хааччахтан-, сөп буол-
yetişkin	sippit, ulaappit	сиппит, улааппыт
yetişmek	1. sit-, battas- 2. söp buol- 3. tiy-, ıl- 4. üün-, ulaat-	1. сит-, баттас- 2. сөп буол- 3. тий-, ыл- 4. үүн-, улаат-
yetiştirme	iitiex, üöreneeççi	иитиэх, үөрэнээччи
yetiştirmek	üösket-, üünner-	үөскэт-, үүннэр-
yetki	bolomuoçuya; kompe- tentsiya; biraap	боломуочуя; компе- теция; быраап
yetkili	polnomoçnay, kompeten- tnay	полномочнай, компетен- тнай
yetmek	sit-, siteri buol-	сит-, ситэри буол-
yetmiş	sette uon	сэттэ уон
yetmişinci	sette uonus	сэттэ уонуо
yıgılmak	1. toğuorus-, muhun- 2. suulun-, suullan tüs-	1. тоғуорус-, муһун- 2. суулун-, суулан түс-
yıgın	çömöx, kuuça, maassa	чөмөх, кууча, маасса
yıgmak	çömöxtöo-	чөмөхтөө-
yıkamak	suuy-	сууй-
yikanmak	suun-	суун-
yıkıcı	alcatar, urusxallır, alcadılaax	алдьатар, урусхаллыыр, алдьатылаах

yılmak	suullan түс-, суулун-, siñnen түс-, siñin-	суулан түс-, суулун-, сиңнен түс-, сиңин-
yıkım	cadayın, bıstın; ölüü, bütüü	дыдайы, бысты; өлүү, бүтүү
yıkmak	1. suullar-, kötür- (cieni uo.d.a.) 2. ox- tor- 3. es-, bis-	1. суулар-, көтүр- (дыэни уо.д.а.) 2. ох- тор- 3. эс-, быс-
yıl	sıl	сыл
yılan	erien üön	эриэн үөн
yıl başı	Saňa Cıl	Саңа Дьыл
yıldırım	çağılğan	чагылган
yıldırmaq	kuttaa-, terrordaa-	куттаа-, террордаа-
yıldız	sulus	сулус
yıl dönümü	sıl tuoluuta, yubiley	сыл туолуута, юбилей
yıllık	1. sillaağı 2. sıl aayı taxsar	1. сыллаагы 2. сыл ааы тахсар
yılmak	kuttan-, çağıy-	куттан-, чагый-
yıpranmak	erger-, alcanan büt-	эргэр-, алдынан бүт-
yırtıcı	siemex (kııl, kötör)	сиэмэх (кыыл, көтөр)
yırtık	xayıta tıtlılıbit, xaya tardılıbit	хайыта тыытыллыбыт, хайа тардыллыбыт
yırtmak	xayıta tııt-, xaya tart-	хайыта тыыт-, хайа тарт-
yığit	1. eder uol, uolan, eder kihi 2. xorsun, xooduot, er sanaalaax	1. эдэр уол, уолан, эдэр киһи 2. хорсун, хоодуот, эр санаалаах
yirmi	süürbe	сүүрбэ
yirminci	süürbehis	сүүрбэһис
yitirmek	süter-	сүтэр-

yitmek	süt-	сүт-
yiv	bıhıı, bıhan oñoruu	быһыы, быһан оңоруу
yiyecek	as-üöl, ahılık	ас-үөл, аһылык
yoğun	çiñ, xoyuu	чиң, хойуу
yoğunluk	çiñe, xoyuuta	чиңэ, хойуута
yoğurmak	mehiy- (tiesteni uo.d.a.)	мэний- (тиэстэни уо. д.а.)
yoğurt	suorat, yogurt	суорат, йогурт
yok	suox	суох
yok etmek	suox gın-, es-, kidy-	суох гын-, эс-, кыдый-
yoklama	1. berebierke, körüü 2. ıytık, ıytıı	1. бэрэбиэркэ, көрүү 2. ыйытык, ыйытыы
yoklamak	1. berebierkelee- 2. körüs-, bilsis-	1. бэрэбиэркэлээ- 2. көрүс-, билсис-
yokluk	suox buoluu	суох буолуу
yok olmak	süt-, suox buol-	сүт-, суох буол-
yoksul	cadañı, kıammat	дыадаңы, кыаммат
yoksulluk	bıstın, cadayın	быстыы, дыдайы
yokuş	dabayın, dabaan	дабайы, дабаан
yol	suol	суол
yolcu	passajir	пассажир
yolculuk	ayan, ayannaahın	айан, айаннааһын
yoldaş	1. argıs 2. tabaaris	1. аргыс 2. табаарыс
yollamak	ıtı-	ыыт-
yolmak	xayıta tııt-, tırita tııt-, turuta tııt-, ürgee-	хайыта тыыт-, тырыта тыыт-, турута тыыт-, үргээ-
yolsuzluk	1. suol suoğa 2. so- kuona suox bıhın, beye tuhugar tuhanı	1. суол суоға 2. со- куона суох быһыы, бэйэ туһугар туһаныы

yontmak	suor-	суор-
yorgan	suorğan	суорған
yorgun	silaybit, silaargaabit	сылайбыт, сылаарғаабыт
yorgunluk	silayın, silaargaaһın	сылайыы, сылаарғааһын
yormak	silat-	сылат-
yorucu	silaalaax	сылаалаах
yorulmak	silay-, silaargaa-	сылай-, сылаарғаа-
yorum	kommentariy, xos bihaarı	комментарий, хос быһаарыы
yorumcu	bihaaran biereecçi, kommentator	быһааран бизэрээччи, комментатор
yorumlamak	bihaaran bier-, komentariydaa-	быһааран бизэр-, комментарийдаа-
yosun	muox	муох
yosunlamak	muoğunun бүрүлүн-	муоғунан бүрүлүн-
yön	örüt, tuhaayın, hayısxa	өрүт, туһаайыы, хайысха
yönelmek	tuhulaa-, ıt-, salay-	туһулаа-, ыыт-, салай-
yönetici	salayaaççı	салайааччы
yönetim	salalta, upravleniye	салалта, управление
yönetimsel	administrativnay	административнай
yönetmek	salay-	салай-
yönetmelik	instriktsiya, salayın, ıyın	инструкция, салайыы, ыйыы
yönetmen	1. direktor 2. rejisör, turuoraacçı	1. директор 2. режиссёр, туруорааччы
yöntem	ñıma, metod	һыыма, метод
yöre	kuorat kıtıtı	куорат кытыыта
yöresel	bıstax, oydom	быстах, ойдом

yörünge	orbita	орбита
yudum	ıyıru, ıyıtıı; omurt, omurduu	ыйырыыы, ыйыстыыы; омурт, омурдуу
yudumlamak	omurt-	омурт-
yukarı	1. üöhe 2. üöheñi	1. үөһэ 2. үөһээңи
yulaf	ebies	эбизс
yumak	üörük sap	үөрүк сап
yumaklamak	tüme eriy-	түмэ эрий-
yummak	sim-	сим-
yumru	1. ihen taxsın, isken 2. kluben', as (bilol.)	1. иһэн тахсыы, искэн 2. клубень, ас (биол.)
yumruk	suturuk	сутурук
yumruklamak	suturuktaa-, suturuk-kunan oğus-	сутуруктаа-, сутурук-кунан оғус-
yumurta	simıt	сымыыт
yumurtlamak	1. simıttaa- 2. ıa- (balık uo.d.a.)	1. сымыыттаа- 2. ыа- (балык уо.д.а.)
yumuşak	simnağas	сымнағас
yumuşakça	mollüska (zool.)	моллюска (зоол.)
yumuşamak	simnaa-	сымнаа-
yumuşatmak	simnat-	сымнат-
Yunanca	grek tıla	грек тыла
Yunanlı	grek	грек
yunus balığı	del'fin	дельфин
yurt	1. iye doıdu 2. cie, uopsay cie	1. ийэ дойду 2. дыиз, уопсай дыиз
yurtsever	patriot	патриот
yurtseverlik	patriotizm	патриотизм

yurttaş	grajdanin	гражданин
yutak	kuolay, beles (anat.)	куолай, бэлэс (анат.)
yutkunmak	1. iyihin-, iyir- 2. kumuççu tutun-, saarañnaa-, tepseñnee-	1. ыйыһын-, ыйыр- 2. кумуччу тутун-, саараңнаа-, тэпсэңнээ-
yutmak	iyihin-, iyir-	ыйыһын-, ыйыр-
yuva	uya	уйа
yuvarlak	tögürük	төгүрүк
yuvarlamak	1. tökünüt- 2. eriy-	1. төкүнүт- 2. эрий-
yuvarlanmak	tökünüy-	төкүнүй-
yüce	ürdük, ürdükü	үрдүк, үрдүкү
yük	1. tahağas 2. zaryad (el.) 3. ıarık, ıar battık	1. таһағас 2. заряд (эл.) 3. ыарык, ыар баттык
yüklemek	tiey-, sükter-	тиэй-, сүктэр-
yüksek	1. ürdük 2. ürdükü	1. үрдүк 2. үрдүкү
yükselmek	ürdee-, ulaat-	үрдээ-, улаат-
yükseltmek	ürdet-	үрдэт-
yüküm	ebeehines, ies	эбээнинэс, иэс
yükümlü	ebeehinesteex, tustaax	эбээнинэстээх, тустаах
yün	tüü, şerst'	түү, шерсть
yünlü	tüü tañas	түү таңас
yürek	1. sürex 2. xorsun bıñı	1. сүрэх 2. хорсун быһыы
yürekli	xorsun, er sanaalaax	хорсун, эр санаалаах
yürümek	sırt-, xaamp-	сырыт-, хаамп-
yürütmek	tolor-, oloxxo killer-	толор-, олоххо киллэр-
yürüyüş	1. хаамıı 2. marş 3. poxodka	1. хаамыы 2. марш 3. походка

yüz I	1. sirey 2. ñuur	1. сирэй 2. ньуур
yüz II	süüs (axsaan)	сүүс (ахсаан)
yüzbaşı	kapitan (bayıan.)	капитан (байыан.)
yüzde	bırhıan	бырыһыан
yüzey	ñuur	ньуур
yüzme	uuga xarbaahın	ууга харбааһын
yüzmek I	uuga xarbaa-	ууга харбаа-
yüzmek II	sül-	сүл-
yüz ölçümü	ien	иэн
yüzsüz	suobaha suox, kereene suox	суобана суох, кэрээнэ суох
yüzücü	xarbhıt, uuhut	харбыһыт, ууһут
yüzük	bihilex	биһилэх
yüzükoyun	umsa, umsarı	умса, умсары
yüzüncü	süühüs	сүүһүс
yüzyıl	üye	үйэ
yüzyıllık	üyeleex	үйэлээх

Z

zabita	politsiya	полиция
zafer	kıyın, örögöydööhün, triumf	кыайыы, өрөгөйдөөхүн, триумф
zahir	araaha, bñhuta	арааһа, быһыыта
zahmet	ıaraxan, erey, kıtaa-nax, küçümeğey	иарахан, эрэй, кытаа-нах, күчүмэгэй
zalim	kırıktaax, tiran	кырыктаах, тиран
zam	nadbavka, ebiilik	надбавка, эбиилик
zaman	kem, birieme	кэм, бириэмэ
zamanla	toxtuu tühen baran	тохтуу түһэн баран
zambak	liliya	лилия
zamid	solbuyar aat	солбуйар аат
zamk	silim	силим
zanaat	remeslo, ide	ремесло, идэ
zannetmek	sabağalaa-	сабағалаа-
zarar	buortu, kuhağanı oño-ruu	буорту, куһағаны оңоруу
zarf	kempier	кэмпиеэр
zaruret	kıhalğa, naadıyn, bulguççulaax buoluu	кыһалға, наадыыы, булгуччулаах буолуу
zatürree	oyoğostotuu	ойоғостотуу
zavallı	colo suox, sordoох	дьоло суох, сордоох
zayıf	möltöx, cüdex	мөлтөх, дьүдэх
zayıflamak	möltöö-, cüdey-, ır-	мөлтөө-, дьүдэй-, ыр-
zayıat	süterii, sütük, matı	сүтэрии, сүтүк, матыы
zebra	zebra	зебра

zehir	caat, sülühün	дьаат, сүлүһүн
zehirlemek	caattaa-, sühürt-	дьааттаа-, сүһүрт-
zehirlenmek	sühür-	сүһүр-
zehirli	caattaax, sülühünneex	дьааттаах, сүлүһүннээх
zehirsiz	caata suox	дьаата суох
zekâ	mindir öy	мындыр өй
zeki	öydöөx	өйдөөх
zelzele	sir xamsaahına	сир хамсааһына
zemin	1. fon 2. sir kırsa	1. фон 2. сир кырса
zenci	negr	негр
zengin	baay	баай
zenginleşmek	bay-, bay-tay-	бай-, бай-тай-
zenginlik	baay, baay-duol	баай, баай-дуол
zevk	1. amtan 2. duohuyuu	1. амтан 2. дуоһуйуу
zerzevat	oğuruot aha	огуруот аһа
zeytin	olivka	оливка
ziplamak	ıstañalaa-, oyuokkalaa-	ыстаңалаа-, ойуоккалаа
zırh	bron'a, kuyax	броня, куйах
zikzak	tohuttagas suraahın, zigzag	тоһуттагас сурааһын, зигзаг
zil	zvonok, çuoraan	звонок, чуораан
zincir	ııap	сыап
zindan	xaraña хаауы	хараңа хаайыы
ziraat	tıa xahaayıstıbata	тыа хаһаайыстыбата
zirve	çırçaal	чыпчаал
ziyafet	banket	банкет
ziyaret	vizit, sılcıı	визит, сылдыыы

zonklamak	toñsuy-, it-	түңсуй-, ыт-
zoolog	zoolog	зоолог
zooloji	zoologiya	зоология
zor	iaraxan, ereydeex	ыарахан, эрәйдээх
zoraki	kihalañ	кырхалаң
zorla	küüs öttünen	күүс өттүнэн
zorunlu	ulaxan naadalaax	улахан наадалаах
zulüm	battal	баттал
zümrüt	izumrud	изумруд
zürafa	jiraf, jirafa	жираф, жирафа